

ညောင်လေးပင်တော့ရတိုက်

နာယကဆရာတော်ဦးအရိယမထေရ်

ဘဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ပြုစုတော်မူသော

ဂုဏ်တော်အရသာ

တိုက်ပက်ဦးစာပေမြန်မာ့စာရုံရန်ကင်းမြို့

ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများ

09 789 422 340

ညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံ

ညောင်လေးပင်မြို့ တောရဗျောင်းတိုက်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

နာယကဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်သော

ဂုဏ်တော်အရသာ

[ဘုရားရှိခိုးရှစ်ပုဒ်နှင့် လက္ခဏာအရသာလည်း ပါရှိသည်။]

 ဝင်းမော်စိုး

စာပေဖြန့်ချိရေး
အမှတ် ၁၅၀၁၊ ကုန်သည်လမ်း၊
ရန်ကုန်မြို့။

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာပေ ခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၁၄၂]

မုက်နှာပုံး ခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၁၅၂]

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ် ၁၉၅၁ ခု၊

ဒုတိယအကြိမ် ၁၉၆၆ ခု၊ ဇူလိုင်လ

တတိယအကြိမ် ၁၉၈၆ ခု၊ ဇူလိုင်လ

အုပ်ရေ - ၂၀၀၀

ရောင်းဈေး - ၁၅ ကျပ် ✓

အပုံးရိုက် - ရွှေဟင်္သာ

စာအုပ်ချုပ် - ဇော်စာအုပ်ချုပ်လုပ်ငန်း

ရွှေဟင်္သာပုံနှိပ်တိုက် (၀၁၀၀) ၉၂၊ ၉၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့တွင်
ဦးကျော်ညွန့်က တာဝန်ခံပုံနှိပ်၍ ဝင်းပော်ဦးစာပေဖြန့်ချိရေး(၀၂၂၃)
အမှတ် ၅၀၁၊ ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ဦးတင်မောင်က ထုတ်ဝေ
သည်။

မာတိကာ

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဘုရားရှိခိုး ရှစ်ပုဒ်

- ၁။ မဟာနမက္ကာရ (ပထမနေ့၊ ဘုရားဂုဏ်တော် ၂၆ နက်၊ တရားဂုဏ်တော် ၁၂ နက်၊ သံဃာဂုဏ်တော် ၁၅ နက်) ၁
- ၂။ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ။ (ဒုတိယနေ့၊ ဗောဓိပင် အမည်၊ ပွင့်ရာ ကမ္ဘာ၊ လက္ခဏာတော်ကြီး သုံးဆယ့်နှစ်၊ ရောင်ခြည် တော် အတောင်ရှစ်ဆယ်၊ ၀၇-တလံ) ၆
- ၃။ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ် (တတိယနေ့၊ ကိုယ်အား ဆယ်ပါး၊ ဉာဏ်အား ဆယ်ပါး၊ ပရိသတ်ရှစ်၊ အသံ တော်ရှစ်) ၁၂
- ၄။ အပဒါန်မထေရ်မြတ်တို့၏ ထောမနာ (စတုတ္ထနေ့၊ မာရ်နတ်ထောက်ခံပုံ၊ ဂါထာ ၂၂ ဂါထာ၏ အတ္ထုပ္ပတ် ကျဉ်း) ၁၇
- ၅။ သာရီရိက ဓာတ်တော် (ပဉ္စမနေ့၊ စေတီဆယ်ဆူ၊ အသမ္ဘိန္ဒူဓာတ် ခုနစ်၊ ဓာတ်တော် အရွယ်၊ အဆင်း သုံးမျိုးစီ၊ ၁၆ ကွမ်းစား၊ သီဟိုဠ်၌သင်းကျစ်၊ ညှပ်ရိုး၊ စွယ်တော်၊ စွယ်တော်လေးဆူ အရပ်၊ သွား၊ ဆံ၊ မွေးညင်းအနှံ့၊ ပရိက္ခရာအနှံ့၊ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန်၊ ဗောဓိ ပလ္လင်၌ ရွှေတုံး ရုပ်ပုံ၊ ရောင်ခြည်၊ သောင်းလောကဓာတ် နတ်ဗြဟ္မာ စည်းဝေး၍ ငိုပွဲကြီး၊ မှတ်စရာ မှတ်စုများ။) ၂၄
- ၆။ ဓမ္မတာသုံးဆယ် (ဆဋ္ဌနေ့၊ အဝိဇယိတ အရပ်လေးပါး၊ ညောင်စောင်းကြီးငယ်၊ ဝေမတ္တရှစ်ပါး၊ အန္တရာယ်မရှိ လေးပါး၊ အာဝေဏိကဂုဏ် ၁၀ ပါး၊ တောထွက်ရာယာဉ်၊ ဗောဓိပင်အမည်၊ ဖွားဖက်တော် ခုနစ်ဦး၊ နက္ခတ် လေးမျိုး ပိုင်းခြား) ၃၀

၇။	ဝိစိတြဝန္ဒနာ ပထမပိုင်း (သတ္တမနေ့၊ ဆန်းကြယ်ပုံ များလှ၏။)	၃၆
၈။	ဝိစိတြဝန္ဒနာ ဒုတိယပိုင်း (အဋ္ဌမနေ့၊ ဆန်းကြယ်ပုံ များလှ၏။)	၄၃
၉။	အထူး မှတ်သားစရာများ (မှတ်စရာ အမျိုး ၃၀) နိဂုံး	၄၈ ၆၄

ဂုဏ်တော်အရသာ

၁။	ဘုရားဂုဏ်တော် ကိုးပါး ၂၆ နက် (ဘုရားရှိခိုး)	၆၅
(၁)	အရဟံဂုဏ်တော် (ငါးနက်၊ ဝတ္ထု၊ အဓိပ္ပာယ်၊ ဂါထာ၊ ဋီကာနည်း ၆ နက်၊ ဂါထာ၊ သဗ္ဗညုတနှင့် အနာဝရဏ၊ သိအပ်နှင့် သိတတ် တွဲပြပုံ)	၆၇
(၂)	သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောဂုဏ်တော် (အဓိပ္ပာယ်၊ ဝတ္ထု ကျဉ်း)	၇၅
(၃)	ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ဗုဒ္ဓော (သရုပ်၊ သဘော၊ အဓိပ္ပာယ်)	၇၉
(၄)	သုဂတော (လေးနက်၊ ဋီကာနည်း ၆ နက်)	၉၉
(၅)	လောကဝိဒ္ဓ (နှစ်နက်၊ အဓိပ္ပာယ်ကျယ် မှတ်ဖွယ်၊ ဋီကာနည်းများစွာ)	၈၁
(၆)	အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိ (နှစ်နည်း၊ သုံးနက်၊ အာဠာဝကဘိလူးနှင့်)	၉၂
(၇)	သတ္ထာဒေဝမနုဿာနံ (နှစ်နက်၊ ဖားနတ် သားနှင့်)	
(၈)	ဗုဒ္ဓော (နှစ်နက်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောနှင့် ဗုဒ္ဓော အထူး)	၉၅
(၉)	ဘဂဝါ (ခြောက်နက်၊ ဣဿရိယဘုန်းရှစ်ပါး၊ ဂါထာ၊ နိဒ္ဒေသနည်း ၉ နက်၊ ဋီကာနည်း ၇ နက်၊ ဂုဏ်တော်ကျဉ်း နှစ်ပါး၊ သုံးပါး ပေါင်းပုံ)	၉၆

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၂။ တရားဂုဏ်တော်ခြောက်ပါး ၁၂ နက် (တရားရှိခိုး) ၈၀၃

(၁) သွာက္ခာတောဂုဏ်တော် (တနက်၊ တရားဆယ်ပါး) ၁၀၄

(၂) သန္တိဋ္ဌိကော(လေးနက်၊ ၄ပါး တနက်၊ ဇူပါး ၃ နက်) ၁၀၈

(၃) အကာလိကော (တနက်၊ လေးပါးသာ) ၁၀၉

(၄) ဖော်ပသိကော (တနက်၊ ကိုးပါး) ၁၀၉

(၅) ဩပနေယျိကော (လေးနက် ၈၊ ၁၊ ၄၊ ၅-ပါး တနက်စီ) ၁၁၉

(၆) ပစ္စတ္တံဒေဝဒိတဗောဝိညူဟိ (တနက်၊ ကိုးပါး မှတ်ဖွယ်၊ ဋီကာနည်း များစွာ) ၁၁၀

၃။ သံဃာဂုဏ်တော်ကိုးပါး၊ ကြောင်း ၄၊ ကျိုး ၅၊ ၁၅-နက် (သံဃာရှိခိုး).... ၁၁၂

(၁) သုပ္ပဋိပန္နောဂုဏ်တော် (နှစ်နက်၊ ကျင့်ဆဲ ၄၊ ကျင့်ပြီ ၄၊ အကြောင်းဂုဏ် အကျင့်ဂုဏ် အားလုံး ဆက်ဆံပုံ) ၁၁၄

(၂) ဥပုပ္ပဋိပန္နော (ဒွယသို့ မကပ်၊ ကျိုးဝတ္ထု) ၁၁၅

(၃) ဉာယပုပ္ပဋိပန္နော (ရှင်သာရိပုတ္တရာ ဂါထာ) ၁၁၆

(၄) သာမိစိပုပ္ပဋိပန္နော အကြောင်းဂုဏ်၊ အကျင့်ဂုဏ် စုံလင်ပြီ) ၁၁၇

(၅) အာဟုနေယျော (၃ နက်၊ ဝတ္ထုကြောင်း တခုစီဖြင့် ဖွင့်သည်။) ၁၁၇

(၆) ပါဟုနေယျော(၃ နက်၊ သံဃာနှင့်တူသော ညွှန်သည် မရှိ။) ၁၂၀

(၇) ဒက္ခိဏေယျော (၂ နက်၊ ပုဂ္ဂလိက ၁၄၊ သယံက ၇၊ ဝိသုဒ္ဓိ ၄) ၁၂၁

(၈) အဗ္ဗလိကာရဏိယော (ရင်ဝ လှံမ ထိုးခြင်း၊ ရဟန်းသုံး ပရိက္ခရာ) ၁၂၄

(၈)

မဟာဝိကာ

[တတိယ

ဦးရေ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

(၉)	အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ (ကာဠုဝဠုယ ဝတ္ထု၊ မောင်ပဏ္ဍသမီးဥတ္တရာ၊ သိရိမာဂြုစုခြင်း၊ ဖခင် တောင်းပန်မှု သောတာပန်တည်ခြင်း။)....	၁၂၄
နိဂုံး	၁၂၈

လက္ခဏာအရသာ

၁။	လက္ခဏာကြီး ၃၂-ပါး (ဘုရားရှိခိုး၊ လက်ခြေ စသည် ခဲ့ခြင်း) --	၁၂၉
(၁)	လက္ခဏသုတ်နိဒါန်း (လူတို့စကား၊ လက္ခဏာ ပထမ အစဉ်၊ နောက်အစဉ်)	၁၃၁
(၂)	သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ စသည် (အကြောင်းတူ ပေါင်း၍ ပုဒ် ၂၀-ဖြင့် အကျယ် ဝေဖန်သည်၊ လက္ခဏာ ရကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ အကျိုး ကို လည်းကောင်း စုံလင်စွာ ဝေဖန်သည်။)	၁၃၂
၂။	လက္ခဏာနိပနိကဗျာ (မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော် ရေးသည်။)	၁၆၉
၃။	လက္ခဏာတော်ငယ်ရှစ်ဆယ် (ရှစ်ဆယ်အပြည့် ရှည်လျား သည်။)	၁၇၂
၄။	အထူးမှတ်သားစရာများ	၁၇၃
(၁)	ကပိလဝတ်မြို့တွင်းသို့ဝင်ကြရာ၌ ချီးကျူးပုံ (ဂါထာများနှင့်)	၁၇၇
(၂)	အံ့ဘွယ် ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-ပါး (အစိန္တေယျဝတ္ထု လာ ဟူ၏။)	၁၈၁
(၃)	ဘုရားဉာဏ်တော် ၁၄-ပါး (ပါဠိ၊ အနက်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၊ ဉာဏကထာ)	၁၈၂
(၄)	ဓမ္မတာသုံးဆယ် (မြန်မာစကားပြေသက်သက်)	၁၈၃
နိဂုံး	၁၈၅

ညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်

ထေရ်ပုတ္တိ

ဤ ဘုရားရှိခိုး ရှစ်ပုဒ်နှင့်တကွ ဂုဏ်တော် အရသာ၊ လက္ခဏာ အရသာ စသော ကုမ်းပေါင်း ၂၀-ကျော်ကို ရေးသားစီရင်တော်မူခဲ့သော ညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပဲခူးခရိုင် ညောင်လေးပင်မြို့မှ လေးမိုင်နဲ့ဝေးသည့် ပုစွန်မြောင်းရွာ၌ ကျောင်းဆရာကြီး ဆရာခေါင်နှင့် ဒေါ်ဒေါ်ခက်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၈ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၂-ရက် တံနက်နေ့နေ့တွင် ဖွားမြင်သော သားဦးရတနာ ဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်ဘဦး ဖြစ်၏။

၎င်းဆရာတော် လောင်းကလေးဖြစ်သော မောင်ဘဦး၌

- (၁) ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် မကောင်းမှုပြုမည်ကို ရှက်တတ်ခြင်း၊
 - (၂) မိမိစိတ်၌ မှန်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသော အရာများကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြုလုပ်တတ်ခြင်း၊
 - (၃) သူမှန်သည်ထင်သော အချက်များကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောတတ်ခြင်း၊
 - (၄) မလိမ်မကောက် ရိုးဖြောင့်အူစင်းခြင်း၊
 - (၅) အခြားကလေးများကဲ့သို့ ပူပူဆာဆာ မပြုလုပ်တတ်ခြင်း၊
- စသော ကိုယ်ကျင့်တရား အတွင်းရေး အရည်အချင်းများသည်ကာ၊ ငယ်စဉ်ကစ၍ ဘဝနှင့်ကပ်ပါလာသော ထူးခြားချက်များပင်ဖြစ်ပေသည်။

၁၂၅၄ ခုနှစ် မောင်တဦး ဖြန့်သားအရွယ်တွင် မိဘများ ညောင်လေးပင်မြို့ပေါ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာပြီး သားဖြစ်သူ မောင်တဦးအား ညောင်လေးပင်မြို့ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုကျောင်း၌ အင်္ဂလိပ်စာပေ သင်ကြားရန် ကျောင်းအုပ်ကြီးထံ အပ်နှံကြလေသည်။

၁၂၆၀ ပြည့်နှစ် စတုတ္ထတန်း အောင်မြင်၍ အသက် ၁၂ နှစ် အရွယ်ရှိသောအခါ မိဘများက ရှင်ပြုရန် ညောင်လေးပင်မြို့ တောရကျောင်းတိုက် ပထမဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးသောမထံ အပ်နှံကြရာ သူငယ်၏ 'အရည်အသွေးကိုကြည့်၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တိုင်ပင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ သာမဏေဘဝသို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်တော်မူပြီးလျှင် သာမဏေသစ်ကလေး၏ အတွင်းရေး အရည်အသွေးက 'အချိုးအစား သေဝပ်လျက် ရှိနေသည်ကပင် အကြောင်းပြုလျက် "ရှင်အရိယ" ဟု ဘွဲ့တပ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ရှင်အရိယသည် ပင်ကိုကပင် သဒ္ဓါဘာဏုးရှိသူဖြစ်၍ ယခုကဲ့သို့ ဆရာကောင်းများ၏ အဆုံးအမကို ရရှိပြန်သောအခါ သာသနာ့ဘောင်တွင် လွန်စွာ ပျော်မွေ့သည်သာမက ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် သာသနာတော် နှစ်ရပ်ကို စွမ်းစွမ်းတမံ အားထုတ်လိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အတိုင်း ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ပိဋကတ်အခြေခံမှ စ၍ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းဂန်အဝဝကို စနစ်တကျ သင်ကြားအားထုတ်လာခဲ့ရာ ရဟန်းမဖြစ်မီ ၁၈ နှစ်၊ ၁၉ နှစ် အရွယ်မှာပင်

- (၁) ရသင့်ရထိုက်သော စာများကို နှုတ်ရအာဂုံ ဆောင်နိုင်ခြင်း၊
- (၂) သဒ္ဓါစည်းကမ်းအရ ပါဠိကိုမြင်လျှင် အနက်ထင်ခြင်း၊
- (၃) ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ ဆိုလိုရာ အဓိပ္ပာယ်ကို သဘာဝကျအောင် နားလည်ခြင်း၊
- (၄) ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာသား ရေးသားစီကုံးနိုင်ခြင်း၊
- (၅) ဉာဏ်ရှိသလောက် ကြိုးစားမှုလည်း ရှိခြင်း၊

ဟူသော ဤ"စာတတ်လက္ခဏာ" အင်္ဂါတို့နှင့် ညီညွတ်ပြည့်စုံပြီးဖြစ်ကာ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့်တကွသော ပါဠိစာပေများကို ဆည်းပူး တတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ရှင်အရိယသည် ဤနည်းဖြင့် ကျမ်းဂန်လည်း နှစ်ပတ် တတ်မြောက်၍ ရဟန်းပြုရန်လည်း အသက်စေ့ထောက်ပြီးဖြစ်ရာ ပထမ ညောင်လေးပင် တောရဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လက်ရုံး၁ ဆူ အားကိုးရမည့် တပည့် ကလေးအတွက် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်လျက် မြန်မာနိုင်ငံတော် အောက်၊ အထက်တွင် ရဟန္တာတဆူဟု ပျံ့နှံ့ကျော်ကြားတော်မူသော “ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ” အား ပင့်ဖိတ်လျက် ဥပဇ္ဈာယ် ပြုစေပြီးသော် ရဟန်းပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ထောက်အောင် ပို့ဆောင်တော်မူရာ ၁၂၆၇ ခု၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၂ ရက်နေ့တွင် ရှင်အရိယအဖြစ်မှ ဦးအရိယအဖြစ်သို့ ထောက်တော်မူလေသည်။

ဦးအရိယသည် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ထောက်ပြီးနောက် ပထမ ညောင် လေးပင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလတို့၏ ခြေရင်းတွင် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်နှင့်ဆိုင်ရာ နည်းနာနိဿယ ကောင်းများ ကို အာစရိယမုဋ္ဌိ လက်ကိုင်ရရှိအောင် ယူတော်မူပြီးလျှင် ငယ်ဆရာ ဖြစ်သော ပထမညောင်လေးပင်တောရဆရာတော်ကြီးနှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလတို့၏ တိုက်ကုန်းအပ်နံ့ချက်အရ မန္တလေးမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓာရုံတိုက် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဦးစီးဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်တော်မူသော ကျေးဇူးရှင် မဟာ ဝိသုဒ္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခြေတော်ရင်းတွင်

- (၁) စာပေပို့ချသင်ကြားနည်း၊
- (၂) အဋ္ဌကုထာ၊ ဇီကာနည်းကျ ပါဠိစုဏ္ဍိယ ရေးသားနည်း၊
- (၃) ဝိသုဒ္ဓာရုံအလိုတော်ကျ ဝိနိစ္ဆယဖြတ်ထုံး ရေးနည်း၊
- (၄) စာပေကျမ်းဂန် အမှား၊ အမှန် စိစစ်နည်း၊
- (၅) တပည့်ပရိသတ် မွေးမြူနည်း၊
- (၆) ကျင့်ကြံနေထိုင်နည်း၊

စသည်တို့ကို လက်ထပ်ရ ဆည်းပူးခဲ့ပြန်၏။

ယင်းသို့ မဟာဝိသုဒ္ဓာရာမ ဆရာတော်ဘုရားထံတွင် ပညာရင်နှို သောက်စို့ပြီးနောက် ညောင်လေးပင်မြို့ ကောရကျောင်းတိုက်သို့ ပြန် ထောက်လာပြီး ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ အစိုးရပထမပြန်စာမေးပွဲဝင်

ခွင့်ပြုချက်အရ ပထမလင်၊ ပထမလတ်၊ ပထမကြီးတန်းတို့ကို ဆင်မြန်းပြီး၍ စာပေပို့ချနေဆဲ အခါ၌ပင် ပထမဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဒုတိယ ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ ပျံလွန်တော်မူပြီးနောက် တတိမြောက် ညောင်လေးပင်တောရ တိုက်ကြီး၏ “ဦးစီးနာယက ဆရာတော်” အဖြစ်ဖြင့် တာဝန်ယူကာ ဆောင်ရွက်တော်မူရလေသည်။ ထိုအခါတွင် ဆရာတော်ကလေးမှာ သိက္ခာတော် ၁၄ ဝါမျှသာ ရှိပေသေးသည်။

တတိယ ညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်ကလေးသည် တိုက်တာ၏ ဦးစီးနာယက အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ

- (၁) ပထမညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊
- (၂) ဒုတိယညောင်လေးပင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊
- (၃) ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ၊
- (၄) မဟာဝိသုဒ္ဓိခုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး

တို့ထံမှ ရအပ်သော နည်းနာနိဿယကောင်းများ စုပေါင်းသုံးသပ်ကာ တိုက်တာ တည်တံ့ကြီးပွားရေး၊ ဂိုဏ်းဂဏ သန့်ရှင်း တိုးတက်ရေး၊ သာသနာတော် စည်ပင် ထွန်းကားရေးတို့အတွက် အဘက်ဘက်မှ လိုလေသေး မရှိရအောင် စောက်ချဆောင်ရွက် စာပေပို့ချလျက် နေဆဲ မှာပင် နောင်လာနောက်သားတို့အတွက် ကျမ်းဂန်များကိုလည်း ပြုစုတော်မူခဲ့ပြန်သည်။ ၎င်းကျမ်းဂန်များအနက် ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သော ကျမ်းပေါင်းမှာ (၂၀) မျှ ဖြစ်၍ အပြီးသို့ မရောက်သေးသော ကျမ်းများမှာ (၁၀) ကျမ်းမျှ ဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ကျမ်းဂန်တတ်မြောက် ကျမ်းပြုစာဆိုတော်တဦး အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား အားပေးပံ့ထောက် ချီးမြှောက်သင့်သည့်အားလျော်စွာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရက “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် မန္တလေးမြို့ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ အသင်းကြီးကလည်း “သကျသီဟ မူလဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်များကို ကပ်လှူကြလေသည်။ ၎င်းပြင် ဆရာတော်သည် နိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင် ကိစ္စအတွက် ဩဝါဒါစရိယ ဆရာတော် အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်တော်မူရလေသည်။

ဤသို့လျှင် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တောရ ရွှေကျင်
 ဂိုဏ်း သာသနာနှင့်ဆိုင်ရာ သာသနာ့ကိစ္စအဝဝတို့ကို အားသွန်ကြီးပမ်း
 ဆောင်ရွက်တော်မူဆဲအခါတွင် လေငန်းထောဂါစွဲကပ်လာသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့
 ပြည်သို့ ဆေးရုံကြီးသို့ တက်ထောက်ကုသရာ ပထမနှင့် ဒုတိယအကြိမ်
 များတွင် ပျောက်ကင်း ချမ်းသာသော်လည်း တတိယအကြိမ်တွင်မူ
 ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိပဲ သက်တော် ၆၆ နှစ်၊ ဝါတော် ၄၇ ဝါ၊
 သက္ကရာဇ် ၁၃၁၄ ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၄ ရက်၊ ည ၇ နာရီ မိနစ်
 ၄၀ အချိန်တွင် လောကအကျိုးနှင့်တကွ သာသနာရေးကိစ္စ အဝဝ
 တို့ကို မျက်နှာလွှဲတော်မူလျက် အနားယူရန် တုသိတာ နတ်နန်းသို့
 ကြွမြန်း ပျံလွန်တော်မူလေသည်။

ညောင် လေး ပင် တော ရ ဆ ရာ တော်
စီရင်ဆင်သော ကျမ်းစာများ

- ၁။ နွဲမာတိကာအရသာနှင့် ဝိနယကောသလ္လကျမ်း
- ၂။ အလင်္ကာအရသာ
- ၃။ ဂုဏ်တော်အရသာ
- ၄။ ဘာဝနာအရသာ
- ၅။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အရသာ
- ၆။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အခြေပြု
- ၇။ ဥပါသကာလင်္ကာသုံး
- ၈။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အရသာ
- ၉။ ကမ္မဝါကံကောင် အခန်း (၂၀)
- ၁၀။ သင်္ဂြိုဟ်အရသာ
- ၁၁။ သတိပဋ္ဌာန်အရသာ
- ၁၂။ မဟာဓမ္မစကြာအရသာ
- ၁၃။ ကထိန်အရသာ
- ၁၄။ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလထေရုပ္ပတ္တိ
- ၁၅။ ဓမ္မပဒဘာသာပြန်
- ၁၆။ မှင်သာမဏေဝိနည်းခေါ် ရှင်ကျင့်ဝတ်
- ၁၇။ ကရင် ဗမာ ဓမ္မချစ်ကြည်ရေး
- ၁၈။ ကဆုန်လပြည့်အရသာ
- ၁၉။ ဆန်းအရသာ
- ၂၀။ ဝိနည်းငါးကျမ်းအရသာ

ပလ္လင်ခံနိဒါန်း

ဘုရားပင့်ရန်

၁။ အရဟံ၊ ကိလေသာရန်သူကို သတ်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား ပပါတကား။

၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ဗန္ဓော၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

၄။ သုဂတော၊ ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

၅။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကသုံးပါးကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

၆။ အနုတ္တရာ ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ အတုမရှိ မြတ်တော်မူသည် ဖြစ်၍ မယဉ်ကျေးသေးသော လူယောကျ်ား၊ နတ်ယောကျ်ား၊ တိရစ္ဆာန်ယောကျ်ားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

၇။ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

၈။ ဗုဒ္ဓော၊ သစ္စာလေးပါးကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

၉။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပပါတကား။

ဤသို့ ကိုးပါးအစ ဂုဏ်တော်အနန္တတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားတပည့်တော်များ၏ ပူဇော်ခြင်းကို ခံတော်မူရန် ကြံမြန်းတော်မူပါဘုရား။

တရားပင်ရန်

၁။ သွာက္ခာတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောင်းစွာ ဟောကြား
အပ်သော ပရိယတ်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရား ဆယ်ပါးပါ
တကား

[မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါးဟု သိ။]

၂။ သဒ္ဓိဋ္ဌိကော၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိုယ်တိုင် ဂုဏ်မြင်အပ်ပြီး
သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါးပါတကား။

၃။ အကာလိကော၊ အခါမလင့် အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်အကျိုးကို ဖြစ်
စေတတ်သော မဂ်တရား လေးပါးပါတကား။

၄။ ဟေိ ပဿိကော၊ လာလှည့်ရှုလှည့်ဟု တိုက်တွန်းအပ်သော
အစိအရင်ကို ခံထိုက်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါးပါ
တကား။

၅။ သြပနေယျိကော၊ ကပ်၍ ဆောင်ယူခြင်းပွာထိုက်သော မဂ်၊
ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရား ကိုးပါးပါတကား။

၆။ ပစ္စုပ္ပန် ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ၊ [အုတ်သာတိတင်ညူ] ဥက္ခာဒိ
တညူစသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိ မိမိစိတ်၌ သိအပ်
ခံစားအပ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရား ကိုးပါးပါတကား။

ဤသို့ ခြောက်ပါးအစ ဂုဏ်တော်အနန္တတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော
တရားဆယ်ပါးသည် ဘုရားဘဝညွှတ်တော်များ၏ ပူဇော်ခြင်းကို ခံတော်
မူရန် ကြမြန်းတော်မူပါဘုရား။

သံသာပင်ရန်

၁။ သုပ္ပုဋိပဇ္ဇော၊ ကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်ဆဲ၊ ကျင့်ပြီးဖြစ်
သော အရိယာသံသာရှစ်ပါး အပေါင်းပါတကား။

[မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက် ကျင့်ဆဲ၊ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်
ကျင့်ပြီးဟု သိ။]

၂။ ဥပ္ပုဋိပဇ္ဇော၊ ဖြောင့်မတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ဆဲ၊ ကျင့်ပြီး
ဖြစ်သော အရိယာသံသာရှစ်ပါးအပေါင်းပါတကား။

၃။ ဉာယပ္ပုဋိပဇ္ဇော၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးပွာ ကျင့်ဆဲ၊ ကျင့်ပြီး ဖြစ်
သော အရိယာသံသာ ရှစ်ပါးအပေါင်းပါတကား

၄။ သာမိဓိပုဋိပဇ္ဇော၊ ရိသေသမုပ္ဖုထိုက်အောင် ကျင့်ဆဲ၊ ကျင့်ပြီး ဖြစ်သော အရိယာသံဃာရှစ်ပါး အပေါင်းပါတကား။

[ဤကား အကြောင်းဂုဏ် လေးပါးတည်း။ ၀၂- အကျင့်ဂုဏ် လေးပါးတည်း။]

၅။ အာဟုနေယျော၊ အဝေးမှဆောင်၍ လှူအပ်သော ပစ္စည်း လေးပါးကို ခံတော်မူထိုက်သော အရိယာသံဃာရှစ်ပါး အပေါင်းပါတကား။

၆။ ပါဟုနေယျော၊ ဧည့်သည်ကောင်းတို့အလို့ငှာ အထူးစီရင်အပ် သော အာဂန္တုကဒါနကို ခံတော်မူထိုက်သော အရိယာသံဃာ ရှစ်ပါး အပေါင်းပါတကား။

၇။ ဒက္ခိဏေယျော၊ မြတ်သောအလှူအား လျော်သော အရိယာ သံဃာရှစ်ပါး အပေါင်းပါတကား။

[အကျိုးကြီးအောင်ပြုသောကြောင့် လျော်သည်ဟု သိ။]

၈။ အဉ္စလိကာရဏီယော၊ လက်အုပ်ချီခြင်းကို ခံထိုက်သော အရိယာ သံဃာရှစ်ပါး အပေါင်းပါတကား။

[မထိုက်သျှင် လှံထိုးခံရသည်ထက် ဆိုးသည်ဟု သိ။]

၉။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ၊ လူအပေါင်း၏ ကောင်းမှု မျိုးစေ့၏ ပေါက်ရောက်ကြီးပွားရာ အတုမရှိ လယ်တာမြေ ကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူသော အရိယာသံဃာရှစ်ပါး အပေါင်းပါတကား။

[ဤကား အကျိုးဂုဏ်ငါးပါးတည်း။ ယခင်လေးပါးကျင့်ရုံဖြင့် ယခု ငါးပါးသည် ရသည်ဟု သိ။]

ဤသို့ ကြောင်းလေး ကျိုးငါး ကိုးပါးအစ ဂုဏ်တော်အနန္တတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော အရိယာသံဃာရှစ်ပါးအပေါင်းသည် ဘုရားတပည့် တော်များ၏ ပူဇော်ခြင်းကို ခံတော်မူရန် ကြွမြန်းတော်မူပါဘုရား။

ဤသို့လျှင် ဤပလ္လင်ခံနိဒါန်းဖြင့် အမွမ်းတင်ထားအပ်သော “ဘုရား ရှိခိုး ရှစ်ပုဒ်၊ ဂုဏ်တော်အရသာ၊ လက္ခဏာအရသာ” ဟူသော ကျမ်း များကို ညောင်လေးပင်မြို့ တောရကျောင်းတိုက် ပဓာနဥက္ကဋ္ဌ နာယက မထေရ်အဖြစ်ဖြင့် နေ့ခိုက်တွင် “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် အရှင် ဦးအရိယမထေရ်” စီရင်ရေးသားတော်မူအပ်လေသည်။

ဘုရားရှိခိုး ရှစ်ပုဒ်

[ရှစ်ရက်အတွက်]

မဟာနမက္ကာရ (ပထမနေ့)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အရဟတော-အာရကဿ၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော။
 အရဟတော-အရိ ဟတဿ၊ ကိလေသာရန်သူတို့ကို သတ်တော်မူသော။
 အရဟတော-အရ ဟတဿ၊ သံသရာစက်၏ အကန့်တို့ကို ဖျက်ဆီး
 တော်မူသော။ အရဟတော-အရဟန္တဿ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူ
 ထိုက်သော။ အရဟတော-အ ရဟဿ၊ မကောင်းမှုကို ပြုစရာ ဆိတ်
 ကွယ်ဆု မရှိသော။ သမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို
 မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော။ ဘဂဝတော-
 ဘာဂျ ဝန္တဿ၊ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဒါးစသော ပါရမီ
 ဘုန်းကံ ရှိတော်မူသော။ ဘဂဝတော-ဘဂ္ဂဝန္တဿ၊ ခုသိန်းမကသော
 ကိလေသာ အကျဉ်းအားဖြင့် မာရ်ငါးဖြာကို ချိုးဖဲ ဖျက်ဆီးတော်
 မူသော။ ဘဂဝတော-ဘဂ ဝန္တဿ၊ ဣဿရိယစသား ဟရားခြောက်
 ပါး ရှိတော်မူသော။ ဘဂဝတော-ဝိဘတ္တ ဝန္တဿ၊ ကုသိုလ် စသော
 အပြား၊ ခန္ဓာစသော အပြားတို့ဖြင့် တရားတို့ကို ဝေဖန် ဟောကြား
 တော်မူသော။ ဘဂဝတော- ဘတ္တ ဝန္တဿ၊ ဈာန်၊ ဇင်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်

တို့ကို အကြိမ်ကြိမ် မှီဝဲဆည်းကပ်တော်မူသော။ ဘဂဝတော- ဘဂ-
 ဝမန ဝန္တဿ၊ ဘဝတို့၌ ပြေးသွားတတ်သောတဏှာကို ထေးအန်တော်
 မူသော။ တဿ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားအား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။ အဟံ၊
 ငါသည်။ နမော၊ ရှိခိုးခြင်းကို။ ကရောမိ၊ ပြုပါ၏။ မယံ၊ ငါ၏။
 နမော၊ ဦးနှိမ်ညွတ်ကျိုး ရှိခိုးခြင်းသည်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြည့်စုံအောင်မြင်ပါ
 စေသတည်း။

ဘုရားဂုဏ်တော်

သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ ဤသို့သော
 အကြောင်းကြောင့်။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န
 မည်တော်မူ၏။ သုဂတော၊ သုဂတမည်တော်မူ၏။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောက
 ဝိဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။ အနုတ္တရော၊ အနုတ္တရမည်တော်မူ၏။ ပုရိသဒမ္မသာ
 ရထိ၊ ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူ၏။ အနုတ္တရ ပုရိသဒမ္မသာရထိ၊
 အနုတ္တရ ပုရိသဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူ၏။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊
 ဒေဝမနုဿာနံ သတ္တု မည်တော်မူ၏။ ဗုဒ္ဓော၊ ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။
 ဘဂဝါ၊ ဘဂဝန္တ မည်တော်မူ၏။

သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ အရဟံ၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေး
 ကွာတော်မူ၏။ အရဟံ၊ ကိလေသာရန်သူတို့ကို သတ်တော်မူ၏။ အရဟံ၊
 သံသရာစက်၏ အကန်တို့ကို ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ အရဟံ၊ ပူဇော်အထူး
 ကို ခံဘော်မူထိုက်၏။ အရဟံ၊ မကောင်းမှုကိုပြုစရာ ဆိတ်ကွယ်ရာ မရှိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်
 တော်တိုင် သိတော်မူ၏။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏ တစ်ဆယ့်
 ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

သုဂတော၊ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော တင့်တယ်သော သွားခြင်း
 ရှိတော်မူ၏။ သုဂတော၊ ကောင်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ ကြာသွားထော်မူ၏။
 သုဂတော၊ ပယ်ပြီးကိလေသာပြန်လောစေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိ
 မဏ္ဍိုင်တိုင်အောင် ပါရမီပဋိပတ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း

ကောင်းစွာ ကြံသွားတော်မူ၏။ သုဂတော၊ သင့်သောစကားနှစ်ခွန်းကို ဆိုတော်မူတတ်၏။

လောကဝိဒ္ဓ၊ သဝိညာဏက ခန္ဓာ လောကကို ဒုက္ခသဘော စသည်ဖြင့် သိတော်မူ၏။ လောကဝိဒ္ဓ၊ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောကဟု ဆိုအပ်သော လောကသုံးပါးကို ခပ်သိမ်းသော အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏။

အနုတ္တရော၊ မိမိထက် လွန်မြတ်သောသူ မရှိ။ ပုရိသ ဒမ္မ သာရထိ၊ မယဉ်ကျေးသေးသော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန် ယောက်ျားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူ၏။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မ သာရထိ၊ အတုမရှိ မြတ်တော်မူသည်ဖြစ်၍ မယဉ်ကျေးသေးသော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန် ယောက်ျားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူ၏။

သတ္တာ ဒေဝ မနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာ ဖြစ်တော်မူ၏။ သတ္တာ ဒေဝ မနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ လှည်းမှူးကြီး ဖြစ်တော်မူ၏။

ဗုဒ္ဓော၊ သိထိုက်သော ဂေ ယုဓမ္မိတရား ငါးပါးတို့ကို ဝိမောက္ခန္တိက ဉာဏ်စွမ်းဖြင့် သိတော်မူ၏။ ဗုဒ္ဓော၊ သစ္စလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်သိ၍ သူတံပါးတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူ၏။

ဘဂဝါ၊ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဒါနစသော ပါရမီဘုန်းကံ ရှိတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ အသိန်းမကသော ကိလေသာ အကျဉ်းအားဖြင့် မာရ်ငါးဖြာကို ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ကုဿရိယ၊ ဓမ္မ၊ ယသ၊ သီရိ၊ ကာမ၊ ပယတ္တတည်းဟူသော ဘုန်းတော်တရားခြောက်ပါးရှိတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ကုသိုလ်စသောအပြား၊ ခန္ဓာစသောအပြားတို့ဖြင့် တရားတို့ကို ဝေဖန်ဟောကြားတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ဓုာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို အကြိမ်ကြိမ် မှီဝဲဆည်းကပ်တော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ဘဝတို့၌ ပြေးသွားတတ်သော တဏှာကို ထွေးအန်တော်မူ၏။

ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့ ကိုးပါးအစ ဂုဏ်တော် အနန္တတို့ဖြင့်။ တံ ဝေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ၊ ထိုဂေါတမနွယ်ဖွား ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ ကလျာဏော၊ ကောင်းမြတ်သော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊ ကျော်စောသံသည်။ အဗ္ဗုဂ္ဂတော၊

လောကအားလုံးအထက် လွှမ်း၍တက်ပြီ။ တဿဘဂဝတော၊ ထိုမြတ်စွာ
ဘုရားအား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

တရားဂုဏ်တော်

ဓမ္မော၊ တရားတော်ကို။ ဓမ္မော၊ တရားတော်သည်။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာ
ဘုရားသည်။ သွာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာ ဟောအပ်၏။ သွာက္ခာတော၊
ကောင်းစွာဟောအပ်သော* မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေးတန်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပရိယတ်
ဆယ်ပါးသော တရားမြတ် ဖြစ်တော်မူ၏။

သန္တိဋ္ဌိကော၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိလေသာ သတ်ခြင်းဖြင့်
ကိုယ်တိုင် မြင်အပ်သော မဂ်တရားလေးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။
သန္တိဋ္ဌိကော၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပစ္စဝေက္ခကာဏာဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်
မြင်အပ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ သန္တိဋ္ဌိ-
ကော၊ ချီးမွမ်းအပ်သော ပညာဖြင့် ကိလေသာကို အောင်သာ မဂ်၊
ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ သန္တိဋ္ဌိကော၊ မြင်ခြင်းငှာ
ထိုက်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။

အကာလိကော၊ အခါမလင့် အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်အကျိုးကို
ဖြစ်စေဘတ်သော မဂ်တရားလေးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။

ဟေပဿိကော၊ လာလှည့် ရှုလှည့်ဟု တိုက်တွန်းအပ်သော
အစီအရင်ကို ခံထိုက်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော်
မူ၏။

ဩပ နေယျိ ကော၊ မိမိစိတ်၌ ဖြစ်အောင် ဆောင်ယူ ထိုက်
သော မဂ်၊ ဖိုလ်တရားရှစ်ပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ ဩပနေယျိကော၊
မိမိစိတ်ဖြင့် အာရုံပြုနိုင်အောင် ဆောင်ယူထိုက်သော နိဗ္ဗာန်တရား
တစ်ပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ ဩပနေယျိကော၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်
သို့ ဆောင်ပို့တတ်သော မဂ်တရားလေးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ ဩပ-
နေယျိကော၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်အဖြစ်သို့ ဆောင်ယူအပ်သော
ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားငါးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။

* မဂ် ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်တစ်ပါး၊ ပရိယတ်တစ်ပါးဟု သိ။

ဝိညဟိ၊ [အုတ်သာဓိတင်ညဟု ဖတ်။] ဥက္ခါဒိတညာသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပစ္စတ္တံ၊ မိမိ မိမိစိတ်၌။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်ခံစားအပ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။

ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့ ခြောက်ပါးအစ ဂုဏ်တော်အနန္တတို့ဖြင့်။ ပါကဋ္ဌံ၊ ထင်ရှားသော။ ဇိန ပုဇိတံ၊ ဘုရားရှင်တို့သည် ဂေါစရသေဝန၊ ဘာဝနာသေဝနဖြင့် အာရုံပြုကာ ပွားများကာ မှီဝဲပူဇော်အပ်သော။ ဓမ္မံ၊ တရားဆယ်ပါးကို။ နမာမိ၊ ဘယလာဘ ကုလကြဉ်ဝေး သံသာဘေးမှ လွတ်ရေးမျှော်ကိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

သံသာဂုဏ်တော်

ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝက သံဃော၊ တပည့်သံဃာအပေါင်းသည်။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ မဂ္ဂင်အကျင့်ကို ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူ၏။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ ဆုံးမတိုင်း မချွတ်မယွင်း ကျင့်တော်မူ၏။

ဥဗ္ဗုပ္ပဋိပန္နော၊ ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူ၏။ ဉာယပ္ပဋိပန္နော၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်တော်မူ၏။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော၊ ရိုသေသမှု ပြုဆိုက်အောင် ကျင့်တော်မူ၏။

ယဒိဒံ စက္ကာရိ ပုရိသ ယုဂါနိ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ် အစုံလေးခုတို့သည်။ ယဒိဒံ အဋ္ဌ ပုရိသ ပုပ္ဖလာ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ယောက်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သေ ဧသော သာဝက သံဃော၊ ဤလေးစုံ ရှစ်ယောက်သော တပည့် သံဃာအပေါင်းသည်။ အာဟုနေယျော၊ အဝေးမှ ဆောင်၍ လှူအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးကို ခံတော်မူထိုက်၏။ အာဟုနေယျော၊ အရပ်ဝေးမှလာ၍ လှူရာငှာန ဖြစ်တော်မူ၏။ အာဟုနေယျော၊ သိကြားမင်း စသည်တို့၏ အလှူကို ခံတော်မူထိုက်၏။

ပါဟုနေယျော၊ ဧည့်သည်ကောင်းတို့ အလှူငှာ အထူးသဖြင့် စီမံအပ်သော အာဂန္တုကဒါနကို ခံတော်မူထိုက်၏။ ပါဟုနေယျော၊ အဦးအဖျား ဆောင်၍ ပူဇော်ရာငှာန ဖြစ်တော်မူ၏။ ပါဟုနေယျော၊

သံသိမ်းသော အပြားဖြင့် အရိုအသေ ပူဇော်ခြင်းကို ခံတော်မူ ထိုက်၏။

ဒက္ခိဏေယျော၊ မြတ်သောအလှူကို ခံတော်မူထိုက်၏။

ဒက္ခိဏေယျော၊ မြတ်သောအလှူအား လျော်၏။

အဗ္ဗလိ ကရုဏိယော၊ လက်အုပ် ချီခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်၏။

လောကဿ၊ လူအပေါင်း၏။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော။ ပုံညက္ခေတ္တံ၊ ကောင်းမှု တည်းဟူသော မျိုးစေ့၏ ပေါက်ဆောက် ကြီးပွားရာ လယ်ယာ မြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော် မူ၏။

ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့ ကြောင်းလေး၊ ကျိုးငါး ကိုးပါးအစ ဂုဏ်တော် အနန္တတို့ဖြင့်။ ဝိဿတံ၊ ထင်ရှားကျော်စောသော။ ဇိနော ရသံ၊ ဘုရားရှင်တို့၏ ရှေ့ရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် ဖြစ်တော်မူသော။ အရိယသံဃံ၊ ရှစ်ယောက်သော အရိယာ သံဃာတော်အပေါင်းကို။ ဝန္ဓာမိ၊ ရှိခိုးသူ၏ ဟဒယဝတ္ထု၌ ဤဂုဏ်တို့ ဝင်၍စုသည်ဟု ယုံကြည် လှစွာ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ (ဒုတိယနေ့)

(၁) * ယဒါ ဗုဒ္ဓော စက္ခုမန္ဓော၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပဘကံရာ။
ကိလေသေ ဓျာပယိတွာန၊ အာလောကံ ဒဿယန္တိ တေ။

ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဗုဒ္ဓော၊ သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်သိ၍ သူ တပါးတို့ကိုလည်း သိစေတတ်ကုန်သော။ စက္ခုမန္ဓော၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု၊ ဓမ္မ စက္ခု၊ သမန္တစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဉာဏစက္ခုဟု စက္ခုငါးပါး ရှိတော်မူကုန် သော။ စက္ခုမန္ဓော၊ ဣ အာ၊ မဂ်စု၊ သဗ္ဗညုတ၊ ဒိဗ္ဗပုဗ္ဗေ သေည်ထွေပြား ဉာဏ်မျက်စိငါးပါး ရှိတော်မူကုန်သော။ ပဘကံရာ၊ ရောင်ခြည်တော်ဝန်း ကျင် ဘုရားရှင်တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ပွင့်တော်မူကုန်၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ တေ၊ ထိုဘုရားရှင်တို့သည်။ ကိလေသေ၊ ကိလေသာတို့ကို။ ဓျာပယိတွာန၊

* နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူအစ၌ ယဒါဗုဒ္ဓော.... ဂါထာသည် အပဒါန် ကျမ်းလာ ချီးကျူးသောဂါထာ ဖြစ်၏။ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

လောင်ကျွမ်းစေလျက်။ အာလောက်၊ သစ္စာပြောင်ဝင်းဉာဏ်ဆောင်အလင်းကို။ ဒဿယန္တိ၊ မြင်ကြရှုကြဟု ကောင်းကျိုးရအောင် ပြုသကုန်၏။ တံယထာ၊ ထိုဘုရားရှင်တို့ကား။

- (၂) တ၊မေ၊သ၊ဒီ။ ကော၊မံ၊သု၊ရေ။
- သော၊အ၊ပ၊နာ။ ပ၊သု၊သု၊ပိ။
- အတ်၊မေ၊သိ၊တိ။ ဖုံ၊ဝိ၊သိ၊ဝေ။
- က၊ကော၊က၊ ဂေါ-အနန္တာ တေ။

တ-တဏှာန်ရောစ၊ တဏှာန်ရာဘုရားလည်းကောင်း။ မေ-မေဓကံရာစ၊ မေဓကံရာဘုရား လည်းကောင်း။ သ-သရဏာန်ရောစ၊ သရဏာန်ရာဘုရားလည်းကောင်း။ ဒီ-ဒီပကံရောစ၊ ညောင်ကြတ်ပင်၌ပွင့်သော ဒီပကံရာဘုရား လည်းကောင်း။

[လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ လေးဆူ။]

ကော-ကောဏ္ဍညောစ၊ နံပဲပင်၌ ဝါ-သာလကလျာဏီခေါ်ထင်ရှားပင်၌ပွင့်သော ကောဏ္ဍညဘုရား လည်းကောင်း။

[သုံးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ တဆူ။]

မံ-မင်္ဂလောစ၊ ကံ့ကော်ပင်၌ပွင့်သော မင်္ဂလဘုရား လည်းကောင်း။ သု-သုမနောစ၊ ကံ့ကော်ပင်၌ပွင့်သော သုမနဘုရား လည်းကောင်း။ ရေ-ရေပတောစ၊ ကံ့ကော်ပင်၌ ပွင့်သော ရေပတဘုရား လည်းကောင်း။ သော-သောဘိတောစ၊ ကံ့ကော်ပင်၌ ပွင့်သော သောဘိတဘုရားလည်းကောင်း။

[နှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ လေးဆူ။]

အ-အနောမဒဿီစ၊ ဖောက်ကြံ့ပင်၌ပွင့်သော အနောမဒဿီဘုရားလည်းကောင်း။ ပ-ပဒုမောစ၊ ကြောင်လျှာပင်၌ပွင့်သော ပဒုမဘုရားလည်းကောင်း။ နာ-နာရဒေါစ၊ ကြောင်လျှာကြီးပင်၌ပွင့်သော နာရဒဘုရား လည်းကောင်း။

[တစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ သုံးဆူ။]

ပ-ပဒုမုတ္တရောစ၊ ထင်းရှူးပင်၌ ဝါ-အင်ကြင်းပင်၌ပွင့်သော ပဒုမုတ္တရဘုရား လည်းကောင်း။

[ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ တစ်ဆူ။]

သု-သုမေဓောစ၊ တမာပင်၌ပွင့်သော သုမေဓဘုရား လည်းကောင်း။
 သု-သုဇာတောစ၊ ကြခတ်ဝါးပင်၌ပွင့်သော သုဇာတဘုရား လည်း
 ကောင်း။

[ကမ္ဘာသုံးသောင်းထက်၌ နှစ်ဆူ။]
 ပိ-ပိယဒဿိစ၊ ခံတက်ပင်၌ ဝါ-သျှိသျှားပင်၌ပွင့်သော ပိယဒဿိ
 ဘုရား လည်းကောင်း။ အတ်-အတ္တဒဿိစ၊ စကားပင်၌ပွင့်သော အတ္တ
 ဒဿိဘုရား လည်းကောင်း။ မေ-ဓမ္မဒဿိစ၊ သံသတ်ပင်၌ ဝါ-မုက်နှာ
 ပန်းပင်၌ပွင့်သော ဓမ္မဒဿိဘုရား လည်းကောင်း။

[ကမ္ဘာထောင်ရှစ်ရာထက်၌ သုံးဆူ။]
 သိ-သိဒ္ဓတ္ထောစ၊ မဟာလှေကားပင်၌ပွင့်သော သိဒ္ဓတ္ထဘုရား လည်း
 ကောင်း။

[၉၄ ကမ္ဘာထက်၌ တစ်ဆူ။]
 တိ-တိဿောစ၊ ပိတောက်ပင်၌ပွင့်သော တိဿဘုရားလည်းကောင်း။
 ဖု-ဖုဿောစ၊ သျှိသျှားပင်၌ပွင့်သော ဖုဿဘုရားလည်းကောင်း။

[၉၂ ကမ္ဘာထက်၌ နှစ်ဆူ။]
 ဝိ-ဝိပဿိစ၊ သခွတ်ပင်၌ပွင့်သော ဝိပဿိဘုရား လည်းကောင်း။

[၉၁ ကမ္ဘာထက်၌ တစ်ဆူ။]
 သိ-သိခိစ၊ သရက်ဖြူပင်၌ပွင့်သော သိခိဘုရားလည်းကောင်း။ ဝေ-
 ဝေဿဘူစ၊ အင်ကြင်းပင်၌ပွင့်သော ဝေဿဘူဘုရား လည်းကောင်း။

[၉၀ ကမ္ဘာထက်၌ နှစ်ဆူ။]
 က-ကကုသန္ဓောစ၊ ကုက္ကိုပင်၌ပွင့်သော ကကုသန်ဘုရား လည်း
 ကောင်း။ ကော-ကောဏာဂမနောစ၊ ရေသဖန်းပင်၌ပွင့်သော ကောဏာဂံ
 ဘုရား လည်းကောင်း။ က-ကဿပေါစ၊ ပညောင်ပင်၌ပွင့်သော ကဿပ
 ဘုရား လည်းကောင်း။ ဂေါ-ဂေါတမောစ၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ့ပင်၌ပွင့်
 သော ဂေါတမဘုရား လည်းကောင်း။

[ယခုကမ္ဘာ၌ လေးဆူ။]
 ဣတိ၊ ဤသို့ လေး၊ တစ်၊ လေး၊ သုံး။ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး။ တစ်၊ နှစ်၊ တစ်၊
 နှစ်၊ လေး အားဖြင့် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ အစရှိကုန်သော။ တေ၊ ထိုပွင့်ပြီး
 ပွင့်ဆဲ ပွင့်လတ္တံ့သော ဘုရားရှင်တို့သည်။ အနန္တာ၊ ပိုင်းခြားမရှိများလှ
 ကုန်၏။ အနန္တာ၊ ဂုဏ်တော်အနန္တရှိကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုအနန္တ ဂုဏ်
 တော်သခင် အနန္တဘုရားရှင်တို့အား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

လက္ခဏာတော်ကြီး သုံးဆယ်နှစ်

(၃) * အသိတိဗျဉ္ဇနာနာယ၊ ဗာတ္ထိံသ ဝရလက္ခဏော။
ဗျာမပ္ပဘော ဇိနဝရော၊ အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစတိ။

အဿ-ဒေသဿ၊ ဤသို့သဘောရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား။
အသိတိဗျဉ္ဇနာနိ၊ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာငယ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်
၏။ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗာတ္ထိံသ
ဝရလက္ခဏော၊ သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏လက္ခဏာတော်
ကြီးရှိတော်မူ၏။ ဗျာမပ္ပဘော၊ ** တလံခြည်ရောင်ဆယ်ရှစ်တောင်ပတ်
ရှစ်ဆယ်ရပ်ထိ အမြဲရှိ၏။ ဇိနဝရော၊ ဘေးရန်အောင်သူတို့တွင် အထူးဆုံး
အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူ၏။ အာဒိစ္စောဝ၊ နေမင်းကဲ့သို့။ ဝိရောစတိ၊
တင့်တယ်တော်မူ၏။ တေသု၊ ထိုဂုဏ်တော်တို့တွင်။ လက္ခဏာနိ ပန၊
လက္ခဏာတော်ကြီးတို့သည်ကား။

(၄) သု၊ စက်၊ အာ၊ ဒိ။ ဗြ၊ သတ်၊ မု၊ ဇာ။
ဥသိ၊ ဥ၊ ဧ၊ သု။ သု၊ ကော၊ နိ၊ ဌိ။ [အုတ်၊ အုဟု ဖတ်။]

* လက္ခဏာတော်ကြီး အစဉ် (၃) အသိတိဂါထာသည် ပဒုမုတ္တိရဘုရား
ပွင့်သည်ဟု တပည့်များချီးကျူးရာ၌ ပါဝင်သောဂါထာ ဖြစ်၏။ ၎င်းကို
မြာဟ္မဏဆရာကြီး ကြား၍ တပည့်များနှင့်အတူ ဘုရားဖူးအသွား လမ်း
တွင် ဝေဒနာစွဲကပ်၍ ပန်းစေတီဩကာ ဘုရားဂုဏ်ကြည်ညိုလှက် အနိစ္စ
ရောက်၏။ ၁၃ ဝဂ်၊ ပုပ္ဖထူပိယထေရ်အပဒါန်၊ ပါဠိတော်နိပါတ်(၁၃၇)

** တလံခြည်ရောင် ဆယ်ရှစ်တောင်ပတ် ရှစ်ဆယ်ရပ်ထိဟူသည့် ရှေ့၊
နောက်၊ ဝဲ၊ ယာ၊ အထက် ဤငါးရပ်၌ ပကတိလူတို့ ၁၈ တောင်စီ
အရပ်တော်ဖြစ်၍ ၁၈ x ၅ လီ အတောင် ၉၀ ပတ်ဝန်းကျင် ရောင်ခြည်
ရှိသည်။ ပုဒ္ဓဝင် ပါဠိတော်၌ အရပ်တော် ၁၆ တောင်ဟု ဆိုသော
ကြောင့်ကား ၁၆ x ၅ လီ အတောင်ရှစ်ဆယ်ဝန်းကျင် ရှိသည်ဟု ဆိုအပ်
၏။ သုတ်သီလက္ခန္ဓ ဋီကာကြီး၌ကား ဝဲ၊ ယာ၊ ရှေ့၊ နောက်၊ အထက်၊
အောက်အားဖြင့် အတောင် ရှစ်ဆယ်စီ ရောင်ခြည်တော် ရှိသည်ကိုပင်
အဝေးက မြင်ရသောအခါ တလံဝန်းကျင်ဟု ထင်ရသည်ဟု ဆို၏။

သီ၊ စိ၊ သ၊ ရ။ နီ၊ ဂေါ၊ ဥ၊ ဧ။ [အ၊ အေ။]
ဥက်၊ စက်၊ အ၊ ပ။ ဗြ၊ သီ၊ သ၊ သ။ [အုန်]

နော၊ ငါတို့၏။ သတ္တာ၊ ဆရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သု-သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ၊ ညီညွတ်စွာ တပြိုင်တည်း တည်သော ဖဝါး ရှိတော်မူ၏။ စက်- စက္ကက်တပါဒေါ၊ အကန်တစ်သောင်း စက်ဝန်း ထင်သော ဖဝါး ရှိတော်မူ၏။ အာ- အာယတပဏ္ဍိ၊ ရှည်သော လုံးသော ဖနောင့် ရှိတော်မူ၏။ ဒီ- ဒီသဂုံလီ၊ ရှည်သွယ်သော လက်ဆံ ခြေဆံ ရှိတော်မူ၏။

ဗြ-ဗြဟ္မဇုဂတ္ထော၊ ဗြဟ္မာမင်း၏ ကိုယ်ကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။ သတ်- သတ္တုဿဒေါ၊ လက်၊ ခြေ၊ ပခုံး၊ လည်လုံး သတ်မှတ် အရပ်ခုနစ်ပါး ပြည့်ဖြိုးသောအသား ရှိတော်မူ၏။ မု-မုဒု- တလုဏဟတ္ထပါဒေါ၊ နူးညံ့သော သိမ်မွေ့သော လက်ဖဝါး၊ ခြေ ဖဝါး ရှိတော်မူ၏။ ဇာ-ဇာလဟတ္ထပါဒေါ၊ လေသာကွန်ယက်အလား လက်ဆံ ခြေဆံအညီ လက်ဆစ်အဘွင်း ယဝလက္ခဏာညီသော လက်ဖဝါး ခြေဖဝါး ရှိတော်မူ၏။

ဥသ်- ဥဿင်္ဂပါဒေါ၊ ဖမိုးအဘက် လေးသစ်ခန့် မြင့်တက်သော ဖမ္ပက် ရှိတော်မူ၏။ ဥ-ဥဒဂ္ဂသောဓော၊ အဘက်သို့ ဦးညွတ်၍ တက် သော မွှေးညှင်း ရှိတော်မူ၏။ ဧ-ဧကိဗသိံ၊ ဧကိည်သော သား ကောင်၏ မြင်းခေါင်းနှင့်တူသော လုံးသွယ်သော မြင်းခေါင်း ရှိတော် မူ၏။ သု-သုခုမဆဝိ၊ သိမ်မွေ့နုဖပ် မြူမကပ်သော ကိုယ်ရေ ရှိတော်မူ၏။

သု-သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော ဝင်းထိန်သော ကိုယ် အဆင်း ရှိတော်မူ၏။ ကော-ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယော၊ အရေအိမ် အတွင်း ထည့်သွင်းအပ်သော နိမိတ် ရှိတော်မူ၏။ နိ-နိဂြောပေရိမဏ္ဏ လော၊ ပညောင်ပင် အဝန်းကဲ့သို့ ဝန်းသော အရပ် အလံ ညီသော ကိုယ် ရှိတော်မူ၏။ ဌိ-ဌိတ ဂဇာဏုအာမာသော၊ ဖြောင့်ဖြောင့်ရပ်လျက် ပုဆစ်ဒူးနှစ်ဘက်ကို သုံးသပ်နိုင်သော လက်ရုံး ရှိတော်မူ၏။

သီ-သီဟပုဗ္ဗစုကာယော၊ ခြေသံ မင်း၏ ရွှေကိုယ် ထက်ဝက်နှင့် တူသော ထက်အောက် ပြည့်ဖြိုးသော ကိုယ် ရှိတော်မူ၏။ စိ-စိတ-

- နှစ်ရံသော၊ ပြည့်ပြီးသော ပခုံးစွန်း နှစ်ဘက်အတွင်း လက်ပြင်
 ကျောက်သား ရှိတော်မူ၏။ သ-သမဝန္တကွန္ဓော၊ ညီညွတ်စွာ
 လုံးသော လည်ပင်း ရှိတော်မူ၏။ ရ-^{*} ရသဂ္ဂသဂ္ဂါ၊ လည်မျို
 စုနှောင် အရသာ ဆောင်သော အကြောမြတ် ခုနှစ်ထောင်ရှိတော်
 မူ၏။

နီ- အဘိနီလနေတ္တော၊ အလွန် ညိုမည်းသော မျက်လုံး
 ရှိတော်မူ၏။ ဂေါ-ဂေါ ပခုမော၊ ဖွားမြင်စ နွားငယ်၏ မျက်
 မွေးနှင့်တူသော နုပျိုသောမျက်မွေး ရှိတော်မူ၏။ ဥ-ဥဏှိသ သီသော၊
 နဖူးပြင်၌ သင်းကျစ်ပြားရှိသော ဦးခေါင်း ရှိတော်မူ၏။ ဇ-ဇ
 ကေက လောမော၊ မွေးတွင်း တခုတခု၌ တပင်စီပေါက်သော မွေး
 ညင်း ရှိတော်မူ၏။

ဥဏှ-ဥဏှိ၊ မျက်မှောင်ကြား၌ လက်ယာရစ်ခွေလျက် ဖြူဖွေးသော
 ဥဏှသုံမွေးရှင် ရှိတော်မူ၏။ စတ်-စတ္တာလိသ သမ ဒန္တော၊ လေး
 ဆယ်သော ထက်အောက် နှစ်ဆယ်စီ ညီမျှသောသွား ရှိတော်မူ၏။
 အ-အဝိရုဋ္ဌ ဒန္တော၊ မကျေသာသွား ရှိတော်မူ၏။ ပ-ပဟုတ
 ဇိဒ္ဓော၊ ပါးလျှပ်၊ ရှည်၊ ပြန့်သောလျှာ ရှိတော်မူ၏။

ဗြ-ဗြဟ္မဿရော၊ ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့်တူသော သာယာသော
 အသံရှိတော်မူ၏။ သိ-သိဟဟနု၊ ခြင်္သေ့မင်း၏ 'မေးနှင့်တူသော
 ဝန်းဝိုင်းသော အထက်ခမး အောက်ခမး ရှိတော်မူ၏။ သ-သမ
 ဒန္တော၊ မဝင်မခေါ ညီညွတ်သောသွား ရှိတော်မူ၏။ သု-သု
 သုက္က ဒါဋ္ဌော၊ တဖိုတ်ဖိုတ် ဖွေးဖြူသော စွယ်တော် လေးဆူ
 ရှိတော်မူ၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗာတ္တိ သာယ၊ သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော။ မဟာပုရိသ
 လက္ခဏေဟိစ၊ ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်ကြီးတို့ဖြင့် လည်း
 ကောင်း။ ဆဗ္ဗဏှရံ သိဟိစ၊ ခြောက်သွယ်သော ရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့်
 လည်းကောင်း။ အသိတိယာ အနုဗျဉ္ဇနေဟိစ၊ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာ
 တော်ငယ်တို့ဖြင့် လည်းကောင်း။

* ရသ_တပုဒ်၊ ဂသ တပုဒ်၊ အဂ္ဂတပုဒ်နှင့် ဤပစ္စည်း ကွဲစေ။

ဝိရောစမာနံ၊ ထိန်ကောက်ဆန်းကြယ် ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်တော်မူ
သော။ ဣတကမ္ပံ၊ ကမ္ပသရိက္ခက၊ လက္ခက၊ အာနိသင် စုံလင်စွာရ
အောင် ပြုအပ်သောကမ္ပ ရှိတော်မူသော။ သတ္တာရံ၊ ငါတို့ဆရာ ဘုရား
မြတ်စွာကို။ နမာမိ၊ ဦးခေါင်းရိုး ကြေညက်၍ ပြုပြစ်ကာလွင့်လျက် အသက်
ထွက်သော်လည်း ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ် (တတိယနေ့)

(၁) နိလာယော * နိလဌာနေဟိ၊ ပီတောဒါတာ စ လောဟိတာ။
တမှာ တမှာ တု မဉ္ဇိဌာ၊ နိက္ခမိ သု ပတဿရာ။

ယဿ-ယာဒိသဿံ၊ အကြင်သို့ သဘောရှိတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓဿ၊
နှစ်ဆယ့်သေးကျမ်း ရွှေတိုက်ခန်း၌ ဝိုက်သန်းယှက်ဖြာ ရတနာမျိုးမှန်
ဓမ္မက္ခန်ကို ညဏ်တော်စက္ခု သဗ္ဗညုဖြင့် ကြည့်ရှုသိမြင် ဘုရားရှင်၏။
သရီရဟော၊ စိန်တခဲနက် ကွဲအက်ရေးကြောင်း မရှိကောင်းသို့ ညက်
ပျောင်းချောမြေ့ ဘိမ်မွေ့နုပပ် ပြုမကပ်ကိုယ်ရေ ရှန်းဝေထိန်လင်း ရွှေ
အဆင်းထင်ပေင် ရွှေကိုယ်တော်ကြီး၌။... [သတ္တမိ-တော။]

နိလဌာနေဟိ၊ ညိုရာအရပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တမှာ တမှာ၊ မုတ်
ဆိတ်တော်တတန် ဆံတော်တချက် မျက်နှက်တော်တခို ထိုထိုဒေသ ရပ်
ဌာနမှ။ နိလာယော၊ ကောင်းကင်အလုံး ပီတုန်းပျံဝဲ ကြာညိုကြဲသို့
အောက်မဲပွင့်ချပ် မြသားယပ်ဖြင့် လှဲခပ်သလို မိုးလုံးစိုမျှ ညိုသော
အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်။ နိက္ခမိ သု၊ လနေထိန်ဝင်း
ရှိန်အလင်းကို နှိမ်နင်းချိုးဖျက် ကွန်မြူးယှက်၍ ထွက်တော်မူကြလေ
ကုန်ပြီ။

ပီတဌာနေဟိ၊ ရွှေရာအရပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တမှာ တမှာ၊
မျက်သားရွှေလှော် ရေတော်တခို ထိုထိုဒေသ ရပ်ဌာနမှ။ ပီတာစ၊ ဝန်း
ကျင်ယှက်ဖြာ ဆယ်မျက်နှာဝယ် မဟာလှေကား ရွှေသားပိမာန် ရွှေ
ဗိတာန်တူ ဇမ္ဗူမှန်ရွှေ ကြဲဖြန့်လေသို့ ရွှေသောအဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်

* နိလဌာနေဟိကား အင်္ဂါပေက္ခေဟုဝုတ်။ တမှာ တမှာကား စယာ
ပေက္ခေကဝုတ်။ လောဟိတာနှင့် သြဒါတ ရှေ့နောက်ပြန် ဆန္ဒာ
ခွဲရက္ခက။

တော်တို့သည်လည်း။ နိက္ခမိံသု၊ မင်းစံဂီဝါ ရတနာကို မခံသာမှု ပြက်
ရယ်ပြုလျက် ကွန်မြူးယက်၍ ထွက်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။

လောဟိတဌာနေဟိ၊ နိရာအရပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တမှာ တမှာ၊
သန္တာသွေးသား မျက်သားတော်ဘခို ထိုထိုဒေသ ရပ်ဌာနမှ။ လော
ဟိတာစ၊ နိကမ္မလာခြုံ သန္တာငုံကို လေဟုန်းသိမ်းဖွဲ့ တိမ်းငဲ့ငဲ့နှင့် ယိမ်း
နွဲ့ရစ်သန်း ကသစ်ပန်းသို့ နိမြန်းသောအဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်
တို့သည်လည်း။ နိက္ခမိံသု၊ ပတ္တမြားမျက်ပျံ အနုဋ္ဌနှင့် ဖက်ဝံပြိုင်ကင်း
ဗျူဟာကျင်းလျက် ကွန်မြူးယက်၍ ထွက်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။

ဩဒါတဌာနေဟိ၊ ဖြူရာအရပ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တမှာ တမှာ၊
ဘော်ငွေအလား သွားတော် ရိုးတော် မျက်လုံးတော်တခို ထိုထိုဒေသ
ရပ်ဌာနမှ။ ဩဒါတာစ၊ မြတ်သေးစံပယ် သွယ်သွယ်မြောက်ကြ ပုလဲတိမ်
ပြစ် စိန်စစ်ဗိတာန် ခြယ်စီမံသည် ဗိမာန်ငွေသား ရွှေတုံးသို့ အလား
စံယူ ပမာဘူမျှ ဖွေးဖြူလှသော အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်
လည်း။ နိက္ခမိံသု၊ ဘော်ငွေသာခွာ ရတနာအလုံး တိမ်းရွှောင်ပုန်း
အောင် ကြိုးဝါးဆိုလျက် ကွန်မြူးယက်၍ ထွက်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။

တု၊ တင့်တယ်ထူးခြား ထိုမှတပါး ဖြစ်ကုန်သော။ တမှာ တမှာ၊
လက္ခဏာကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် တင့်တယ်နုယှို ဖိတ်ဖိတ်ယိုသည်
ထိုထိုသော ကိုယ်တော်၏ အစိတ်ဒေသမှ။ မဉ္ဇိဌာစ၊ ဥတုဇမျိုး ဓာတ်
ခိုးရိမောင် သပြေရောင်ဟု တိမ်တောင်ဆင့်ဆင့် တံခွန်လှင့်သို့ လွန်ထင့်
စုံပေါင်း ရှုမညောင်းမျှ မောင်းလှသော အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်
တို့သည်လည်း။ မဉ္ဇိဌာစ၊ မဲ၊ နိ၊ သိုလောင်း ဧရာယုက်ပေါင်းဟု မှည့်မောင်း
မိုင်းအံ့ ရိမုန်သောအဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်လည်း။ နိက္ခ-
မိံသု၊ ဥတုစိတ္တ ပစ္စယကြောင့် ရှင်ပုဖြိုးဖြိုး သဒ္ဓါမိုးကို ရွာကျိုးစေ
လျက် ကွန်မြူးယက်၍ ထွက်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။

တမှာ တမှာ၊ ရောင်ခြည်ဝန်းပတ် လျှပ်လျှပ်ဆက်အောင် ရှေ့နောက်
နံဖိ တလံညီလျက် သိဂီစံသို့ လွန်နုယှိုသည် ထိုထိုသောကိုယ်တော်၏
အစိတ်ဒေသမှ။ ပဘဿရာစ၊ သံကျောက်မက အခိုးထလျက် မိုးဝ
နဘံ ရေအလျှံကို လေပျံခွဲတိုက် ဓာတ်ချင်းခိုက်မျှ လှိုင်းတိုက်ပုံညွှန် ဝေ
အကွန်နှင့် ခွေတုန်ပြေးသန်း လျှပ်ပန်းပမာ ဥက္ကာပျံမြီး နတ်မီးရွေးကဲ့သို့

အထူးတူးဆောအရပ် ဝန်းကျင်ထပ်လျက် နှံ့စပ်လွမ်းမိုး လျှပ်လျှပ်ဖြိုးမျှ
 ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် တခဲနက်သော ဖောင်ခြည်တော်တို့သည်လည်း။ နိက္ခမိံ သု၊
 ကံအကြောင်းပြု ဥတုစီမံ နတ်ဗိမာန်၏ ဖိတ်လျှ မြူတေ ကျက်သရေနှင့် နှစ်
 ထေ့စစ်ပြိုင် မယိမ်းယိုင်ပဲ သိမ်းပိုင်လွယ်ကူ အောင်တော်မူလျက် ကွန်မြူး
 ယှက်၍ ထွက်တော်မူကြလေကုန်ပြီ။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဆဗ္ဗဏ္ဍရံသံယော၊ ညိ၊ ရှေ့၊ ဖြူ၊ နီ၊ မောင်းရီ ပြိုးပြက် တခဲ
 နက်ဟု ဖောယှက်ပတ်ကုံး အိမ်လုံးမက တောင်လုံးကြွဖြင့် မြားလှပြေး
 ဟန် အနန္တစကြာ ထိုးကာသိတွယ် အရပ်ဆယ်တွင် ခြောက်သွယ်စိတန်း
 ခြောက်ခန်းစီသွင်း၊ အဆင်းခြောက်ဘော် ရှည်တူးသော ဖောင်ခြည်တော်
 တို့သည်။ နိက္ခမိံ သု၊ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းမြတ် သုံးသပ်လတ်သော် စိတ်တော်
 ဇာတ်ကြည် သွေးသားကြည်၍ အကြည်ကြည်သိမ့်သိမ့် တငြိမ့်ငြိမ့်သွဲ့သွဲ့
 တနွဲ့နွဲ့ထကြွ တပုဇွန်ရုန်းရုန်း လှိုင်းလုံးအဆိုင်ဆိုင် သာသနာတည်သရွေ့
 ယနေ့တိုင်အောင် မထိုင်မနား ပြေးသွားလျက်သာ ထွက်ခွာတော်မူကြ
 လေကုန်ပြီ။

တံ-တာဒိသံ၊ ထိုသို့သဘောရှိတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ ခြောက်ပါးရောင်
 ခြည် မြူးလည်ကွန်ခြုံ ရူပါရုံတို့ဖြင့် ပြည့်စုံကြွယ်ဝင်း အဆင်းသဋ္ဌေး ရောင်
 သွေးတအိအိ မုနိထွတ်ထား မြတ်ဘုရားကို။ အဟံ၊ သဒ္ဓာပညာ ညီစွာ
 အမျှ ဝီရိယသမာဓိ အညီပြည့်၍ သတိကဲထိန် ဣန္ဒြေငါးမျိုး ပြည့်ဖြိုးလို
 ကြောင်း ကောင်းမှုမှမ်းထုံ ဓမ္မာရုံတို့ဖြင့် လွမ်းခြုံစိုးအုပ် အကျွန်ုပ်သည်။
 နမာမိ၊ ဇမ္ဗူ့ဆိုင်ရွှေ နှလုံးရေဖြင့် သုံးထေ့ဒွာရ ကရိုဏ်းပြုလျက် ကြည်ဆံ့
 သဒ္ဓာ ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

ကိုယ်အား ဆယ်ပါး

- (၂) ကာဠာဝကဉ္စ ဂဏေယျံ၊ ပဏ္ဍရံ တမ္ပ ပိင်္ဂလံ။
 ဂန္ဓံ မင်္ဂလ ဟေမဉ္စ၊ ဥပေါသထ ဆဒ္ဓန္တိမေ ဒသ။

ကာဠာဝကဉ္စ၊ ဗိုလ်ခြေယောကျ်ား ဆယ်ယောက်အားရှိသော ကာ
 ဠာဝကဆင် လည်းကောင်း။ ဂဏေယျံ၊ ကာဠာဝကဆယ်စီးအားရှိသော
 ဂဏေယျဆင် လည်းကောင်း။ ပဏ္ဍရဉ္စ၊ ဂဏေယျဆယ်စီးအားရှိသော
 ပဏ္ဍရဆင် လည်းကောင်း။ တမ္ပ၊ ပဏ္ဍရဆယ်စီးအားရှိသော တမ္ပဆင်
 လည်းကောင်း။ ပိင်္ဂလဉ္စ၊ တမ္ပဆယ်စီးအားရှိသော ပိင်္ဂလဆင် လည်း
 ကောင်း။ ဂန္ဓဉ္စ၊ ပိင်္ဂလဆယ်စီးအားရှိသော ဂန္ဓဆင် လည်းကောင်း။

မင်္ဂလာ၌၊ ဂန္ဓဆယ်စီးအားရှိသော မင်္ဂလာဆင်း လည်းကောင်း။ ဟေမဉ္ဇ၊
မင်္ဂလာဆယ်စီးအားရှိသော ဟေမဝတဆင်လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထဉ္ဇ၊
ဟေမဝတဆယ်စီးအားရှိသော ဥပေါသထဆင်လည်းကောင်း။ ဆန္ဒန္တဉ္ဇ၊
ဥပေါသထဆယ်စီးအားရှိသော ဆန္ဒန်ဆင်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။
ဣမေ-ဣမာနိ၊ ဤဆင်မျိုးတို့သည်။ ဒသ၊ ဆယ်မျိုးတို့သည်။ ဟောန္တိ၊
ဖြစ်ကုန်၏။ တံ ဒသကံ၊ ထိုဆန္ဒန်ဆယ်စီးအားသည်။ ဝါ၊ တစ်သောင်း
ဗိုလ်ခြေ အားကုဋေသည်။ တထာဂတဿ၊ ဘုရားရှင် တဆူတည်း၏။
* နာရာယနသင်္ဘာတဗလံ၊ ရောင်စုံစုံ၌ ဖောက်ခွဲထွက်ရာ ရတနာထိပ်သီး
စိန်တုံးကြီးအလား မြတ်ဘုရား၏ ပကတိကိုယ်အား ဖြစ်တော်မူ၏။

ဉာဏ်အားဆယ်ပါး

- (၃) ဌာနာဌာနေ ဝိပါကေ စ၊ ဉာဏံ ပဋိပဒါယ စ။
နာနာဓာတုသု လောကမ္ပိ၊ သတ္တာနံ အဓိမုတ္တိယာ။
- (၄) ဈာနာဒိနံ သံကိလေသေ၊ ဝေါဒါနေ စ ပရောပရေ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏဉ္ဇ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခာ သဝက္ခယံ။

ဌာနာဌာနေ ဉာဏဉ္ဇ၊ အကြောင်းဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိသော
ဌာနာဌာနဉာဏ်လည်းကောင်း။ ဝိပါကေဉာဏဉ္ဇ၊ ထိုထိုကံ၏ အကျိုး
ဝိပါကံကို သိသော ကမ္မဝိပါကဉာဏ်လည်းကောင်း။ ပဋိပဒါယဉာဏဉ္ဇ၊
ထိုထိုဂတိသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်၊ မရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုသိသော
သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိပဋိပဒါဉာဏ် လည်းကောင်း။ နာနာဓာတုသု လောကမ္ပိ
ဉာဏဉ္ဇ၊ များစွာသော ဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထူးပြားသော ဓာတ်ကို
လည်းကောင်း ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်ဟူသော လောကလည်းကောင်း
သိသော အနေကဓာတု၊ နာနာဓာတု၊ လောကဉာဏ် လည်းကောင်း။
သတ္တာနံ အဓိမုတ္တိယာ ဉာဏဉ္ဇ၊ သတ္တဝါတို့၏ ယုတ်မြတ်ကြောင်းရင်း
သင့်မသင့် နှလုံးသွင်းကို သိသော သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတာဉာဏ်
လည်းကောင်း။

* နာရာဝုစ္စန္တိ ရသ္မိယော။ (အရောင်တို့)။ တာဝ ဟူနာနာဝိဓာ တတော
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟိ နာရာယနံ။ ဝဇိဂံ။ (အရောင်စုံ ထွက်ရာ စိန်တုံး)။ တသ္မာ
ဝဇိရ သင်္ဘာတဗလန္တိ အက္ခော။ (စိန်တုံးအား) သာ ဋီ။

ဈာနာဒိနံ သံကိလေသေ ဝေါဒါနေ ဉာဏဉ္စ၊ ဈာန်၊ ဝိမောက္ခံ၊
 သမာဓိ၊ သမာပတ္တိတို့၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း၊ ဖြူစင်ကြောင်း၊ ထကြောင်း
 ကိုသိသော ဈာနာဒိသံကိလေသ ဝေါဒါနေ ဝုဋ္ဌာနဉာဏ် လည်းကောင်း၊
 ပရောပရောဉာဏဉ္စ၊ သတ္တဝါမြတ်ယုတ် တက်ဆုတ်ထောက်ချင့် ဣန္ဒြေ
 ငါးပါး အနုအရင့်ကိုသိသော ဣန္ဒြေယပရောပရိယတ္တဉာဏ်လည်းကောင်း။
 ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏဉ္စ၊ ရှေး၌နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို သိသော ပုဗ္ဗေနိဝါ
 သာနုဿတိဉာဏ်လည်းကောင်း။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဉ္စ၊ သေဆဲဖြစ်ဆဲ ဖြူမည်း
 ယုတ်မြတ် ကံအတိုင်း ချဉ်းကပ်သူတို့ကို သိသော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် လည်း
 ကောင်း။ အာသဝက္ခယဉာဏဉ္စ၊ အာသဝေါကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိသော
 အာသဝက္ခယဉာဏ်လည်းကောင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဉာဏဗလာနိ၊ ဉာဏ်အားဆယ်ပါးတို့ကို။ အာဂမ္မ၊
 အကြောင်းပြု၍။ တထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာသဘံဌာနံ၊ မြတ်
 သော ရှေးဘုရားတို့၏အရာကို။ ပဋိဇာနာတိ၊ ဝန်ခံတော်မူ၏။ ပရိသာသု၊
 * ရှစ်ပါးသော ပရိသတ်တို့၌။ သိဟနာဒိ၊ မရွံ့မကြောက် ခြင်္သေ့
 ဟောက်အလား ရဲရင့်သောစကားကို။ နဒတိ၊ ** ပရိသတ်ရှိရာ (၁) သာ
 ယာ၊ နာဘွယ် (၂) သိလယ်၊ သန့်စင် (၂) ပဲ့တင်၊ လုံး၊ နက် (၃)
 သံရှစ်ချက်ဖြင့် မြည်ဟိန်းခြိမ့်ခြိမ့် မိန့်မြက်တော်မူ၏။ ဗြဟ္မစက္ကံ၊ ပဋိဝေဓ
 ဉာဏ်၊ ဒေသနာဉာဏ်ဟူသော ကောင်းမြတ်သော ဓမ္မစက်ကို။ ပဝတ္ထေတိ၊
 လည်စေတော်မူ၏။ ဧဝံ သမန္နာဂတဿ၊ ဤသို့ ကိုယ်အားဆယ်ပါး၊
 ဉာဏ်အားဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဒသဗလဿ၊ သောင်း
 ကုဋေစိန် ဉာဏ်ရှိန်လွှင့်ခြယ် တစ်ဆယ်အထပ်ထပ် ရှင်တော်မြတ်အား။
 နမော၊ ကိုယ်အားဉာဏ်အား တိုးပွားစိမ့်ငှာ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

* ရှစ်ပါးသော ပရိသတ်ကို အဋ္ဌခေါ် ဣမာ သာရိပုတ္တံပရိသာ၊ ခတ္တိယံ
 ပရိသာ၊ ဗြာဟ္မဏပရိသာ၊ ဂဟပတိပရိသာ၊ သမဏပရိသာ၊ စတုမဟာ
 ရာဇိကပရိသာ၊ တာဝတိံသပရိသာ၊ မာရပရိသာ၊ ဗြဟ္မပရိသာတိ ဤသို့
 ဟောသည်။

** အသံတော်အင်္ဂါ ရှစ်ချက်ကား သန့်ရှင်း၏။ သာယာ၏။ သိသာ၏။
 နာဘွယ်ရှိ၏။ ပရိသတ်၏ ပြင်ပသို့ အသံတော်မထွက်၊ လုံး၏။ နက်၏။
 ပဲ့တင်ထပ်၏။

အပဒါန်မှထွက်မြတ်တို့၏ ထောမနာ (စတုတ္ထနေ့)

(၁) * ဥသဘံ ပဝရံ ဝီရံ၊ မဟေသိံ ဇိဝိတာဝိနံ။

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ကော ဒိသ္မာ နပ္ပသီဒတိ။

ဥသဘံ၊ လမ်းညွှန်ရှေးသွား နွားမင်းအလား ရှိတော်မူသော။ ပဝရံ၊ ပညာရှိအပေါင်း ထောင့်တအပ်သော။ ဝီရံ၊ မဆုတ်နစ်သော လုံ့လ ရှိတော်မူသော။ မဟေသိံ၊ ဂုဏ်မြတ်အထူး ဆည်းပူးပြီးဖြစ်တော်မူသော။ ဇိဝိတာဝိနံ၊ ငါးမာရ်ဖျက်ဆီး အောင်ခြင်းကြီး အောင်တော်မူသော။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ၊ ကြည်လင်ဝါဝင်း ရွှေအဆင်းရှိတော်မူသော။ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ ဒိသ္မာ၊ ဖူးမြင်ရသည်ရှိသော်။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ နပ္ပသီဒတိ၊ မကြည်ညိုပဲ ရှိပါအံ့နည်း။

(၂) ဟိမဝါဝ ပရိဓေယျော၊ သာဂရောဝ ဒုရုတ္တရော။

တထေဝ ဈာနံ ဗုဒ္ဓဿ၊ ကော ဒိသ္မာ နပ္ပသီဒတိ။

ဟိမဝါ၊ ဆီးနှင်းဝန်ဆောင် မြင်းမိုရ်တောင်သည်။ ပရိဓေယျော၊ ဝန်းကျင်တည်တံ့ခိုင်၍ ခံ့သည်။ ဟောတိဣဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ သာဂရော၊ သမုဒ်ပြင်ကျယ် ရေပင်လယ်သည်။ ဒုရုတ္တရော၊ ကူးနိုင်ခဲ့သည်။ ဟောတိဣဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဗုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဈာနံ၊ ဈာန်သမာဓိသည်။ တထေဝ၊ ထို့အတူ ခိုင်ခံ့၍ ထို့အတူ ကူးနိုင်ခဲ့သည်သာတည်း။ တံ ဗုဒ္ဓံ၊ ထိုဈာန်သမာဓိ တောင်ပိုင် သမုဒ္ဓဏ္ဍပိုင် သခင် ဘုရားရှင်ကို။ ဒိသ္မာ၊ ဖူးမြင်ရသည်ရှိသော်။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ နပ္ပသီဒတိ၊ မကြည်ညိုပဲ ရှိပါအံ့နည်း။

(၃) ဝသုဓာ ယထာ ပွမေယျာ၊ စိတ္တာ ဝနဝတံသကာ။

တထေဝ သီလံ ဗုဒ္ဓဿ၊ ကော ဒိသ္မာ နပ္ပသီဒတိ။

စိတ္တာ၊ ဆန်းကြယ်သော။ ဝနဝတံသကာ၊ မြိုင်ညိုစောတန်းတည်းဟူသော ဦးစောက်ပန်းရှိသော။ ဝသုဓာ၊ မြေပြင်သည်။ အပ္ပမေယျာ၊ မနှိုင်းယှဉ်အပ်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဗုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သီလံ၊ သီလတော်သည်။ တထေဝ၊ ထို့အတူ မနှိုင်းယှဉ်အပ်သည်သာ

* (၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄) ဥသဘံစသော လေးဂါထာဖြင့် သိဒ္ဓတ္တဘုရားအား သေနပ္ပဏ္ဏား ချီးကျူး၏။ ၇-ဝဂ်၊ ၄ ပရပသာ ဒကထေရ်၊... (ပါဠိတော် နံပါတ် ၁၀၂)

တည်း။ တံ ဗုဒ္ဓံ၊ ထိုသီလမြေပိုင်သခင် ဘုရားရှင်ကို။ ဒိဿွာ၊ ဖူးမြင်ရသည် ရှိသော်။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ နပ္ပသိဒတိ၊ မကြည်ညိုပဲ ရှိပါအံ့နည်း။

(၄) အနိလ ဇဝ သင်္ခါဗ္ဗော၊ ယထာ ကာသော အသင်္ခယော။

တထေဝ ဉာဏံ ဗုဒ္ဓဿ၊ ကော ဒိဿွာ နပ္ပသိဒတိ။

အနိလဇဝသင်္ခါဗ္ဗော၊ လေဟုန်လျင်လျား၊ ချောက်ချားရာ ဖြစ်သော။ အာကာသော၊ ကောင်းကင်သည်။ အသင်္ခယော၊ မရေတွက်အပ်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဗုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ် တော်သည်။ တထေဝ၊ ထိုအတူ မရေတွက်အပ်သည်သာတည်း။ တံ ဗုဒ္ဓံ၊ ထိုဉာဏ်ကောင်းကင်ပိုင်သခင် ဘုရားရှင်ကို။ ဒိဿွာ၊ ဖူးမြင်ရသည်ရှိသော်။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ နပ္ပသိဒတိ၊ မကြည်ညိုပဲ ရှိပါအံ့နည်း။

(၅) * အာဟနိတွာ ဓမ္မဘောရိံ၊ မဒ္ဒန္တံ တိတ္ထိယေ ဂဏေ။

သီဟနာဒံ ဝိနဒန္တံ၊ ကော ဒိဿွာ နပ္ပသိဒတိ။

ဓမ္မဘောရိံ၊ တရားစည်ကြီးကို။ အာဟနိတွာ၊ ရှမ်းဆော်ခတ်တီး မြည်စေပြီး၍။ တိတ္ထိယေဂဏေ၊ တိတ္ထိအပေါင်းတို့ကို။ မဒ္ဒန္တံ၊ နှိမ်နင်းတော် မူသော။ သီဟနာဒံ၊ ရဲရင့်ပြင်းထန် ခြင်္သေ့သံကို။ ဝိနဒန္တံ၊ မြည်ဟိန်း ခြိမ်းခြိမ်း မိန့်ဆိုတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ အသံ၊ စကား၊ တရားသခင် ဘုရားရှင်ကို။ ဒိဿွာ၊ ဖူးမြင်ရသည်ရှိသော်။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ နပ္ပသိဒတိ၊ မကြည်ညိုပဲ ရှိပါအံ့နည်း။

(၆) ** အနာထာနံ ဘဝံ နာထော၊ ဘိတာနံ အဘယပ္ပဒေါ။

ဝိဿာသဘူမိ သန္တာနံ၊ သရဏံ သမုဏေသိနံ။

ဘဝံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ အနာထာနံ၊ အားကိုးရာမဲ့သူတို့၏။ နာထော၊ အားကိုးရာဖြစ်တော်မူ၏။ ဘိတာနံ၊ ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်သူတို့ ၏။ အဘယပ္ပဒေါ၊ ဘေးမဲ့ပေးသူ ဖြစ်တော်မူ၏။ သန္တာနံ၊ ခလုတ်တင်းကျမ်း ခရီးပန်းသူတို့၏။ ဝိဿာသဘူမိ၊ ပင်ပန်းကင်းကွာ ချမ်းသာရာမြေအဘို့

* (၅) အာဟနိတွာ- ဂါထာသည် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌ ဘုရားရှင် ဂုဏ်တော်ကို ချီးကျူးသော ဆယ်ဂါထာတွင် ပါဝင်၏။ ၄၇ ဝဂ်၊ ၉ သယံပဋိဘာနိယထေရ်၊... (၃၆၈)

** (၆) အနာထာနံ ဂါထာသည် ပဒုမုတ္တရဘုရားအား ဝင်္ဂီသ ပုဏ္ဏား ချီးကျူးသော သုံးဂါထာတွင် ပါဝင်၏။ ၅၅၊ ၄ 'ဝင်္ဂီသထေရ်၊ ... (၄၇၂)

ဖြစ်တော်မူ၏။ သရဏေသိနံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ရှာဖွေသူတို့၏။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူ၏။

(၇) *အဒဿနေန သဗ္ဗညု၊ ဗုဒ္ဓာနံ သဗ္ဗဒဿိနံ။

ပတန္တိ ဝီစိနိရယံ၊ ရာဂဒေါသေဟိ ဩဖုဋ္ဌာ။

သဗ္ဗညု၊ ရှိသမျှလုံးစုံ အကုန်သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ သဗ္ဗဒဿိနံ၊ မသိမေရှိ အလုံးစုံ မြင်သိကုန်သော။ ဗုဒ္ဓာနံ၊ ဘုရားရှင်တို့ကို။ အဒဿနေန၊ ဗုဒ္ဓမြင်ရခြင်းကြောင့်။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ရာဂဒေါသေဟိ ဩဖုဋ္ဌာ၊ ရာဂဒေါသ တွင်းပအပြည့် အနှံ့ထိကုန်သည် ဖြစ်၍။ အဝီစိနိရယံ၊ ကွက်လပ်မရှိသော အဝီငီငရဲ၌။ ပတန္တိ၊ ကံ တင်းပုတ် ရိုက်သွင်း၍ သက်ဆင်းကြကုန်၏။

(၈) အဒဿနေန ဝိယောဂါ၊ တာဒိသာနံ မဟေသိနံ။

အနုဘောန္တိ မဟာဒုက္ခံ၊ သတ္တာ သံသာရသာဂရေ။

တာဒိသာနံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသို့ သဘောရှိကုန်သော။ မဟေသိနံ၊ ဘုရားရှင်တို့ကို။ အဒဿနေန၊ ဗုဒ္ဓမြင်ရသဖြင့်။ ဝိယောဂါ၊ ကွေ့ကွင်းခြင်းကြောင့်။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သံသာရ သာဂရေ၊ သံသရာပြင်ကျယ် သမုဒ္ဒရာအလယ်၌။ မဟာဒုက္ခံ၊ ကြီးစွာသော ဆင်းရဲကို။ အနုဘောန္တိ၊ ခံစားကြရကုန်၏။

(၉) တဝ ဉာဏေန သဗ္ဗညု၊ မောစေသိ မံ သဒေဝကံ။

တဝ အာရာဓယိတွာန၊ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စရေ။

သဗ္ဗညု၊ သဗ္ဗညုသခင် ဘုရားရှင်။ တံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ တဝ ဉာဏေန၊ ရှင်တော်ပိုင်လတ် ဉာဏ်တော်မြတ်ဖြင့်။ ဣမံ သဒေဝကံ၊

* (၇၊ ၉၊ ၁၀၊ ၁) အဒဿနေနစသော လေးဂါထာသည် တိဿဘုရားရှင်အား (၉) တဝဉာဏေန....(၇) အဒဿနေန.... (၁၀) တဝဒဿန....(၁) ယဒါဗုဒ္ဓာ ဤသို့ အစဉ်ဖြင့် ရသေ့၊ ချီးကျူး၏။ ၄၂၊ ၃ တိဏသုလိက၊ (၃၄၆)။

(၈) အဒဿနေန ဝိယောဂါ ဂါထာသည် ယခု ငါတို့ ဘုရားရှင်ထံ ခေမာမိဖုရား တမင်မသွားပဲနေရာမှ ဥယျာဉ်ရှုစား သွားခိုက်တွင် ဘုရားရှင်ကို မြင်၍ မလွဲသာလှ၍ ဝင်ရောက်ဖူးမြင်၍ တရားနာရ၍ ငါးဂါထာဖြင့် တောင်းပန်ကန်တော့သည်တွင် ပါဝင်၏။ ၂-ဝဂ်၊ ၈-ခေမာဘိက္ခုနီ။ (၅၁၉)။

ဤနတ်လူအပေါင်းကို။ မောစေသိ၊ လွတ်စေတော်မူ၏။ တံဝ၊ ရှင်တော်
မြတ်ဘုရားအား။ အာရာမယိလွာန၊ နှစ်သက်အားရ ယုံကြည်လှသော
ကြောင့်။ ဇာတိယာ၊ ပဋိသန္ဓေဘေးမှ။ ပရိပုစ္ဆရေ၊ လွတ်ကုန်၏။

(၁၀) တံဝ ဒဿန မာဂမ္ပ၊ သဗ္ဗညု လောကနာယက။
ပပုစ္ဆန္တိ ဘဝါ သဗ္ဗေ၊ ဖုသန္တိ အမတံ ပဒံ။

လောကနာယက၊ လူသုံးဦးတို့၏ ခရီးညွှန် အကြီးအမှူး ဖြစ်တော်မူ
သော။ သဗ္ဗညု၊ သဗ္ဗညုသခင်ဘုရားရှင်။ တံဝ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား။
ဒဿနံ၊ ဖူးမြင်ရခြင်းကို။ အာဂမ္ပ၊ အကြောင်းပြု၍။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော
သတ္တဝါတို့သည်။ ဘဝါ၊ ဘဝသုံးပါးမှ။ ပပုစ္ဆန္တိ၊ လွတ်ကုန်၏။ အမတံ
ပဒံ၊ သေခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့။ ဖုသန္တိ၊ ထောက်ကြံ့ရကုန်၏။

(၁၁) *သက္ကာ သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ၊ ပမေတုံ အဋ္ဌကေန ဝါ။
နတောံ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ပမေတဝေ။

သဗ္ဗညု၊ သဗ္ဗညုသခင် ဘုရားရှင်။ သမုဒ္ဒေ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌။ ဥဒကံ၊
ရေကို။ အဋ္ဌကေန ဝါ၊ ပြည်ကွမ်းစား၊ ခွက်ကွမ်းစားဖြင့်သော်လည်း။
ပမေတုံ၊ ချင့်တုက်ခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ တဝ၊ ရှင်တော်
မြတ်ဘုရား၏။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်တော်ကို။ ပမေတဝေ၊ ချင့်တုက်ခြင်းငှာ။
နတောံ သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းသည်သာတည်း။

(၁၂) ဓာရေတုံ ပထဝီ သက္ကာ၊ ထပေတွာ တုလမဏ္ဍလေ။
နတောံ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ** ဓရေတဝေ။

သဗ္ဗညု၊ သဗ္ဗညုသခင် ဘုရားရှင်။ ပထဝီ၊ မဟာပထဝီ မြေကြီးကို။
တုလမဏ္ဍလေ၊ ချိန်ခွင်ဝန်း၌။ ထပေတွာ၊ တင်ထား၍။ ဓာရေတုံ၊ ချိန်စက်
ခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။ တဝ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ ဉာဏံ၊

* (၁၁၊ ၁၂၊ ၁၃၊ ၁၄) သက္ကာ သမုဒ္ဒေ စသော လေးဂါထာသည်
အနောမဒဿိဘုရားရှင်အား ရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း သုရုစိရသေ
မှစ်ဂါထာတို့ဖြင့် ဉာဏ်တော်ကို ချီးကျူးသည်တွင် ပါဝင်၏။ ၁ ဝဂ်၊
၁ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ (၁၇)။

** ဓာရေကဋေ ဤသင့်လျက် ဆန်းကြောင့် ဓရေတဝေ။

ဉာဏ်တော်ကို။ ဓရေတဝေ၊ ချိန်စက်ခြင်းငှာ။ နုတောဝသက္ကာ၊ မတတ်
ကောင်းသည်သာတည်း။

(၁၃) အာကာသော မိနိတုံ သက္ကာ၊ ရဇ္ဇုနာ အင်္ဂုလေန ဝါ။
နုတောဝ တဝ သဗ္ဗညု၊ ဉာဏံ သက္ကာ ပမေတဝေ။

သဗ္ဗညု၊ သဗ္ဗညုသခင် ဘုရားရှင်။ အာကာသော၊ ကောင်းကင်ကို။
ရဇ္ဇုနာဝါ၊ ကြီးမြင့်လည်းကောင်း။ အင်္ဂုလေန ဝါ၊ လက်ချောင်းဖြင့်
လည်းကောင်း။ မိနိတုံ၊ တိုင်းထွာခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်း၏။
တဝ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်တော်ကို။ ပမေတဝေ၊ တိုင်း
ထွာခြင်းငှာ။ နုတောဝ သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်းသည်သာတည်း။

(၁၄) မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ၊ ပထဝီ အခိလာဇဉာ။

ဗုဒ္ဓဉာဏံ ဥပါဒါယ၊ ဥပမာတော န ယုဇ္ဇရေ။

မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကဉာ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာရေသည်လည်းကောင်း။ ပထဝီစ၊
မဟာပထဝီမြေကြီးသည်လည်းကောင်း။ အခိလာဇဉာစ၊ အလုံးစုံသော
ကောင်းကင်သည်လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော်
ကို။ ဥပါဒါယ၊ ထောက်၍။ ဥပမာတော၊ ဥပမာအားဖြင့်။ နယုဇ္ဇရေ၊
မတုန်နိုင် မယှဉ်နိုင်ကြကုန်။

(၁၅) *မဟာသမုဒ္ဒေ ဥမိယော၊ ဝေလန္တမ္ပိ ပဘိဇ္ဇရေ။

တထေဝ၊ တဝ ဉာဏမ္ပိ၊ သဗ္ဗာဒိဋ္ဌိ ပဘိဇ္ဇရေ။

မဟာသမုဒ္ဒေ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌။ ဥမိယော၊ လှိုင်းတံပိုးတို့သည်။
ဝေလန္တမ္ပိ၊ ကမ်းပါး၌။ ပဘိဇ္ဇရေ၊ ပျက်စီးကုန်၏။ တထေဝ၊ ထိုအတူ
သာလျှင်။ သဗ္ဗာဒိဋ္ဌိ၊ အလုံးစုံသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့သည်။ တဝ၊ ရှင်တော်
မြတ်ဘုရား၏။ ဉာဏမ္ပိ၊ ဉာဏ်တော်၌။ ပဘိဇ္ဇရေ၊ ပျက်စီးကုန်၏။

(၁၆) **ယထာပိ မေသော ထနယံ၊ တပေုတိ မေဒနိံ ဣမံ။

တထေဝ တံ မဟာဝီရ၊ ဓမ္မေန တပ္ပယံ မမံ။

* (၁၅) မဟာသမုဒ္ဒေ ဥမိယော ဂါထာသည် ပဒုမုတ္တရဘုရားအား
ရသေ့ ဆယ်ဂါထာဖြင့် ချီးကျူးသည်တွင် ပါဝင်၏။ ၄၀၊ ၃ သဗ္ဗ
ကိတ္တိကထေရ်... (၂၉၈)။

** (၁၆) ယထာပိ မေသော ဂါထာသည် ထိုရသေ့အား
ပဒုမုတ္တရဘုရား လေးဂါထာဖြင့် ဗျာဒိတ်ပေးသည်ကို ဤဂါထာဖြင့်
ပြန်၍လျှောက်သည် ... (၂၉၉)။

မဟာဝီရ၊ ကြီးသောလုံ့လရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ ယထာပီ၊ ဥပမာမည်သည်ကား။ မေသော၊ မိုးသည်။ ထနယံ၊ ရိုက်ချွန်းလျက်။ ဣမံ မေဒနိ၊ ဤမြေပြင်ရှိ သတ္တဝါအားလုံးကို။ တပေတိ၊ နှစ်သိမ့်စေ၏။ [နှစ်သိမ့်စေတော်မူ၏ဟု မဆိုနှင့်။ သတိပြု။] တထေဝ၊ ထို့အတူသာ လျှင်။ တံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဓမ္မေန၊ တရားမိုးချွန်းခြင်းဖြင့်။ မမံ၊ အကျွန်ုပ်ကို။ တပုယိ၊ နှစ်သိမ့်စေတော်မူပြီ။

(၁၇) *သမ္ဗုဒ္ဓေ ဥပပဇ္ဇန္တေ၊ ဒသ သဟဿိ ကမ္မထ။
အန္ဓာ စက္ခု အလဘိ သု၊ ဥပဇ္ဇိတမိ နာယကေ။

သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥပပဇ္ဇန္တေ၊ ပွင့်တော်မူသည်ရှိသော်။ ဒသ သဟဿိ၊ စကြဝဠာပေါင်း ဆောင်းလောကဓာတ်သည်။ ကမ္မထ၊ ရှေ့၊ နောက်၊ ဝဲ၊ ယာ ဆုတ်တက်ကာဖြင့် ချာချာ မြင့်၊ နိမ့် တငြိမ်၊ ငြိမ် လှုပ်၏။ နာယကေ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥပဇ္ဇိတမိ၊ ပွင့်တော်မူသည်ရှိသော်။ အန္ဓာ၊ သူကန်းတို့သည်။ စက္ခု၊ မျက်စိအမြင်ကို။ အလဘိ သု၊ ရကုန်ပြီ။

(၁၈) **ပုထုဇ္ဇနောဝ ယော သတ္တော၊ န ကိလေသဝသော အဟု။
သမ္ဗုဇာနော သတိယုတ္တော၊ တသ္မာ သော အစိန္တိယော။

ယော၊ အကြင်ဘုရားသည်။ ပုထုဇ္ဇနော သတ္တောဝ၊ ပုထုဇဉ်ဘာ ဖြစ်စဉ်ကပင်လျှင်။ န ကိလေသဝသော၊ ကိလေသ အလိုသို့ မလိုက်သည်။ အဟု၊ ဖြစ်ပြီ။ သမ္ဗုဇာနော၊ ပညာအဆင်အခြင် ရှိ၏။ သတိယုတ္တော၊ သတိရှိ၏။ (ဗုဒ္ဓဘဝေ၊ ဘုရားဘဝ၌။ ကာ ကထာ၊ အဘယ်မှာ ဆိုဖူးယ်

* (၁၇) သမ္ဗုဒ္ဓေ ဂါထာသည် ၉၂ ကမ္ဘာထက်၌ ဘုရားပွင့်၍ နိမိတ်ထင်ပုံ ကို ပြသောဂါထာ ဖြစ်သည်။ မြေလှုပ်ခြင်း၊ သူကန်းတို့ မြင်ခြင်းကြောင့် လူတို့ ထိတ်လန့်ကြသဖြင့် ရသေ့တဦးက “ဤနိမိတ်ကြောင့် မထိတ် လန့်ကြနှင့်။ ဘုရားပွင့်ပြီ။ ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်ကြ” ဟု နိမိတ် အကြောင်းကို ဟောကြားသည်။ ၄၇၊ ၁၀-နိမိတ္တ ဗျာကရဏထေရ်။ (၃၀၆)။

** (၁၈) ပုထုဇ္ဇနောဝ ဂါထာသည် ပဒုမုတ္တရဘုရားအား ပုဏ္ဏား ရဟန်း လေးဂါထာဖြင့် ချီးကျူးသည်တွင် ပါဝင်၏။ ထိုရဟန်းသည် ပိမ္မိသာရမင်း၏ သားတော် အဘယမင်းသားဖြစ်၍ နိဂဏ္ဌတို့ထံ ဆည်း ကပ်၏။ နောက်၌ ဤဘုရားရှင်ကို ပြဿနာမေး၍ ကန်တော့၍ ရဟန်း ပြု၍ ရဟန္တာ ဖြစ်၏။ ၅၅၊ ၇-အဘယထေရ်။... (၄၇၈)။

ရာ ရှိအံ့နည်း။) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော၊ ဤဘုရားသည် အစိန္တိ-
ယော၊ မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်တော်မူ၏။

(၁၉) * အဟောနန္န သ ဘဂဝါ၊ စိရံ တိဋ္ဌေယျ စက္ခုမာ။
အညာတဉ္စာပိ ဇာနေယျ၊ ပဿေယျ အမတံ ပဒံ။

စက္ခုမာ၊ ဣဏ်မုက်စိရိတော်မူသော။ သ-သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာ
ဘုရားသည်။ စိရံ၊ ကြာမြင့်စွာ။ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်နေပါမူကား။ အဟော
နန္န၊ ကောင်းလေစွ။ အညာတဉ္စာပိ၊ မသိသောတရားကိုလည်း။ ဇာနေယျ၊

(၁၀) ပုထုဇ္ဇနောဝ-ဂါထာကို မာရ်နတ် ထောက်ခံသည်ဟု ဆို
အပ်၏။

သတ္တဝံသံ ဘဂဝန္တံ၊ အနုပန္နိံ ပဒါပဒံ၊

ဩတာရံ နာဓိဂစ္ဆိယံ၊ သမ္ပုဒ္ဓဿ သတိမတော၊

အဟံ၊ ငါသည်။ သတ္တဝံသံ၊ ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာ
ဘုရား၏နောက်သို့။ ပဒါပဒံ၊ ခြေရာမပြတ်။ အနုပန္နိံ၊ အစဉ်လိုက်ကာ
အပြစ်ရှာပြီ။ သတိမတော၊ သတိရှိသော။ သမ္ပုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။
ဩတာရံ၊ အကြားအပေါက်ကို။ ဝါ၊ တင်းပုတ်တုခွင့်ကို။ နာဓိဂစ္ဆိယံ၊
မရခဲ့လေပြီ။

ဘုရားလောင်း တောထွက်သောအခါ ‘အရှင်မင်းသား၊ တော
မထွက်ပါနှင့်၊ နောက်ခုနစ်ရက်တွင် စကြာရတနာရောက်တော့မည်’ ဟု
မာရ်နတ် ဆို၏။ ‘စကြာမင်းစည်းစိမ် ငါ့အလိုမရှိ’ ဟု ဆိုလတ်သော်
မာရ်နတ်သည် ထိုစကားကို မကျေနပ်သဖြင့် ‘ကောင်းပြီ၊ တောထဲ၌
ကိလေသာဖြစ်ခဲ့လျှင်၊ ဝါ- ထိုင်းပြည်၊ ယသော်၊ သားတော်ရာဟုလာ
တို့ကို လွမ်းခဲ့လျှင် ထိုနေရာတွင် ထုသတ်မည်’ ဟု တင်းပုတ်ထမ်းလျက်
ခြေရာမပြတ် လိုက်၏။ ခြောက်နှစ်တွင် ဘုရားဖြစ်၏။ ဘုရားဖြစ်စတွင်
တနှစ်လိုက်သေး၏။ ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် ကြာသောအခါမှ မာရ်နတ်သည်
တင်းပုတ်ကို ပစ်ချ၍ သတ္တဝံသံဟူသော ဂါထာကို ရွတ်ဆို၏။ သုတ္တ
နိပါတ်၊ မဟာဝဂ္ဂ၊ ၂-မဇာနသုတ် (စာအုပ်နံပါတ် ၂၅၂)။

* (၁၉) အဟော နန္န ဂါထာသည် ထိုရသေ့သည်ပင် ယခု ဘုရား
လက်ထက်၌ သဗ္ဗကိစ္ဆိကမထေရ်ဖြစ်၍ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ မိန့်မြွက်သော
ဂါထာ ဖြစ်သည်။ (၃၀၀) နောက်နှစ်ပါဒ၌ ဇာနေယျ၊ ပဿေယျ
ရှိသည်ကို ဇာနေယျ၊ ပဿေယျဟု ပြင်ထားသည်။

သိကုန်ရာ၏။ အမတ်၊ သေခြင်းကင်းသော။ ပဒဉ္ဇာပိ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။
ပဒဿယျ၊ မြင်ကုန်ရာ၏။

(၂၀) *မဟာဟိတံ ဝရဒဒံ၊ အဟိတောဘိ ဝိသင်္ကိတာ။
နောပေသိ ရူပနိရဘာ၊ ဒေသယာမိ တ မစ္စယံ။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ မဟာဟိတံ၊ များစွာ
သော အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်တော်မူတတ်သော။ ဝရဒဒံ၊ ဆုမြတ်ပြည့်လွှာ
နိဗ္ဗာန်ပေးတတ် ဘုရားမြတ်ကို။ အဟိဘောတိ၊ အကျိုးစီးပွား မမျှားလှ
သော ဘုရားဟူ၍။ ဝိသင်္ကိတာ၊ ယုံမှားမကင်း ရှုံရှာခြင်းကြောင့်။ ရူပ-
နိရဘာ၊ ရုပ်၌ပျော်မွေ့ အမြဲမေ့ခြင်းကြောင့်။ နောပေသိ၊ ချဉ်းကပ်မအား
ရှောင်ရှားလျက်သာ နေမိပါပြီ။ မမ၊ အကျွန်ုပ်၏။ တံ အစွယ်၊ ဟိုအပြစ်
ကို။ ဒေသယာမိ၊ တောင်းပန်လျှောက်ကြား မိုက်မှားပယ်လျော့ကန်တော့
ပါ၏ဘုရား။

သာရိရိကဇာတ်တော် (ပဉ္စမနေ့)

(၁) **အဋ္ဌ သာရိရိကာ ထူပါ၊ နဝမော ကုမ္ဘစေတိယော။
အင်္ဂါရထူပေါ ဒသမော၊ တဒါယေဝ ပတိဋ္ဌိတော။

ဂေါတမဿ မဟေသိနော၊ ဂေါတမန္ဓယ်ဖွား မြတ်စွာဘုရား၏။
သာရိရိကာ၊ ကိုယ်တော်မှဖြစ် ရှစ်စိတ်ဇာတ်တော် ပူဇော်သက္ကာဌာပနာရာ
ဖြစ်ကုန်သော။ အဋ္ဌထူပါ၊ ရှစ်ဆူသောစေတီတော်တို့သည်လည်းကောင်း။

* (၂၀) မဟာသိတံ ဂါထာလည်း ဟိုခေမာ၏ ငါးဂါထာ၌ ပါဝင်၏။
စတုတ္ထပါဒ ပြင်ထားသည်။

** အဋ္ဌ သာရိရိကာ စသော ဤ ၁၄ ဂါထာသည် ဗုံဒွဝင်ပါဠိတော်
အဆုံး၌ ရှိ၏။ သာသနာနှစ် ၂၃၆ ခုလွန်မှ ဖြည့်စွက်ထည့်သွင်းထားဟန်
တူသည်။

စေတီရှစ်ဆူ တည်ကြောင်းကား ဒေါဏပုဏ္ဏား ဝေပေးသော
ဇာတ်တော် တစ်စိတ်ကို ဌာပနာ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ ဝေသာလီပြည်၊
ကပိလဝတ်ပြည်၊ အလ္လကပ္ပပြည်၊ ကောလိယမင်းတို့၏ ရာမရွာ၊ ဝေဌ
ဝိပကတိုင်။ ပါဝါပြည်၊ ကုသိနာရုံပြည်တို့၌ စေတီတဆူစီတည်ကြသည်။

နဝဓောကိုးဆူမြောက်ဖြစ်သော။ ကုမ္ဘစေတီယောစ၊ ဓာတ်တော်ခြင်အိုး
ဌာပနာသော ဒေါနပုဏ္ဏား၏ အိုးစေတီတော်သည် လည်းကောင်း။
ဒသမော၊ ဆယ်ဆူမြောက်ဖြစ်သော။ အင်္ဂါရထူပေါစ၊ သင်္ချိုင်းတော်မှ
မီးသွေးမျှ ယူကာ ဌာပနာသော မောရိယမင်းတို့၏ မီးသွေးစေတီတော်
သည်လည်းကောင်း။ တဒါယေဝ၊ ထိုအခါ၌သာလျှင် ပတ်ဌိတော၊
တည်တော်မူလေပြီ။

(၂) ဥဏှိသံ စတုရော ဒါဌာ၊ အက္ခကာ ဒွေ စ ဓာတုယော။

အသမ္ဘိန္ဒာ ဣမာ သတ္တ၊ သေသာ ဘိန္ဒာဝ ဓာတုယော။

ဥဏှိသဉ္စ၊ နပူးသင်းကျစ်သည်လည်းကောင်း။ စတုရောဒါဌာစ၊ စွယ်
တော်လေးဆူတို့သည် လည်းကောင်း။ အက္ခကာ ဒွေ စ ဓာတုယော၊
ညှပ်ရိုးဓာတ်နှစ်ဆူတို့သည်လည်းကောင်း။ ဣမာ သတ္တ၊ ဤခုနစ်ဆူတို့
သည်။ အသမ္ဘိန္ဒာ၊ မပြိုကွဲသောဓာတ်တော်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သေသာဓာတု
ယော၊ ကြွင်းသော ဓာတ်တော်တို့သည်။ ဘိန္ဒာဝ၊ ပြိုကွဲသောဓာတ်တော်
တို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) မဟန္တာ မဂ္ဂမတ္တာ စ၊ မဇ္ဈိမာ ဘိန္ဒ တဏှုလာ။

ခုဒ္ဒကာ သာသပ မတ္တာ စ၊ နာနာဝဏ္ဏာ စ ဓာတုယော။

မဟန္တာ၊ ကြီးသော ဓာတ်တော်တို့သည်။ မဂ္ဂမတ္တာ၊ ပဲနောက်စေ့မျှ
ပမာဏ ရှိကုန်၏။ မဇ္ဈိမာ၊ အလယ်ဖြစ်သော ဓာတ်တော်တို့သည်။
ဘိန္ဒတဏှုလာ၊ ဆန်ကျိုးစေ့မျှ ပမာဏ ရှိကုန်၏။ ခုဒ္ဒကာ၊ ငယ်သော
ဓာတ်တော်တို့သည်။ သာသပမတ္တာ၊ မုန်ညင်းစေ့မျှ ပမာဏ ရှိကုန်၏။
ဓာတုယော၊ အရွယ်သုံးမျိုးပြားသော ဓာတ်တော်တို့သည်။ နာနာ
ဝဏ္ဏာစ၊ အဆင်းလည်း အသီးသီး ပြားကုန်၏။

ဓာတ်တော်စေတီရှစ်ဆူ ဖြစ်သည်။ နောက်၌ အရှင်မဟာကဿပသည်
အန္တရာယ်မြင်သဖြင့် အဇာတသတ်မင်းနှင့် တိုင်ပင်၍ ထိုဓာတ်တော်တို့ကို
ယူ၍ မာဇဂြိုဟ် အရှေ့တောင်ထောင့်တွင် အတောင်ရှစ်ဆယ် တူး၍
ကြုတ်အဆင့်ဆင့်ဖြင့် ဌာပနာထားသည်။

ထိုမှတဖန် သာသနာနှစ် နှစ်ရာကျော်တွင် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး
ယူဆောင်၍ အပြုပြင် အနံ့ စေတီ ၈၄၀၀၀ တည်သည်။ ရာမရွာမှ
ဓာတ်ပော်တို့ကိုကား နဂါးမင်းတို့ ယူသွားကြသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌
သာသနာနှစ် လေးရာခန့်တွင် ဗုဒ္ဓဂါမဏိမင်း မဟာစေတီသည်သောအခါ
ထိုနဂါးပြည်မှ ဓာတ်တော်တို့ကို သောဏုဏ္ဏရမည်သော မထေရ်ကို
ယူဆောင်စေ၍ မဟာစေတီ၌ ဌာပနာကြသည်။

!(၄) မဟန္တာ သုံ့ဝဏ္ဏဝဏ္ဏော စ၊ မုတ္တဝဏ္ဏာ စ မဇ္ဈိမာ။
ခုဒ္ဒကာ ဗကုလဝဏ္ဏာ စ၊ သောဠသ ဒေါဏမတ္တိကာ။

မဟန္တာ၊ ကြီးသော ဓာတ်တော်တို့သည်။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ၊ ရှေ့အဆင်း ရှိကုန်၏။ မဇ္ဈိမာ၊ အလတ်ဖြစ်သော ဓာတ်တော်တို့သည်။ မုတ္တဝဏ္ဏာ၊ ပုလဲအဆင်း ရှိကုန်၏။ ခုဒ္ဒကာ၊ ငယ်သောဓာတ်တော်တို့သည်။ ဗကုလ ဝဏ္ဏာ၊ ခယားစေ့အဆင်း ရှိကုန်၏။ သောဠသ ဒေါဏမတ္တိကာ၊ နှစ် ပြည်တကွမ်းစားအားဖြင့် ၁၆ ကွမ်းစား အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏။

(၅) မဟန္တာ ပဉ္စ နာဠိယော၊ နာဠိယော ပဉ္စ မဇ္ဈိမာ။
ခုဒ္ဒကာ ဆ နာဠိစေဝ၊ တော သဗ္ဗာပိ ဓာတုယော။

မဟန္တာ၊ ကြီးသောဓာတ်တော်တို့သည်။ ပဉ္စနာဠိယော၊ ငါးကွမ်းစား ရှိကုန်၏။ မဇ္ဈိမာ၊ အလတ်ဖြစ်သော ဓာတ်တော်တို့သည်။ ပဉ္စနာဠိယော၊ ငါးကွမ်းစားရှိကုန်၏။ ခုဒ္ဒကာ၊ ငယ်သောဓာတ်တော်တို့သည်။ ဆ နာဠိ စေဝ၊ ခြောက်ကွမ်းစား ရှိကုန်၏။ တော၊ ဤသည်တို့ကား။ သဗ္ဗာပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဓာတုယော၊ ဓာတ်တော်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ရှေးရှေး ဘုရားအချို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၍ အလောင်းတော်ကို မီးသဂြိုဟ် သောအခါ ဓာတ်တော်မကွဲ တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်ကြသည်။ ငါတို့ဘုရား ရှင်ကား အရပ်ရပ်အနံ့ လှူနတ်၊ နဂါးတို့ ပူဇော်နိုင်အောင် မိဋ္ဌာန်တော် မူခဲ့သောကြောင့် အသမ္ဘိန္ဒူဓာတ် ခုနစ်ဆူသာ တည်မြဲတည်၍ ကြွင်း သမျှအားလုံး ပြိုကွဲကြသည်။

လက်ယာ ညှပ်ရိုး သီဟိုဠ်၌ တည်ခြင်းကား သာသနာနှစ် ၂၃၆ ခု တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်တွင် ရှင်မဟိန္ဒ စေလွှတ်၍ သိကြားမင်းထံမှ ရှင်သုမန ယူလာသည်။ ရှေးဘုရားသုံးဆူ၏ ဓမ္မကရိုဏ်၊ ခါးပန်း၊ ရေ သနပ် ဌာပနာရာ၌ လက်ယာညှပ်ရိုး ဌာပနာ၍ စပါးပုံနှင့်တူစွာ ထူပါရုံ တည်ကြသည်။

လက်ယာ အထက်စွယ်တော် တာဝတိံသာ၌ တည်ခြင်းကား ဓာတ် တော်တို့ကို မင်းပေါင်းစုံမြင်၍ ငိုကြွေးကြစဉ် ဒေါဏပုဏ္ဏား ယူ၍ ဦးရစ်အကြား၌ ဝှက်ထားသည်။ ထိုမှ မသိမသာ သိကြားမင်း ယူသွား သည်။ သွားတော် ၄၀ နှင့် စွယ်တော် ၄ ဆူသည် ၄၄ မဟုတ်၊ ၄၀ ပင်တည်း။

(၆) ဥက္ခိသံ သိဟဋ္ဌေ ဒိပေ၊ ဗြဟ္မလောကေ စ ဝါမက္ခံ။
သိဟဋ္ဌေ ဒက္ခိဏက္ခန္ဓာ၊ သဗ္ဗာပေတာ ပတိဋ္ဌိတာ။

ဥက္ခိသံ၊ နပုသင်းကျစ်သည်။ သိဟဋ္ဌေဒိပေ၊ သိဟိဋ္ဌိကျန်း၌။ ပတိ
ဋ္ဌိတံ၊ တည်တော်မူ၏။ ဝါမက္ခံ၊ လက်ဝဲညှပ်ရိုးသည်။ ဗြဟ္မလောကေ၊
ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။ ပတိဋ္ဌိတံ၊ တည်တော်မူ၏။ ဒက္ခိဏက္ခံ၊ လက်ယာညှပ်ရိုး
သည်။ သိဟဋ္ဌေ၊ သိဟိဋ္ဌိကျန်း၌။ ပတိဋ္ဌိတံ၊ တည်တော်မူ၏။ တော သဗ္ဗာ
ပိ၊ ဤအလုံးစုံသော ဓာတ်တော်တို့သည်လည်း။ ပတိဋ္ဌိတာ၊ ဤသို့ တည်
တော်မူကုန်၏။

(၇) ဧဝါ ဝါဒသေ ပုရေ၊ ဧဝါ နာဂပုရေ အဟု။
ဧဝါ ဂန္ဓာရဝိသယေ၊ ဧဝါ ကာလိဂ်ရာဇိနော။

ဧဝါဝါဒ၊ လက်ယာထက်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ်သည်။ ဝါဒသေပုရေ၊
တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ တည်တော်မူ၏။ ဧဝါ၊ လက်ယာအောက်ဓာတ်
စွယ်တော်မြတ်သည်။ နာဂပုရေ အဟု၊ နဂါးပြည်၌တည်တော်မူ၏။ ဧဝါ၊
လက်ဝဲထက်ဓာတ် စွတ်တော်မြတ်သည်။ ဂန္ဓာရဝိသယေ၊ ဂန္ဓာရတိုင်း၌
တည်တော်မူ၏။ ဧဝါ၊ လက်ဝဲအောက်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ်သည်။
ကာလိဂ်ရာဇိနော၊ ကာလိဂ်ရာဇ်ပြည်၌ တည်တော်မူ၏။ ။(သာ၊
ထိုကာလိဂ်ရာဇ် စွယ်တော်သည်။ ပစ္စာ၊ သာဓနာနှစ် ရှစ်ဆယ့်ဆယ်
(၈၃၀)ရှိသော နောက်အခါ၌။ သိဟဋ္ဌေ။ သိဟိဋ္ဌိကျန်း၌ တည်တော်
မူ၏။

(၈) စတ္တာလီသ သမဒန္တာ၊ ဧဝါ လောမာ စ သဗ္ဗသော။
ဒေဝါ ဟရိသု ဧကေကံ၊ စက္ကဝါဠပရမ္ပရာ။

စတ္တာလီသ သမဒန္တာ၊ အမျှလေးဆယ်သော သွားတော်တို့သည်
လည်းကောင်း။ သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဧဝါ လောမာ၊
ဆံတော် မွေးညှင်းတော်တို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ စက္က
ဝါဠပရမ္ပရာ၊ စကြဝဠာ အဆက်ဆက်မှ ဖောက်လာကုန်သော။ ဒေဝါ၊
နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်။ ဧကေကံ၊ တဆူစီတဆူစီကို။ ဟရိသု၊ ဆောင်ယူကြ
ကုန်ပြီ။

ပရိဘောဂဓေတိ (ပရိက္ခရာ)

(၉) ဝဇီရာယံ ဘဂဝတော၊ ပတ္တော ဒက္ခန္ဓာ စိဝရံ။
နိဝါသနံ ကုလသရေ၊ ပစ္စတ္ထရဏံ ကပိလဝုယေ။

ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ပတ္တော ဒဏ္ဍာ စီဝရံ၊ သပိတ်တော်၊
 တောင်ဝှေးတော်၊ သင်္ကန်းတော်သည်။ ငဇိရာယံ၊ ဝဇိရာပြည်၌ တည်တော်
 မူ၏။ နိဝါသနံ၊ သင်းပိုင်တော်သည်။ ကုလဗာရေ၊ ကုလဗာရပြည်၌ တည်
 တော်မူ၏။ ပစ္စတ္တရဏံ၊ အိပ်ရာခင်းတော်သည်။ ကပိလဝုဿေ၊ ကပိလဝတ်
 ပြည်၌ တည်တော်မူ၏။

(၁၀) ပါဠိပုတ္တ ပုရမ္ပိ၊ ကရဏံ ကာယဗန္ဓနံ။

ဓမ္မာယုဒကသာဠိကာ၊ ဥဏ္ဍာလောမော စ ကောသလေ။

ကရဏံ ကာယဗန္ဓနံ၊ ဓမ္မကရိုဏ်နှင့် ခါးပန်းဘော်သည်။ ပါဠိပု
 ပုတ္တပုရမ္ပိ၊ ပါဠိပုတ်ပြည်၌ တည်တော်မူ၏။ ဥဒကသာဠိကာ၊ ရေသနပ်
 တော်သည်။ ဓမ္မာယံ၊ ဓမ္မာပြည်၌ တည်တော်မူ၏။ ဥဏ္ဍာလောမောစ၊
 ဥဏ္ဍလုံမွေးရှင်တော်သည်ကား။ ကောသလေ၊ ကောသလတိုင်းပြည်၌
 တည်တော်မူ၏။

(၁၁) ကာသာဝဉ္ဇ ဗြဟ္မာလောကေ၊ ဝေဠုနံ တိဒသေ ပုရေ။

နိသီဒနံ အဝန္တိသု၊ ဒေဝရဋ္ဌေ အတ္ထရဏံ။

ကာသာဝဉ္ဇ၊ သင်္ကန်းတော် တထည်သည်ကား။ ဗြဟ္မာလောကေ၊
 ဗြဟ္မာပြည်၌ တည်တော်မူ၏။ ဝေဠုနံ၊ ဦးရစ်တော်သည်။ တိဒသေ ပုရေ၊
 တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ တည်တော်မူ၏။ နိသီဒနံ၊ နိသီဒိုင်သည်။ အဝန္တိ
 သု၊ အဝန္တိတိုင်းတို့၌တည်တော်မူ၏။ အတ္ထရဏံ၊ မြေခင်းနှီးသည်။ ဒေဝ
 ရဋ္ဌေ၊ ဒေဝရဋ္ဌတိုင်းပြည်၌ တည်တော်မူ၏။

(၁၂) အရဏီ စ မိမိလာယံ၊ ဝိဒေဟေ ပရိသာဝနံ။

ဝါသိ သုစိဗရဉ္ဇာပိ၊ ဣန္ဒပတ္တေ ပုရေ တဒါ။

အရဏီ၊ မီးပွတ်တော်သည်။ မိမိလာယံ၊ မိမိလာပြည်၌ တည်တော်မူ
 ၏။ ပရိသာဝနံ၊ ရေစစ်ပဝါသည်။ ဝိဒေဟေ၊ ဝိဒေဟပြည်၌ တည်တော်
 မူ၏။ ဝါသိ သုစိဗရဉ္ဇာပိ၊ ပဲခုပ်တော်၊ အပ်ကျည်တော်သည်လည်း။
 တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ဣန္ဒပတ္တေ ပုရေ၊ ဣန္ဒပတပြည်၌ တည်တော်မူ၏။

(၁၃) ပရိက္ခာရာ အဝသေသာ၊ ဇနပဒေ အပရန္တကေ။

ပရိဘုတ္တာနိ မုနိနာ၊ မဟိံသု မနုဇာ တဒါ။

အဝသေသာ ပရိက္ခာရာ၊ ကြွင်းကျန်သောပရိက္ခရာတို့သည်။ အပရန္တ
 ကေ ဇနပဒေ၊ အပရန္တဇနပုဒ်၌ တည်တော်မူကုန်၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။

မုနိနာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိဘုတ္တာနိ၊ သုံးဆောင်အပ်သောပရိဘုရား
တို့ကို။ မနုဇော၊ နတ်လူတို့သည်။ မဟိံ သု၊ ပူဇော်ကြကုန်ပြီ။

(၁၄) ဓာတု ဝိတ္တာရိကံ အာသိ၊ ဂေါတမဿ မဟောသိနော။

ပါဏိနံ အနုကမ္မာယ၊ အဟု ပေါဏုကံကံ တဒါ။

တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ဂေါတမဿ မဟောသိနော၊ ဂေါတမ နွယ်ဖွား
မြတ်စွာဘုရား၏။ ဓာတု၊ ဓာတ်တော်သည်။ ပါဏိနံ၊ သတ္တဝါတို့ကို။
အနုကမ္မာယ၊ အစဉ်သနားတော်မူခြင်းဖြင့်။ ဝိတ္တာရိကံ၊ နှံ့ပျံ့သည်။
အာသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပေါဏုကံကံ၊ နောင်ခါသိကြောင်း ရှေး
ဖြစ်ဟောင်းသည်။ အဟု၊ ဖြစ်ပြီ။

ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာန်

တော ဓာတုယော၊ ဤအရပ်ရပ် နှံ့တည်သော ဓာတ်တော်တို့သည်။
ဩသက္ကနကာလေ၊ သာသနာဆုတ်မှိန် ကွယ်ချိန်ရောက်လာ နောက်အခါ
၌၊ တမ္ပပဏ္ဍိဒိပေါ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌။ သန္နိပတိဘွာ၊ တမုန်ညှင်းမျှအကြား
မပြုန်းတီး စုကာရုံးစည်း၍။ မဟာစေတီယံ၊ မဟာစေတီသို့။ တတော၊
ထိုမှ။ ဓာဇာယဘနံ၊ နာဂဒီပကျွန်း၊ ဓာဇာယတနစေတီသို့။ တတော၊
ထိုမှ။ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ဂံ၊ မဟာဗောဓိပလ္လင်သို့။ ဂမိဿန္တိ၊ ကြံထောက်
ကုန်လတ္တံ့။

တတ္ထ၊ ထိုမဟာဗောဓိပလ္လင်၌။ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော၊ ရွှေတုံးကြီးကဲ့သို့။
ကေဂ္ဂနာ ဟုဘွာ၊ တလုံးတခဲတည်းဖြစ်၍။ (ဗုဒ္ဓရူပံ၊ ဘုရားရှင် ရုပ်ပုံ
တော်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။) ဆဗ္ဗဏ္ဍ ရသ္မိယော၊ ခြောက်သွယ်သော
ရောင်ခြည်တော်တို့ကို။ ဝိဿဇ္ဇေဿန္တိ၊ သောင်းလောကဓာတ် အနှံ့
လွတ်ကုန်လတ္တံ့။

တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ ဒေဝတာ၊ သောင်းလောကဓာတ် နတ်ဗြဟ္မာတို့
သည်။ သန္နိပတိဘွာ၊ စည်းဝေး၍။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့ကား။ သတ္တာ၊ ငါတို့
ဆရာ ဘုရားမြတ်စွာသည်။ ပရိနိဗ္ဗာတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းကြီးစံတော်မူချေ၏
တကား။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့ကား။ သာသနံ၊ ဘုရားမြတ်စွာသာသနာတော်သည်။
ဩသက္ကတိ၊ ကွယ်ခြင်းကြီး ကွယ်တော်မူချေ၏တကား။ ဣဒံ၊ ဤယခု ဖူး
မြင်ရခြင်းသည်။ အမှာကံ၊ ငါတို့၏။ ပစ္ဆိမဒဿနံ၊ နောက်ဆုံး ဖူးမြင်ရ

ခြင်းပါတကား။ ကူတိ၊ ဤသို့ဆို၍။ ကာရုညတရုံ၊ လွန်စွာသနားဖွယ်ကို။ ကရိယန္တိ၊ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ စိတ်အားနဲ့၍ ကြည်ကဲ့သို့ ပြုကုန်လတ္တံ့။

ဓာတုသု၊ ဓာတ်တော်တို့၌။ တေဇောဓာတု၊ တေဇောဓာတ်သည်။ ဥဋ္ဌဟိတု၊ တခုမကြွင်း အကုန်လင်း၍။ ဥဂ္ဂစ္ဆိဿတိ၊ ဗြဟ္မာပြည်တိုင် အောင် ထိန်ပြောင်ဝင်းတောက် တက်၍ရောက်လတ္တံ့။ ဓာတုသု၊ ဓာတ် တော်တို့သည်။ အန္တရ-ဟိတာသု၊ ကွယ်ကုန်သည်ရှိသော်။ သာသနံ၊ ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာတော်သည်။ အန္တရ-ဟိတံနာမ၊ ကွယ်သည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဝေ၊ ဤသို့။ စုက္ခဇာတာပီ၊ တေဇောဓာတ်လှုံ့ ရုပ်ဓာတ်ကြုံ၍ မှန်မှန် ညက်ထွေ ပျက်၍ကြေကုန်သော်လည်း။ မဟာနုဘာဝံ၊ ကြီးစွာသော တန်ခိုးအာနုဘော်ကို။ ဒဿေန္တိယော၊ ပြုတတ်ကုန်သော။ သဗ္ဗဓာတုယော၊ အလုံးစုံသော ပရိဘောဂနှင့်တကွ ဓာတ်တော်တို့ကို။ အဟံ၊ စိတ်နာမ် မှီကာ ဥပါဒါနှင့် လေးဖြာဓာတ်ရုပ် အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္တာမိ၊ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ကင်းကွာစေလို သဒ္ဓာရုံကျိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

ဓမ္မတာသုံးဆယ် (ဆဋ္ဌနေ)

သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ၊ အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏။ *ဓမ္မတာ၊ ဓမ္မတာတို့ သည်။ သမတိသဝိဓာ၊ အမျှသုံးဆယ် အပြားရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တံ ယထာ၊ ထိုဓမ္မတာတို့ကား။

* ဓမ္မတာ ၃၀ မှ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ၌ ပြသည်။ သက်တမ်းငါးပုံတွင် လေးပုံမှဖြင့် မဟာပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းလည်း ဓမ္မဘာဟု ဆိုကုန်သေး၏။ ပဝါးဖြင့် တောထွက်သည်ကား နာရဒဘုရားတဆူ ဖြစ်၏။
ဧဝံပင်တို့ကား ဒီပင်ရာမှစ၍ ၂၅ ဆူ စဉ်တိုင်း ညောင်ကြတ်၊ နှဲ ဝါ-သာလကလျာဏီခေါ် ထင်ရှားပင်၊ ကံကော် (ကံကော်၌ မံ၊ သု၊ ရေ၊ သော လေးဆူ၊) ဖောက်ကြုံ၊ ကြောင်လျာ။ (ကြောင်လျာ၌ ပ၊ နာ နှစ်ဆူ၊) ထင်းရှူး ဝါ-အင်ကြင်း၊ တမာ၊ ကြခတ်၊ ခံတက်၊ ဝါ- သျှိသျှား၊ စကား၊ သံသတ် ဝါ-မုက်နှာပန်း၊ မဟာလေ့ကား၊ ပိတောက်၊ သျှိသျှား။ သခွတ်၊ သရက်ဖြူ၊ အင်ကြင်း၊ ကုက္ကို၊ ရေသပန်း၊ ပညောင်၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ၊ ၂၅ ဆူ၏ ၂၁ ပင်။

(၁) သံ၊ပလံ၊ဌိ၊အ။ဥတ်၊နိ၊အ၊သံ။[အုတ်ဟု ဖတ်။]
 တိ၊အာ၊မာ၊ဗော။သတ်၊မ၊ဣ၊စ။
 ဇော၊သ၊တာ၊သင်။သ၊ဒ္ဓိ၊သိက်၊ဇာ။
 ဉာ၊အာ၊နိ၊ဒိ။ပရိ၊စတု။

ပစ္စိမဘဝိက ဗောဓိသတ္တထံ။ အဆုံးဘဝ၌ဖြစ်သော ဘုရားလောင်း ဟူသမျှ၏။ သံ-သမ္ပဇာနဿ မာတုက္ကုစ္ဆိဩက္ကမနံ၊ ပညာအဆင်အခြင် မကင်းမူ၍ မယ်တော်ဝမ်းတွင်းသက်ဆင်းကိန်းအောင်းခြင်းလည်းကောင်း။ ပလံ-ပလ္လုကေန နိသဒ္ဓိတွာ ဗဟိမုခေါ လောကနံ၊ မယ်တော်ဝမ်း၌ တင်ပျဉ်ခွေလျက် ပြင်ဘက်ရှေးရှု မျက်နှာပြု၍ကြည့်ရှုခြင်းလည်းကောင်း။ ဌိ-ဌိကာယ မာတုယာ ဝိဇာယနံ၊ ရပ်လျက်ကည်စဉ် မွေးမိခင်မှ ဖွား သန့်စင်ခြင်းလည်းကောင်း။ အ-အရညေယေဝဝိဇာယနံ၊ တော အရပ်၌သာ ဖွားမြင်ခြင်းလည်းကောင်း။

(ဖွားဘက်တော် ခုနစ်ဦး။ အမှောက်၊ ငါတို့၏။ ဘဝဝတောယေဝ၊ မြတ်စွာဘုရားအားသာလျှင်။ သဟဇာတာ၊ ဖွားဘက်တော်တို့သည်။ အာ၊ ဗော၊ ကာ၊ ယ၊ ဆနံ၊ ရှေ့ကဏ်....အာ၊ ညီတော်အာနန္ဒာလည်းကောင်း။ ဗော၊ ဗောဓိပင်လည်းကောင်း။ ကာ၊ ကာဠုဒါယီ အမတ်လည်းကောင်း။ ယ၊ ယသေဝ်ရာ မိဖုရားလည်းကောင်း။ ဆနံ၊ ဆန္ဒအမတ်လည်းကောင်း။ ရှေ့၊ ရှေ့အိုးကြီးလေးလုံးလည်းကောင်း။ ကဏ်၊ ကဏ္ဍကမြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တ၊ ခုနစ်ဦးတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ပြစ်ကုန်၏။

နက္ခတ္တပရိစ္ဆေဒ၊ မဟာပုရိသော၊ ငါတို့ဆရာ ဘုရားမြတ်စွာသည်။ ဥတ်၊ ဝိ၊ မာ၊ အသံ.... ဥတ်၊ ဥတ္တရာသဉ်နက္ခတ် ယှဉ်သော ဝါဆိုလပြည့် နေ့၌ မယ်တော်ဝမ်းသို့ သက်ဝင်၏။ တောအဆွတ်ကြီး ထွက်၏။ ဓမ္မ စကြာ ဟော၏။ ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြ၏။ (လေးမျိုး)။ ဝိ-ဝိသာခါ နက္ခတ်ယှဉ်သော ကဆုန်လပြည့်နေ့၌ ဖွားမြင်၏။ ဘုရားဖြစ်၏။ ပရိ နိဗ္ဗာန်စံ၏(သုံးမျိုး)။ မာ-မာသနက္ခတ် ယှဉ်သော တပို့တွဲလပြည့်နေ့၌ သာဝကအစည်းအဝေး ပြု၏။ အာယုသင်္ခါရလွတ်၏။ (နှစ်မျိုး)။ အသံ- အဿယုဇနက္ခတ် ယှဉ်သော သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့၌ နတ်ပြည်မှ သက် ဆင်း၏ (တမျိုး)။ အယံ၊ ဤသည်ကား။ နက္ခတ္တ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ နက္ခတ် အပိုင်းအခြားတည်း။)

ဝိပက်ရာဘုရားထံ၌ သုဗေဓာရသေ့ဖြစ်စဉ် နိယတဗျာဒိတ် ခံရခြင်း လည်း ကဆုန်လပြည့်နေ့ပင်တည်းဟူ ဆိုကုန်၏။

ဥတ်-ဥတ္တရာဘိယုဇေန ဂန္ဓာ စတုဂ္ဂိသံ ဩလောကေတွာ သီဟနာဒ
 နဒနံ၊ ဧညျောပြားလျပ်ထက် ခြေတော်သက်၍ ဝေဠာက်ဘက်ခုနစ်ပဝါး လှမ်း
 သွား၍သာ လေးမျက်နှာကြည့်လျက် အဂ္ဂေါဟမသ္မိစသည်ဖြင့် ခြင်္သေ့
 သံစကား ကြိုးဝါးခြင်းလည်းကောင်း။ နိ-နိမိတ္တာနိ ဒိသ္မာ ဇာတမတ္တ
 ပုတ္တာနံ မဟာသိနိက္ခမနံ၊ နိမိတ်ကြီးလေးပါးမြင်၍ သားတော်တပါး
 ဖွားကောယုတောင် မြတ်သောတောထွက်ခြင်းလည်းကောင်း။ အ-အရဟတ္တ-
 ဇေ မာဒါယ ပဝေ နစရိယာ၊ အောင်လံသက်နိုး ဝတ်ဆင်မြန်း၍ ရဟန်း
 ပြုလုပ် အယုတ်ဆုံး ခုနစ်ရက်မျှ ဒုက္ကရထင်္ဂဆင့် ဖြည့်ကျင့်ခြင်း လည်း
 ကောင်း။ သံ-သမ္မောမိပါပုဏန ဒိဝသေ ပါယာသဘောဇနံ၊ ဘုဏှာ
 ဖြစ်အံ့နေ၍ သနာနို့ ထွမ်း သူဦးပေးခြင်းလည်းကောင်း။

တိ-တိဏသန္တာရေ သဗ္ဗညုတဉာဏာဂံဂမော၊ ဗောဓိပင်အောက် ကြဲ
 မြောက်သန်ရှင်း မြက်အခင်းထက် ထိုင်လျက်စိတ်သန် သဗ္ဗညုတဉာဏ်
 ရခြင်းလည်းကောင်း။ အာ-အာနာပါနဿတိပရိကမ္ပံ၊ အာနာပါနဿတိ
 ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အခြေပရိကံပြုခြင်း လည်းကောင်း။ မ-မာရဗလဝိဒ္ဓံသနံ၊
 မာရ်နတ်မင်း၏ စစ်သည်အပေါင်းကို ဖျက်ဆီးခြင်း လည်းကောင်း။
 ဗော-ဗောဓိပလ္လင်္ကေယေဝ အသာဓာရဏ ဉာဏာဒိဂုဏပဋိလာဘော၊
 ဗောဓိပလ္လင်၌သာလျှင် ဝိဇ္ဇာသုံးပါး အဦးထားကာ ဣဒါ၊ အာ၊ ယ၊ မ၊
 သဗ္ဗ၊ အနာဟုသော ဆ အသာဓာရဏဉာဏ်တော်စတုံ ကျေးဇူးဂုဏ်အနန္တ
 ရခြင်းလည်းကောင်း။

သတ်-သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိသမိပေ ယေဝ ဝီတိနာမနံ၊ ခုနစ်ရက်
 ခုနစ်လီကို ဗောဓိပင်အနီး၌သာလျှင်လွန်စေခြင်းလည်းကောင်း။ မ-မဟာ-
 ဗြဟ္မာနော အာယာစနံ၊ တရားဟောခြင်းငှာ မဟာဗြဟ္မာမင်း တောင်း
 ပန်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣ-ဣသိပတနေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ၊ ဣသိပတန
 မိဂဒါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာတရား ဟောကြားခြင်း လည်းကောင်း။
 စ-စတုဂ္ဂိက သန္နိပါတေ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသော၊ ဟေ၊ ဆဋ္ဌ၊ နာမန္တ၊
 မာသပုဏ္ဏမီ အင် လေးလီရှိသော သာဝကအစည်းအဝေးကြီး၌ ဩဝါဒ
 ပါတိမောက်ပြခြင်းလည်းကောင်း။

ဇေ-ဇေတဝနဌာနေ နိဗန္ဓဝါသော၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်နေရာ၌
 ကြာရှည်မကွေ အမြဲနေခြင်း လည်းကောင်း။ သာ-သာဝတ္ထိနဂရဒ္ဓာရေ
 ယမကပါဋိဟာမိယကရဏံ၊ သာဝတ္ထိမြို့တံခါးနေရာ၌ ရေ၊ မီးအစုံ တန်ခိုး

ပြခြင်းလည်းကောင်း။ တံ-တံတံတံ သေ အဘိဓမ္မဒေသနာ၊ တံတံတံ သာ
နတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားခြင်းလည်းကောင်း။ သင်-သင်္ကဿ
နဂရ ဒွာရေ ဒေဝလောကတော ဩတရဏံ၊ သင်္ကဿမ္ပိ တံခါးနေရာ၌
နတ်ပြည်မှ သင်္ကဆင်းခြင်း လည်းကောင်း။

သ-သတတံ ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ၊ မပြတ်မပြတ် ဖလသမာပတ်
ဝင်စားခြင်းလည်းကောင်း။ ဒွိ-ဒွိသု ဝါရေသု ဝေနေယျာဝလောကနံ၊
မဂ်ဖိုလ်ရထိုက်သော ဝေနေယျတို့ကို တနေ့နှစ်ကြိမ် ကြည့်ရှုခြင်း လည်း
ကောင်း။ သိက်-သိက္ခာပဒ ပညာပနံ ဝတ္ထုမ္ပိ၊ မဖွယ်မရာ လွန်ကြူးမှု
ဖြစ်လှာသော် လျော်စွာထိန်းချုပ် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်း လည်းကောင်း။
ဇာ-ဇာတက ကထနံ အတ္ထုပ္ပတ္တိယာ၊ ရှေးဟောင်းဆက်ဆံ ပစ္စုပ္ပန်ထုပ္ပတ်
ဖြစ်ပေါ်လတ်သော် ဇာတ်တော်ကို ဟောခြင်းလည်းကောင်း။

ဉာ-ဉာတိသမာဂမေ ဗုဒ္ဓဝံသကထနံ၊ ဆွေတော်မျိုးတော် အစည်း
အဝေး၌ ဗုဒ္ဓဝင်ဟောခြင်း လည်းကောင်း။ အာ-အာဂန္တုကေဟိ
ပဋိသန္ဓာရကရဏံ၊ အာဂန္တု ရဟန်းတို့နှင့် အစေ့အစပ်စကား “ချမ်းသာစွာ
နေကြရသလော” စသည်ဖြင့် ပြောကြားခြင်းလည်းကောင်း။ နိ-နိမန္တိတ
ဝုတ္တာနံ အနာပုစ္ဆာ အဂမနံ၊ ပင်ဖိတ်၍ ဝါကျွတ်သော အခါမပန်မကြား
ဖွဲမသွားခြင်းလည်းကောင်း။ ဒိ-ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပဉ္စကိစ္စကရဏံ၊ နေတိုင်း
နေတိုင်း ပုရောဘတ္တကိစ္စ၊ ပစ္စာဘတ္တကိစ္စ၊ ပဌမယာမကိစ္စ၊ မဇ္ဈိမယာမကိစ္စ၊
ပစ္ဆိမယာမကိစ္စဟူသော ဗုဒ္ဓကိစ္စငါးပါး ပြုခြင်းလည်းကောင်း။

ပရိ-ပရိနိဗ္ဗာန ဒိဝသေ မံသရသ ဘောဇနံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံအံ့သော
နေ၌ သုံးပြုမ်းဆွမ်း ဘုဉ်းပေးခြင်း လည်းကောင်း။ တေ-တေဝိသတိ
ကောဋိသတသဟဿသမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇိတာ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ကုဋေ
နှစ်သန်း လေးသိန်းသော ဈာန်သမာပတ်တို့ကို ဝင်စား၍ ပရိနိဗ္ဗာန်
စံခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤအမျှသုံးဆယ်တို့သည်။ ဓမ္မတာ၊ ဘုရား
ရှင်တို့၏ ဓမ္မတာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အဝိဇဟိတ အရပ်လေးပါး

သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ၊ အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏။ အဝိဇဟိတဋ္ဌာနာနိ၊
မစွန့်အပ်သော အရပ်တို့သည်။ ဗော၊ ဓမ်၊ သင်၊ စတ်။ ဗော-ဗောဓိ
ပလ္လင်္ကဋ္ဌာနံ၊ တောင်ကျွန်းချက်ချာ ဗောဓိပလ္လင်နေရာ လည်းကောင်း။
ဓမ်-ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဋ္ဌာနံ၊ ဣသိပတန မိဂါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာ ဟောရာ

အရပ်လည်းကောင်း။ သင်-သင်္ကသနဂရဒ္ဓာရေ ပဌမကပါဒဋ္ဌာနံ၊ နတ်
 ပြည်ပု သက်ဆင်းသောအခါ သင်္ကသုမြို့တံခါး၌ ပထမခြေတော် ချရာ
 အရပ်လည်းကောင်း။ စတ်-စတ္တာရိ မဉ္ဇူပါဒဋ္ဌာနာနိ၊ ဇေတဝန်ကျောင်း
 ဂန္ဓကုဋ်၌ *ညောင်စောင်းတော် အခြေလေးခုနေရာတို့ လည်းကောင်း။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရိ၊ လေးခုသော အရပ်တို့သည်။ ကေသ္မိယေဝ
 ဌာနေ၊ ထပ်ဆင့်သီးသီး တနေရာတည်း၌သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝေမတ္တ ရှစ်ပါး

သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ၊ အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏။ ဝေမတ္တာနိ၊ တဆူနှင့်တဆူ
 မတူပိုင်းခြား အထူးအပြားတို့သည်။ အာ၊ ပ၊ က၊ ဝေ၊ ရ၊ ယ၊ ဗေ၊
 ပလံ။ အာ-အာယုဝေမတ္တ၊ တစ်သိန်းမှ တစ်ရာအတွင်း သက်တော်
 ရှည်၊ တို့ ထူးပြားခြင်းလည်းကောင်း။ ပ-ပမာဏဝေမတ္တ၊ အတောင်
 ကိုးဆယ်မှ တစ်ဆယ်ရှစ်တောင်အတွင်း အရပ်ဟော် နိမ့်မြင့် ထူးပြားခြင်း
 လည်းကောင်း။ က-ကုလဝေမတ္တ၊ မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး နှစ်မျိုး ထူးပြား
 ခြင်းလည်းကောင်း။ ဝေ-ဝေဒနဝေမတ္တ၊ ခုနစ်ရက်မှ ခြောက်နှစ်အထိ
 ဒုက္ခရစရိယာ ထူးပြားခြင်း လည်းကောင်း။ ရ-ရသ္မိဝေမတ္တ၊ တလံမှ
 သောင်းလောကဓာတ်အထိ ရောင်ခြည်တော် ထူးပြားခြင်းလည်းကောင်း။
 ယာ-ယာနဝေမတ္တ၊ ပြာသာဒ်၊ ထမ်းစင်၊ မြင်း၊ ဆင်၊ ရုထား၊ ဖဝါး
 အားဖြင့် တောထွက်ရာယာဉ်တော် ထူးပြားခြင်းလည်းကောင်း ဗေ-
 ဗေမိဝေမတ္တ၊ ကံ့ကော်၊ စကား၊ ပိတောက်၊ ဝါး၊ သျှိသျှား၊ ညောင်၊
 သရက်စသော ဗေမိပင် ထူးပြားခြင်း လည်းကောင်း။ ပလံ-ပလ္လင်္က
 ဝေမတ္တ၊ အတောင်ခြောက်ဆယ်မှ တစ်ဆယ်လေးတောင်အတွင်း ပလ္လင်
 တော် ကြီး၊ ငယ် ထူးပြားခြင်း လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဋ္ဌ၊
 ရှစ်ပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အနန္တရာယိကဓမ္မ လေးပါး

သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ၊ အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏။ အနန္တရာယိကာ၊
 အနန္တရာယ်မပြတ်ကောင်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ သဘောတရားတို့သည်။ စတ္တာ

* သုတ်မဟာဝဂါ မဟာပပါနသုတ် ဒွိကာ၌ ညောင်စောင်းအကြီးအငယ်
 အားဖြင့် ညောင်စောင်းနေရာ ကြီးခြင်း၊ ငယ်ခြင်းသည် ပမာဏ မဟုတ်၊
 ဗုဒ္ဓာနုဘာပဖြင့် ထိုနေရာသည် အခါခပ်သိမ်း ကေပုမာဏသာတည်း။
 ဝိဟာရလည်း နေရာမစွန့်။

ဧရာ၊ လေးပါးတို့သည်။ ဟောနို့၊ မြစ်ကုန်၏။ ဘဂဝန္တာန်၊ ဘုန်းတော်
 ကြီးကုန်သော။ ဗုဒ္ဓာန်၊ ဘုရားရှင်တို့၏။ ဇိဝိတဿ၊ ဇိဝိတိန္ဒြေ၏။ အန္တရာ
 ယော၊ အန္တရာယ်ကို။ ကေနစိ၊ တစုံတယောက်သောသည်။ ကာတုံ၊
 ပြုခြင်းငှာ။ န သက္ကာ၊ မတတ်ကောင်း။ ။ဘဂဝန္တာန်၊...။ဗုဒ္ဓာန်၊...။
 သဗ္ဗညုတဉာဏဿ၊ သဗ္ဗညုတ ရှေ့ဉာဏ်တော်၏။ အန္တရာယော၊...။
 ကေနစိ၊...။ ကာတုံ၊...။ န သက္ကာ။ ။ဘဂဝန္တာန်၊...။ ဗုဒ္ဓာန်၊...။
 အတ္တာယ၊ အလိုငှာ။ အဘိဟိန္ဒာန်၊ ရှေးရှုဆောင်အပ်ကုန်သော။ စတုန္ဒံ ပဇ္ဇ-
 ယာန်၊ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး-လေးပါးသောပစ္စည်းတို့၏။ အန္တ-
 ရာယော၊...။ ကေနစိ၊...။ ကာတုံ၊...။ န သက္ကာ၊...။ ။ဘဂဝန္တာန်၊...။
 ဗုဒ္ဓာန်၊...။ လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနာန် ဗျာမပ္ပဘာယ ဝါ၊ လက္ခဏာတော်ကြီး
 သုံးဆယ်နှစ်၊ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာယေ၊ တလံသော ရှောင်ခြည်ကော်
 ခြောက်သွယ်တို့၏။ အန္တရာယော၊...။ ကေနစိ၊...။ ကာတုံ၊...။
 န သက္ကာ၊...။ ဣမေသံ စတုန္ဒံ၊ ဤလေးပါးသော သဘောတရားတို့၏။
 အန္တရာယော၊...။ ကေနစိ၊...။ ကာတုံ၊...။ န သက္ကာ၊...။ တထာ၊
 ထိုအတူ။ မေ၊ ငါ့အား။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး

ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ အတိတံသေ၊ အတိတ် ခန္ဓာ
 ဖြစ်ရာအဘို့၌။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်တော်သည်။ အပ္ပုဋ္ဌိဟတံ၊ အပိတ် အပင်
 အဆီးအတား မရှိ။ အနာဂတံသေ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာ ဖြစ်ရာ အဘို့၌။
 ဉာဏံ၊...။ အပ္ပုဋ္ဌိဟတံ၊...။ ပစ္စုပ္ပန်သေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ ဖြစ်ရာအဘို့၌။
 ဉာဏံ၊...။ အပ္ပုဋ္ဌိဟတံ၊...။

ဣမေဟိ ဟိတိ ဓမ္မေဟိ၊ ဤသုံးပါးသော ကရားတို့နှင့်။ သမန္နာ
 ဂတဿ၊ ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော၊...၏။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံ
 သော။ ကာယကမ္ပံ၊ ကာယကံသည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊ ဉာဏ်တော်လျှင် ရှေ့
 သွားရှိ၏။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ၊ ဉာဏ်တော်သို့ အစဉ်လိုက်၏။ သဗ္ဗံ၊...။
 ဝစီကမ္ပံ၊ ဝစီကံသည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊...။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ၊...။ သဗ္ဗံ၊...။
 မနောကမ္ပံ၊ မနောကံသည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ၊...။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ၊...။

ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့နှင့်။ သမန္နာ-
 ဂတဿ၊...။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ ဆန္ဒဿ၊ သမ္မ-

ဆန္ဒ၏။ ဟာနိ၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဝိရိယဿ၊ ဝိရိယ၏။
 ဟာနိ၊...။ နတ္ထိ၊...။ ဓမ္မဒေသနာယ၊ တရားဟောခြင်း၏။ ဟာနိ၊...။
 နတ္ထိ၊...။ သမာဓိဿ၊ သမာဓိ၏။ ဟာနိ၊...။ နတ္ထိ၊...။ *ပညာယ၊
 ပညာ၏။ ဟာနိ၊...။ နတ္ထိ၊...။ ဝိမုတ္တိယာ၊ ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်း၏။
 ဟာနိ၊...။ နတ္ထိ၊...။

ဣမေဟိ ဒွာဒသဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသောတရားတို့နှင့်။
 သမန္နာဂတဿ၊...။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော၊...အား။ ဒဝါ၊ မြူးတူး၍ ချွတ်
 ယွင်းခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊...။ ရဝါ၊ ထိုင်းမှိုင်း၍ ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊...။
 အပုဋ်၊ ရှေ့ဉာဏ်တော်ဖြင့် မတွေ့မထိခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊...။ ဝေဂါယိတတ္တံ၊
 အဆောတလျှင် ပြုခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊...။ အဗျာဝဋမနော၊ အားမထုတ်
 သော စိတ်သည်။ ဝါ၊ အကျိုးမဲ့စိတ် ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊...။ အပုဋ်-
 သင်္ခါနုပေက္ခာ၊ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကင်းသော ဥပေက္ခာသည်။ နတ္ထိ၊...။

ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော တရားတို့နှင့်။
 သမန္နာဂတဿ၊...။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော၊...အား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။
 သ သဒ္ဓမ္မဂဏုတ္တမော၊ တရားသံသာနှင့်တကွဖြစ်သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊
 မြတ်စွာဘုရားသည်။ သပရိဝါရံ၊ အခြံအရံနှင့်တကွဖြစ်သော။ သ ဉာတိ-
 ဂဏံ၊ ဆွေမျိုးအပေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော။ မံ၊ ငါ့ကို။ စိရံ၊ ကြာမြင့်စွာ။
 သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ရက္ခတု၊ စောင့်ရှောက်တော်မူပါစေသတည်း။
 မယုမေဝ၊ ငါအားသာလျှင်။ စိရံ၊ ကြာမြင့်စွာ။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။
 သဗ္ဗကာမဒဒေါ၊ ကောင်းကျိုးလိုတိုင်း မဆိုင်းမထား ပေးသနားသည်။
 ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဝိဝိကြဝန္တနာ ပထမပိုင်း (သတ္တမနေ့)

(၁) **ပညဝံပညဝါ ဗုဒ္ဓ၊ သုတဝံသုတဝါ တုလ။
 ဘဂဝံဘဂဝါ ဘောန္တံ၊ ဘောန္တံ ဝန္တာမိ ဘောန္တဂုံ။

* ပညာယာဖြင့် မင်္ဂကို၊ ဝိမုတ္တိယာဖြင့် ဖိုလ်ကို ယူသည်။
 ** (၁) ဂါထာ၌ သမာသ်အလယ် န္တံကို အံပြု၍ ပညဝံပညဝါ
 စသည် ဖြစ်၏။ အဘောန္တံကို အဘဝ အန္တံဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဘောန္တံ
 ကား ဘဝအန္တံ၊ ဘာဝေန္တံ။ ဘဝန္တံဟု သုံးမျိုးသိလေ။ ဘောန္တဂုံကို
 ဘဝ အန္တဂုံဟု ပုဒ်ဖြတ်။

သုတံ သုတံ၊ သုတရိသု နတ်လူတို့ထက် အထူးအုတ ရှိတော်မူ
 သော။ ပညာပညာ၊ ပညာရိသု နတ်လူတို့ထက် အထူးပညာ ရှိတော်မူ
 သော။ ဘဂဝံဘဂဝံ၊ ဘုန်းကံရိသု နတ်လူတို့ထက် အထူးဘုန်းကံ ရှိတော်
 မူသော။ အတုလ၊ တုဘက်လွတ်ကင်း သုံးလူ မင်းဖြစ်တော်မူသော။ ဗုဒ္ဓ၊
 သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား။ အဘောန္တိ-အဘဝ အန္တိ၊ သံသရာဘဝ မဆုံးနိုင်
 ကြသု နတ်လူအပေါင်းကို။ ဘောန္တိ-ဘဝအန္တိ၊ ဘဝအဆုံးရှိသည်ကို။
 ဘောန္တိ-ဘာဝေန္တိ၊ ဖြစ်စေတော်မူတတ်သော။ ဘောန္တိဂုံ-ဘဝ အန္တိဂုံ၊
 ဘဝဆုံးရာ နိဗ္ဗူတာသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်တော်မူပြီးသော။ ဘောန္တိ-
 ဘဝန္တိ၊ ကိုယ်ဘော်သခင် ဘုရားရှင်ကို။ ဝန္တာမိ၊ ရှိသေမြတ်နိုး ဦးနှိမ်
 ကျိုး၍ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။ [ဘဂဝံ မူလကာကဲ့သို့ သမာသ်အလယ်၌
 နိဂ္ဂဟိတ်။ ဗလဝပုရိသောကဲ့သို့ နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့လည်း ရှိ၏။]

(၂) စာလေယျုဝိခ သိန္ဓေရုံ၊ စာဝေယျု ဝါ မဟိံမဟိံ။
 ဓိတိံ ဓိတိံ ဓိတိံမန္တိ၊ န ဝေဝါ သက္ကာ *စလေတဝေ။

ဓိတိမန္တိ၊ တည်ကြည်ခြင်း အထူး ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။
 ဣဓ၊ ဤလောက၌။ သိန္ဓေရုံ၊ သိကြားဘုံတိုင် လွန်ခိုင်ကြီးဘိ ကျောက်
 အတိဆောင် မြင်းမိုရ်တောင်ကို။ စာလေယျုဝါ၊ လှုပ်စေမှုလည်း လှုပ်စေ
 ကုန်ရာ၏။ မဟိံမဟိံ၊ မဆုံးနိုင်ဖွယ် ကြီးကျယ်လှစွာ ဤမဟာပထဝီ
 မြေကြီးကို။ စာဝေယျုဝါ၊ ရွှေစေမှုလည်း ရွှေစေကုန်ရာ၏။ ဝေဝါ၊ ရှင်
 တော်မြတ်ဘုရားတို့၏။ ဓိတိံဓိတိံ၊ အတုမရှိသော သမာဓိဂုဏ်တော်ကို။
 စာလေတဝေ၊ လှုပ်စေရွှေစေခြင်းငှာ။ န သက္ကာဝ၊ မတတ်ကောင်းသည်
 သာတည်း။ [စာလေတဝေ ဆိုလိုလျက် ဆန်းကြောင့် စလေတဝေ။]

(၃) နဒိံ နဒိံ သောသေတုံ၊ ခိယေတုံ ဝါ မဟောဒမိံ။
 ခန္တိံ ခန္တိံ ခန္တိမန္တိ၊ န ဝေဝါ သက္ကာ ခိယေတဝေ။

ခန္တိမန္တိ၊ သည်းခံခြင်း အထူးရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ နဒိံ
 နဒိံ၊ မြစ်ကြီးငါးသွယ် မြစ်ငယ်ငါးရာကို။ သောသေတုံဝါ၊ ခြောက်သွေ့
 စေခြင်းငှာလည်းကောင်း။ မဟောဒမိံ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာကို။ ခိယေတုံဝါ၊

* (၂) ဂါထာ၌ စာလေတဝေဟု ဆိုလိုလျက် ဆန်းကြောင့် ရသပြု၍
 စလေတဝေဟု ဆိုသည်။ ဝေအကျိုး ထင်ရှားစေလို၍ နသက္ကာဝဟု
 ဆိုသည်။

ကုန်ခန်းစေခြင်းငှာလည်းကောင်း။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်းကုန်၏။ ဝေ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏။ ခန္တိ ခန္တိ ၊ အတုမရှိသော သည်းခံခြင်း ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ ခိယေတဝေ၊ ခြောက်သွေ့စေ ကုန်ခန်းစေခြင်းငှာ။ န သက္ကာဝ၊ မတတ်ကောင်းသည်သာတည်း။

(၄) ဝါရေယျံ ဝါ ဥက္ကာပါတံ၊ ဗာဓေယျံ ကုလိသံ သတံ။ ဉာဏံ ဉာဏံ မဟာပညာ၊ န ဝေ၊ သက္ကာ * ဗစေတဝေ။

မဟာပညာ၊ ပညာကြီးခြင်း အထူးရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ ဥက္ကာပါတံ၊ အဟုန်ထန်ပြင်း ဝင်းဝင်းလျင်မြန် ဥက္ကာပုံခြင်းကို။ ဝါရေယျံ ဝါ၊ ရှေ့သို့မဆန် နောက်ဆုတ်ပြန်အောင် ကြံဖန်သောအား တားမူလည်း တားနိုင်ကုန်၏။ ကုလိသံ သတံ၊ ဝရဇိန်စကြာအရာမက မိုးကြိုးကျခြင်းကို။ ဗာဓေယျံ ဝါ၊ မြေသို့မပြန် အကြားတန်အောင် ဟန်မူလည်း ဟန်နိုင်ကုန်၏။ ဝေ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏။ ဉာဏံ ဉာဏံ၊ အတုမရှိသော ဉာဏ်တော်မြတ်ကို။ ဗာဓေတဝေ၊ ချက်ချော် တိမ်းပါး အသိမှားအောင် ဟန်တားခြင်းငှာ။ န သက္ကာဝ၊ မတတ်ကောင်းသည်သာတည်း။ ။ [ဗာဓေတဝေ ဆိုလိုလျက် ဆန်းကြောင့် ဗစေတဝေ။]

(၅) ** မဏိကေတု ပဒုမာနိ၊ ဇောဘာ ပုပ္ဖာ စ ရံသိနာ။ သီလာ ပညာ သုတာ သန္တာ၊ ဘောန္တံ နိဿာယ ဇောတရေ။

ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်။ မဏိကေတုစ၊ ပတ္တမြား မှန်ကင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ပဒုမာနိစ၊ ပဒုမ္မာကြာပန်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ရံသိနာ၊ နေမင်းထွန်းတောက် နေချိန်ကျောက်မှသာလျှင်။ ဇောဘာစ၊ ဝင်းဝင်းမြင့်မောက် ထိန်၍လည်း တောက်ကုန်၏။ ပုပ္ဖာစ၊ ကားကားစွင့်စွင့် ပွင့်ကြီးလည်း ပွင့်ကုန်၏။ သီလာ ပညာ သုတာ သန္တာပိ၊ သီသရုံသု၊ ပညာရုံသု၊ သုဘရုံသု သူတော်ကောင်းတို့သည်လည်း။ ဘောန္တံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကို။ နိဿာယ၊ အမှီရကြမ္မသာလျှင်။

* (၄) ဝါထာ၌ ဗာဓေတဝေဟု ဆိုလိုလျက် ဆန်းဥှ်၍ ဗစေတဝေဟု ဆိုသည်။

** (၅) ဝါထာ၌ ကမအလင်္ကနည်းဖြင့် မဏိကေတုကို ဇောဘာ၌ စပ်၊ ပုပ္ဖာ၌ ပဒုမာနိကို ပုပ္ဖာ၌စပ်၊ နပုပ္ဖာ၌ နိကို အာပြု၍ ပုပ္ဖာဟု ပြီးသည်။

ဇောတဇရာ၊ လူမျိုးစုံ မြတ်နိုး အားကိုး တသဲသဲ မရောင့်ရဲ တင်းမတိမ်
ဂုဏ်ရှိန်မြင့်မောက် ရဲရဲကြီး ပွင့်တောက်ကြကုန်၏။

(၆) *နိဂြောဓံ နိဿိတာ ပက္ခိ၊ ဖလံ ဘုတော သုရမ္ပဇရာ။
သာသနံ နိဿိတာ ဘိက္ခု။ ဒါယံ ဘုတော န မိယျဇရာ။

ပက္ခိ၊ ငှက်ကြီးငှက်ငယ်တို့သည်။ နိဂြောဓံ၊ ပညောင်ပင်ကြီးကို။ နိဿိ
တာ၊ မှီခိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဖလံ၊ ညောင်သီးကို။ ဘုတော၊ စားကြရ
သောကြောင့်။ သုရမ္ပဇရာ၊ တသက်တခါ မသေရာရောက်သကဲ့သို့ လွန်စွာ
ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ ဘိက္ခုပံ၊ ရဟန်းသာဓကေတို့သည်လည်း။ သာ
သနံ-သန္တအာသနံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏နေရာ ဖြစ်သောကြောင့်။
သာသနံ-သုဠုအာသနံ၊ ကောင်းကောင်းကြီးသာ နေရာ ဖြစ်သော။
သာသနံ၊ သာသနာတော်မြတ်ကို။ နိဿိတာ၊ မှီခိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍။
ဒါယံ၊ အာမိသအမ္ပေ၊ ဓမ္မအမ္ပေ အမ္ပေတော်နှစ်ပါးကို။ ဘုတော၊ သုံးဆောင်
ကြရသောကြောင့်။ န မိယျဇရာ၊ အိုနာကင်းကွေ မသေရာရောက် အမြဲ
ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။

(၇) ဥဒ္ဓမ္မဇရာ ဇာယေ ပုပ္ဖံ၊ သသေ ဇာယေ ဝိသာဏကံ။
ပဒုမံ နဂဂ္ဂေ ဇာယေ၊ န ဇာယေ ဝေါ ကုဒါလိကံ။

ဥဒ္ဓမ္မဇရာ၊ ရေသဖန်းပင်၌။ ပုပ္ဖံ၊ မပွင့်စဖူး အပွင့်ထူးသည်။ ဇာယေ၊
အရှေ့ နေဝင် ဖြစ်လျှင်တလှည့်ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ သသေ၊ ယုန်ငယ်၌။ ဝိသာဏကံ၊
မပေါက်စဖူး ဦးချိုထူးသည်။ ဇာယေ၊ မြင်းမိုရ်လန့်ကဲ့ ပြိုလဲစဉ်ခါ ဖြစ်ခဲ့
ရာ၏။ နဂဂ္ဂေ၊ ရေညွှန်ကင်းဆိတ် ကျောက်တောင်ထိပ်၌။ ပဒုမံ၊ မဖြစ်
သဘော ကြာရုံတောသည်။ ဇာယေ၊ အနောက်နေထွက် ဖျဉ်ပြိုင်လျက်
သာ ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။ ဝေါ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏ (သန္တာန်တော်၌)။
အလိကံ၊ စကားမမှန် ဖောက်ပြန်ခြင်းသည်။ ကုဒါ၊ ရံတဆစ်ကြိမ် ချိန်
တလေမျှသော်လည်း။ န ဇာယေ၊ မဖြစ်သည်သာတည်း။

* (၆) ဂါထာ စသည်တို့၌ သဒ္ဓာပို အနက်ပို နေရာတို့၌ ိုသိလေသ-
နည်း၊ အတ္ထာထိသယနည်း စသည်တို့ကို အသုံးပြုကြသည်။

(၈) *မဏိ* မဏိ*ဝ ဣစ္ဆန္ဒာ၊ ဣစ္ဆန္ဒာ မဏိပဗ္ဗတံ။
ဓမ္မံ ဓမ္မံဝ ပထေန္တော၊ ပထေန္တော ဝေါဝ သန္တိကံ။

မဏိ* မဏိ*ဝ၊ ပတ္တမြားထက် ပတ္တမြား အကောင်းဆုံး ပတ္တမြား
ကိုသာလျှင်။ ဣစ္ဆန္ဒာ ဣစ္ဆန္ဒာ၊ အလိုရှိကုန် အလိုရှိကုန်သောသူတို့သည်။
မဏိပဗ္ဗတံ၊ ပတ္တမြားတောင်သို့။ ဥပဂစ္ဆန္တိ၊ ချဉ်းကပ်ကြရကုန်၏။ ဓမ္မံ
ဓမ္မံဝ၊ တရားထက် တရား အမြတ်ဆုံး တရားကိုသာလျှင်။ ပထေန္တော
ပထေန္တောပီ၊ တောင်တကုန် တောင်တကုန်သောသူတို့သည်လည်း။ ဝေါဝ၊
ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏သာလျှင်။ သန္တိကံ၊ အထံတော်သို့။ ဥပဂစ္ဆန္တိ၊
ချဉ်းကပ်ကြရကုန်၏။

(၉) မေရုမိ သသကာ သိဟာ၊ ယန္တိ ခေမိ အဟိ*သိတာ။
သာသနေ ပုထုဇ္ဇနာရိယာ၊ ယန္တိ ခေမိ အတိတိတာ။

ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်။ မေရုမိ၊ မြင်းမိုရ်တောင်ခြေ
မြိုင်ဝေဝေ၌။ ဌိတာ၊ တိရစ္ဆာန်ဘာဝ တည်နေကြသူတို့သည်။ ခေမိစ၊
ဘေးရန်လည်းကင်းကုန်၏။ အဟိ*သိတာစ၊ ခြင်္သေ့ မလိုက် ကျားမကိုက်ခဲ
အညှဉ်းဆဲမှလည်း လွတ်ကုန်၏။ သသကာပီ၊ ယုန်ငယ်ဘို့သော်မှလည်း။
သိဟာယန္တိ၊ ခြင်္သေ့ရောင် ပြေးနိုင်ကြကုန်၏။ သာသနေ၊ သာသနာ
တော်၌။ ဌိတာပီ၊ သီလအာစာ ကျင့်သိက္ခာဖြင့် သန္တာဘာဝ တည်နေ
ကြသူတို့သည်လည်း။ ခေမိစ၊ ဘေးရန်လည်း ကင်းကုန်၏။ အတိတိတာစ၊
လူသာမန်တို့ လွန်မြောက်နိုင်ဝေး အပါယ်ဘေးကို မိမိလည်း လွန်မြောက်
သူတပါးတို့ကိုလည်း လွန်မြောက်စေနိုင်ကုန်၏။ ပုထုဇ္ဇနာပီ၊ ပုထုဇဉ်
တို့သော်မှလည်း။ အရိယာယန္တိ၊ အရိယာရောင် ပြေးနိုင်ကြကုန်၏။

(၁၀) **အန္ဓမ္မိ အနန္ဒိယန္တိ၊ ရညော ပုတ္တံ သုဂါရဝါ။
ဒုပ္ပညံ ပညဝိယန္တိ၊ ဝုဗ္ဗကမ္မိ ဝိနောရသံ။

* (၈) ဝါထာ၌ ဥပဂစ္ဆန္တိကို ဝှက်ထားသည်။ ဂုဇိ။
(၉) ဝါထာ၌ ကတ္တုပမာ အာစာရအနက် နာမ်ပုဒ်နောင် အာယ
ပစ္စည်း သက်၍ သိဟာယန္တိ စသည် ဖြစ်၏။
** (၁၀) ဝါထာ၌ ကမ္မုပမာဖြစ်၍ ဤယပစ္စည်းသက်၍ အနန္ဒိယန္တိ
စသည် ဖြစ်၏။

ရညောပုတ္တံ၊ ဘုရင့်ရင်သွေး မင်းသားကလေးကို။ ဇနာ၊ တိုင်းသူပြည်
 သားလူအများတို့သည်။ သုဂါရဝါ၊ လွန်စွာကြောက်ကြရုံသေကြရကုန်၏။
 အန္တမ္ပိ၊ မင်းသားမျက်မမြင်ကိုသော်လည်း။ အနန္တိယန္တိ၊ မျက်မြင်အနေ
 ရှိသေခန့်ညား ဝပ်တွားကြရကုန်၏။ ဇိနောရသမ္ပိ၊ သာသနာဖွား ဘုရား
 သားတော်ကိုလည်း။ ဇနာ၊ တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့သည်။ သုပု-
 ဇကာ၊ ဝဋ်မှလွတ်ရေး မျှော်တောင်းကော်ရော် ပူဇော်မြတ်နိုး တအားကိုး
 ကြရကုန်၏။ ဝုပ္ပညံ၊ ပညာသုတ နည်းပါးလှသော။ ဝုခုကမ္ပိ၊ တောထွက်
 ရဟန်းကြီးကိုသော်လည်း။ ပညဝိယန္တိ၊ ပညာရှိအလှား ဝပ်တွားမြတ်နိုး
 တအားကိုးကြရကုန်၏။

(၁၁) ဒုဿိလာ သီလဝါယန္တိ၊ သံဃောဒါနံ ဖလက္ကရာ။
 ဒုဿိလံ သီလဝိယန္တိ၊ သံဃံ ဥဒ္ဓိဿ ဒါယကာ။

ဇိနောရသာ၊ သာသနာဖွား ဘုရားသားတော်သည်။ သံဃောဒါနံ၊
 ကျင့်ပြီးကျင့်ဆဲ လေးစုံတို့ကာ ရှစ်မှာဆက်ကပ် သံသိက အလှူမြတ်ကို။
 ဖလက္ကရာ၊ အကျိုးသင်္ချေ ပြီးမြောက်စေကုန်၏။ ဝေံ၊ ဤနည်းဖြင့်။ ဒုဿိ
 လာပိ၊ သီလမရှိသူတို့ပင်လျှင်။ သီလဝါယန္တိ၊ ရှေ့တောင်ကျိုးရောက်
 ရှေ့ရောင်တောက်တော့ သီလရှိရောင် ပြေးနိုင်ကြကုန်၏။ ဒါယကာပိ၊
 အလှူပေးသူ နတ်လူတို့သည်လည်း။ သံဃံ၊ ရှစ်ယောက်လေးစုံ သံဃာ
 ကုန်ကို။ ဥဒ္ဓိဿ၊ ရည်စူး၍။ ဒေန္တိ၊ ပေးလှူကြကုန်၏။ ဝေံ၊ ဤနည်းဖြင့်။
 ဒုဿိလမ္ပိ၊ အလစွဲဒုဿိလကိုသော်လည်း။ သီလဝိယန္တိ၊ ပန်းမှိပိုးလောက်
 ဦးထိပ်ရောက်သို့ ထွန်းတောက် သီလဝိ လစွဲရောင်သွေး အရေးစိုက်ကြ
 ကုန်၏။ ။ (ဟဒညူ၊ ထိုသို့ဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိ မြင်သိသည်
 ရှိသော်။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ သာသနေ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏
 သာသနာတော်၌။ န ရမေ၊ မမေ့လျော်ပဲ ရှိပါတော့အံ့နည်း။)

(၈၂) လာဘာဒိနာ ဥန္နတော လောကော၊
 အလာဘာဒိနာ စ ဝေါနတော။
 အဋ္ဌဟေတေဟိ သမဋ္ဌာနံ၊
 ကော ဝေါ သက္ကာ အမာနေတဝေ။

အန္တေ၊ ရှေ့ဘုန်တော်သခင် ဘုရားရှင်။ လောကော၊ သတ္တဝါ
 အပေါင်သည်။ လာဘာဒိနာ၊ လာဘ်ရခြင်း၊ ကျော်စောခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊

ချမ်းသာခြင်းကြောင့်။ ဥန္တုတော၊ ဝင့်ဝါတက်ကြား ကျူးခေါင်ဖျားသို့
 ထောင်လွှားတတ်၏။ အလာဘာဒိနာစ၊ လာဘ်မဲ့၊ ကျော်စောကင်း
 ကဲ့ရဲ့၊ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့်လည်း။ ဝေါနတော၊ မျက်နှာညှိုးနွမ်း မိုက်သွေး
 ဖျန်း၍ သေ့သွမ်းတတ်၏။ ဧတေဟိ အဋ္ဌဟိ၊ ဤလောကဓံတရားရှစ်ပါး
 တို့ကြောင့်။ သမဋ္ဌာနံ၊ မထူးမခြား တသားတည်း၌ တည်တော်မူကုန်
 သော။ ဝေါ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့အား။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ အမာ-
 နေတဝေ၊ မမြတ်နိုးမဲနေခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်းပါတော့အံ့နည်း။

(၁၄) အ-မဟဋ္ဌေန ပုပ္ဖေန၊ ဇောတိနေကေန ကေန ဝါ။
 နတေနာပိ သကိံ ပူဇံ၊ ဒုဂ္ဂတောပိ သုခံ ဂတော။

ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်။ ဘဝန္တံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကို။
 အ-မဟဋ္ဌေန၊ အဖိုးတန်ဟု မဆိုလောက်သော။ ကေန ပုပ္ဖေနဝါ၊
 နန်းတပွင့်ဖြင့် လည်းကောင်း။ ကေန ဇောတိနာဝါ၊ မီးတတိုင်ဖြင့်
 လည်းကောင်း။ ကေန ကေနဝါ၊ ရေတခွက်ဖြင့်လည်းကောင်း။ နတေ-
 နာပိ၊ လက်အုပ်ချီရုံ ဦးညွတ်ရုံမျှဖြင့်သော်လည်း။ သကိံ၊ တကြိမ်မျှပင်။
 ပူဇံ-ပူဇေန္တော၊ ပူဇော်မိသောသူသည်။ ဒုဂ္ဂတောပိ၊ ယုတ်မာညစ်ဆိုး
 ငရဲအိုးအနိုး ရောက်ပြီးမှသော်လည်း။ သုခံ၊ အပါယ်လွတ်ကင်း လူနတ်
 တို့၏ ချမ်းသာခြင်းသို့။ ဂတော၊ ရောက်သူထင်ရှား လွန်စွာများ၏။
 (တဒည၊ ထိုသို့ဖြစ်အင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိ မြင်သိသည်ရှိသော်။ ကော၊
 အဘယ်သူသည်။ ပူဇာယံ၊ ဆီမီးရေချမ်း ပန်းပူဇော်ခြင်း၌။ သန္တုသေ-
 တဝေ။ ရောင့်ရဲခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်းပါတော့အံ့နည်း။)

(၁၄) ကရောန္တံ ဥလုမ္ပံ ဗုဒ္ဓံ၊ မဂ္ဂင်္ဂံ ဥလုမ္ပံ ဓမ္မံ။
 ပါစေန္တံ ဥလုမ္ပံ သံဃံ၊ ဝန္တေဟံ တံ မုဂ္ဂေါ သုတော။

မဂ္ဂင်္ဂံ၊ မဂ္ဂင်တည်းဟူသော။ ဥလုမ္ပံ၊ ဖောင်သဘောကို။ ကရောန္တံ၊
 ကယ်ဆောင်ရေးသန် စီမံအုပ်ချုပ် ပြုလုပ်တော်မူသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ ဘုရား
 ကိုလည်းကောင်း။ ဥလုမ္ပံ၊ ဖောင်သဘောတည်းဟူသော။ ဓမ္မံ၊ တရားကို
 လည်းကောင်း။ ဥလုမ္ပံ၊ ဖောင်သဘောကို။ ပါစေန္တံ၊ ဘေးမဲ့သောင်
 လျှင် မောင်းနှင်လှော်ခတ် ကယ်ဆောင်တတ်သော။ သံဃဉ္စ၊ သံဃာကို
 လည်းကောင်း။ တံ၊ ထိုရတနာမြတ် သုံးပါးနတ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်
 သည်။ မုဂ္ဂေါ၊ သံသာဇလုပ် ဝဲလယ်စုပ်စုပ် နစ်မြုပ်သူသည်။ ဟုတော၊
 ဖြစ်၍။ သုတော၊ ဖောင်စက်သံ တရားရှား သဲသဲကြားရသူသည်။

ဟုတော၊ ပြစ်၍။ ဝန္တေ၊ ကယ်ဆောင်စေသော ဖောင်သင်္ဘောဟု စိတ်
စော မျှော်ကိုး ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

ဝိစိတြဝန္တနာ ဒုတိယပိုင်း (အဋ္ဌမနေ)

- (၁) *သံသာ သံသာ သူကရေဟိ၊ မဏိဂူဟာ ပဘာ ပဘာ။
မက္ခံ မက္ခံ ပိ နဂ္ဂေဟိ၊ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏံ ပဘံ ပဘံ။

ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်။ သူကရေဟိ၊ ပတ္တမြားတောင်
မြိတ် ကျားခိုအိပ်စဉ် ကျားရိပ်မြင်ရှာ ဝက်သတ္တဝါတို့သည်။ မဏိဂူဟာ၊
စက်ဆုပ်ဖွယ်စွဲယူ ပတ္တမြားဂူကို။ သံသာ သံသာ၊ ရိပ်ရောင်ပျက်ရေး
ကြံ့တွေးမဆိုင်း ပွတ်တိုင်းပွတ်တိုင်းသာလျှင်။ သာ၊ ထိုပတ္တမြားဂူသည်။
ပဘာ ပဘာ၊ အရောင်ထက်အရောင် ပြောင်းတဝင်းဝင်း ထိန်ထိန်လင်း
သည်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ နဂ္ဂေဟိ၊ ဘုရားဂုဏ်တက် လာဘ်ပျက်စိတ်နာ
တိတ္ထိငါးရာတို့သည်။ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏံ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်ထင်မှတ် ဂုဏ်တော်မြတ်ကို။
မက္ခံ မက္ခံပိ၊ ဂုဏ်ရောင်ပျက်ရေး ကြံ့တွေးငြူစု တွင်းပူစိတ်ခိုင်း ချေဖျက်
တိုင်း ချေဖျက်တိုင်းလည်း။ တံ၊ ထိုရှင်တော်ကျေးဇူး ဂုဏ်တော်ထူးသည်။
ပဘံ ပဘံ၊ ဂုဏ်ရောင်အဆိုင်ဆိုင် ဘဝဂ်တိုင်အောင် ဖြိုင်ဖြိုင်ထွန်းတောက်
တက်၍ထောက်သည်။ ဇာတံ၊ ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ ။(တဒည၊ ထိုသို့ဖြစ်အင်
ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိ မြင်သိသည်ရှိသော်။ ကော၊ မာဏယ်သူသည်။ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏံ၊
ရှင်တော်ကျေးဇူး ဂုဏ်တော်ထူးကို။ မက္ခေဘဝေ၊ ချေဖျက်ခြင်းငှာ။
စိန္တေ၊ ကြံစည်ဝံ့ပါတော့အံ့နည်း။)

- (၂) ယာဒိသော မာတုမာယာယံ၊ စိန္တာယံ အပိ တာဒိသော။
ယာဒိသော ပိတုရာဇမိ၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓေပိ တာဒိသော။
- (၃) ယာဒိသော ပါလိလေယျမိ၊ ခနပါလေပိ တာဒိသော။
ယာဒိသော ဝဇ္ဈဉာတိသု၊ ဝိဇ္ဇုဇ္ဈဘေပိ တာဒိသော။

ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်။ ဘဝံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား
သည်။ မာတု မာယာယံ၊ မာယာမည်ခေါ် မွေးမယ်တော်၌။ ယာဒိသော၊

* ဒုတိယပိုင်း (၁) ဂါထာ၌ သံသာကား ကံဟော ဣတ္ထိလိင်၊ မက္ခံ
ကား ကံဟော နပုဗ္ဗိင်။ ဝဏ္ဏံကို နပုထားသည်။

အကြင်သို့ ကိုယ်နှင့်မခြား ချစ်အားသနားအား မြဲတော်မူ၏။ စိဉ္စာယံအပီ၊ ရှင်တော်ကိုပင် လင်ဟုစွပ်စွဲ မိုက်မဲသမုတ် စိဉ္စမာမိန်းမယုတ်၌သော်လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုမယ်တော်အလား ချစ်အားသနားအား မပျက်သည်သာ တည်း။ ပိတုရာဇမိ၊ ခမည်းတော်သုဗ္ဗောဒနမင်းကြီး၌။ ယာဒိသော၊ အကြင် သို့ ကိုယ်နှင့်မခြား ချစ်အားသနားအားမြဲတော်မူ၏။ သုပ္ပဗုဒ္ဓေပိ၊ ရန်သူ ကြီးစွဲ ပြစ်ချက်ချသော သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်းကြီး၌သော်လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုခမည်းတော်အလား ချစ်အားသနားအား မပျက်သည်သာတည်း။

ပါလိလေယျမိ၊ ရှင်တော်မြတ်အား ဝပ်တူးဆော်ခံရေး လုပ်ကျွေး တတ်စွာ အာနန္ဒာအသွင် ပလလဲဆင်၌။ ယာဒိသော၊ အကြင်သို့ ကိုယ် နှင့်မခြား ချစ်အားသနားအား မြဲတော်မူ၏။ ဓနပါလေပိ၊ ရှင်တော်ကို ရည် ထိုးသတ်မည်ဟု အော်မြည်ဟိန်းရိုက် နာဠာဂီရိ ဆင်မိုက်၌သော် လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုပလလဲအလား ချစ်အား သနားအား မပျက် သည်သာတည်း။ ဝဇ္ဈညာတိသု၊ အသတ်ခံရသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၌။ ယာဒိသော၊ အကြင်သို့ ကိုယ်နှင့်မခြား ချစ်အားသနားအား မြဲတော် မူ၏။ ဝိဋ္ဌဋ္ဌူဘေပိ၊ ရန်ငြိုးကြီးမား* ကျူဝါးနုတ်နုတ် သာကီဝင်ရိုး မျိုး လုံးဖြုတ်သည့် ဝိဋ္ဌဋ္ဌူဘ၌သော်လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုအသတ်ခံရသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့အလား ချစ်အား သနားအား မပျက်သည်သာ တည်း။ (မေတ္တံ မေတ္တံ၊ မချစ်ဆိုက်ဟူ မချစ်စကောင်းသူကိုပင် ကိုယ် သွင်စစ်စစ် တသားတည်း ချစ်နိုင်သော။ ဒယံ ဒယံ၊ မသနားထိုက်ဟူ မသနားစကောင်းသူကိုပင် ကိုယ်သွင်မခြား တသားတည်း သနားနိုင် သော။ ဘဝန္တံ၊ သတ္တဝါတိုင်းမရှောင် ကောင်းကျိုးဆောင်တတ် ရှင်တော် မြတ်ကို။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ အမာနေတဝေ၊ နှလုံးအသည်းဝင်၍စွဲ အောင် မမြတ်နိုးပဲနေခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ တတ်ကောင်းပါတော့အံ့နည်း။)

* ကျူဝါးနုတ်နုတ်ဟူသည် 'ကျူပင်ခုတ် ကျူငုတ်မကျန်စေရ' စကား အရ ကျူပင်ကို အဝတ်မျှမကျန်အောင် နုတ်သကဲ့သို့ ပခက်တွင်းမကျန် သတ်ခြင်းဖြင့် သတ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ကျူဝါးနုတ်နုတ် ဟု ပ-သတ်လျှင် ကျူဝါးကိုကဲ့သို့ နုတ်နုတ်စင်းသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တည်း။ သတ်ပုံကို အလေးပြုအပ်၏။ မတက်နိုင်လျှင် အနက် အဓိပ္ပာယ် ညီခြင်းတို့ကား အလေးပြုရမည် စင်စစ်တည်း။

(၄) ယာဒိသော ကောသလေ ဘတ္တေ၊
 ပုဏ္ဏာပူဝေပိ တာဒိသော။
 ယာဒိသော ကပ္ပစိဝရေ၊
 ပံသုကူလေပိ တာဒိသော။

(၅) ယာဒိသော လောဟပါသာဒေါ၊
 ရုက္ခမူလေပိ တာဒိသော။
 ယာဒိသော မဓုသပ္ပိမ္ပိ၊
 ပူတိမုတ္တေပိ တာဒိသော။

ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်။ ဘဝံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား
 သည်။ ကောသလေဘတ္တေ၊ ကောသလဘွင် ဘုရင်လူဒါန်း သားပြွမ်း
 ဆွမ်း၌။ ယာဒိသော၊ အကြင်သို့ ဗြဟ္မစရိယ နဂ္ဂဟတုက် နှစ်သက်တော်
 မူ၏။ ပုဏ္ဏာပူဝေပိ၊ ပုဏ္ဏာမည်ရ အိမ်ကျန်မ လက်လုပ် ဖွဲ့မုန့်ဆုပ်၌
 သော်လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုကောသလဆွမ်းအတူ နှစ်သက်တော်
 မူနိုင်၏။ ကပ္ပစိဝရေ၊ ဗြဟ္မာလူဒါန်း ကြာသင်္ကန်း၌။ ယာဒိသော၊
 အကြင်သို့ ဟိရိုဂုဏ်ကို လုံခြုံစေလျက် နှစ်သက်တော်မူ၏။ ပံသုကူလေပိ၊
 လူသေကောင်မှ ပိုးလောက်ချကာ ခွာယူလာသော ပံသုကူသင်္ကန်း၌
 သော်လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုကြာသင်္ကန်းအတူ နှစ်သက်တော်မူနိုင်၏။

လောဟပါသာဒေါ၊ ဝိသာခါ နာထပိဏ် သဒ္ဓါရှိန်ပြတ် ဆောက်လုပ်
 အပ်သော ရွှေပြာသာဒ်၌။ ယာဒိသော၊ အကြင်သို့ ဥတုဘေးဘျမ်း
 ပူချမ်းပယ်လျက် နှစ်သက်တော်မူ၏။ ရုက္ခမူလေပိ၊ သစ်ပင်ရင်း၌ သော်
 လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုရွှေပြာသာဒ်နှင့်အတူ နှစ်သက်တော်မူနိုင်၏။
 မဓုသပ္ပိမ္ပိ၊ ဆီ ပျား ထောပတ် ဆေးကောင်းမြတ်၌။ ယာဒိသော၊ အကြင်
 သို့ ရောဂါဖျောက်လျက် နှစ်သက်တော်မူ၏။ ပူတိမုတ္တေပိ၊ နွားကျင်ငယ်
 ပုပ် ဆေး၌သော်လည်း။ တာဒိသော၊ ထိုဆီပျားအတူ နှစ်သက်တော်မူ
 နိုင်၏။ (တောဒိသံ၊ ဤသို့ ကောင်းညံ့မခွဲ တန်းတန်းစွဲပယ် ရောင့်ရဲ
 လွယ်တတ် ရှင်တော်မြတ်ကို။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ အသဒ္ဓေတဝေ၊
 လူလိစိတ်ကင်း မသဒ္ဓါခြင်းငှာ။ သက္ကာ၊ ဟတ်ကောင်းပါတော့အံ့နည်း။)

(၆) ဗာလကေသုပိ သတ္တေသု၊ ဒယံ ကုဗ္ဗန္တိ သာဓဝေ။
 မဂါနုပ္ပိ ဟိ သံမုခေ၊ န စန္ဒော ကောမုဒံ ဟရေ။

ဗာလကေသုပိ သတ္တေသု၊ မိုက်လှသော သတ္တဝါတို့၌သော်လည်း။
 သာဓဝေါ၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ဒယံ၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ၊ သနားခြင်း။
 ကရုဏာကို။ ကုဗ္ဗန္တိ၊ ပြုနိုင် ထားနိုင် ပွားများနိုင်ကြကုန်၏။ မဂါနံ၊ သား
 သမင်တို့၏။ သံမုခေပိ၊ မျက်မှောက်၌သော်လည်း။ စန္ဒော၊ ကောင်းကင်
 ထက်ဝှမ်း လျှမ်းလျှမ်းတောက်ဝင်း ဖိုးလမ်းသည်။ ကောမုဒံ၊ မိမိထွန်း
 နေကျ အရောင်အလင်းကို။ န ဟရေ-ဟိ၊ မပယ်ဖျောက်သည်သာတည်း။

(၇) ဝေရိကေသုပိ သတ္တေသု၊ န ဝိဟိံ သန္တိ သာဓဝေါ။
 ဆိန္ဒန္တမ္ပိ ဟိ အတ္တာနံ၊ ရုက္ခော ဆာယာယ သီတယေ။

ဝေရိကေသုပိ သတ္တေသု။ ရန်သူဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၌သော်လည်း။
 သာဓဝေါ၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ န ဝိဟိံ သန္တိ၊ မညှဉ်းဘဲကြကုန်။
 အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ ဆိန္ဒန္တမ္ပိ၊ ဖြတ်လှဲသောသူကိုသော်လည်း။ ရုက္ခော၊
 အများခိုမှီး သစ်ပင်ကြီးသည်။ ဆာယာယ၊ အရိပ်ဖြင့်။ သီတယေ-ဟိ၊
 အေးချမ်းစေသည်သာတည်း။

(၈) အဇာနန္တေသုပိ သတ္တေသု၊ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ သာဓဝေါ။
 အဂမ္ဘိရေသုပိ ခေတ္တေသု၊ မဟာမေသော ဘိဝဿယေ။

အဇာနန္တေသုပိ သတ္တေသု၊ ဟောသောတရား နားမလည်ကုန်သော
 သူတို့၌သော်လည်း။ သာဓဝေါ၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။
 ဒေသေန္တိ၊ ဝါသနာပါစိမ့်သောငှာ ကောင်းစွာသဘော ဟောပြောပြသ
 ဆုံးမကြကုန်၏။ အဂမ္ဘိရေသုပိ ခေတ္တေသု၊ လယ်တိမ်လယ်ကောတို့၌
 သော်လည်း။ မဟာမေသော၊ ကြီးစွာသော မိုးသည်။ အဘိဝဿယေ-
 ဟိ၊ ရွာသွန်းသည်သာတည်း။

(၉) နိဂ္ဂုဏေသုပိ သတ္တေသု၊ သိပ္ပံ သိက္ခေန္တိ သာဓဝေါ။
 စဏ္ဍာလာနမ္ပိ ဂါမေသု၊ အာဒိစ္စော ဟိ ဒိဝံကရေ။

နိဂ္ဂုဏေသုပိ သတ္တေသု၊ ဂုဏ်သိမ်ညံ့ဖျင်း လူရာမသွင်းထိုက်သော
 သူတို့၌သော်လည်း။ သာဓဝေါ၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ သိပ္ပံ၊ အတတ်
 ပညာကို။ သိက္ခေန္တိ၊ တတ်အောင် မျှော်တော့ သင်ကြားပေးကြကုန်၏။
 စဏ္ဍာလာနမ္ပိ ဂါမေသု၊ ဒွန်းစဏ္ဍားရွာတို့၌သော်လည်း။ အာဒိစ္စော၊
 ထောင်ရောင်ခြည်လင်း ရှင်နေမင်းသည်။ ဒိဝံကရေ-ဟိ၊ နေခင်းဖြစ်အောင်
 နေရောင်မှတ် တောက်ထွန်းလျက်သာတည်း။

(၁၀) ဒုပ္ပညေသုပိ သတ္တေသု၊ နာဝမညန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
အန္ဓကာနံ ဟိ သံမုခေ၊ စက္ခုမာ နန္ဒတံ ဂတော။

ဒုပ္ပညေသုပိ သတ္တေသု၊ ပညာသုတ နည်းပါးလှသော သူတို့၌သော်
လည်း။ ပဏ္ဍိတာ၊ ကျိုးကြောင်းမြင်သိပညာရှိတို့သည်။ နာဝမညန္တိ၊ မရှိ
သေမှု မထိမဲ့မြင် မပြုကြကုန်။ အန္ဓကာနံ၊ မျက်ကွယ်စုံလုံး အလင်းဆုံး
သူတို့၏။ သံမုခေ၊ မျက်မှောက်၌။ စက္ခုမာ၊ မျက်စိအမြင်ရှိသောသူသည်။
အန္ဓတံ၊ အမြင်ကွယ်ခြင်း အလင်းမရသောသူ၏အဖြစ်သို့။ န ဂတော-ဟိ၊
မရောက်သည်သာတည်း။

(၁၁) ဒုဿိလေသုပိ သတ္တေသု၊ န ဝိရောသေန္တိ ပေသလာ။
နဂ္ဂုမ္ပတ္တာန သံမုခေ၊ န ပေါသော နဂ္ဂတံ ဂတော။

ဒုဿိလေသုပိ သတ္တေသု၊ သီလမတည် အလွန် ဒုဿိလတို့၌သော်
လည်း။ ပေသလာ၊ သီလပြည့်ဝ လွန်ပေသလ သိက္ခာကာမ သီလဝန္တတို့
သည်။ န ဝိရောသေန္တိ၊ ချုပ်ချယ်ရှဲ့စောင်း မကောင်းတခု မပြုကြကုန်။
နဂ္ဂုမ္ပတ္တာနံ၊ အဝတ်မကပ်သော သူဌားတို့၏။ သံမုခေ၊ မျက်မှောက်၌။
ပေါသော၊ လူတမ်းစေ့သော လူကောင်းသည်။ နဂ္ဂတံ၊ အဝတ်မကပ်သော
သူ၏ အဖြစ်သို့။ န ဂတော-ဟိ၊ မရောက်သည်သာတည်း။

(၁၂) ဒုဗ္ဗစေသုပိ သတ္တေသု၊ ဝတ္တာရော နာဝကုဗ္ဗရေ။
အတေကိစ္ဆဿ သံမုခေ၊ ဘိသက္ကော န မတံ ဂတော။

ဒုဗ္ဗစေသုပိ သတ္တေသု၊ ဆိုနိုင်ခက်သူ ကျင့်မပြုသော လူယုတ်လူညံ
တို့၌သော်လည်း။ ဝတ္တာရော၊ ဆိုဆုံးမတတ်သော ကလျာဏချစ်ဟောင်း
မိတ်ဆွေကောင်းတို့သည်။ နာဝကုဗ္ဗရေ၊ နားမထောင်သည့်တူက် ဒေါသ
မထွက် စိတ်မပျက်ကြကုန်။ အတေကိစ္ဆဿ၊ ဆေးကုခဲယဉ်း သေမင်း
လက်ဝယ် မျှော်လင့်ဖွယ်ကင်းကွာ လူမမာ၏။ သံမုခေ၊ မျက်မှောက်၌။
ဘိသက္ကော၊ ဆေးသမားသည်။ မတံ၊ သေခြင်းသို့။ န ဂတော-ဟိ၊
မရောက်သည်သာတည်း။

(၁၃) ယေ တေ သန္တာ သန္တတရာ၊
တေသံ အဂ္ဂေါ တဏာဂတော။
ဒေဝံ သရံဝ ဟံ ဘောန္တိ၊
ဝန္တေ တံ ဒေတု သန္တတံ။

ဘန္တေ၊ ရွှေဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်။ ဝေံ၊ ဤဆိုပြီးသောနည်းဖြင့်။
 လောကေ၊ လောက၌။ သန္တာ-သု အန္တာ၊ အဆုံးတိုင် ကောင်းခြင်း
 ရှိသော သူတော်ကောင်းထက်။ သန္တတရာ၊ လွန်ကဲသောသူတော်ကောင်း
 ဖြစ်ကုန်သော။ ယေ တေ၊ အကြင်သူတော်ကောင်းကြီးတို့သည်။ သန္တိ၊
 ရှိကုန်၏။ သန္တိ၊ မိုက်သူကိုပင် ချစ်ခင်သနား လမ်းအလား....ထင်ရှား
 ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ရန်သူအားပင် သစ်ပင်ရိပ်မြဲ ညှဉ်းဆဲမမှု....မသိသူကို
 လည်း မိုးကြီးဓမ္မ ရွာသွန်းချကာ.... လူရာမရောက် ဂုဏ်သိမ်ဟောက်
 လည်း တတ်မြောက်စိမ့်ငှာ နေရောင်ဖြာခဲ့....ပညာမဲ့ပင် ထိမဲ့မပြု မမြင်
 သူငြမ်း မကန်းစေရ၊....ဒုဿိသရှေ့ မလေ့ရှဲ့စောင်း သူကောင်းအဝတ်
 အကျွတ်မခံ၊...သွေလွန်တတ်လှ ဒုဗ္ဗစကို ဒေါသမကွက် လူနာတွက်
 ကြောင့် သက်မသေအား ဆေးသမားအသွင်.... အထင်အရှား ရှိကုန်
 ၏။ တေသံ၊ ထိုသူတော်ကောင်းကြီးတို့တွင်။ ဝါ၊ ထိုသူတော်ကောင်းကြီး
 တို့ထက်။ တထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဂ္ဂေါ၊ အလွန်ဆုံး အမြတ်
 ဆုံး ဖြစ်တော်မူ၏။ ဒေဝိ၊ ဤသို့သောသဘောကို။ သရံ-သရန္တောဝ၊
 အောက်မေ့မိသည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ ဘောန္တိ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကို။
 အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္တေ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္တေ၊ လမ်း၊ သစ်ပင်၊ မိုး
 သွင်၊ နေမင်း သဘောရင်းဖြစ်လို၊ မျက်ကွယ်ရှေ့ မကန်းလို၊ သူရှူးရှေ့
 အဝတ်မလစ်လို၊ လူနာရှေ့ မသေလို ထိုထိုအကျိုးငှာ ရှိခိုးပါ၏။ ဘဝံ၊
 ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ တံ သန္တတံ၊ ထို လမ်းစသည်တို့နှင့် တူ
 ကြောင်း သူတော်ကောင်း ဖြစ်နည်းကို။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ဒေတု၊
 စောင်မသင့်သည် စိတ်တော်ရည်လျက် ကြာရှည်မထွား ပေးသနားတော်
 မူပါ ဘုရား။

အထူးမှတ်သားစရာများ

ဆ-အသာဓာရဏဉာဏ်တော်

အသာဓာရဏဉာဏ်တော် ခြောက်ပါးကား ဣ၊ အာ၊ ယ၊ မ၊ သဗ္ဗ၊
 အနာ။ ။ သာဓာရဏ-ဆက်ဆံခြင်း + အ-မရှိသော ဉာဏ်တော်ဖြစ်၏။
 ထိုတွင် ဣ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်သည် သတ္တဝါတို့၏ သဒ္ဓါ
 စသော ဣန္ဒြေငါးပါး အနု၊ အရင့်ကို သိသော ဉာဏ်တော် ဖြစ်၏။

အာ- အာသယာနုသယဉာဏ်- သတ္တဝါတို့၏အလို အဇ္ဈာသယ၊ စရိုက်၊ နှလုံးသွင်းစသည်ကို သိသောဉာဏ်တော်။ ယ-ယမကပါဒီ- ဟာရိယဉာဏ်- ရေ မီး အစုံ တန်ခိုးပြခြင်း၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်တော်။ မ မဟာကရုဏာဉာဏ်- သတ္တဝါတို့ကို ကြီးကျယ်စွာ သနားခြင်းနှင့် ယှဉ်သော ဉာဏ်တော်။ သဗ္ဗ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်- အလုံးစုံ သင်္ခတ၊ အသင်္ခ တတို့ကိုသိသော ဉာဏ်တော်။ အနာ-အနာဝရဉာဏ်- ပိတ်ပင်ဆီးတား မရှိသော ဉာဏ်တော်....။

ထိုတွင် အလုံးစုံကိုသိသော ဉာဏ်ဘဝါးတည်းကိုပင် အလုံးစုံသိခြင်း အနက်ကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်။ ပိတ်ပင်မရှိ လိုရာသိခြင်းအနက်ကြောင့် အနာဝရဉာဏ်ဟု ခွဲသည်။ ဤဉာဏ်ခြောက်ပါးကို သာဝက၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓာတို့ပင် မရကြ။ သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံစေပဲ ဘုရားရှင်တို့သာ ရနိုင်ကြသည်။

အစိန္တေယျ လေးပါး

အစိန္တေယျလေးပါးကား ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ ကံ၊ လော၊ မကြံစည်အပ် သော အကြောင်းအရာလေးပါး ဖြစ်၏။

ထိုတွင် ဗုဒ္ဓ-ဗုဒ္ဓဝိသယ-ဘုရားရှင်၏ အကြောင်းအရာကို မကြံစည် အပ်။ ဓမ္မ-ဓမ္မာနုဝိသယ-ဓမ္မာန်တန်ခိုး၏ အကြောင်းအရာကို မကြံစည် အပ်။ ကံ-ကမ္မဝိပါက ဝိသယ-ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးပေးပုံ အကြောင်းအရာကို မကြံစည်အပ်။ လော-လောကမိန္ဒာ-လောက၏ အကြောင်းအရာကို မကြံစည်အပ်။

ဤလေးပါးကို ဘုရားရှင်၌ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါကို မလွတ်စေပဲ သင့်အောင်ကြံလျှင် အပြစ်မရှိ။ သဒ္ဓါကိုလွတ်၍ ဉာဏ်ကြီးတိုင်းကြံလျှင် ပိတ်ပင်ပန်းခြင်း၊ နောက်ကျခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်းလျှင် အဘို့ ရှိ၏။

ဝိဒ္ဓာသုံးပါး

ဝိဒ္ဓာသုံးပါးကား- ပု၊ ဝိ၊ အာ။ ပု-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်- ရှေး၌နေဖူးသော ဓန္ဒာစဉ်ကို အောက်မေ့သော သတိနှင့် ယှဉ်သော ဉာဏ်တော်။ ဝိ-ဝိပဗ္ဗစတုဉာဏ်- နတ်မျက်စိကဲ့သို့ သေဆဲရှင်ဆဲ ဖြူမည်လုတ် မြတ် ကံအတိုင်း ချဉ်းကပ်သည်တို့ကို မြင်သိသော ဉာဏ်တော်။ အာ-

အာသဝက္ခယဉာဏ်-အာသဝေါကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ဝိရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်တော် ဖြစ်၏။

ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး

ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးကား-ဝိ၊ မ၊ ပုဗ္ဗေ၊ ဒိ၊ ဒိ၊ စေ၊ ဣဒ္ဓိ၊ အာ။ ဝိ-ဝိပဿ နာဉာဏ်-တေဘူမကသင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခစသည်ဖြင့် ရှုသောဉာဏ် တော်။ မ-မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်-ဤကိုယ်မှ စိတ်ဖြင့်ပြီးသော ကိုယ်တခုကို ဖန်ဆင်းနိုင်သောဉာဏ်တော်။ ပုဗ္ဗေ-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်တော်။ ဒိ- ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တော်။ ဒိ-ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်-နတ်၏ နားကဲ့သို့ အသံဝေး၊ အသံသေးကို ကြားသိသော ဉာဏ်တော်။ စေ-စေတောပရိယဉာဏ်-သူ တပါး၏ စိတ်ကြံကံသိသော ဉာဏ်တော်။ ဣဒ္ဓိ-ဣဒ္ဓိဝိဉာဏ်-တန်ခိုး အမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဉာဏ်တော်။ အာ-အာသဝက္ခယဉာဏ် တော် ဖြစ်၏။ စေတောပရိယကို ပရစိတ္တဝိဇာနနလည်း ခေါ်သည်။

စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါး

စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးကား-သီ၊ ဣ၊ ဘော၊ ဇာ၊ သဒ္ဓမ္မာ၊ သတ္တ၊ ရူပဈာန် စတုက္က။ သီ-သီလသံဝရ-သီလကို စောင့်ထိန်းခြင်း။ ဣ-ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဓာရတာ-စက္ခုစသော ဣန္ဒြေခြောက်ပါး၊ တံခါးခြောက်ပေါက်တို့၌ အကုသိုလ်မဝင်နိုင်အောင် လုံခြုံစွာ စောင့်အပ်သော တံခါးရှိခြင်း။ ဘော-ဘောဇနေမတ္တညုတာ-ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းလေးပါး၌ ခံယူ ခြင်း၊ သုံးဆောင်ခြင်း အတိုင်းအရှည်ကို သိခြင်း။ ဇာ-ဇာဂရိယာနု ယောဂ-နိုးကြားထကြွ လုံ့လရှိခြင်း။

သဒ္ဓမ္မာသတ္တ ဟူသည်၌-သဒ္ဓါ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ ဝိရိယ၊ သတိ၊ ပညာသည် သူတော်ကောင်းတရားခုနစ်ပါး မည်၏။

ရူပဈာန်စတုက္က ဟူသည်၌ ဉာဏ်နဲ့ သူ့အား ငါးပါးရမှ ရူပဈာန် ပြည့်စုံသည်။ ဉာဏ်ထက်သူ့အား လေးပါးတည်း။ ပဌမဈာန်၊ ဒုတိယ ဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်ဟူသော သမာဓိလေးပါးသည် ရူပ ဈာန်စတုက္က မည်၏။

ထို့တွင် ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးဖြင့် အသိဉာဏ် မျက်စိသည် ဖြစ်၏။ စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးဟူသော ခြေဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ သွား၏။

စကားခြောက်ခုန်း

စကားခြောက်ခုန်းတို့တွင် ဘုရားရှင်ဟူသည် သင့်သောစကား နှစ်ခုန်းကိုသာ မိန့်ဆိုကုန်၏။

(၁) မှား၊ ကျိုးမဲ့၊ မနာလို-မဆို။ သူတော်ကောင်းကို သူယုတ်မာဟု မဆို။

(၂) မှန်၊ ကျိုးမဲ့၊ မနာလို-မဆို။ သူယုတ်မာကို သူယုတ်မာဟု မဆို။

(၃) မှန်၊ ကျိုးရှိ၊ မနာလို-ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။ ဒေဝဒတ်သည် သံဃာကိုခွဲ၍ ငရဲရောက်ရှာတော့မည်ဟု ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။

(၄) မှား၊ ကျိုးမဲ့၊ နာလို-မဆို။ ဒုစရိုက်ပြုသူကို နတ်ပြည်ရောက်မည်ဟု မဆို။

(၅) မှန်၊ ကျိုးမဲ့၊ နာလို-မဆို။ မှန်သောအတိုင်း ကုန်းချောစကား မဆို။

(၆) မှန်၊ ကျိုးရှိ၊ နာလို-ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။ ဤသူတော်ကောင်းသည် နတ်ပြည်၌ မွေ့လျော်ရ၏ဟု ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။

အနန္တလေးပါး

အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသော အနန္တတို့သည် လေးပါး ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းကင်အနန္တ၊ သတ္တဝါအနန္တ၊ စကြဝဠာအနန္တ၊ ဘုရားရှင်ဉာဏ်တော်အနန္တ ဤလေးပါးတည်း။

ခေတ်သုံးပါး

ခေတ်သုံးပါးကား ဇာတိခေတ်၊ အာဏာခေတ်၊ ဝိသယခေတ်တည်း။ ထိုတွင် စကြဝဠာတစ်သောင်းသည် ဇာတိခေတ်မည်၏။ စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းသည် အာဏာခေတ် မည်၏။ အဆုံးမရှိ စကြဝဠာအနန္တသည် ဝိသယခေတ် မည်၏။ ပစ္စိမဘဝိက ဘုရားလောင်း ပဋိသန္ဓေနေသောအခါ စသည်တို့၌ ဇာတိခေတ် တစ်သောင်းလုံးလှုပ်သည်။ အာဏာခေတ် ကုဋေတစ်သိန်းသည် ရတနသုတ်၊ ခန္ဓသုတ်၊ ဓဇဂ္ဂသုတ်၊ အာဠာနာဠိယသုတ်၊ မောရသုတ် ပရိတ်အာနုဘော်နွဲ့ရာ ဖြစ်၏။ ထိုအတွင်း

တနေရာ၌နေ၍ ထိုပရိတ်တခုခုကိုရွတ်လျှင် ကုဋေတစ်သိန်းလုံး ရွတ်ပြီးဖြစ်
 ၏။ အာနုဘော်နံ့ရာ ကုဋေတစ်သိန်းတွင် လိုရာသွားနိုင်၏။ ပရိတ်အာနု
 ဘော်ကြောင့် အန္တရာယ်ကင်း၏။ ဝိသယခေတ်ကား ဘုရားရှင်သိလိုတိုင်း
 ထိုအနေမျှ သိတော်မူ၏။ ဤဗုဒ္ဓခေတ် သုံးရပ်တို့တွင် အာဇာခေတ်သည်
 ပြိုင်တူပျက်၏။ ပြိုင်တူဖြစ်၏။ ဇာတိခေတ်ကား ထိုအတွင်း၌ ပါဝင်၏။

ကမ္ဘာဖျက် နေ့စုနှစ်စင်း ထွက်ခြင်း

ကမ္ဘာဖျက် မိုးကြီးသည် ကုဋေတစ်သိန်းလုံး အနံ့ရှာပြီးနောက်
 မိုးပြတ်၍ ကမ္ဘာဖျက် နေ့တစ်စင်း ထွက်လာ၏။ ထိုအခါ စိုက်ပျိုးသမျှ၊
 ပေါက်ရောက်သမျှ သစ်ပင်အားလုံး ပျက်စီး၏။ ထိုထိုနေရာ၌ ရေခန်း၏။
 ထိုနောက် ကာလကြာလတ်သော် တစ်စင်းဝင်၊ တစ်စင်းထွက် နေ့နှစ်စင်း
 နေ့ညဉ့်မရှိ အမြဲပူ၏။ မြစ်ငယ်အားလုံး ခန်း၏။ ထို့နောက် ကာလကြာ
 လတ်သော် သုံးစင်းထွက်၏။ မြစ်ကြီးငါးစင်း ခန်း၏။ လေးစင်းထွက်သော
 အခါအိုင်ကြီးခုနှစ်အိုင်ခန်း၏။ ငါးစင်းထွက်သောအခါ သမုဒ္ဒရာ ခန်း၏။
 ခြောက်စင်းထွက်သောအခါ ကုဋေတစ်သိန်းလုံး အခိုးထ၏။ ခုနှစ်စင်း
 ထွက်သောအခါ မီးလောင်၏။ မြင်းမိုရ်ကျောက်တောင်၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့
 ရွှေဗိမာန်ကြီးများပင် ပဌမဈာန်သုံးဘုံထိပြာဖြစ်၍ ကောင်းကင်၌ ပျောက်
 ပျက်ကုန်၏။ ဆီ၊ ထောပတ် မီးလောင်သကဲ့သို့ ပြာပင်အဏုမြူမျှ မကျန်
 သင်္ခါရအားလုံး ကင်း၍ မေ့အတိ ဖြစ်၏။

နေ့တစ်စင်းထွက် စိုက်ပျိုးပျက်၏။ နှစ်ထွက် မြစ်ငယ်၊ သုံးသွယ်
 မြစ်ကြီး၊ အိုင်ကြီး လေးစင်း၊ ငါးစင်း သမုဒ္ဒါ၊ ခိုးထုတ်ခြောက်ဖြစ်၊
 ခုနှစ်ပီးလောင်၊ ကမ္ဘာပြောင်သည် ရိပ်ရောင်သွင်၊ မကြွင်းတည်း။

အသင်္ချေယျလေးကပ် တစ်ကမ္ဘာ

ကမ္ဘာဖျက်မိုး ရွာသည်မှစ၍ မီးလျှံစဲသည်တိုင်အောင် အသင်္ချေယျ
 ကပ်သည် သံဝဋ္ဌကပ် မည်၏။ မီးလျှံစဲသည်မှစ၍ ကမ္ဘာပြုမိုး ရွာသည်
 တိုင်အောင် အသင်္ချေယျကပ်သည် သံဝဋ္ဌဌာယီကပ် မည်၏။ ကမ္ဘာပြုမိုး
 ရွာသည်မှစ၍ နေလနက္ခတ် ပေါ်သည့်တိုင်အောင် အသင်္ချေယျကပ်သည်
 ဝိဝဋ္ဌကပ် မည်၏။ နေလနက္ခတ် ပေါ်သည်မှစ၍ ကမ္ဘာဖျက်မိုး ရွာသည်
 တိုင်အောင် အသင်္ချေယျကပ်သည် ဝိဝဋ္ဌဌာယီကပ် မည်၏။

ထိုအသင်္ချေယျကပ် တခုတခု၌ အန္တရကပ် ၆၄ ကပ် ရှိ၏။ အန္တရကပ် တခုတခု၌ ဆုတ်ကပ်၊ တက်ကပ် နှစ်ကပ် ရှိ၏။ အသင်္ချေယျ အသက်တမ်းမှ ဆယ်နှစ်တမ်းကျအောင် တဖြည်းဖြည်း နှေးနှေးဆုတ်ခြင်းသည် ဆုတ်ကပ် မည်၏။ ဆယ်နှစ်တမ်းမှ အသင်္ချေယျတမ်း အထိ တဖြည်းဖြည်း ခပ်မြန်မြန်တက်ခြင်းသည် တက်ကပ် မည်၏။ ဘုရားရှင်တို့ ပွင့်လှီလျှင် ဆုတ်ကပ်၌သာ တစ်သိန်းတမ်းအောက်၊ တစ်ရာတမ်းအထက်၌ သာ ပွင့်ကြသည်။

ဥယျဇမ်တရား ငါးပါး

ဘုရားရှင်တို့သိအပ်သော ဥယျဇမ်တရားတို့သည် သင်္ခါရ၊ ဝိကာရ၊ လက္ခဏ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ဟု ငါးပါး ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတွင် ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် မကင်းသော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ နိပ္ပန္နရုပ်အဋ္ဌာရသသည် သင်္ခါရ မည်၏။ ရုပ်တို့၏ အမူအရာ ဖြစ်သော ဝိကာရရုပ် ငါးခုသည် ဝိကာရ မည်၏။ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်ဟူသော လက္ခဏ ရုပ်လေးခုသည် လက္ခဏ မည်၏။ သဥပါဒိသေသ၊ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သည် နိဗ္ဗာန် မည်၏။ သဒ္ဓပညတ်၊ အတ္တပညတ်သည် ပညတ် မည်၏။ ထိုငါးပါးကို အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်နှောင် သဗ္ဗညုတ စသော ဉာဏ်စွမ်းဖြင့် သိ၏။

မာရ်ငါးပါး အောင်ခြင်း

နှိပ်စက်တတ်၊ သတ်ဖြတ်တတ်သော အနက်ကြောင့် မာရမည်သော တရားတို့သည် ကိလေသမာရ်၊ ခန္ဓမာရ်၊ အဘိသင်္ခါရမာရ်၊ ဒေဝပုတ္တမာရ်၊ မစ္စုမာရ်အားဖြင့် ငါးပါး ဖြစ်ကုန်၏။

မစ္စု၊ ဒေဝ၊ ကိလေသ၊ ခန္ဓ၊ ဘိသင်္ခါ။

ထိုတွင် တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသသည် ကိလေသမာရ် မည်၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည် ခန္ဓမာရ် မည်၏။ လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ သည် အဘိသင်္ခါရမာရ် မည်၏။ နတ်ဆိုးသည် ဒေဝပုတ္တမာရ် မည်၏။ သေခြင်းသည် မစ္စုမာရ် မည်၏။

ကိလေသမာရ်သည် မျက်မှောက်ဘဝ၊ တမလွန်ဘဝ၌ အကျိုးမရှိ ကိုယ်ကျိုးနည်းအောင် ဆောင်၍ သေစေအောင် ဖန်ဖန်နှိပ်စက်၏။ ခန္ဓမာရ်

သည် သူသတ်ငါးဦးပမာ ညဉ့်ဆဲကာ သတ်၏။ ခန္ဓာရှိလျှင် ကျိန်းသေ အသတ်ခံရ၏။ အဘိသင်္ခါရမာရ်သည် ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏတို့ဖြင့် ပျက်စီး စေခြင်းငှာ အို၊ နာ၊ သေ မစဲသော ပဋိသန္ဓေဝဲသို့ ပစ်ချ၏။ ဒေဝပုတ္တမာရ် သည် လောဘ၊ ဒေါသ ထကြွအောင် လှည့်စား၍ ဂုဏ်သတင်းကောင်း ကို ပျက်စေ၏။ မစ္စုမာရ်သည် အနာများအောင် ပြု၍ ဇီဝိန်ကင်းအောင် ပြု၏။

ဣန္ဒြိယမာရ်ကို နောင်မဖြစ်နိုင်အောင် အမြစ်ရင်းကို ဖြတ်ခြင်းဖြင့် အောင်တော်မူသည်။ ခန္ဓမာရ်ကို နောင်မဖြစ်နိုင်အောင် အကျိုးဒုက္ခကို အကုန်အစင်ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၊ အကြောင်းသမုဒယကို ဖယ်ခြင်းဖြင့် အောင်တော်မူသည်။ အဘိသင်္ခါရကို နောင်မဖြစ်နိုင်အောင် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာဟူသော အားပေးသူ အဖော်နှစ်ဦး ကင်းအောင် ပြုခြင်းဖြင့် အောင်တော်မူသည်။ ဒေဝပုတ္တမာရ်ကို မာရ်နတ်စစ်သားတို့ကို ဖယ်ခြင်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လောဘ၊ ဒေါသ မထကြွစေခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း အောင်တော်မူသည်။ မစ္စုမာရ်ကို နောင်မဖြစ်အောင် သေရာကိုလွန်ခြင်း ဖြင့်၊ ဝါ၊ ခန္ဓမာရ်ကို အောင်ခြင်းဖြင့် အောင်တော်မူသည်။

ဘုန်းတော် ခြောက်ပါး

ဣဿရိယ၊ ဓမ္မ၊ ယသ၊ သိရိ၊ ကာမ၊ ပယတ္တ ဤကား ဘုန်းတော် ခြောက်ပါးတည်း။ ထိုတွင် မိမိစိတ်ကော်ကို လွန်စွာအစိုးရခြင်းသည် ဣဿရိယမည်၏။ ဝါ၊ ဝသီဘော်ပြည့်စုံသောကြောင့် ရှံပွယ်၊ မြတ်နိုး ဖွယ်တို့၌ မရှံပဲ မမြတ်နိုးပဲနေနိုင်ခြင်းသည် ဣဿရိယ မည်၏။ ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော အဏိမာ၊ လသိမာစသော လောကီတန်ခိုး ရှစ်ပါးသည် လည်း ဣဿရိယ မည်၏။ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးသည် ဓမ္မမည်၏။ လောကသုံးပါးလုံးပျံ့နှံ့သော သန့်ရှင်းသော ကျော်စောခြင်းသည် ယသ မည်၏။ ဖူးမြင်သူတို့၏ မျက်စိအားချမ်းကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သော အင်္ဂါကြီးငယ်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် သိရိ မည်၏။ မိမိ၊ သူတပါး အကျိုးနှစ်ပါးကို အလိုရှိတိုင်း၊ တောင့်တတိုင်း ပြည့်စုံစေခြင်းသည် ကာမ မည်၏။ ဝိရိယပါရမီ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်သည် ပယတ္တ မည်၏။

အရူပလေးဘုံ၌ ဂုဏ်တော် အဘယ်သို့ ပျံ့မည်နည်း။ လူ့ပြည်၌ ဂုဏ်တော်သိ၍ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သူတို့အားလည်းကောင်း၊ ဂုဏ်တော် သိ၍

မဂ်ဖိုလ်ရ၍ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သူတို့အားလည်းကောင်း၊ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ စသည်ဖြင့် ကျော်စောခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ သာသနာပဉ္စ ဂုဏ်တော် မသိပဲ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သူတို့အားသာ ဂုဏ်တော် မပျံ့နှံ့နိုင်။

လောကီတန်ခိုး ရှစ်ပါး

အဏိမာ၊ လဃိမာ၊ မဟိမာ၊ ပတ္တိ၊ ပါကမ္မ၊ ဤသိတာ၊ ဝသိတာ၊ ယတ္ထကာမ ဝသာယိတာ ဤကား ဣဿာရိယ တန်ခိုးရှစ်ပါးတည်း။ ထိုတွင် ကိုယ်တော်ကို အကျိုးအနေ သေးငယ်စွာ ဖန်ဆင်းခြင်း သည် အဏိမာတန်ခိုး မည်၏။ ကောင်းကင်၌ ခြေဖြင့် သွားနိုင်အောင် ပေါ့ပါးအောင် ဖန်ဆင်းခြင်းသည် လဃိမာ....။ ကိုယ်တော်ကို ကြီး အောင် ဖန်ဆင်းခြင်းသည် မဟိမာ....။ လိုရာအရပ်သို့ ရောက်နိုင်ခြင်း သည် ပတ္တိ....။ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းစသည်ဖြင့် လိုတိုင်းပြီးစီးခြင်းသည် ပါ ကမ္မ....။ ဝသိဘော်ကို အစိုးရခြင်းသည် ဤသိတာ....။ ဣဒ္ဓိဝိစေသည်၌ ဝသိဘော်သည် ဝသိတာ....။ ကောင်းကင်သွားခြင်း၊ လိုရာပြုခြင်းတို့၌ အပြီးသို့ ရောက်ခြင်းသည် ယတ္ထကာမ ဝသာယိတာ တန်ခိုး မည်၏။ ဤ လောကီတန်ခိုး ရှစ်ပါးလုံးသည် ဣဒ္ဓိဝိစ၌ အကျုံးဝင်၏။ ဘုရားရှင်အား သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံနိုင်အောင် ဝန်းကျင်ပြည့်စုံတော်မူ၏။

ဝိဟာရလေးပါး

ဣရိယာပထဝိဟာရ၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၊ အရိယဝိဟာရ ဤကား ဝိဟာရ လေးပါးတည်း။ ထိုတွင် သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်း၊ ဣရိယာပုထ် လေးပါး အပေါင်းသည် ဣရိယာပထဝိဟာရမည်၏။ ကသိုဏ်းစသည်ကို အာရုံပြု သော ရူပဈာန်သည် ဒိဗ္ဗဝိဟာရ....။ မေတ္တာဈာန် စသည်သည် ဗြဟ္မ ဝိဟာရ....။ ဖလသမာပတ်သည် အရိယဝိဟာရ မည်၏။

ဝိဝေက သုံးပါး

ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပဓိဝိဝေက ဤကား ဝိဝေက သုံးပါး တည်း။

ထိုတွင် ကမဂုဏ်ဆိတ်ရာ တကိုယ်တည်း နေခြင်းသည် ကာယ
ဝိဝေက မည်၏။ နိဝရဏ အကုသိုလ်ဆိတ်ရာ ဈာန်စိတ်ဖြင့် နေခြင်းသည်
စိတ္တဝိဝေက မည်၏။ ဥပဓိလေးပါးဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ဥပဓိဝိဝေက
မည်၏။

ဥပဓိလေးပါး

ကာမုပဓိ၊ ခန္ဓုပဓိ၊ ကိလေသုပဓိ အဘိသင်္ခါရုပဓိ ဤကား ဥပဓိ
လေးပါးတည်း။

ထိုတွင် ကာမအာရုံငါးပါးသည် ကာမုပဓိ မည်၏။ ကာမသုခ၏
တည်ရာဖြစ်သည်။ နွေငါးပါးသည် ခန္ဓုပဓိမည်၏။ ဇာတိစသော ဒုက္ခ
အမျိုးမျိုး၏ တည်ရာဖြစ်သည်။ ကိလေသာ ထောင့်ငါးရာသည် ကိလေ
သုပဓိ မည်၏။ အပါယ်ဒုက္ခ၏ တည်ရာ ဖြစ်သည်။ လောကီကုသိုလ်၊
အကုသိုလ် စေတနာကံသည် အဘိသင်္ခါရုပဓိမည်၏။ ဘဝဒုက္ခ၏ တည်ရာ
ဖြစ်သည်။

နိဗ္ဗာန်သည် ထိုဥပဓိလေးပါး မရှိသောကြောင့် နိရုဗဓိ မည်၏။

ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော် လေးပါး

ကြောက်ရွံ့ခြင်းမှ ကင်းသောသူသည် ဝိသာရဒပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။
ဝိသာရဒပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဉာဏ်တော်သည် ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်
မည်၏။

အန္တရာယ၊ နိယျာန၊ ဗုဒ္ဓတ္တ၊ အာသဝက္ခယ ဤလေးဌာန၌ ကြောက်
ရွံ့ခြင်း၊ တွန့်တိုခြင်းကင်းလျက် ရဲဝံ့စွာ မိန့်ဆိုကြောင်း ဉာဏ်လေးပါး
သည် စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော် မည်၏။

အန္တရာယ၌ ကံ-ကိလေသ၊ ဝိပိကံ၊ ဝါဒီ-တိက္ကမာဟူသော အန္တရာ
ယိက တရားငါးပါးကို ဤငါးပါးသည် နတ်ရွာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်
တို့ကို မရအောင် ကေန် အန္တရာယ်ပြုသည်ဟု ရဲရင့်စွာ မိန့်ဆိုတော်
မူသည်။

နိယျာန၌ အရိယာမဂ်လေးပါးကို ဤလေးပါးသည် သံသရာဝဋ်မှ
ကေန် ထွက်မြောက်နိုင်သည်ဟု ရဲရင့်စွာ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

ဗုဒ္ဓတို့ ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဘုရားဖြစ်ခြင်းကို ငါသည် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်သိ၍ ဘုရားအဖြစ်ကို ကော်ရသည်ဟု ရဲရင့်စွာ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

အာသဝက္ခယ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို ဤမဂ်၌ အာသဝတရား လေးပါး ကော်ကုန်သည်ဟု ရဲရင့်စွာ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

ဤ ဝေသာရဇ္ဇ ဉာဏ်တော်လေးပါးကြောင့် ဘုရားဟာ တရားတော် ဟူသမျှသည် သွားကွာတ ဖြစ်တော်မူ၏။

အန္တရာယ်ကတရား ငါးပါး

ကမ္မန္တရာယ်၊ ကိလေသန္တရာယ်၊ ဝိပါကန္တရာယ်၊ ဥပဝါဒန္တရာယ်၊ ပညတ္တိဝိတိက္ကမန္တရာယ်-ဤကား အန္တရာယ်ငါးပါးတည်း။ သဂ္ဂ၊ မောက္ခ တို့၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သောကြောင့် အန္တရာယ်က မည်၏။

ထိုတိုင် ပဉ္စာနန္တရိယကံ၊ ဘိက္ခုနီဒူသကကံသည် ကမ္မန္တရာယ် မည်၏။ ပဉ္စာနန္တရိယကံသည် သဂ္ဂ၊ မောက္ခ နှစ်ရပ်လုံး တားသည်။ ကုစား၍ မရ။ ဘိက္ခုနီဒူသကကံသည် သဂ္ဂ မတား၊ မောက္ခ တားသည်။ ကုစား၍ မရ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် ကိလေသန္တရာယ်မည်၏။ သဂ္ဂ၊ မောက္ခ တားသည်။ အယူစွန့်ခြင်းဖြင့် ကုစားလျှင် ရသည်။ ကုစားပြီးလျှင် မတား။

အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၊ ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေသည် ဝိပါကန္တရာယ် မည်၏။ သဂ္ဂ မတား၊ မောက္ခ တားသည်။ ကုစား၍ မရ။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည် ဥပဝါဒန္တရာယ် မည်၏။ သဂ္ဂ၊ မောက္ခနှစ်ရပ်လုံးတားသည်။ ကုစား၍ ရသည်။ ကုစားပြီးလျှင် မတား။

ပညတ်တော် သိက္ခာပုဒ်ကို အားထုတ်၍ လွန်ကျူးခြင်းသည် ပညတ္တိ-ဝိတိက္ကမန္တရာယ် မည်၏။ နှစ်ရပ်လုံး တားသည်။ ဒေသနာဂါမ်၊ ဝုဋ္ဌာန ဂါမ်ဖြင့် ကုစား၍ ရသည်။ ကုစားပြီးလျှင် မတား။

[သဂ္ဂ မတား ၂၊ သဂ္ဂ တား ၄ ပေါင်း ၆ မဖြစ်။ ၅ ဖြစ်စေရသည်။ မောက္ခတား ၅ ပါးလုံး။ ကုစားမရ ၂၊ ကုစားရ ၃၊ ပေါင်း ၅။]

ပုဂ္ဂလိကဓက္ခိကာ ၁၄-ပါး

မြတ်စွာဘုရားအား လှူခြင်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာအား လှူခြင်း(၂)။ ရဟန္တာ အား လှူခြင်း။ ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်သူအား လှူခြင်း။ ထို့အတူ အနာ

ဂါမ်....။ သကဒါဂါမ်....။ သောတာပန်အား လှူခြင်း။....သောတာပန်
 ဖြစ်အောင်ကျင့်သူအား လှူခြင်း(၈)။ သာသနာပ ဇာန် အဘိညာရ
 ရသေ့ အား လှူခြင်း။ ပုထုဇဉ် သီလဝန္တအားလှူခြင်း။ ဒုဿီလအား လှူ
 ခြင်း။ တိရစ္ဆာန်အား လှူခြင်း(၄)။ ဤကား အလှူ ၁၄ ပါးတည်း။ ဝါ-
 အလှူခံ တကျိပ်လေးတည်း။ နောက်ဆုံး လေးယောက်ကား သာသနာ
 ပြင်ပတည်း။

ဤ၌ အယုတ်ဆုံး သရဏဂုံတည်သော ဥပါသကာသည် သောတာ
 ပန်ဖြစ်အောင် ကျင့်သူ၌ ပါဝင်၏။ ဤကောင်းဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟူသမျှ
 သည် သာသနာပ ဇာန်အဘိညာရ ရသေ့ ထက်သာသည်ဟု ပြ၏။ လင်းတ
 ငှက် ဧကောင်းကင်၌ ယှိုင်သော်လည်း သရဏဂုံမရှိသကဲ့သို့ သာသနာပ
 ရသေ့ အား သရဏဂုံ မရှိခြင်းသည် အကြောင်းရင်းတည်း။

သံသိကဒိက္ခာ ခုနစ်ပါး

ဘုရားအမှူးရှိသော ဥဘတောသံဃာအား လှူခြင်း။ ဘုရားမပါသော
 ဥဘတောသံဃာအား လှူခြင်း(၂)။ ဘိက္ခုသံဃာအား လှူခြင်း။ ဘိက္ခုနီ
 သံဃာအား လှူခြင်း (၂)။ ဘိက္ခု ဤမျှ၊ ဘိက္ခုနီ ဤမျှဟု ဥဘတော
 သံဃာမှ ညွှန်းစေ၍ လှူခြင်း။ ဘိက္ခုဤမျှဟု ဘိက္ခုသံဃာမှ ညွှန်းစေ၍
 လှူခြင်း။ ဘိက္ခုနီ ဤမျှဟု ဘိက္ခုနီသံဃာမှ ညွှန်းစေ၍ လှူခြင်း(၃)
 ဤကား သံသိကဒိန ခုနစ်ပါးတည်း။

ဥဘတော နှစ်၊ သံဃာ နှစ်၊ သုံးဖြစ် သံဃာညွှန်း၊

သံဃာမှ ညွှန်းစေ၍ လှူရာ၌ ဒုဿီလအား လှူရသည်ပင် ဖြစ်စေ
 ပုဂ္ဂလိကထက် အကျိုးကြီး၏။ အကျိုးကြီးအောင် ထိုဒုဿီလသည်
 သုတ်သင်နိုင်သလော။ မသုတ်သင်နိုင်။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတို့သည်
 သုတ်သင်ကုန်၏။

ကျင့်ပြီး၊ ကျင့်ဆဲ-လေးစုံတို့က ရှစ်မှာဆက်ကပ် သံသိကအလှူမြတ်၌
 အလှူခံရှစ်ပါးသံဃာ၏ဥက္ကဋ္ဌ ခေါင်းဆောင်ကြီးတို့သည် ရှင်သာရိပုတ္တရာ
 စသော ရဟန္တာကြီးတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို၌ အလဇ္ဇီသံဃာ၊ ဒုဿီလ
 သံဃာဟူ၍ သံဃာတမျိုးမရှိ။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သာ ရှိ၏။

တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် မင်းမှုထမ်း မင်းစေခံတို့လက်၌ အခွန်တော်
ငွေကို ပေးဆောင်ရသော်လည်း ပြည့်ရှင်မင်းကြီး၏ လက်တော်သို့
ရောက်အောင် ပေးဆောင်ရခြင်းသာတည်း။ ထို၌ အစေခံမင်း၊ အမှု
ထမ်းမင်းဟူ၍ မင်းတမျိုး မရှိ၊ ထိုအမှုထမ်းကို မရှိသေလျှင် ပြည့်ရှင်
မင်းကို မရှိသေသည်နှင့် တူ၏။

ထို့ကြောင့် ရှစ်ယောက်လေးစုံ သံဃာကုန်ကိုသာ အားထားကာ
လူခြင်းသည် သံဃာအားလူခြင်း ဖြစ်၏။

ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိ လေးပါး

အလှူခံမစင်ကြယ်ပဲ လှူသုစင်ကြယ်ခြင်း။ လှူသုမစင်ကြယ်ပဲ အလှူခံ
စင်ကြယ်ခြင်း။ နှစ်ဦးလုံး မစင်ကြယ်ခြင်း။ နှစ်ဦးလုံး စင်ကြယ်ခြင်း-
ဤကား ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိလေးပါးတည်း။

ဇူဇကာအား ဝေဿန္တရာမင်းကြီး သား၊ သမီး လူခြင်းသည် လှူသု
သိသရှိသောကြောင့် မဟာပထဝီကိုပင် တုန်လှုပ်စေသည်။

သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဒီဃသောဏ မထေရ်မြတ်အား တံငါကြီးတဦး
ဆွမ်းသုံးကြိမ် လှူခြင်းသည် အလှူခံသူ သိလှူသောကြောင့် ထိုတံငါကြီး
သေအံ့ဆဲဆဲတွင် “အရှင်မြတ်အား လှူသော ဆွမ်းသည် ငါ့ကို အပါယ်မှ
ထုတ်ဆောင်ပေးသည်” ဟု ဆိုသွားသည်။

ဝစ္ဆုမာနအရပ်၌ ဒုဿီလရဟန်းအား မုဆိုးတယောက် မတကဘတ်
အတွက် သုံးကြိမ်တိုင် ဆွမ်းလှူ၍ သေသူအား အမျှပေးဝေခြင်းသည်
နှစ်ဦးလုံး မစင်ကြယ်။ ထို့ကြောင့် သုံးကြိမ်မြောက်လှူ၍ အမျှဝေသော
အခါ “ဒုဿီလော မံ ဝိလုမ္ပတိ။ ငါ့အစာကို ဒုဿီလကြီး လုသွား
သည်” ဟု သေသူပြိတ္တာက ဟစ်အော်လေသည်။ ထိုနောက် သီလ
ဝန္တပုဂ္ဂိုလ်အား လှူ၍ အမျှဝေသောအခါမူ ပြိတ္တာထံ ကုသိုလ်အတ္တိ
စည်းစိမ် ရောက်သည်။

ဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာအား မင်းနှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားတို့
အသဒိသဒါနပြုခြင်းသည် နှစ်ဦးလုံး စင်ကြယ်၏။

ပါရမီ ဆယ်ပါး

ဒါနပါရမီ၊ သီလပါရမီ၊ နိက္ခမပါရမီ၊ ပညာပါရမီ၊ ဝီရိယပါရမီ၊ ခန္တီပါရမီ၊ သစ္စာပါရမီ၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၊ မေတ္တာပါရမီ၊ ဥပေက္ခာပါရမီ- ဤကား ပါရမီ ဆယ်ပါးတည်း။

(၁) ဒါန-သီလာ၊ နိက္ခမာ၊ ပညာ-ဝီရိယ။

(၂) ခန္တီ-သစ္စာ၊ ဓိဋ္ဌာနာ၊ မေတ္တာ-ဥပေက္ခာ။

နိဗ္ဗာန်တဘက်ကမ်းသို့ ချောက်ကြောင်း ကုသိုလ်တရားအပေါင်းသည် ပါရမီ မည်၏။ မြစ်ကမ်းတဘက်သို့ ကူးလိုသောသူသည် ဤမှာဘက် ကမ်း၌ တွယ်တာခြင်းဖြတ်၍ ဟိုမှာဘက်ကမ်း၌ တွယ်တာခြင်း များ စေလျက် အားထုတ်ရသည်။ ပါရမီကုသိုလ် ပြုလိုသောသူသည် ဘုံသုံးပါး ၌ တွယ်တာခြင်းဖြတ်၍ နိဗ္ဗာန်ကမ်းတဘက်၌ အာသာဆန္ဒ ပြင်းထန် စေလျက် အားထုတ်ရသည်။

ဂုဏ်တော်အကျဉ်း နှစ်ပါး

ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်အနန္တသည် အကျဉ်းအားဖြင့် အတ္တဟိတ သမ္ပတ္တိ- မိမိအကျိုးပြည့်သော ဂုဏ်တော်၊ ပရဟိတပဋိပတ္တိ- သူတပါး အကျိုး ဖြည့်ကျင့်သော ဂုဏ်တော်ဟု နှစ်မျိုးသာ ဖြစ်၏။

အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိသည်လည်း ပဟာနသမ္ပဒါ- အပြည့်အစုံပယ်ခြင်း၊ ဉာဏသမ္ပဒါ- အပြည့်အစုံသိခြင်းဟု နှစ်မျိုးပြား၏။

ပရဟိတပဋိပတ္တိသည် ပယောဂ- အားထုတ်၍ တရားဟောခြင်း၊ အာသယ-ဉာဏ်ရင့်ချိန် စောင့်ခြင်းဟု နှစ်မျိုးပြား၏။ ထိုတွင် တရား ဟောခြင်းဟူသည် လာဘ်မငဲ့ပဲ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်ကင်းအောင် ဟော သည်။ ဉာဏ်ရင့်ချိန် စောင့်ခြင်း၌ ဆန့်ကျင်ဘက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ကိုသော် လည်း အကျိုးလိုလားခြင်းဖြင့် စောင့်သည်။ ထို့ပြင် အာမိသပူဇာ သက္ကာရကို ခံယူခြင်းဖြင့်လည်း ပရဟိတပဋိပတ္တိဖြည့်ကျင့်လေး၏။ လူတို့၏ အကျိုးကို ပြည့်စုံအောင် ကျင့်သည် မည်၏။

ဂုဏ်တော်ကိုးပါးတို့တွင် အရဟံသည် အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိ ဂုဏ်တော် မည်၏။ ပဟာနသမ္ပဒါအစွမ်းဖြင့် ဂါလေသာကို ပယ်၏။

သမ္မာသမ္ပုဒ္ဓောသည် အတ္တဟိတဂုဏ်တော် မည်၏။ ဉာဏသမ္ပဒါ စွမ်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိ၏။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နောသည် အတ္တဟိတဂုဏ်တော် မည်၏။ သမ္ပဒါ နှစ်ပါးစွမ်းဖြင့် ပယ်သင့်သည်ကို ပယ်၍ သိသင့်သည်ကို သိ၏။

သုဂတောသည် အတ္တဟိတဂုဏ်တော်၊ ပရဟိတဂုဏ်တော် နှစ်ပါးလုံး မည်၏။ သမ္ပဒါနှစ်ပါးစွမ်းဖြင့် ပယ်သည်။ သိသည်။ ပယောဂ၊ အာသယ နှစ်ပါးဖြင့် သင့်သောစကားကို ဆိုသည်။

လောကဝိဒူသည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓနှင့် တူစွာ မည်၏။

အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိသည် ပရဟိတဂုဏ်တော် မည်၏။ ပယောဂ၊ အာသယနှစ်ပါးဖြင့် ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမသည်။

သတ္တာဒေဝမနုဿာနံသည် အနုတ္တရောပုရိသနှင့် တူစွာ မည်၏။

ဗုဒ္ဓောသည် အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတ နှစ်ပါးလုံး မည်၏။ ပယ်ခြင်း၊ သိခြင်းဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိသည်။ ပယောဂ၊ အာသယဖြင့် သူ တပါးကိုလည်း သိစေသည်။ [သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောမှ ထူးသည်။]

ဘဂဝါသည် ဗုဒ္ဓောနှင့် တူစွာ မည်၏။ ဤဘဂဝါ ဂုဏ်တော်၌ အာနုဘာဝသမ္ပဒါ-တန်ခိုးအာနုဘော် ပြည့်စုံခြင်း၊ ရူပကာယသမ္ပဒါ- ဖူးမြင်၍မဝအောင် ရူပကာယ ပြည့်စုံခြင်းတို့သည် အတ္တဟိတ- ပယ်၊ သိ- နှစ်ပါး၌ ပါဝင်သည်သာတည်း။

ဂုဏ်တော်အကျဉ်း သုံးပါး

တနည်းကား ဟောတု-အကြောင်းဂုဏ်၊ ဖလ-အကျိုးဂုဏ်၊ သတ္တု ပကာရ-သတ္တဝါတို့အား ကျေးဇူးများသော ဂုဏ်ဟု သုံးပါး ပြား၏။

အရဟံသည် ဖလဂုဏ်တော် မည်၏။ ပါရမီအကြောင်းကံကြောင့် ဖလဂုဏ် ပြည့်စုံစွာရသည်။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နောသည် အရဟံနှင့် တူစွာ မည်၏။

သုဂတောသည် ဟောတုဂုဏ်၊ ဖလဂုဏ်၊ သတ္တုပကာရဂုဏ် သုံးပါးလုံး မည်၏။ ဗေဒိမဏ္ဍိုင်တိုင်အောင် ပါရမီ ပဋိပတ် ပြည့်ကျင့်သော သုဂတ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ကြွသွားသော သုဂတ၊ သင့်သောစကားကို ဆိုသော သုဂတသည် အစဉ်အတိုင်း သုံးမည်ရကြောင်းတည်း။

လောကဝိဒူသည် အရဟံနှင့် တူစွာ မည်၏။

အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိသည် သတ္တုပကာရဂုဏ်တော် မည်၏။

သတ္တဝါဒေဝမနုဿာနံလည်း သတ္တုပကာရဂုဏ်တော်တည်း။
 ဗုဒ္ဓောသည် ဖလဂုဏ်၊ သတ္တုပကာရဂုဏ် နှစ်ပါး မည်၏။
 ဘဂဝါသည် သုဂတောနှင့် တူစွာ မည်၏။ သုံးမည် ရ၏။

ပါရမီဘုန်းကံရှိသော ဘဂဝါ၊ မာရ်ငါးပါးအောင်သော ဘဂဝါ၊
 ဝေဖန်ဟောကြားသော ဘဂဝါသည် အစဉ်အတိုင်း သုံးမည်ရကြောင်း
 တည်း။

ပညာ ၁၆ရပ်

မဟာပညာ၊ ပုထုပညာ၊ ဟာသပညာ၊ ဇဝနပညာ၊ တိက္ခပညာ၊
 နိဗ္ဗေမိတပညာ(၆)၊ နဝါနုပုဗ္ဗ ဝိဟာရ သမာပတ္တိပညာ ကိုးပါး (၉)၊
 အရဟတ္တမဂ်ပညာ(၁)၊ ဤပညာ ၁၆ ရပ်ကို ရှင်သာရိပုတ္တရာ ထိုးထွင်း
 နိုင်သည်။

လောကီသရဏဂုံ လေးပါး

အတ္တသန္နိယျာတန၊ တပုရာယဏ၊ သိဿဘာဝုပဂမန၊ ပါဏိပါတ-
 ဤကား လောကီသရဏဂုံ လေးပါးတည်း။

ထိုတွင် ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းငှာ မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းလှူဒါန်း
 ခြင်းသည် အတ္တသန္နိယျာတန သရဏဂုံ မည်၏။... အဇ္ဇာဒိံ ကတွာ
 အဟံ အတ္တာနံ ဗုဒ္ဓဿ နိယျာတေမိ။... ဓမ္မဿ...။ သံဃဿ...။
 ဟု အပ်နှင်း၏။

လည်းလျောင်းရာဟု အားထားခြင်းသည် တပုရာယဏ...။ အဇ္ဇာဒိံ
 ကတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓပရာယဏော၊ ဓမ္မပရာယဏော၊ သံဃပရာယဏောတိ
 မံ ဓာရေထဟု အားထား၏။

တပည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည် သိဿဘာဝုပဂမန...။ အဇ္ဇာဒိံ
 ကတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓဿ အန္တေဝါသိကော၊ ဓမ္မဿ၊ သံဃဿာတိ မံ
 ဓာရေထဟု တပည့်အဖြစ်သို့ ရောက်၏။

လွန်စွာ အရိုအသေပြုခြင်းသည် ပါဏိပါတ...။ အဇ္ဇာဒိံ ကတွာ
 အဟံ အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္ပံ သာမိစိကမ္ပံ ဗုဒ္ဓာဒိနံယေဝ
 တိဏ္ဏံ ဝတ္ထုနံ ဂရေမိတိ မံ ဓာရေထဟု လွန်စွာ ရိုသေခြင်းကို ပြု၏။
 ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ဗုဒ္ဓော မေ သရဏံ
 လောကံ တာဏံဟူ၍လည်း သတ္တသန္နိယျာတန ပြစ်၏။ သတ္တာရဉ္စ-

ဝတာဟံ ပဿာမိ ဘဂဝန္တမေဝ ပဿာမိ။ သံဂတဉ္စဝတာဟံ ပဿာမိ
 ဘဂဝန္တမေဝ ပဿာမိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဝတာဟံ ပဿာမိ ဘဂဝန္တ-
 မေဝ ပဿာမိဟု ရှင်မဟာကဿပ သရဏဂုံသည် သိဿဘာဝု-
 ပဂမန ဖြစ်၏။ “သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊ ဂါမာဂါမံ ပုရာပုရံ။ နမဿ-
 မာနော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဿစ သုဓမ္မတံ”ဟု အာဠာဝက၊ ဟေမငတ၊
 သာတာဂိရိစသည်တို့ သရဏဂုံသည် တပုဏ္ဏယဏ မည်၏။ အရှင်ဥပါလိ
 လည်း “သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ” ဂါထာကို ဆိုသည်။ ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏား
 ကြီးကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်၌ ဦးခေါင်းဆိုက်၍ ခြေတော်ကို
 နှမ်းစုပ်ခြင်း၊ ဆုပ်နယ်ခြင်း၊ အကျွန်ုပ်သည် ဗြဟ္မာယု မည်၏ဟု အမည်
 ကို ပြောကြားခြင်းသည် ပါဏိပါတ မည်၏။

ငါ၏ဆွေမျိုး၊ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဆည်းကပ်လျှင် အကျိုးမဲ့ပြုလတ္တံ့။
 ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်အကျိုး ဆုံးမပူးသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊
 ဉာတိ၊ ဘယ၊ အာစရိယစွမ်းဖြင့် ရှိခိုးခြင်းသည် သရဏဂုံ မဖြစ်။ ထို
 သုံးပါးစွမ်းဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစသည်ကို ရှိခိုးခြင်းသည်လည်း သရဏဂုံ မပျက်။
 တမလွန်အကျိုး နိယျာနိက အကျိုးကို ဆုံးမပေးသည်ဟု တောင့်တ၍
 ဒက္ခိဏေယျစွမ်းဖြင့် လွန်စွာ ရှိသေခြင်းကိုပြုလျှင် သရဏဂုံ ဖြစ်၏။

ဘုရားအား လှူခြင်းထက် ဗုဒ္ဓပမုခသံဃာအား လှူခြင်းသည် အကျိုး
 များ၏။ ၎င်းထက် စတုဒ္ဓိသာသံဃာကို ရည်၍ ကျောင်းဆောက်ခြင်း
 သည်....၊ ထို့ထက် သရဏဂုံသည် သာ၍ အကျိုးများ၏။

ရတနာသုံးပါးမှ တပါးသောသူတို့၌ ကိုယ်ကို အပ်နှင်းခြင်း စသည်
 ဖြင့် သရဏဂုံသည် ပျက်၏။ မကောင်းကျိုး ရှိ၏။ သေခြင်းဖြင့် သရဏဂုံ
 ပျက်ခြင်းကား အပြစ်မရှိ။

ဥပါသကာ

ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်သော အိမ်နေသူ လူ အပေါင်းသည်
 ဥပါသကာ မည်၏။ ထို လူအပေါင်းသည် ရတနာသုံးပါး ဆည်းကပ်
 သော်လည်း သဒ္ဓာတရား မရှိအံ့၊ သီလ မရှိအံ့၊ ကောတုဟလမင်္ဂလာကို
 ယုံကြည်အံ့၊ မင်္ဂလာကိုသာ ယုံကြည်သည်- ကံကို မယုံကြည်အံ့၊ သာသ
 နာပြင်ပ၌ ဒက္ခိဏေယျ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို ရှာအံ့၊ ဥပါသကာ စဏ္ဍာလ၊
 ဥပါသကာမလု၊ ဥပါသကာပဋိကုဋ္ဌ မည်၏။ ယုတ်ညံ့သော ဥပါသကာ

မည်၏။ ထိုမှပြန်လျှင် ဥပါသကာပဒုမ၊ ဥပါသကာပုဏ္ဏရိက၊ ဥပါသကာ ရတနမည်၏။ မြတ်သော ဥပါသကာ မည်၏။

ထို ဥပါသကာ၏ သီလသည် ငါးပါးသီလ ဖြစ်၏။ အသက်မွေးခြင်း သည် သမ္မာအာဇီဝ ဖြစ်၏။ ထိုနှစ်ပါးရှိလျှင် ဥပါသကာ၏ အဖြစ်သည် ပြည့်စုံ၏။

ဥပါသကာ မပြုအပ်သော ကုန်သွယ်ခြင်း ငါးပါး

သတ္တဝါဏိဇ္ဇ-လက်နက်ကုန်သွယ်ခြင်း။ သတ္တဝါဏိဇ္ဇ- လူကုန်သွယ် ခြင်း။ မံသဝါဏိဇ္ဇ- အသားကုန်သွယ်ခြင်း။ မဇ္ဇဝါဏိဇ္ဇ- သေကုန်သွယ် ခြင်း။ ဝိသဝါဏိဇ္ဇ- အဆိပ်ကုန်သွယ်ခြင်း ဤငါးပါးကို ဥပါသကာ မပြုအပ်။

လက်နက်ကိုပြု၍၊ ပြုစေ၍၊ ပြုပြီးတိုင်းရ၍ ရောင်းဝယ်ခြင်းသည် သတ္တ ဝါဏိဇ္ဇ မည်၏။ သူ့ကျွန်ဖြစ်အောင် လူကို ရောင်းဝယ်ခြင်းသည် သတ္တ ဝါဏိဇ္ဇ....။ ဆိတ်၊ ဘဲ၊ ကြက်၊ ဝက်စသော ဟင်းမျိုး တိရစ္ဆာန်ကို အသား တိုးအောင် မွေး၍ ရောင်းဝယ်ခြင်းသည် မံသဝါဏိဇ္ဇ....။ သေအရက် ရောင်းဝယ်ခြင်းသည် မဇ္ဇဝါဏိဇ္ဇ....။ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း အဆိပ် ရောင်း ဝယ်ခြင်းသည် ဝိသဝါဏိဇ္ဇ မည်၏။

ပရိသတ် ရှစ်ပါး

မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်၊ ရဟန်း - ဤကား ပရိသတ်လေးပါးတည်း။ စာတုမဟာဓုတ်၊ တာဝတိံသာ၊ မာရ်နတ်၊ ဗြဟ္မာနှင့် ပရိသတ်ရှစ်ပါး ဖြစ်၏။

နိဂုံး

ဤမျှဖြင့် ပညာစရိုက်၊ သဒ္ဓါစရိုက် ရှိသူတို့အား ထိုက်တန်သော ဘုရားရှိခိုး ရှစ်ပုဒ်သည် အထူးမှတ်သားစရာများနှင့်တကွ ၁၃၀၄-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၅ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌ ပြီး၏။

ဤ ဘုရားရှိခိုးရှစ်ပုဒ်သည် ပညာ၊ သဒ္ဓါရှိသူတို့ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍ ၃၇-ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို ရစေသည်တို့ ဖြစ်ကြပါစေ သတည်း။

ညောင်လေးပင်တောရ နာယကမဏေရ် ရေးစီရင်သည်။
ဘုရားရှိခိုး ရှစ်ပုဒ် ပြီး၏။

ဂုဏ်တော်အရသာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဘုရားဂုဏ်တော်ကိုးပါး ၂၆ နန်း

ဣတိပိ သောဘဂဝါ... အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော (၃)၊ သုဂတော၊ လောကဝိဒ္ဓ၊ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ(၃)၊ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ၊ ဗုဒ္ဓော၊ ဘဂဝါ(၃)။

သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န မည်တော်မူ၏။ သုဂတော၊ သုဂတမည်တော်မူ၏။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောက ဝိဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။ အနုတ္တရော၊ အနုတ္တရ မည်တော်မူ၏။ ပုရိသဒမ္မသာ ရထိ၊ ပုရိသဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူ၏။ (ဝါ၊ တနည်းကား) အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရပုရိသဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူ၏။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ဒေဝမနုဿာနံသတ္တု မည်တော်မူ၏။ ဗုဒ္ဓော၊ ဗုဒ္ဓ မည် တော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝန္တ မည်တော်မူ၏။

သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ အရဟံ၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေး ကွာတော်မူ၏။ အရဟံ၊ ကိလေသာရန်သူတို့ကို သတ်တော်မူ၏။ အရဟံ၊ သံသရာစက်၏ အကန်တို့ကို ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ အရဟံ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်၏။ အရဟံ၊ မကောင်းမှုကို ပြုစရာ ဆိတ်ကွယ်ရာ မရှိ။ [ငါးနက်။]

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော် တိုင် သိတော်မူ၏။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏ တစ်ဆယ့် ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

သုဂတော၊ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော တင့်တယ်သော သွားခြင်း ရှိတော်မူ၏။ သုဂတော၊ ကောင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့ ကြွသွားတော်မူ၏။ သုဂတော၊ ပယ်ပြီးသောကိလေသာ ပြန်မလာစေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊

ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တိုင်အောင် ပါရမီပဋိပတ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း
ကောင်းစွာ ကြံသွားတော်မူ၏။ သုဂတော၊ သင့်သော စကားနှစ်ခွန်းကို
ဆိုတော်မူ၏။ [လေးနက်။]

လောကဝိဒ္ဓ၊ သဝိညာဏက ခန္ဓာလောကကို ဒုက္ခသဘောစသည်ဖြင့်
သိတော်မူ၏။ လောကဝိဒ္ဓ၊ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ သြကာသ
လောကဟု ဆိုအပ်သော လောကသုံးပါးကို ခပ်သိမ်းသော အပြားအား
ဖြင့် သိတော်မူ၏။ [နှစ်နက်။]

အနုတ္တရော၊ မိမိထက် လွန်မြတ်သောသူ မရှိ၊ ပုရိသဓမ္မသာရထိ၊
မယဉ်ကျေးသေးသော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန်
ယောက်ျားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်၏။ (တနည်းကား)
အနုတ္တရောပုရိသဓမ္မသာရထိ၊ အတုမရှိ မြတ်တော်မူသည်ဖြစ်၍ မယဉ်
ကျေးသေးသော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန်ယောက်ျား
တို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်၏။ [နှစ်နည်း-သုံးနက်။]

သက္ကာဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူ၏။ သတ္တာ
ဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ လှည်းမှူးကြီးဖြစ်တော်မူ၏။ [နှစ်နက်။]

ဗုဒ္ဓော၊ သိဆိုက်သော ဥေယျဓမ္မတရား ငါးပါးတို့ကို ဝိမောက္ခန္တိက
ဉာဏ်စွမ်းဖြင့် သိတော်မူ၏။ ဗုဒ္ဓော၊ သစ္စာလေးပါး ကိုယ်တိုင် သိ၍
သူတပါးတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူ၏။ {နှစ်နက်။}

ဘဂဝါ၊ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဒါနစသော ပါရမီဘုန်းကံ
ရှိတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ တစ်သိန်းမကသော ကိလေသာ အကျဉ်းအားဖြင့်
မာရ်ငါးဖြာကို ချိုးဖဲ ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ဣဿရိယ၊ ဓမ္မ၊
ယဿ၊ သိရီ၊ ကာမ၊ ပယတ္တ တည်းဟူသော ဘုန်းတော်တရား ခြောက်
ပါး ရှိတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ကုသိုလ်စသောအပြား၊ ခန္ဓာစသောအပြားတို့
ဖြင့် တရားတို့ကို ဝေဖန်ဟောကြားတော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ဓျာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်
တို့ကို အကြိမ်ကြိမ် မှီဝဲဆည်းကပ်တော်မူ၏။ ဘဂဝါ၊ ဘဝတို့၌ ပြေးသွား
တတ်သော တဏှာကို ထွေးအန်တော်မူ၏။ {ခြောက်နက်။}

ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့ ကိုးပါးအစ ဂုဏ်တော်အနန္တတို့ဖြင့်။ တံ ခေါ်ပန
*ဘဝန္တံ ဂေါတမံ၊ ထိုဂေါတမနွယ်ဖွား ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ ကလျာ

* ဘဂဝန္တံ ဂေါတမံ မဟုတ်။ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဟုတ်သည်။

ဧကော၊ ကောင်းမြတ်သော။ ကိတ္တိသဒ္ဓော၊ ကျော်စောသံသည်။ အဗ္ဗဂ္ဂ
တော၊ လောကအားလုံးအထက် လွှမ်း၍တက်ပြီ။ တဿ ဘဂဝတော၊
ထိုမြတ်စွာဘုရားအား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

အရဟံဂုဏ်တော် (ငါးနက်)

မြတ်စွာဘုရားသည် ကိလေသာတို့မှ ဝေး၏။ ကိလေသာ ရန်သူကို
သတ်၏။ သံသရာစက်၏ အကန်တို့ကို ဖျက်ဆီး၏။ ပူဇော်အထူးကို
ခံထိုက်၏။ မကောင်းမှုပြုစရာ ဆိတ်ကွယ်ရာ မရှိ။ ထို့ကြောင့် အရဟန္တာ
မည်၏ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆို၏။ [ငါးနက်။]

ထိုငါးနက်တို့တွင်

(၁) ကိလေသာမှ ဝေးခြင်းကား အနီးကိုထောက်၍ ဝေးသော
အဝေးမျိုး မဟုတ်။ အလွန်အလွန်ဝေးသည်။ မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ဖျက်
ဆီးခြင်းကြောင့် ဤမျှဝေးသည်ဟု နေရာမှတ်၍ မချအောင် ဝေးသည်။
ကိလေသာကိုသာ သတ်သည်မဟုတ်သေး။ ဝါသနာမျှကိုလည်း မချွန်မှု၍
သတ်သည်။ ကိလေ၏ သတ္တိသည် ဝါသနာ မည်၏။ ကိလေသာ ရှိသူ၏
အလေ့အကျင့် အမှုအရာ ဟူလို့။ ကိလေသာကို မှီ၍ ဖြစ်သော အမှုအရာ
အလေ့အလာတည်း။ ရဟန္တာများသည် ကိလေသာကို အကြွင်းမဲ့
သတ်သော်လည်း ဝါသနာမပျောက်ပဲ ရှိတတ်သေး၏။ ရှင်ပိလိန္ဒဝစ္ဆ
မထေရ်သည် ကိလေသာ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်လျက် “ဟံ့သူယုတ်မာ၊
ဟံ့လူမိုက်” စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုလေ့ ရှိ၏။ ဘာမျှစွာ မင်းစိုးရာဇာ ဖြစ်ခဲ့၍
ဆိုနေကျဝသီ နှုတ်တက်နေသည်။ ဘုရားရှင်ကား ထိုသို့သော ဝါသနာ
ကိုမျှ မကျန်အောင် သတ်သည်။ ကိလေသာကား အဘယ်မှာ ကျန်နိုင်
တော့အံ့နည်း။ ထိုသို့ ကိလေသာဘို့မှ အလွန်အလွန် ဝေးကွာသော
ကြောင့် အရဟန္တာ မည်၏။ အဝေး- အနက်ဟောသော အာရကကို
သဒ္ဓါနည်းဖြင့် အရဟန္တာ ပြုသည်။

(၂) ကိလေသာရန်သူ သတ်ခြင်းကား လောဘ၊ ဒေါသ စသော
အကုသိုလ်သည် ကိလေသာမည်၏။ အကျိုးစီးပွားပျက်အောင် ကိုယ်ကျိုး
နည်းအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် ရန်သူမည်၏။ ကေနိပါတ်၌ ဘုရား
လောင်းရသေ့သည် နန်းတော်သို့ ကောင်းကင်ခရီး ဝျာန်ယာဉ်စီး၍

ကြာသွား၏။ နန်းတော်၌ မုဒုလက္ခဏာမိဖုရားကို မြင်လျှင် ကိလေသာ နှိပ်စက်၍ ဈာန်ပျက်၏။ ကျောင်းသို့ပြန်သောအခါ မြေပြင်၌ခြေတင်ကာ လှမ်းလျက် အတောင်ကျိုးသော ငှက်သဏ္ဍာန် ကုန်းကြောင်းပြန်ကြွ ရသည်။ မင်းကြီး သိ၍ မုဒုကို လှူလိုက်၏။ မုဒုရသောအခါ မုဒုခိုင်းသမျှ ခံရလေသည်။ ဘောင်းကြီး တောင်းငယ်ဖြင့် အညစ် အကြေးတို့ကို ထုစုဝတ်ကောင် ထောင်သား ဘင်ကျုံးသမားပမာ ထမ်းထုတ်ရသည်။ မုတ်ဆိတ်မွေးကို မုဒု ဆွဲယမ်းသောအခါမှ အရှက်ကြီးစွာ ရ၍ ဟိမဝန္တာ သို့ ထွက်ပြေးရလေသည်။ မိတ်ဆွေသဘော မရှိသော ဤကိလေသာသည် အဘယ်သူကို ချမ်းသာပေးအံ့နည်း။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ကိလေ သာကို ရန်သူဟု မင်ဖြင့် သတ်သည်။ ထိုသို့ ကိလေသာရန်သူကို သတ် သောကြောင့် အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ အရိ-ရန်သူ+ဟတ-သတ်သည်။ အရိဟတဟု ဆိုအပ်လျက် အရဟန္တဟု ဆိုသည်။

(၃) သံသရာစက် အကန့် ဖျက်ဆီးခြင်းကား သံသရာစက်သည် မပြတ်ချာချာလည်သော လှည်းဘီးနှင့် တူ၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝတဏှာသည် အလွန်ခိုင်သော ပုံတောင်းချက်မ မည်၏။ ပုညာဘိသင်္ခါရ စသည်သည် တောင့်တင်းသော ထောက်အကန့် မည်၏။ ဇရာမရဏသည် ပြတ်နိုင်ခဲ သော အကွပ် မည်၏။ “ဤသူသည် ဇရာမရဏ အကွပ် ပြတ်၍ မအို မသေတော့ပြီ”ဟု ဆိုစရာပုဂ္ဂိုလ် မရှိ။ ဤစက်ဝန်းသည် နယ်ဆီ အမြဲ စိုသော အာသဝသမုဒယ ဝင်ရိုး၌ ထိုးစွပ်လျက် ဘဝသုံးပါးဟူသော ရထားအိမ်၌ တပ်ဆင်လျက် ပပြတ် ချာချာလည်၏။ ဘုရားရှင်သည် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ ဝိရိယဟူသော ခြေတို့ဖြင့် သီလမြေပြင်၌ရပ်လျက် သဒ္ဓါဟူ သောလက်ဖြင့် ကံကုန်အောင်ပြုနိုင်သော ဉာဏ်ပုဆိန်ကိုကိုင်၍ ထိုသံသရာ စက်၏ အကန့်အားလုံးတို့ကို ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ ထိုသို့ သံသရာစက် အကန့်ကို ဖျက်ဆီးသောကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ အရ-အကန့်+ ဟတ- ဖျက်ဆီးသည်။ အရဟတဟု ဆိုအပ်လျက် အရဟန္တဟု ဆိုသည်။

တနည်း ဖျက်ဆီးခြင်းကား အနုမတဂ္ဂသံသရာဝဋ်သည်၊ ဝါ-ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ၁၂ ရပ်သည် သံသရာစက် မည်၏။ ဓန္ဒာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့ ကြောင်းကျိုးဆက်လျက် မပြတ် ပြစ်ခြင်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာသည်

အစဖြစ်သောကြောင့် ပုံတောင်း မည်၏။ ဇရာမရဏသည် အဆုံး ဖြစ်သောကြောင့် အကွပ် မည်၏။ ကြွင်းဆယ်ပါးသည် အဝိဇ္ဇာအစ၊ ဇရာမရဏအဆုံးရှိသောကြောင့် အကုန် မည်၏။ ဘုံသုံးပါး၌ ဒုက္ခသည်ကို မသိတတ်သော အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရသော အကျိုးတို့သည် ဆက်၍ ဆက်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ကာလသုံးပါးလုံး အကြောင်းအကျိုး အဆက်ဆက် ဖြစ်ကုန်၏။ ဘုရားရှင်သည် ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ၁၂-ရပ် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်ပုံကို အလုံးစုံသော အခြင်းအရာဖြင့် သိတော်မူ၏။ ဓမ္မ-နာမ်ရုပ်တို့၏၊ ဌိတိ-အကြောင်းကို၊ ဉာဏ-သိသော ကင်္ခါဝိတဏှဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်သည် ဓမ္မဌိတိဉာဏ် မည်၏။ ဤ ဉာဏ်လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကုာ်၍ စူဠသောတာပန် ဖြစ်၏။ ဤ ဓမ္မဌိတိ ဉာဏ်တော်ဖြင့် သံသရာဝဋ် ဆက်စပ်ပုံကို သိ၍၊ ပြီးငွေ့ရှုနှစ်သက်ခြင်း မရှိ၍၊ လွတ်လို၍ သံသရာစက်၏ အကန်တို့ကို ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ အရဟတ-ဟု ဆိုအပ်လျက် အရဟန္တဟု ဆိုသည်။

(၄) ပူဇော်အထူး ခံထိုက်ခြင်းကား- ဘုရားရှင်သည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၍ သက်နိုးစသောပစ္စည်းလေးပါးကိုလည်းကောင်း၊ အထူးပြုပြင်သောပူဇော်အထူးကိုလည်းကောင်း ခံထိုက်၏။ တန်ခိုးကြီးသော လူမင်း၊ နတ်မင်းတို့သည် ဘုရားပွင့်သောအခါမှစ၍ တ.ပါးသော နေရာ၌ ပူဇော်ခြင်း မပြုကုန်။ မြဟ္မာကြီးများလည်း မြင်းမိုရ်တောင်မျှသော ပန်းကုံးကြီးတို့ဖြင့် ဘုရားရှင်အား ပူဇော်ကုန်၏။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးနောက်၌သော်လည်း သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ဘုရားရှင်ကို ရည်စူး၍ ဇမ္ဗူဒိပ်တကျွန်းလုံး ကျောင်းပေါင်း ၈၄၀၀၀ ဖြင့် ၉၆ ကုဋေ အကုန်ခံ၍ ပူဇော်လေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ပူဇော်အထူးကား အများအပြား ရှိသေး၏။ ဤသို့ ပူဇော်အထူးခံထိုက်သောကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။

(၅) မကောင်းမှုပြုစရာ ဆိတ်ကွယ်ရာ မရှိခြင်းကား လောက၌ ပညာရှိဟု သမုတ်အပ်သော ဗာလတို့သည် ဂုဏ်သတင်း ပျက်မည်စိုး၍ မကောင်းမှုကို အများမျက်မှောက်၌ မပြုပဲ ကွယ်ရာ၌ ပြုကုန်၏။ ဘုရားရှင်ကား မကောင်းမှုပြုစရာ ဆိတ်ကွယ်ရာ မရှိ၊ တန်ခိုးကြီးသော နတ်

လူတို့၏ မျက်မှောက်သာ ဖြစ်သည်ဟု သိတော်မူ၍ ဘယ်အခါမှ ပြုတော်မူမူ။ ထို့ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ ရဟ-ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၊ န မရှိဟူသောအနက်ကြောင့် အ-ရဟ မည်၏။ အ-ရဟ သည်ပင် အရဟန္တ မည်၏။

အကျဉ်းချီးကျူးပုံ (ငါးနက်)

အာရကတ္တာ ဟတတ္တာ စ၊ ကိလေသာရိန သော မုနိ။
 ဟတ သံသာရ စက္ကာရော၊ ပစ္စယာဒိန စာရဟော။
 န ရဟော ကဏေတိ ပါပါနိ၊ အရဟံ တေန ဝုစ္စတိ။

သော မုနိ၊ ထိုဘုရားသည်။ အာရကတ္တာ။ ကိလေသာတို့မှ ဝေးသောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တမည်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ကိလေသာရိန၊ ကိလေသာရန်သူတို့ကို။ ဟတတ္တာစ၊ သတ်တော်မူသောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဟတ သံသာရ စက္ကာရော၊ သံသရာစက်၏ အကန်တို့ကို ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ တေနစ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တမည်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ပစ္စယာဒိန၊ ပစ္စည်းလေးပါးစသည်တို့ကို။ အရဟော၊ ခံတော်မူထိုက်၏။ တေနစ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တမည်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ရဟော၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ၌။ ပါပါနိ၊ မကောင်းမှုတို့ကို။ နကဏေတိ၊ မပြု။ တေနစ၊ ထို့ကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တမည်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဋီကာမှ ကောက်နုတ်ချက်(၆-နက်)

မြတ်စွာဘုရားသည် သူယုတ်မာနှင့် ဝေး၏။ သူတော်ကောင်းနှင့် နီး၏။ မကောင်းမှုကို ပယ်၏။ ပညာရှိတို့ မစွန့်အပ်။ ဘဝတဖန် ဖြစ်ပြန်ခြင်း မရှိ၊ ချီးမွမ်းအပ်၏။ ထို့ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏ဟု ဋီကာတို့၌ ဆို၏။ [ခြောက်နက်။]

(၁) သူယုတ်မာနှင့် ဝေးခြင်းကား သူတော်ကောင်းတရား နှလုံးမထားသောသူသည် သက်န်းစဉ်၍ ခြေရာမပြတ် လိုက်သော်လည်း ကြာလေ ဝေးလေ ဝေးခြင်းကြီးဝေးလေ ဖြစ်ချေ၏။ ဘုရားရှင်၏စိတ်တော်သည် နိဗ္ဗာန်သို့သွားလျက် ရှိ၏။ သူယုတ်မာ၏ စိတ်သည် အပါယ်သို့ သွားလျက် ရှိ၏။ တရားမမြင်လျှင် ဘုရားကိုလည်း မမြင်နိုင်။ သုနက္ခတ္တ

မည်သော လိစ္ဆဝိ ရဟန်းသည် ဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေး ပြုလုပ်နေစဉ် လေးဘက်ထောက်၍ ကျင့်သော တိတ္ထိကိုမြင်၍ ထိုတိတ္ထိကို လွန်စွာ ကြည်ညို၏။ ထိုအခါမှစ၍ သပိတ်ထမ်း လိုက်နေသော်လည်း ဘုရားရှင် အား ဆန့်ကျင်သောစကားကို ဆို၏။ ဘုရားရှင်ကို အယုံအကြည် မရှိပဲ လုပ်ကျွေးကာ နေသေး၏။ နောက်၌ တိတ္ထိဘောင်သို့ ပြောင်းသွား၏။ “ဘုရားအနီးနေလျက် ဘုရားကိုမမြင်သူ အဘယ်သူနည်း” ဟု မေးလျှင် ဤ သုနက္ခတ္တ ရဟန်းလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုသို့ သူယုတ်မာနှင့် ဝေးသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ အဝေး အနက်ဟောသော အာရကားကို သဒ္ဓါနည်းဖြင့် အရဟန္တ ပြုသည်။

(၂) သူတော်ကောင်းနှင့် နီးခြင်းကား သူတော်ကောင်းတရား နှလုံးထားသောသူသည် ဘုရားရှင်နှင့် ယူဇနာများစွာ ဝေးကွာသော် လည်း ကြာလေ နီးလေ နီးခြင်းကြီးနီးလေ ဖြစ်ချေ၏။ သူတော်ကောင်း စိတ်လည်း နိဗ္ဗာန်သို့သာ သွားလျက်ရှိ၏။ တရားမြင်လျှင် ဘုရားကိုလည်း မြင်နိုင်၏။ ဥဂ္ဂမြို့၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသဋ္ဌေး၏ချေးမ စူဠသုဘဒ္ဓါသည် ဘုရားနှင့် ယူဇနာတစ်ရာကျော်ဝေးလျက် “ဘုရားရှင်ကား ဤသို့ ဤသို့၊ သာဝက တို့ကား ဤသို့ ဤသို့” ဟု ဂုဏ်တော်ချီးကျူးကာ နေလေ့ရှိ၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ တိုက်တွန်းသဖြင့် တနေ့၌ ပန်းရှစ်ဆုပ်ကို ကောင်းကင်သို့ မြှောက်ကြဲကာ ဘုရားရှင်အား ဆွမ်းစား ပင့်လိုက်၏။ နောက်နေ့၌ ဘုရားရှင်သည် သံသာတော်ငါးရာနှင့် ဆွမ်းစား ကြသွားတော်မူ၏။ သူတော်ကောင်း သည် ဟိမဝန္တာအလား ဝေးသော်လည်း ထင်ရှား၏။ သူယုတ်မာသည် ညဉ့်အချိန် ပစ်သောမြားကဲ့သို့ နီးသော်လည်း မထင်ရှားဟု ဟော၏။ “ဘုရားရှင်နှင့် ဝေးလျက် နီးနီးမြင်သူ အဘယ်သူနည်း” ဟု မေးလျှင် စူဠသုဘဒ္ဓါလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုသို့ သူတော်ကောင်းနှင့် နီး သောကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ အနီးအနက်ဟော အာရကားကို အရဟန္တ ပြုသည်။

(၃) မကောင်းမှု ပယ်ခြင်းကား ရာဂ စသော မကောင်းမှုသည် မျက်မှောက်၊ တမလွန် အပြစ်ကို ဆောင်၏။ နိဗ္ဗာန် ဖောက်ကြောင်း အကျင့်၏ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၏။ သူတော်ကောင်းတို့ ပယ်စွန့် အပ်သောကြောင့် ရဟ မည်၏။ မစွန့်နိုင်သူတို့မှာ သံသရာဒုက္ခ အဆုံး

မရှိ။ ဒေဝဒတ်၊ အဇာတသတ်တို့သည် ပါရမီရှိသူတို့ ဖြစ်ကြသော်လည်း မကောင်းမှု မစွန့်မပယ်ခြင်းကြောင့် အပါယ်၌ အကျိုးနည်းကြရကုန်၏။ ဘုရားရှင်သည် ထိုမကောင်းမှုကို ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ အကြောင်းမဲ့ ပယ်စွန့်ခဲ့လေပြီ။ ထို့ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ ရဟ-ပယ်စွန့်အပ်သောမကောင်းမှု၊ န-မရှိဟူသော အနက်ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။

(၄) ပညာရှိတို့ မစွန့်ခြင်းကား ရဟန္တာ၊ သေက္ခ၊ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်တည်းဟူသော ပညာရှိတို့သည် ဘုရားကို မစွန့်ကုန်။ ဘုရားသည်လည်း ထိုပညာရှိတို့ကို မစွန့်။ ဘုရားရှင် မြင်သော တရားကို မျက်မှောက် မြင်သဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ဓမ္မကိုယ်မှ မကင်းကြကုန်။ အရှင်ပင်္ဂိယ မထေရ်သည် ဤသို့ ဆိုဖူး၏။ “ဒါယကာ ပုဏ္ဏား၊ ငါသည် ဘုရားကို နေ့ညဉ့်မပြတ် မျက်စိဖြင့် မြင်သကဲ့သို့ စိတ်ဖြင့် မြင်၏။ မပြတ်ရှိခိုး ဦးတိုက်ရသဖြင့် ကေကွင်းသည် ရှိ။ ငါ ဦးတိုက်ရာ၌ ဘုရားရှင် ကြွရောက်လာ၏” ဟု ဆိုဖူး၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့သော ပညာရှိတို့အား ဘုရားပြောင်းလွှဲဆည်းကပ်ခြင်း မရှိ။ ကလျာဏပုထုဇဉ်တို့လည်း ဘုရားရှင်ကို ခိုင်မြဲစွာ ယုံကြည်ကုန်၏။ မဟာကပ္ပိနမင်းကြီး၊ အနောဇာဒေဝီ မိဖုရားကြီးတို့သည် မြစ်သုံးတန်ကို လှေမရွာ၊ တက်မရွာ ဂုဏ်တော် ဆင်ခြင်ကာ ကူး၍ ဘုရားရှင်ထံသို့ သွားကြသည်။ ဤသို့လျှင် ပညာရှိတို့သည် မစွန့်အပ်သောကြောင့်၊ ဝါ-ပညာရှိတို့ကို မစွန့်တတ်ခြင်းကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ ရဟ-စွန့်ခြင်း၊ န-မရှိဟူသော အနက်ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။

(၅) ဘဝတဖန်မဖြစ်ပြန်ခြင်းကား သံသရာခရီး၌ မပြတ်သွားလျက် ဂတိငါးပါး၌ တဝဲလည်လည်ဖြစ်ခြင်းသည် ရဟ မည်၏။ ဘုရားရှင်ကား အဆောက်အအုံနှင့် တကွသော ကမ္မဝဋ်ကို ကံကုန်အောင် ပြုနိုင်သော အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဗောဓိပင်အောက်၌ ဖျက်ဆီးတော်မူပြီ။ ကမ္မဝဋ် ပျက်သောကြောင့် ဝိပါကဝဋ်ဖြင့် ဘဝတဖန် မဖြစ်နိုင်ပြီ။ ထို့ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ ရဟ-ဘဝတဖန်ဖြစ်ခြင်း၊ န-မရှိဟူသော အနက်ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။

(၆) ချီးမွမ်းအပ်ပုံကား ဘုရားရှင်အား သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသော အသာဓာရဏဉာဏ်တော် ခြောက်ပါး ရှိ၏။ (အာ၊ဣ၊ယ၊မ၊သဗ္ဗ၊အနာ၊) ထိုတွင် အာ-အာသယာနုသယဉာဏ်တော်ဖြင့် သတ္တဝါတို့၏

အာသယ၊ အနုသယကို သိ၏။ ထို့ကြောင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ဝါတွင်း သုံးလှ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေး၍ သမာဓိမျှမရသော ရှေ့ပန်းထိမ်သည် ရဟန်းကို ပဒုမ္မာကြာပန်း ညှိုးနှမ်းစေကာမျှ တခဏဖြင့် မဂ်ဖိုလ် ရစေပြီ။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်တော်ဖြင့် သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေငါးပါး နုသု၊ ရှင်သူကို သိ၏။ ယ-ယမကပါဠိဟာရိယဉာဏ်တော်ဖြင့် ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြတော်မူ၏။ မ-မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်တော်ဖြင့် သနားခြင်းနှင့် ယှဉ်သောဉာဏ် ရှိ၏။ သဗ္ဗ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် သင်္ခတ၊ အသင်္ခတတို့ကို အလုံးစုံ သိ၏။ အနာ-အနာဝရဏဉာဏ်တော်ဖြင့် သင်္ခတ၊ အသင်္ခတတို့ကို ပိတ်ပင်ဆီးတားမရှိ လိုရာသိ၏။ ထို့ကြောင့် သီလ၊ သမာဓိ စသော ဂုဏ်ဖြင့် တူသူ မရှိ။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ချီးမွမ်းစရာ ဂုဏ်တို့ကို ထုတ်ဆိုလျှင် ကုန်နိုင်ဖွယ် မရှိ။ ဘုရားရှင်ပင် ကုန်အောင် မဟောနိုင်သော ချီးမွမ်းဖွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အရဟန္တ မည်၏။ သဒ္ဓါဆရာတို့သည် အရဟ သဒ္ဓါကို ချီးမွမ်းခြင်းအနက်၌ ဖွင့်ဆိုကုန်၏။

အကျဉ်းချီးကျူးပုံ (၆-အနက်)

အာရကာ မန္တဗုဒ္ဓိနံ၊ အာရကာ စ ဝိဇာနတံ။
 ရဟာနံ သုပ္ပဟိနတ္တာ၊ ဝိဒ္ဓန မ-ရဟေယျတော။
 ဘဝေသု စ ရဟာဘာဝါ၊ ပါသံသာ အရဟံ ဇိနော။

ဇိနော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ မန္တဗုဒ္ဓိနံ၊ ပညာနည်းသူ လူယုတ်မာ တို့နှင့်။ အာရကာစ၊ ဝေးသောကြောင့်တည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ ။ဝိဇာနတံ၊ ပညာကြီးသူ သူတော်ကောင်းတို့နှင့်။ အာရကာစ၊ နီးသောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ ။ရဟာနံ၊ ပယ်အပ်သော မကောင်းမှုတို့ကို။ သုပ္ပဟိနတ္တာစ၊ ကောင်းစွာပယ်သောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ ။ဝိဒ္ဓနံ၊ ပညာရှိတို့၏။ အ-ရဟေယျတော စ၊ မစွန့်အပ်သောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ ။ဘဝေသု၊ ဘဝတို့၌။ ရဟာဘာဝါစ၊ တဖန်ဖြစ်ပြန်ခြင်း မရှိသောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။ ။ပါသံသာစ၊ ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟန္တ မည်တော်မူ၏။

သဗ္ဗညုတနှင့် အနာဝရဏ

ဆ အသာဓာရဏဉာဏ်တော် ခြောက်ပါးတို့တွင် အလုံးစုံသိသော ဉာဏ်တော်ဟုတည်းကိုပင် အလုံးစုံသိခြင်းအနက်ဖြင့် သဗ္ဗညုတ၊ အပိတ် အပင်မရှိ သိခြင်းအနက်ဖြင့် အနာဝရဏဟု ခဲ့သည်။ နှစ်နက်လုံးပင် သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသောကြောင့်တည်း။

ဘုရားရှင်သည် ဤဉာဏ်တော်ဖြင့် အလုံးစုံကို တကြိမ်တည်းပေါင်း၍ သိသလော၊ တခုစီ စဉ်၍ ခဲ့သိသလော။ တပေါင်းတည်းသိလျှင် “ဤကား အတိတ်၊ ဤကား အနာဂတ်” စသည်ဖြင့် တကွဲစီသိသလော၊ လုံးထွေး၍ သိသလော။ တခုစီ စဉ်၍ သိလျှင် သိစရာ အနန္တကိုကုန်အောင် ပစ္စက္ခ သိသလော၊ အချို့ကို မျက်မှောက် (ပစ္စက္ခ) မပြုပဲ (အနုမာန) တွေးဆ၍ သိသလော။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မကြံအပ်။ အလုံးစုံကိုသိသော ဉာဏ်တော်ကို ရသောကြောင့် အလုံးစုံကိုသိသော ဘုရားဖြစ်တော်မူ၏။ သိလိုသောအခါ အလုံးစုံကိုဖြစ်စေ၊ တစိတ်ကိုဖြစ်စေ အပိတ် အပင် မရှိ ပစ္စက္ခ သိ၏။ ပေါင်း၍လည်းကောင်း၊ ခွဲ၍လည်းကောင်း၊ တကြိမ်တည်း လည်းကောင်း၊ တကြိမ်စီ လည်းကောင်း အလိုရှိသလို သိ၏။

ဗုဒ္ဓဝိသယ၊ ဈာနဝိသယ၊ ကမ္မဝိပါကဝိသယ၊ လောကစိန္တာ- ဤလေးပါးကို မကြံအပ်။ အစိန္တေယျ လေးပါးဖြစ်၏။ ကြံလျှင် စိတ်ပင်ပန်း ခြင်းသို့ ရောက်တတ်၏။ မကြံအပ်ဟု ဆိုသော်လည်း ဆ အသာဓာရဏ ဉာဏ် စသည်တို့ကို ကြံအပ်ကုန်၏။ ကုသိုလ်ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ အများဉာဏ် အနေထား၍လည်း မကြံအပ်။ အများဉာဏ်နှင့် တူလျှင် အစိန္တေယျ မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ကြံလိုလျှင် ဘုရားရှင် ဉာဏ်တော်ကို သိစရာအာရုံအနေ ညီတူထား၍ ကြံသင့်၏။ (ညီတူမဟုတ်၊ ဘုရားဉာဏ်တော်က သာလွန်၍ကြီးသည်ဟုမကြံသင့်။) သိစရာအာရုံသည် မကြံနိုင်လောက်အောင် များလျှင် ဘုရားရှင် ဉာဏ်တော်လည်း မကြံနိုင် လောက်အောင်ကြီးရ၏။ ထို့ကြောင့် အာရုံအနေ ညီတူထား၍ ကြံသင့်၏။

ဉာဏ်တော်ကို ချီးကျူးပုံ

- ဘဂဝတော ဉာဏံ အစိန္တေယျံ ။
- ယာဝတကံ ဉာဏံ တာဝတကံ ဝေယျံ ။
- ယာဝတကံ ဝေယျံ တာဝတကံ ဉာဏံ ။

ဧည့်ပရိယန္တိကံ ဉာဏံ။
ဉာဏပရိယန္တိကံ ဧညေယျံ။

ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်တော်သည်။ အစိန္တေယျံ၊ ကြံစည်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသော ဉာဏ်တော်ဖြစ်၏။ ။ ဉာဏံ၊ သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။ ယာဝတကံ၊ အကြင်မျှလောက်ရှိ၏။ ဧညေယျံ၊ သိအပ်သောတရားသည်။ တာဝတကံ၊ ထိုမျှလောက်ရှိ၏။ ။ ဧညေယျံ၊ သိအပ်သောတရားသည်။ ယာဝတကံ၊ အကြင်မျှလောက် ရှိ၏။ ဉာဏံ၊ သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။ တာဝတကံ၊ ထိုမျှလောက် ရှိ၏။ ။ ဉာဏံ၊ သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။ ဧညေယျပရိယန္တိကံ၊ သိအပ်သောတရားလျှင် အပိုင်းအခြားရှိ၏။ ဧညေယျံ၊ သိအပ်သောတရားသည်။ ဉာဏပရိယန္တိကံ၊ သိတတ်သော ဉာဏ်လျှင် အပိုင်းအခြား ရှိ၏။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဂုဏ်တော်

အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိခြင်းကား အလုံးစုံသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာလည်း သိသည်။ သူတပါး မပြောပြပဲ ကိုယ်တိုင်လည်း သိသည်။ သစ္စာလေးပါးသည် အလုံးစုံသောတရား မည်၏။ သစ္စာလေးပါးမှ လွတ်သော တရားမည်သည် မရှိ။ ထိုသစ္စာလေးပါးတို့ကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့်လည်း သိသည်။ လက္ခဏာ၊ ရသ စသည်ဖြင့်လည်း သိသည်။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော သစ္စာလေးပါးတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိသည်။ အဘယ်အခါ သိသနည်း။ ရှေးအဖို့၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိသည်။ ရခဲခဏ၌ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိသည်။ နောက်အဖို့၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် သိသည်။ ဤသို့ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော သစ္စာလေးပါးတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူ၏။

ခွဲစိတ်သည်ရှိသော် ဤတရားကား ဤမျှဟု ပိုင်းခြားအပ်သော ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိသည်။ ဤတရားကို ပယ်အပ်၏ဟု ပယ်အပ်သော သမုဒယသစ္စာကို ပယ်၍ သိသည်။ ဤတရားကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏ဟု မျက်မှောက် ပြုအပ်သော နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြု၍ သိသည်။ ဤတရားကို ပွားစေအပ်၏ဟု ပွားစေအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေ၍

သိသည်။ ဤသို့ အလုံးစုံ မဖောက်မပြန် ကိုယ်တိုင် သိသောကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်၏။ သမ္မာ-မဖောက်မပြန်၊ သံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဗုဒ္ဓ-သိသည် ဟူသော အနက်ကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်၏။

ဤအတူ စက္ခုစသော အာယတန၊ စက္ခုဝိညာဏ်စသော ဝိညာဏ်၊ ကသိုဏ်း ဆယ်ပါး၊ အနုဿတိ၊ အသုဘ၊ သုံးဆယ့် နှစ်ကောဋ္ဌာသ၊ ဘဝကြီး ကိုးပါး၊ ဈာန်၊ အပ္ပမညာ၊ သမာပတ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသည် တို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူ၏။

စက္ခုသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ ရှေးတဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ၊ ထိုနှစ်ပါး မဖြစ်ခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာ၊ နိရောဓ သိကြောင်းအကျင့်သည် မဂ္ဂသစ္စာ။ ဤသို့ တပုဒ်စီ ထုတ်၍ သိ၏။ ။ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ကား ဇရာမရဏသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဇာတိသည် သမုဒယသစ္စာ၊ ထိုနှစ်ပါး၏ ထွက်မြောက်ရာ သည် နိရောဓသစ္စာ၊ နိရောဓသိကြောင်း အကျင့်သည် မဂ္ဂသစ္စာ။ ဤသို့ တပုဒ်စီထုတ်ရာ၌ (ရှေးတဏှာကိုသာ သမုဒယဟု မဆိုပဲ) ရှေးရှေး အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိကို၊ ဘဝကို၊ ဥပါဒါန်ကို...လ...သင်္ခါရကို၊ အဝိဇ္ဇာကို သမုဒယသစ္စာဟု ဆိုခြင်းသည် ထူး၏။

ရှင်သီဝလိ မယ်တော်

ဤဂုဏ်တော်ကို အောက်မေ့ဖူးသူကား သုပ္ပဝါသာ မည်သော ကောလိယ မင်းသမီးသည် ရှင်သီဝလိ မထေရ်ကို ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် ပဋိသန္ဓေ ကိုယ်ဝန်ဆောင်၍ ဖွားအံ့သောအခါ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သည်းစွာသော ဒုက္ခဝေဒနာတို့ဖြင့် တွေ့ကြုံ၏။ ထိုအခါ အကြံသုံးမျိုးဖြင့် ဒုက္ခကို သည်းခံ လိုက်၏။ မကြာမီ ချမ်းသာစွာ ဖွားမြင်ရလေသည်။ အကြံသုံးမျိုးကား

- (၁) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ သော ဘဂဝါ၊ ယော ဣမဿ ဝေရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင်ဘုရားသည်။ ဣမဿ ဝေရူပဿ ဒုက္ခဿ၊ ဤသို့သောဆင်းရဲကို။ ပဟာနာယ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။ ဒေသေတိ၊ ဟော၏။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုဘုရားသည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ၊ မှန်ရာ ကိုယ်တိုင် သိလေစွတကား။
- (၂) သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊ ယော ဣမဿ ဝေရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ပဋိပန္နော။

သိသည်။ ဤသို့ အလုံးစုံ မဖောက်မပြန် ကိုယ်တိုင် သိသောကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်၏။ သမ္မာ-မဖောက်မပြန်၊ သံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဗုဒ္ဓ-သိသည် ဟူသော အနက်ကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်၏။

ဤအတူ စက္ခုစသော အာယတန၊ စက္ခုဝိညာဏ်စသော ဝိညာဏ်၊ ကသိုဏ်း ဆယ်ပါး၊ အနုဿတိ၊ အသုဘ၊ သုံးဆယ့် နှစ်ကောဋ္ဌာသ၊ ဘဝကြီး ကိုးပါး၊ ဈာန်၊ အပ္ပမညာ၊ သမာပတ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသည် တို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူ၏။

စက္ခုသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ ရှေးတဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ၊ ထိုနှစ်ပါး မဖြစ်ခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာ၊ နိရောဓ သိကြောင်းအကျင့်သည် မဂ္ဂသစ္စာ။ ဤသို့ တပုဒ်စီ ထုတ်၍ သိ၏။ ။ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ကား ဇရာမရဏသည် ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဇာတိသည် သမုဒယသစ္စာ၊ ထိုနှစ်ပါး၏ ထွက်မြောက်ရာ သည် နိရောဓသစ္စာ၊ နိရောဓသိကြောင်း အကျင့်သည် မဂ္ဂသစ္စာ။ ဤသို့ တပုဒ်စီထုတ်ရာ၌ (ရှေးတဏှာကိုသာ သမုဒယဟု မဆိုပဲ) ရှေးရှေး အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိကို၊ ဘဝကို၊ ဥပါဒါန်ကို...လ...သင်္ခါရကို၊ အဝိဇ္ဇာကို သမုဒယသစ္စာဟု ဆိုခြင်းသည် ထူး၏။

ရှင်သီဝလိ မယ်တော်

ဤဂုဏ်တော်ကို အောက်မေ့ဖူးသူကား သုပ္ပဝါသာ မည်သော ကောလိယ မင်းသမီးသည် ရှင်သီဝလိ မထေရ်ကို ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် ပဋိသန္ဓေ ကိုယ်ဝန်ဆောင်၍ ဖွားအံ့သောအခါ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သည်းစွာသော ဒုက္ခဝေဒနာတို့ဖြင့် တွေ့ကြုံ၏။ ထိုအခါ အကြံသုံးမျိုးဖြင့် ဒုက္ခကို သည်းခံ လိုက်၏။ မကြာမီ ချမ်းသာစွာ ဖွားမြင်ရလေသည်။ အကြံသုံးမျိုးကား

- (၁) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ သော ဘဂဝါ၊ ယော ဣမဿ ဝေရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ယော ဘဂဝါ၊ အကြင်ဘုရားသည်။ ဣမဿ ဝေရူပဿ ဒုက္ခဿ၊ ဤသို့သောဆင်းရဲကို။ ပဟာနာယ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။ ဒေသေတိ၊ ဟော၏။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုဘုရားသည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ၊ မှန်ရာ ကိုယ်တိုင် သိလေစွတကား။
- (၂) သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ တဿ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊ ယော ဣမဿ ဝေရူပဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနာယ ပဋိပန္နော။

တဿ ဘဂဝတော၊ ထိုဘုရားရှင်၏။ ယော သာဝကသံဃော၊
အကြင် တပည့် သံဃာသည်။ ဣမဿ ဝေရူပဿ ဒုက္ခဿ၊
ဤသို့သော ဆင်းရဲကို။ ပဟာနယ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ ပဋိပန္နော၊
ကျင့်၏။ သော သာဝကသံဃော၊ ထိုတပည့် သံဃာသည်။
သုပ္ပဋိပန္နော ဝတ၊ ကောင်းသောအကျင့် ကျင့်လေစွတကား။

(၃)

သုသုခံ ဝတ နိဗ္ဗာနံ၊ ယတ္ထ ဌိတံ ဝေရူပံ ဒုက္ခံ န ဝိဇ္ဇတိ၊
ယတ္ထ နိဗ္ဗာနေ၊ အကြင်နိဗ္ဗာန်၌။ ဌိတံ၊ တည်သော။ ဝေရူပံ
ဒုက္ခံ၊ ဤသို့သော ဆင်းရဲသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။ တံ နိဗ္ဗာနံ၊
ထို နိဗ္ဗာန်သည်။ သုသုခံ ဝတ၊ လွန်စွာ ချမ်းသာလေစွ
တကား။

ဤသို့ ရှင်သီဝလိမယ်တော်၏ အကြံသုံးမျိုးတို့တွင် ဤသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော
ဂုဏ်တော်သည် တခုအပါအဝင် ဖြစ်၏။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော

ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၌-

(၁) ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဟူသည်ကား ပု၊ ဒိ၊ အာတည်း။ ပု-ပုဗ္ဗေနိဝါ
သာနုဿတိ အဘိညာဖြင့် ရှေး၌နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို သိ၏။ ဒိ-
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဖြင့် သတ္တဝါအားလုံး အကောင်း၊ အဆိုးကို မျက်
မှောက်ထင်ထင် နတ်မျက်စိအသွင်ဖြင့် မြင်၏။ အာ-အာသဝက္ခယ
အဘိညာဖြင့် အာသဝေါလေးပါး ကုန်ခန်း၏။ ဘုရားရှင်သည် ဤဝိဇ္ဇာ
သုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၂) ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးကား ဝိ၊ မ၊ ပုဗ္ဗေ၊ ဒိ၊ ဒိ၊ စေ၊ ဣဒ္ဓိ၊ အာတည်း။

ဝိ-ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် တေဘူမကသင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခစသည် ရှု၏။
မ-မနောမယိဒ္ဓိဖြင့် ဤကိုယ်မှ စိတ်ဖြင့်ပြီးသော ကိုယ်တခုကို ဖန်ဆင်း၏။
ပုဗ္ဗေ-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဖြင့် ရှေး၌ နေဖူးသည်ကို သိ၏။
ဒိ-ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် နတ်မျက်စိအသွင် မြင်၏။ ဒိ-ဒိဗ္ဗသောတဖြင့် နတ်နား
အသွင် ကြား၏။ စေ-စေတောပရိယဖြင့် သူတပါး၏စိတ်ကို သိ၏။ ဣဒ္ဓိ-
ဣဒ္ဓိဝိစဖြင့် တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်း၏။ အာ-အာသဝက္ခယဖြင့်
အာသဝေါကုန်၏။ ဘုရားရှင်သည် ဤဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

(၃) စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးကား သီ၊ဣ၊ဘော၊ဇာ၊သဒ္ဓမ္မာသတ္တ၊ ရူပဈာန်စတုက္ကတည်း။ သီ-သီလသံဝရဖြင့် သီလစောင့်ထိန်း၏။ ဣ-ဣန္ဒြိယေသုဂုတ္တဒွာရတာဖြင့် ဣန္ဒြေခြောက်ပါး လုံ၏။ ဘော-ဘောဇနော မတ္တညုတာဖြင့် ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းလေးပါး ခံခြင်း၊ သုံးခြင်း အတိုင်း အရှည် သိ၏။ ဇာ-ဇာဂရိယာနုယောဂဖြင့် နိုးနိုးကြားကြား ရှိ၏။ သဒ္ဓမ္မာသတ္တ ဟူသည်ကား သဒ္ဓါ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ပညာဟူသော သူတော်ကောင်းတရား ခုနစ်ပါး ရှိ၏။ * ရူပဈာန်စတုက္က-ဟူသည်ကား ပဌမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန် ဟူသော ဈာန်လေးပါးဖြင့် သမာဓိ တည်ကြည်ခိုင်ခံ့၏။ ဘုရားရှင်သည် ဤ စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝိဇ္ဇာ-ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏ- စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ သမ္ပန္န- ပြည့်စုံ၏ ဟူသော အနက်ကြောင့် ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န မည်၏။

ဤ၌ အသိဉာဏ်သည် ဝိဇ္ဇာမည်၏။ နိဗ္ဗာန်သွားကြောင်း အကျင့်သည် စရဏ မည်၏။ သုံးပါး၊ ရှစ်ပါးဖြင့် သိ၍ တစ်ဆယ့်ငါးပါးဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ သွား၏။ ဘုရားရှင်၏ ဝိဇ္ဇာသည် (ဝါ-အာသဝက္ခယသည်) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ပြည့်စေ၏။ စရဏသည် (ဝါ-ကရုဏာဈာန်သည်) မဟာကရုဏာကို ပြည့်စေ၏။ သာဝက၊ ပစ္စေကတို့၏ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏကား ဤသို့ မပြည့်စေနိုင်။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပြည့်ခြင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့အား အကျိုးရှိ၊ မရှိကို သိသည်။ မဟာကရုဏာ ပြည့်ခြင်းကြောင့် အကျိုးမဲ့ကို ရှောင်ကြဉ်စေ၍ အကျိုးရှိသည်ကို အားထုတ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့သည် ကောင်းသောအကျင့်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ ချွတ်ယွင်းသော တိတ္ထိတို့၏ သာဝကတို့ကား မိမိ ပင်ပန်းသောအကျင့်၊ သူတပါး ပင်ပန်းသောအကျင့်၊ မိမိသူတပါး ပင်ပန်းသောအကျင့် ရှိကုန်၏။ မိမိ သူတပါး မပင်ပန်းသော အကျင့်မျိုးကား ဗုဒ္ဓသာဝကတို့အားသာ ရှိလေသည်။

* ဉာဏ်ထက်သူ၏ စတုတ္ထဈာန်သည် ဉာဏ်နိဗ္ဗာန် သူ၏ ပဉ္စမဈာန်နှင့် ညီမျှ၏။

သုဂတော (လေးနက်)

သုဂတောအနက် လေးပါးတို့တွင်

(၁) တင့်တယ်သော သွားခြင်းရှိရာ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ သွားခြင်းသည် တင့်တယ်၏။ စင်ကြယ်၏။ အပြစ် မရှိ။ ထိုသွားခြင်းသည် အဟယ်နည်း။ အရိယာမဂ်တည်း။ ဘုရားရှင်သည် ဤအရိယာမဂ်ဖြင့် ဘေးကင်းရာသို့ မငြိမတုယ် သွားနိုင်၏။ တနည်းကား တထိုင်တည်းဖြင့် မဂ်လေးပါး ရသောကြောင့် မဂ်ပမငြိ မဂ်အသွား သွားနိုင်၏။ ထိုသွားခြင်းသည် အကျိုးများ၏။ အတုမရှိသော ပြည့်စုံခြင်းကိုရ၏။ ထို့ကြောင့် တင့်တယ်သော သွားခြင်း မည်၏။ သောဘဏ-တင့်တယ်သော၊ ဂတ-သွားခြင်းရှိသည်ဟူသော အနက်ကြောင့် သုဂတ မည်၏။

(၂) ကောင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့သွားခြင်းကား အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သည် အသေကင်းသောကြောင့် ကောင်းသောဌာနတခု ဖြစ်၏။ မကောင်းယုတ်မာ ဆိုးဝါးစွာသော သင်္ခါရုကွတို့၏ ဖြစ်ခြင်းမရှိသောကြောင့် စင်စစ် ချမ်းသာသောနေရာ ဖြစ်၏။ ဧကန်ကောင်းသော အသင်္ခတစတဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်သည် ထိုကောင်းသော နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့ ကြွသွား၏။ သုန္ဒရီ-ကောင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့၊ ဂတ-ကြွသွား၏ဟူသော အနက်ကြောင့် သုဂတ မည်၏။

(၃) ကောင်းစွာကြွသွားခြင်းကား ဘေးရန်ကင်းသောသူ၏ သွားခြင်းသည် ကောင်းစွာသွားခြင်းမည်၏။ ဘုရားရှင်သည် ကိလေသာရန်သူတို့ကို ထိုထိုမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။ ထိုကိလေသာတို့သည် တဖန်ပြန်လာ၍ နှိပ်စက်ခြင်းမည်သည် မရှိကုန်။ ဤသို့ ဘေးရန်ကင်းလျက် ကောင်းစွာ သွားရ၏။ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဂတ-သွား၏ ဟူသောကြောင့် သုဂတ မည်၏။

တနည်းကား-ဤသို့ ဘုရားဖြစ်မှသာ ကောင်းစွာ သွားသည် မဟုတ်သေး။ ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှစ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တိုင်အောင် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းပတ်လုံး ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့်လည်း ကောင်းစွာ သွားခဲ့ပြီ။ [ဤကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရအောင် ကောင်းစွာသွားခြင်းတည်း။]

ထို့အတူ လူအပေါင်း၏ စီးပွားချမ်းသာကိုသာ ပြုလျက်လည်း
 ကောင်းစွာ သွားခဲ့ပြီ။ [ဤကား လောကအကျိုး အမြဲဆောင်၍ ကောင်း
 စွာသွားခြင်းတည်း။] သဿတ၊ ဥစ္စေဒ အစွန်းနှစ်ပါးသို့ မကပ်ပဲ
 လည်း ကောင်းစွာ သွားခဲ့ပြီ။ [ဤကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဉာဏ်အသွား
 တည်း။] ကာမသုခ၊ အတ္တကိလမထ အစွန်းနှစ်ပါးသို့ မကပ်ပဲလည်း
 ကောင်းစွာ သွားခဲ့ပြီ။ [ဤကား အရိယာမဂ်ဉာဏ် အသွားတည်း။] ဤသို့
 ကောင်းစွာ သွားသောကြောင့် သုဂတ မည်၏။

(၄) ကောင်းသောစကားနှစ်ခုနီး ဆိုခြင်းကား သင့်သော နေရာ၌
 သင့်သောစကားကိုသာ ဆိုခြင်းသည် ကောင်းသောစကား ဆိုသည်မည်
 ၏။ ဘုရားရှင်သည် မှား၊ အကျိုးမဲ့၊ မနာလို-မဆို။ (ဝါ၊ သူမြတ်ကို သူ
 ယုတ်ဟု မဆို။) မှန်၊ အကျိုးမဲ့၊ မနာလို-မဆို။ (ဝါ၊ သူယုတ်ကို သူယုတ်
 ဟု မဆို။) မှန်၊ အကျိုးရှိ၊ မနာလို-ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။ (ဝါ၊
 ဒေဝဒတ်သည် သံဃာသင်းခွဲ၍ အပါယ်ရောက်ရှာတော့မည်ဟု သင့်
 သောအခါ ဆိုတော်မူ၏) မှား၊ အကျိုးမဲ့၊ နာလို-မဆို။ (ဝါ၊ ဒုစရိုက်
 ပြုသူကို နတ်ပြည် ရောက်မည်ဟု မဆို။) မှန်၊ အကျိုးမဲ့၊ နာလို-မဆို။
 (ဝါ၊ မှန်သောအတိုင်းလည်း ကုန်းချောစကားမဆို။) မှန်၊ အကျိုးရှိ၊ နာ
 လို-ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။ (ဝါ၊ ကုသိုလ်ပြုသူ သုဂတိရောက်လတ္တံ့
 ဟု သင့်သောအခါ ဆိုတော်မူ၏။) ဤသို့ ကောင်းသော စကားနှစ်ခုနီး
 ကို ဆို၏။ သမ္မာ-ကောင်းသော စကားနှစ်ခုနီးကို၊ ဂဒတိ-ဆို၏ဟူ
 သောအနက်ကြောင့် သုဂတ မည်၏။

ဤဂုဏ်တော်သိသော သူ့ဘက်ကောင်းတို့သည် ဘုရားစကားကို နာ
 လို၊ မနာလို အကျိုးရှိစေသည်ဟု ယုံကြည်မြတ်နိုးကုန်လတ္တံ့။ အခါ
 တပါး ဘုရားရှင်သည် မာဂဏ္ဍိလင်မယားအား ဤသို့ဆို၏။ “ဒါယကာ၊
 သင်၏သမီးသည် ဝမ်း၌ မစင်ပြည့်၏၊ ခြေဖျားဖြင့်သော်လည်းမထိထိုက်။”
 ဤသို့ မိန့်ဆိုခြင်းဖြင့် မာဂဏ္ဍိလင်မယား အနာဂါမ်တည်လေပြီ။

ဋီကာမှကောက်နုတ်ချက် (၆-နက်)

တင့်တယ်သော သွားခြင်းရှိသောကြောင့် သုဂတ။ သမ္မာ ဂတ-
 အနက်ကြောင့် သုဂတ-ဟု ဋီကာတို့၌ မိန့်ဆိုကုန်သေး၏။

ဝေနေယျတို့ထံ ချဉ်းကပ်တော်မူခြင်းသည် အကျိုးများသောကြောင့် တင့်တယ်၏။ လက္ခဏာတော်ကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် ရွှေဟင်္သာမင်း ကဲ့သို့၊ နွားမင်း၊ ဆင်မင်း၊ ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ မချွတ်မချော် ကိုယ်တော်၏ လှမ်းကြွခြင်းသည်လည်း တင့်တယ်၏။ ကရုဏာ စသော ဂုဏ်တို့နှင့်တကွ ဘုရားဆု တောင်းလာသည်မှစ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တိုင်အောင် ဉာဏ်တော်၏ သွားခြင်းသည်လည်း တင့်တယ်၏။ ဤသို့ အမျိုးမျိုး တင့်တယ်သော သွားခြင်းရှိသောကြောင့် သုဂတ မည်၏။

သမ္မာဂတ အနက်ဖြစ်ပုံကား သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဂတော-အဝ ဂတော၊ ဒုက္ခကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ။ဂတော-အတ္တိတော၊ သမုဒယကို ပယ်ခြင်းဖြင့် လွန်၏။ ။ဂတော-အဓိဂတော၊ နိရောဓကို မျက်မှောက် ပြု၍ရ၏။ ။ဂတော-ပဋိပဇ္ဇော၊ ပဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို ပွားစေ၍ကျင့်၏။ ထို့ ကြောင့် သုဂတ မည်၏။ တနည်း သမ္မာ၊တောင်းစွာ။ ဂတော-ပစ္စက္ခ တော အညာသိ၊ မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ တွေ့အပ်၊ သိအပ်၊ ရအပ်၊ ရောက် အပ်၊ စူးစမ်းအပ်သမျှ အားလုံးကို လက်ပေါ်တင်ထား သို့သျှားအသွင် မျက်မှောက်ထင်ထင် သိမြင်တော်မူပြီ။ ထို့ကြောင့် သုဂတ မည်၏။

လောကဝိဒ္ဓ (နှစ်နက်)

ကောကဝိဒ္ဓ အနက်နှစ်ပါးတို့တွင်

(၁) သဝိညာဏက ခန္ဓာလောက သိခြင်းကား ဘုရားရှင်သည် ဒုက္ခသဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းသမုဒယအားဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ချုပ်ခြင်း နိရောဓအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြောင်း မဂ္ဂင် အကျင့်အားဖြင့် လည်းကောင်း ခပ်သိမ်းသော အပြားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး ဟူသော လောကကို သိ၏။ ရောဟိတ နတ်သားသည် “မြတ်စွာဘုရား၊ လောက၏ အဆုံးသို့သွား၍ ရောက်နိုင်ပါသလော” ဟု လျှောက်၏။ “နတ်သား၊ အိုနာ၊ နာ၊ သေခြင်း ကင်းရာသို့ မရောက်လျှင် လောက၏ အဆုံးသို့ မရောက်။ ထိုလောကသည် ဩကာသလောက မဟုတ်။ သင်္ခါရ လောကဖြစ်၏။ ပကတိခြေဖြင့် သွား၍မရောက်။ လောက၏ အဆုံးသို့ မရောက်လျှင် ဒုက္ခခကင်း။ စင်စစ်သော်ကား ဤသဝိညာဏကခန္ဓာ၌သာ လျှင် လောကကို လည်းကောင်း၊ လောက၏အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ လောက၏ချုပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ လောကချုပ်ကြောင်း အကျင့်ကို

လည်းကောင်း၊ ငါတုထူး ဟောသည်”ဟု ဖြေ၏။ [အဝိညာဏစာ-ဥတုဇရုပ်၌ ဤသို့ သစ္စာလေးပါး ဟောခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းဟုလို။] ဤသို့ သက်ရှိခန္ဓာလောကကို ဒုက္ခသဘော စသည်ဖြင့် သိ၏။ လောက-လောကကို၊ ဝိဒု-သိ၏ ဟူသော အနက်ကြောင့် လောကဝိဒု မည်၏။

[ဤကား လောကတစိတ် သိပုံကို ပြခြင်းတည်း။]

(၂) လောကသုံးပါးသိခြင်းကား လောကသည် သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောကဟု သုံးပါး ရှိ၏။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓ(သက်ရှိ) ခန္ဓာအပေါင်းသည် သတ္တလောက မည်၏။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ (သက်မဲ့) ရုပ်ခန္ဓာအပေါင်းသည် ဩကာသလောကမည်၏။ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ နှစ်ပါးလုံးသည် သင်္ခါရလောက မည်၏။ တုထူးရှင်သည် ဤလောကသုံးပါးကို ခပ်သိမ်းသောအပြားဖြင့် သိ၏။ လောက-လောက သုံးပါးကို၊ ဝိဒု-သိ၏ ဟူသော အနက်ကြောင့် လောကဝိဒု မည်၏။

[ဤကား လောကတစိတ်မဟုတ်၊ အလုံးစုံသိပုံ ပြခြင်းတည်း။]

လောကသုံးပါးတို့တွင် သင်္ခါရသည် သတ္တ၊ ဩကာသ နှစ်ပါးလုံးနှင့် ဆက်သ်၏။ ရှေးဦးစွာ ပြပေအံ့။

(က) သင်္ခါရလောကကို သိခြင်းကား သင်္ခါရလောကသည် “သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ”ဟု တမျိုးတည်း ဖြစ်၏။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ၊ အာဟာရလျှင် တည်ရာ ရှိကုန်၏။ ဤသို့ ပုဂ္ဂလာဝိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဟောသည်။ ဓမ္မဝိဋ္ဌာန်အားဖြင့်ကား သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သတ္တာ၊ ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ ဘင်အားဖြင့် ထင်ရှားသော သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ၊ အကြောင်းတရားနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤနှစ်ပါးတို့တွင် ပုဂ္ဂလာဝိဋ္ဌာန်ဖြင့်ဟောလျှင် ဉာဏ်နုသု သိလွယ်၏။ ဓမ္မဝိဋ္ဌာန်ဖြင့်ဟောလျှင် ဉာဏ်ရင့်သူ သိလွယ်၏။

ဤသင်္ခါရလောကသည် အကြောင်းမကင်းသော အကျိုးချည်းသာ တမျိုးတည်းဖြစ်သော်လည်း နာမ်၊ ရုပ်အားဖြင့် နှစ်မျိုးပြား၏။ ဝေဒနာအားဖြင့် သုံးမျိုးပြား၏။ အာဟာရလေးမျိုး၊ ဥပါဒ်၊ နက္ခန္ဓာငါးမျိုး၊ အဗ္ဗတ္တိကာယတန ခြောက်မျိုး၊ ဝိညာဏဌိတိ ခုနစ်မျိုး၊ လောကဓမ္မရှစ်မျိုး၊ သတ္တာဝါသ ကိုးမျိုး၊ အာယတနဆယ်မျိုး၊ ဆယ့်နှစ်မျိုး၊ ဓာတ် ၁၈ မျိုးအားဖြင့် ၁၈မျိုးပြား၏။ ဤသို့သင်္ခါရလောကကိုခပ်သိမ်းသော

အပြားအားဖြင့် သိ၏။ ဤ၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော လောကီ သင်္ခါရတို့ကိုသာ ယူသည်။ လောကုတ္တရာ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို မယူ။ နိဗ္ဗာန်ကား သင်္ခါရ မဟုတ်၍ မယူ။ အာယတနကား ရုပ်သက်သက် ၁၀-ပါး၊ အာလုံး ၁၂-ပါး။

(ခ) သတ္တလောကံသိခြင်းကား အလုံးစုံသော သတ္တဝါ၏ အာသယ ကို၊ အနုသယကို၊ စရိတကို၊ အဓိမုတ္တိကို သိ၏။ ပညာမျက်စိ၌ ကိလေ သာမြူ နည်းသူ၊ များသူကို၊ ဣန္ဒြေရှင်သူ၊ နှုသူကို၊ အခြင်းအရာကောင်းသူ၊ မကောင်းသူကို၊ မဂ်ဖိုလ်သိရန် လွယ်သူ၊ ခဲယဉ်းသူကို၊ မဂ်ဖိုလ်နှင့်ထိုက် သူ၊ မထိုက်သူကို သိ၏။ ခပ်သိမ်းသောအပြားဖြင့် သိ၏။

ဤ၌ စိတ်၏နေရာသည် အာသယမည်၏။ လေးပါးပြား၏။ သဿတ၊ ဥစ္စေဒ-နှစ်ပါးသည် ဝဋ္ဋနိဿိတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာသယမည်၏။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဟူသော အနုလောမဓန္တိနှင့် မဂ်ဉာဏ်ဟူသော ယထာဘူတဉာဏ် သည် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာသယ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး၊ ဉာဏ် နှစ်ပါး-လေးပါးဖြစ်၏။ ဒိဋ္ဌိနှင့်ဉာဏ် ဖြစ်ဆဲခဏ မဟုတ်သော်လည်း ဤသူသည် *ဒိဋ္ဌိအားကိုး ကာမအလေးပြုသည်။ ဤသူသည် ဉာဏ်အား ကိုး နေကွမ (ထွက်မြောက်ခြင်းကို) အလေးပြုသည်ဟု သိ၏။

အဖန်ဖန် ကိန်းသောတရားသည် အနုသယ မည်၏။ ကာမ၊ ရာဂ စသည်ဖြင့် ခုနှစ်ပါး ပြား၏။ သင့်သောအကြောင်းရလျှင် ဖြစ်လေ့ရှိ၏။ မဂ်ဖြင့် မပယ်သေးသောကြောင့်တည်း။ ကာလအားဖြင့် မဆိုအပ်သော နဝတ္တဗ္ဗကာလဖြစ်သော်လည်း အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု ပရိယာယ် အားဖြင့်လည်း ဟောသည်။ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ဤအနုသယ ခုနှစ်ပါး အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပုံကို သိ၏။

စရိတအားဖြင့် သုစရိုက်ရှိသူ၊ ဒုစရိုက်ရှိသူကို သိ၏။ တနည်း-ရာဂ စသော စရိုက်ခြောက်ပါးရှိပုံကို ညစ်နွမ်းခြင်း၊ စင်ကြယ်ခြင်း၊ အကြောင်း အကျိုးစသည်ဖြင့် သိ၏။

* လူသေလျှင် လူပြန်ဖြစ်သည်။ အပါယ် မရောက်နိုင်ဟု သဿတ အားကိုးသည်။ လူသေလျှင် ပြတ်၏။ အပါယ်မရောက်နိုင်ဟု ဥစ္စေဒ အားကိုးသည်။ ထို့ကြောင့် ကာမ၌ အပြစ်မမြင် ဟူလို့။

အဇ္ဈာသယ ဓာတ်သည်၊ ဝါ- နှလုံးသွင်းသည် အဓိမုတ္တိ မည်၏။ အယုတ်၊ အမြတ်နှစ်ပါး ရှိ၏။ နှလုံးသွင်းညံ့ သူသည် ညံ့ သူချင်း၊ ကောင်း သူသည် ကောင်းသူချင်း ယှဉ်တဲမို့ဝဲ ဆည်းကပ်ကုန်၏။ [လဇ္ဇိနှင့် အလဇ္ဇိ ဖြစ်မူ ယှဉ်တဲ၍ မရ ဟူလို။] ဤသူ နှလုံးသွင်းကောင်းသည်၊ ဤသူ ညံ့ သည် ဟု သိ၏။

ဤသူသည် ပညာမျက်စိ၌ ထုဂစသော ကိလေသာမြူ နည်း၏။ ဤသူ များ၏ဟု သိ၏။ သဒ္ဓာစသော ဣန္ဒြေငါးပါး ဤသူ ထက်၏။ ဤသူ နံ့၏ဟု သိ၏။ ဤသူသည် ပင်ကိုခြင်းအရာသဘော ကောင်း၍ ဝိဝဇ္ဇာသယ ရှိ၏။ ဤသူကား ညံ့၍ ဝဇ္ဇာသယ ရှိ၏။ ဝါ၊ အာသယ စသည် ကောင်း၏။ ညံ့၏ဟု သိ၏။ ဤသူသည် သဒ္ဓာပညာရှိ၍ တရား ကို မှတ်နိုင်၍ မဂ်ဖိုလ်ရလွယ်၏။ ဤသူကား သဒ္ဓာပညာ နည်း၍ မမှတ် နိုင်၍ မဂ်ဖိုလ် ရခဲ၏ဟု သိ၏။ ဤသူသည် ကံ၊ ကိလေသာ၊ ဝိပါကအန္တ ရာယ် လွတ်၍ မဂ်၊ ဖိုလ် ရထိုက်၏။ ဤသူသည် အန္တရာယ် သင့်၍ မဂ်၊ ဖိုလ် မရထိုက်ဟု သိ၏။

(ဂ) ဩကာသလောက သိခြင်းကား စကြဝဠာ တခု တခုသည် လျား x နံ ယူဇနာ (တစ်သန်း - ၁,၂၀၃,၄၅၀) ရှိ၏။ အဝန်း (သုံးသန်း - ၃,၆၁၀,၃၅၀) ရှိ၏။ မြေအထူ (နှစ်သိန်း - ၂၄၀,၀၀၀)၊ အောက်ခံ ရေအထူ (လေးသိန်း - ၄၈၀,၀၀၀)၊ အောက်ခံလေအထူ (ကိုးသိန်း - ၉၆၀,၀၀၀) ရှိ၏။ မြင်းမိုရ်တောင်သည် သမုဒ္ဒရာ၌ (ရှစ်သောင်း - ၈၄,၀၀၀) မြုပ်၍ (ရှစ်သောင်း - ၈၄,၀၀၀) ပေါ်၏။ မြင်းမိုရ်တောင်ကို ရံပတ်လျက် တည်သောတောင်တို့သည် ယုဂန္ဓရာ၊ ဤသဓရာ၊ ကရဝိကာ၊ သုဒဿန၊ နေမိန္ဒရာ၊ ဝိနတကာ၊ အဿကဏ္ဍဟု တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ် ရှိ ၏။ အဆင့်ဆင့် ထက်ဝက်စီ နိမ့်၏။ ဝါ၊ အဆင့်ဆင့် ထက်ဝက် ထက် ဝက် ပမာဏဖြင့် သမုဒ္ဒရာ၌ မြုပ်၍ ထိုပမာဏဖြင့် ပေါ်ကုန်၏။ နတ်တို့ နေကုန်၏။ ဟိမဝန္တာတောင်သည် ယူဇနာ (၅၀၀) မြင့်၏။ လျား x နံ (၃,၀၀၀) ကျယ်၏။ တောင်ထွတ် (ရှစ်သောင်း - ၈၄,၀၀၀) ရှိ၏။ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းဟု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း၊ သပြေပင်သည် လုံးပတ် (၁၅) ယူဇနာ၊ ပင်စည်နှင့် ခက်မငါးဖြာ (၅၀) စီ၊ အပြန်အကျယ် (၁၀၀) ကျယ်၏။ အစောက် (၁၀၀) မြင့်၏။ စကြဝဠာတောင်သည်

သမုဒ္ဒရာ၌ (ရှစ်သောင်း ၈၂,၀၀၀) မြုပ်၍ (၈၂,၀၀၀)ပေါင်း၊ ထို အလုံးစုံကို ရံပတ်လျက် တည်၏။

[ဤကား ဩကာသလောက တည်ပုံတည်း။]

ဤဩကာသလောက၌ လဝန်း (၄၉) ယူဇနာ၊ နေဝန်း ယူဇနာ (၅၀)၊ ဟာဝတီသာ တစ်သောင်း၊ အသုရာပြည်တစ်သောင်း၊ အဝိစိင်ရဲ တစ်သောင်း၊ ဗျူဒိပါတောင်ကျွန်း တစ်သောင်း (သောင်းလေးရပ်)။ အပရဂေါယန အနောက်ကျွန်း (၇၀၀၀)၊ ပုဗ္ဗဝိဒေဟ အရှေ့ကျွန်း (၇၀၀၀)၊ ဥတ္တရကုရု မြောက်ကျွန်း (၈၀၀၀) ကျယ်၏။ ကျွန်းကြီး လေးကျွန်းလုံး ကျွန်းငယ်(၅၀၀)စီ ရံ၏။ ဤကား စကြဝဠာ လောက ဓာတ်တခု ဖြစ်၏။ စကြဝဠာလောကဓာတ်တို့၏ အကြား၌ လောကန္တ ရိကင်္ဂေ တည်၏။ မြေမရှိ။ သုံးခု သုံးခုဆိုင်အကြား ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် စကြဝဠာအနန္တကို ဘုရားရှင်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော် အနန္တဖြင့် သိ၏။

ဋီကာမှကောက်နုတ်ချက်

မြင်းမိုရ်တောင်သည် အရှေ့မျက်နှာ ငွေဖြင့် ပြီး၏။ ငွေရောင်လွမ်း သောကြောင့် အရှေ့သမုဒ္ဒရာရေသည် နို့အသွင် ဖြစ်၏။ စကြဝဠာ အထိ ကောင်းကင်လည်း ထိုအသွင် ဖြစ်၏။ တောင်မျက်နှာ မြ၊ အနောက် မျက်နှာ ဖန်၊ မြောက်မျက်နှာ ရွှေဖြင့် ပြီး၏။ မြင်းမိုရ်ရောင်ဖြင့် သမုဒ္ဒရာ လေးခု ပိုင်းခြား၏။ မြင်းမိုရ်တောင်၊ တောင်စဉ် ခုနစ်ထပ်တို့၏ အကြား အကြား၌ သိဒန္တရသမုဒ္ဒရာခုနစ်ခု ရှိ၏။ ဥဒေါင်းမြီးပင် နှစ်မြုပ်အောင် ရေကြည်သောကြောင့် သိဒ မည်၏။

ဟိမဝန္တာသည် ဆောင်းအခါ ဆီးနှင်းကျ၏။ နွေအခါ ဆီးနှင်း အန်၏။ ဝန်းကျင်စီးသော မြစ်ငါးရာ ရှိ၏။ ထိုတော၌ အိုင်ကြီးတို့သည် အနောတတ္တ၊ ကဏ္ဍမုဏ္ဍ၊ ရထကာရ၊ ဆဒ္ဒန္တ၊ ကုဏာလ၊ မန္ဒာကိနီ၊ သိဟပ္ပပါတဟု ခုနစ်အိုင် ရှိ၏။ လျား၊ နံ၊ စောက် ယူဇနာ (၅၀)၊ အဝန်း (၁၅၀)စီ ရှိ၏။

အနောတတ္တအိုင်သည် သုဒဿနတောင်ထွတ်၊စိတြတောင်ထွတ်၊ကာဠ တောင်ထွတ်၊ ဂန္ဓမာဒနတောင်ထွတ်၊ ကေလာသတောင်ထွတ် ဟူသော တောထွတ်ငါးခုဖြင့် ရံပတ်လျက် တည်၏။ သုဒဿနတောင်ထွတ်၌ ရွှေ

ထွက်၏။ စိတြံတောင်ထွတ်၌ ရတနံ၊ ကာဠတောင်ထွတ်၌ ဆေး၊ ဂန္ဓမာဒနတောင်ထွတ်၌ နံ့သာဆယ်ပါးနှင့် ဆေးမျိုးစုံ၊ ကေလာသတောင်ထွတ်၌ ငွေထွက်၏။ အနဝတတ်အိုင်၏ နံပါးလေးဘက်၌ ခြင်္သေ့၊ ဆင်၊ မြင်း၊ နွား ခံတွင်းဟု ခံတွင်းကြီး လေးခု ရှိ၏။ ထိုမှ မြစ်လေးခု စီးကုန်၏။ ခြင်္သေ့ ခံတွင်းမှ စီးသောမြစ်ကမ်းတလျှောက် ခြင်္သေ့ ပေါ၏။ ဆင်၊ မြင်း၊ နွားခံတွင်းတို့မှလည်း ထိုအတူတည်း။ ထိုမြစ်လေးခုလုံးသည် အနဝတတ်အိုင်ကို သုံးပတ် လက်ယာရစ်၍ သမုဒ္ဒရာသို့ စီးဝင်ကုန်၏။ တောင်ဘက်စီးလာသောမြစ်မှ ဂင်္ဂါ၊ ယမုနာစသော မြစ်ကြီးငါးစင်း ဖြစ်လာ၏။

အနဝတတ်ရုံသော တောင်ထွတ်ငါးခုတို့တွင် *ဂန္ဓမာဒနတောင်ထွတ်သည် လဆုတ်ပက္ခ ဥပုသ်နေ့တိုင်း အရောင်တောက်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာတို့ သီတင်းသုံးရာ နန္ဒမူလတောင်ဝှမ်း ရှိ၏။ ရွှေဂူ၊ ငွေဂူ၊ ပတ္တမြားဂူ သုံးခု ရှိ၏။

ပတ္တမြားဂူအဝ၌ မဇ္ဈသကနတ်သစ်ပင်သည် အမြင့်အကျယ် တယူဇနာစီ ရှိ၏။ ရေပန်း၊ ကြည်းပန်းမျိုးစုံ ပွင့်၏။ ထိုသစ်ပင်အောက်၌ တံမြက်လှည်းသောလေ၊ ရေဖျန်းသောလေ စသည်တို့သည် အမှိုက်လှည်းခြင်း၊ ရတနာသဲတို့ကို ညီစွာခင်းခြင်း၊ အနဝတတ်မှ ရေယူ၍ ဖျန်းခြင်း၊ မွေးသောပန်းနံ့တို့ကို ဆောင်ယူလာခြင်း၊ ပန်းပွင့်တို့ကို ခြွေချခြင်း၊ ညီစွာဖြန့်ခင်းခြင်း ပြုကုန်၏။ အမြဲမပြတ် ခင်းအပ်သောနေရာတို့ ရှိကုန်၏။ ထိုနေရာတို့၌ ဥပုသ်နေ့တိုင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓာတို့ စည်းဝေးကုန်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ အသစ်ပွင့်လျှင် ထိုနေရာသို့ ကြွလာကြ၍ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ် ရကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို မေးမြန်းပြောဆို၍ ကောင်းချီးပေးကုန်၏။ ထိုအားလုံးသည် နတ်အာနုဘော်၊ နဂါးအာနုဘော်ဖြင့် တည်ကုန်၏။

ဆဒ္ဒန်အိုင်၌ သလေးစပါး၊ ပဲနောက်၊ ပဲကြီး၊ သစ်သီးဝလံ ပေါ၏။ ကြံပင်သည် ကွမ်းသီးပင်ခန့် ရှိ၏။ ငှက်ပျောသီးတလုံးတလုံး ဆင်စွယ်ခန့်

* ရာဇဝင်၌ သာသနာ ၁၆၀၈ ခုတွင် မင်းဖြစ်သော ကျန်စစ်သား မင်းသည် ဂန္ဓမာဒနတောင်မှ ကြွလာသော ရဟန္တာရှစ်ပါးကို ကျောင်းဆောက် ကိုးကွယ်၏။ ရဟန္တာများ ဖန်ဆင်း၍ ပြသော နန္ဒမူလလိဏ်သဏ္ဍာန် ဂူကြီးစွာဖြင့် နန္ဒာဘုရား တည်သည်ဟု ဆို၏။ ပုဂံအာနန္ဒာဘုရားကြီးဟု ယခုတိုင် ထင်ရှား၏။

ရှိ၏။ ပိန္နဲသီးသည် အိုးစရည်းခန့် ရှိ၏။ တောင်ခုနစ်လုံးဖြင့် ခုနစ်ထပ်
 ရံပတ်လျက် ရှိ၏။ ဤအိုင်၏ အရှေ့ မြောက်ထောင့်၌ နိဂြောဓ ပညောင်
 ပင်ကြီးသည် လုံးပတ်ငါးယူဇနာ၊ အမြင့် ၁၃ ယူဇနာ၊ အကျယ် ၁၂
 ယူဇနာ ရှိ၏။ မြစ်ပျဉ်း ရှစ်ထောင်ရှိ၏။ အိုင်၏အနောက်ဘက်ရွှေတောင်၌
 ရွှေဂူ ၁၂ ယူဇနာ ကျယ်၏။ ဘုရားလောင်း ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသည် ကိုယ်
 ရံတော် ဆင်ရှစ်ထောင်နှင့်တကွ မိုးအခါ ရွှေဂူ၌ နေ၏။ နွေအခါ
 ပညောင်ပင်ကြီး မြစ်ပျဉ်းအကြားတို့၌ ရေပြင်မှလာသော လေညှင်းကို
 ခံလျက် နေ၏။

မန္တာကိနီအိုင်၌ ကြာပင်ပေါက်၏။ ကြာမြစ်တခုခု ထွန်တုံးခန့် ရှိ၏။
 ကြာစွယ်သည် စည်ကြီးခန့် ရှိ၏။ အဆစ်တဆစ်အတွင်း၌ နို့ရည်တပြည်ခန့်
 ရှိ၏။ ပဒုမ္မာတို့ ပွင့်သောအခါ လေညှင်းသည် ကြာဝတ်မှုန်တို့ကို ကြာ
 ရွက်၌ တည်စေ၍ ရေပေါက်တို့ကို ကျစေ၏။ နေပူ၍ ကျက်သောအခါ
 ကြာပျားရည်ဖြစ်၍ တည်၏။ ကြာ၊ ငှက်ပျော၊ ပိန္နဲ၊ သပြေ၊ သရက်
 စသည်ဖြင့် စားဖွယ် သစ်သီးဝလံ မရှိသောမည်သည် မရှိ။ အလွန်
 ပေါ၏။ ဤသို့ ဟိမဝန္တာ၌ အိုင်ကြီးခုအိုင်မှစ၍ အလုံးစုံသောအထူးကို
 ဘုရားရှင် သိတော်မူ၏။

ဇမ္ဗူသပြေပင် ခက်မဟို၏ အောက်၌ မြစ်ကြီးဟို့သည် စီးကုန်၏။
 သပြေသီးမှည့်တို့သည် ကြေကျရာမှ ရွှေအညွှာကတို့ပေါက်၍ သမုဒ္ဒရာသို့
 မျောပါကုန်၏။ ထိုရွှေသည် ဇမ္ဗုဒ္ဒရွှေ (ဝါ၊ ဇမ္ဗူရာဇ်ရွှေ) မည်၏။
 ဤသပြေပင်နှင့် ပမာဏတူ သစ်ပင်တို့ကား အသူရာပြည်၌ သခွပ်ပင်၊
 ဂဠုန်ပြည်၌ လက်ပံပင်၊ အနောက်ကျွန်း၌ ထိန်ပင်၊ မြောက်ကျွန်း၌
 ပဒေသာပင်၊ အရှေ့ကျွန်း၌ ကုက္ကိုပင်၊ တာဝတိံသာ၌ ပင်လယ်ကသစ်
 ပင် ဖြစ်၏။

[ကြိုကား သစ်ပင်ကြီး ခုနစ်ပင်တည်း။]

လဝန်း ၄၉ ယူဇနာသည် လျားနံစောက် ဖြစ်၏။ အဝန်း ၁၄၇
 ယူဇနာ ရှိ၏။ နေမင်းလျားနံစောက် ၅၀၊ အဝန်း ၁၅၀ ဖြစ်၏။ လသည်
 အောက်၌သွား၏။ နေသည် အထက်၌ သွား၏။ အကြား၌ တယူဇနာ
 မြား၏။ လအောက်စွန်းမှ နေအထက်စွန်းအထိ ယူဇနာ တစ်ရာ ရှိ၏။
 လဗိမာန်သည် အတွင်း၌ မြ၊ အပ၌ ငွေဖြစ်၍ တွင်း၊ ပ အေး၏။ နေ

ဗိမာန်သည် အတွင်းရွှေ၊ အပပန်ဖြစ်၍ တွင်း၊ပ ပူ၏။ အာမာဝါသီခေါ်
 လကွယ်နေ၌ လသည် နေနှင့်အတူ သွား၏။ တနေ့ ယူဇနာ တစ်သိန်း
 ကျန်ခဲ့၏။ ပုဏ္ဏမာသီခေါ် လပြည့်နေ့၌ ၁၅ သိန်း ကွာ၏။ ထိုအခါ
 နေရောင်နှိပ်စက်ခြင်းမှ လွတ်၍ ပြည့်ဖြိုးစွာ ထင်ရှား၏။ ထို့နောက် နေ
 သည် တနေ့ တစ်သိန်း နီးအောင် လိုက်လာ၍ လကွယ်နေ၌ မှီပြန်၏။
 အထက်၌ရှိသော နေရောင် ထပ်နေလျှင် လရောင်ကွယ်၏။ နီးလျှင် လ
 အရေး ငယ်သကဲ့သို့၊ ဝေးလျှင် ကြီးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ လသည် အဖြောင့်
 သွား နှေး၏။ တောင်မှ မြောက်၊ မြောက်မှတောင် လမ်းပြောင်း၍
 ပြောင်း၍ ဖီလာသွားခြင်းကား မြန်၏။ ထို့ကြောင့် တလအတွင်း၌ပင်
 ရံခါ တောင်ဘက်သို့၊ ရံခါ မြောက်ဘက်သို့ ရောက်၏။ နေသည်
 အဖြောင့်သွား မြန်၏။ ဖီလာသွား နှေး၏။ တောင်မှမြောက်သို့
 ခြောက်လ၊ မြောက်မှတောင်သို့ ခြောက်လကြာမှ ရောက်၏။ နက္ခတ်
 တို့ကား သွားလမ်းမပြောင်းကုန်။ လ၊ နေ၊ နက္ခတ်၊ မြင်းမိုရ်၊ စကြဝဠာ၊
 ဟိမဝန္တာ၊ ကျွန်းကြီး လေးကျွန်းတို့သည် မရှေးမနှောင်း တပေါင်းလ
 ပြည့်နေ၌ ပေါ်ပေါက်ကုန်၏။

အစီစီငရဲသည် ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏အောက်၌ တည်သည်ဟု ဆိုကုန်၏။
 ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း တစ်သောင်းကျယ်ဟူသည် သမုဒ္ဒရာ ရေနေ (၄၀၀၀)၊
 လူနေ (၃၀၀၀)၊ ဟိမဝန္တာတောနေ (၃၀၀၀)အားဖြင့် တစ်သောင်း
 ကျယ်၏။ အနောက်ကျွန်း (၇၀၀၀) စသည်တို့ကား အလျားအနံ ဖြစ်
 ကုန်၏။

ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း-လှည်းသဏ္ဍာန်၊ အနောက်ကျွန်း- မှန်ကြေးမုံသဏ္ဍာန်၊
 အရှေ့ကျွန်း- လ ထက်ဝက်သဏ္ဍာန်၊ မြောက်ကျွန်း- အင်းပျဉ်သဏ္ဍာန်
 ဖြစ်၏။ ကျွန်းသူကျွန်းသားတို့၏ မျက်နှာသည် ကျွန်းသဏ္ဍာန်ဟု ဆိုကုန်
 ၏။ မြောက်ကျွန်းသားတို့ သေလျှင် အပါယ်မကျ။ ငါးပါးသီလ မြဲ၍
 နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကုန်၏ဟု ဆိုကုန်၏။ လောကန္တရိကငရဲသည် ယူဇနာ
 ရှစ်ထောင် ကျယ်၏။ မှောင်အတိကျ၏။ လရောင် နေရောင် မရှိ။ ဘုရား
 ရောင်ခြည်တော် လွတ်သောအခါတို့၌ တခဏလင်း၍ချက်ချင်းမှောင်အတိ
 ပြန်ဖြစ်၏။ မိဘပြစ်မှားသူ၊ တရားရှိသော သမဏ ပြာဟ္မဏတို့ကို ပြစ်
 မှားသူ၊ နေ့စဉ် ဒုစရိုက် မပြတ်ပြုသူတို့ ခံရသောငရဲ ဖြစ်၏။

အနန္တညဏ်တော်ဖြင့် သိရာ၌ *ကောင်းကင်အနန္တ၊ သတ္တဝါ
 အနန္တ၊ စကြဝဠာ လောကဓာတ် အနန္တ။ ဤသုံးပါးကို ဘုရားညဏ်
 တော်လည်း အနန္တ ဖြစ်၍ ပိုင်းခြားနိုင်လေသည်။ ဤသို့လျှင် သြကာသ
 လောကကို၊ ဝါ-လောကသုံးပါးလုံးကို အကြွင်းမရှိ သိမြင်တော်မူ၏။

စာနည်းကား-သံဝဋ္ဌ၊ သံဝဋ္ဌဌာယံ၊ ဝိဝဋ္ဌ၊ ဝိဝဋ္ဌဌာယံဟု အသင်္ချေယျ
 ကပ်ကြီး လေးကပ်သည် တကမ္ဘာဖြစ်၏။ ပျက်သောကပ်သည် သံဝဋ္ဌ၊
 ပျက်လျက် တည်သောကပ်သည် သံဝဋ္ဌဌာယံ၊ ဖြစ်သောကပ်သည် ဝိဝဋ္ဌ၊
 ဖြစ်လျက်တည်သောကပ်သည် ဝိဝဋ္ဌဌာယံမည်၏။ မီး၊ ရေ၊ လေ သုံး
 မျိုးဖြင့် ပျက်၏။ ပျက်ရာအပိုင်းအခြားသည် အဘဿရာ၊ သုဘကိဏှာ၊
 ဝေဟပွိုလ်ဟု သုံးတုံဖြစ်၏။

စကြဝဠာတစ်သောင်းသည် ဇာတိခေတ် မည်၏။ ဘုရား ပဋိသန္ဓေယူ
 သောအခါ ထိုမျှလှုပ်၏။ ကုဋေတစ်သိန်းသည် အာဏာခေတ် မည်၏။
 ရာဘနသုတ်၊ ခန္ဓသုတ်၊ ဓဇဂ္ဂသုတ်၊ အာဠာနာဠိယသုတ်၊ မောရ်သုတ်
 ပရိတ်တို့၏ အာနုဘော်သည် ထိုမျှနွံ၏။ တနေရာ၌ နေ၍ရှုတ်လျှင် ကုဋေ
 တစ်သိန်းလုံး ရှုတ်ပြီးဖြစ်၏။ အာနုဘော်နွံ၏။ ကုဋေတစ်သိန်းအတွင်း လိုရာ
 သွားနိုင်၏။ အန္တရာယ်ကင်း၏။ အဆုံးမရှိသော အနန္တ စကြဝဠာသည်
 ဝိသယခေတ် မည်၏။ ဘုရားရှင် သိလိုတိုင်း ထိုမျှသိ၏။ ဗုဒ္ဓဇောတေ သုံး
 ရပ်တို့တွင် အာဏာခေတ် ကုဋေတစ်သိန်းသည် ပြိုင်တူပျက်၏။ ပြိုင်တူ
 ဖြစ်၏။ ကမ္ဘာပျက်အံ့သောအခါ လောကဗျူဟာနတ်တို့ တိုက်တိုက်
 သဖြင့် အပါယ်ဘုံသားတို့ပင် အပါယ်မှလွတ်၍ ဈာန်ရ၍ ဗြဟ္မာပြည်သို့
 ရောက်ကုန်၏။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ကား ကမ္ဘာပျက်သော်လည်း ငရဲမှ
 မလွတ်ကုန်။ တပါးသော စကြဝဠာသို့ပြောင်း၍ ငရဲခံကြရကုန်၏။

ကမ္ဘာပျက်ပုံကား ရှေးဦးစွာ ကမ္ဘာပျက်မိုးကြီးသည် စကြဝဠာ
 ကုဋေတစ်သိန်းလုံး၌ ရွာ၏။ လူတို့ဝမ်းသာ၍ စိုက်ပျိုးကြ၏။ ထို့နောက်
 မိုးပြတ်၍ ကမ္ဘာပျက်နေ ထွက်လာ၏။ စိုက်ပျိုးသမျှ ပျက်စီး၍ ထိုထို
 နေရာ ရေခန်း၏။ ထို့နောက် ကာလကြာလတ်သော် နေတစင်းဝင်လျှင်
 နေတစင်းထွက်၍ နေ့ညဉ့်မရှိ အမြဲပူ၏။ မြစ်ငယ်အားလုံး ရေခန်း၏။

* ဤ၌ အနန္တလေးပါး မှတ်သားအပ်၏။

နောက်သုံးစင်း ထွက်သောအခါ မြစ်ကြီးငါးစင်း ရေခန်း၏။ လေးစင်း ထွက်သောအခါ အိုင်ကြီးခုနစ်အိုင် ခန်း၏။ ငါးစင်း ထွက်သောအခါ သမုဒ္ဒရာ ခန်း၏။ ခြောက်စင်းထွက်သောအခါ စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်း လုံး အခိုးထ၏။ ခုနစ်စင်းထွက်သောအခါ အားလုံးမီးလောင်၏။ မြင်းမိုရ် ကျောက်တောင်တို့လည်း ပြာကျ၍ ကောင်းကင်၌ပျောက်ကုန်၏။ မြေမှ မီးလျှံသည် နတ်ပြည်၌ ရွှေဗိမာန်အဆင့်ဆင့်တို့ကို မီးစွဲ၍ ပဌမဈာန် သုံးဘုံအထိ အဏုမြူမျှ သင်္ခါရ မကျန်အောင် လောင်ပြီးမှ မီးငြိမ်း၏။ ဆီထောပတ် မီးလောင်သကဲ့သို့ ပြာမျှမကျန် အလျှံဖြစ်၍ ငြိမ်း၏။ ထက်အောက် ကောင်းကင်တခုလုံး မှောင်အတိ ဖြစ်၏။

နေတစင်းထွက်-စိုက်ပျိုးပျက်၏။ နှစ်ထွက်-မြစ်ငယ်၊ သုံးသွယ် မြစ်ကြီး၊ အိုင်ကြီး-လေးစင်း၊ ငါးစင်-သမုဒ္ဒ၊ ခိုးထုတ်-ခြောက်ဖြစ်၊ ခုနစ်-မီးလောင်၊ ကမ္ဘာပြောင်သည်-ရိပ်ရောင်သူငါ့ မကြွင်းတည်း။

ထို့နောက် ကာလကြာလတ်သော် ကမ္ဘာပြုမိုးကြီးသည် စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းလုံး ပြည့်အောင် ရွာ၏။ မိုးရေ အစုသည် လေအစုမ်းဖြင့် ကြာရွက်၌ တည်သကဲ့သို့ တခဲနက် တည်၏။ တဖြည်းဖြည်း ရေလျော့ သောအခါ ဗြဟ္မာပြည်၊ နတ်ပြည်တို့ ပေါ်လာကုန်၏။ ရသပထဝီ မြေပြင်လည်း ပေါ်လာ၏။ မဟာဗောဓိမလ္လင်နေရာသည် ပျက်သောအခါ နောက်ဆုံးပျက်၏။ တည်သောအခါ ရှေးဦးစွာတည်၏။ ထိုအခါ ဗြဟ္မာ တို့သည် ကံကုန်၍ ဥပပါတ်လူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အရောင်အဝါ ရှိကုန်၏။ ကောင်းကင်၌ သွားနိုင်ကုန်၏။ ထိုလူတို့သည် ရသပထဝီကို သုံးစားကြ သဖြင့် အရောင်အဝါ ကွယ်၏။ ထိုအခါ အလင်းတောင်တကြာသဖြင့် နေ၊ လ၊ နက္ခတ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ကုန်း၊ ချိုင့်တို့ ပေါ်လာကုန်၏။ ရသပထဝီ သုံး စား၍ အချို့ အဆင်းလှကုန်၏။ အချို့ မလှကုန်။ လှသူတို့သည် မလှသူတို့ကို မာနထားကြသဖြင့် ရသပထဝီ ကွယ်၏။ ထို့နောက် မြေလွှာပေါ်လာ၏။ မြေလွှာလည်း ထို့အတူ မာနစွမ်းကြောင့် ကွယ်၍ ပဒါလတာ ပေါ်လာ ၏။ ပဒါလတာ ကွယ်သောအခါ သလေးဆန် ပေါ်လာ၏။ သလေးဆန် ကိုချက်၍စားကြသည်မှစ၍ ကျင်ငယ်၊ ကျင်ကြီး ဖြစ်ပြီးလျှင် ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့ ဖြစ်လာကုန်၏။ အချင်းချင်း တစ်မိမိမှ ရှု၍ ကာမရာဂ ဖြစ်လာ ၏။ ထိုအခါ အိမ်ဆောက်၍ နေကြကုန်၏။ ထို့နောက် လူပျင်းတို့သည် သလေးဆန်ကို များစွာယူ၍ သိုလှောင်ကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ ဖွဲ့၊ ဆန်ခွဲ၊

အခွံနှင့်တကွ စပါးဖြစ်လာကုန်၏။ ရိတ်ယူရာဌာန၌လည်း နောက်ထပ် အလိုလိုမပေါက်ကုန်။ ထို့နောက် လယ်လုပ်ကြရ၏။ ထို့နောက် ခိုးသူ၊ မုသဝါဒ ဆိုသူတို့ဖြစ်လာကြ၍ သမ္မတမင်းမြှောက်ကုန်၏။ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ ကုန်သည်၊ သူဆင်းရဲဟု အမျိုးလေးပါး ကွဲပြားလာ၏။

ဤသို့လျှင် ကမ္ဘာဖျက်မိုး ရွာသည်မှစ၍ မီးလျှံစဲသည်တိုင်အောင် သံဝဋ္ဌကပ်မည်၏။ အသင်္ချေယျကာလ ကြာ၏။ မီးလျှံစဲသည်မှစ၍ ကမ္ဘာ ပြုမိုး ရွာသည်တိုင်အောင် သံဝဋ္ဌဌာယံကပ်၊ ကမ္ဘာပြုမိုး ရွာသည်မှ စ၍ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်ပေါ်သည်တိုင်အောင် ဝိဝဋ္ဌကပ်။ နေ၊ လ၊ နက္ခတ် ပေါ်သည်မှစ၍ ကမ္ဘာဖျက်မိုးရွာသည့် တိုင်အောင် ဝိဝဋ္ဌဌာယံကပ် မည်၏။ လေးကပ်သုံး အသင်္ချေယျကာလချည်း ဖြစ်၏။ အသင်္ချေယျ တကပ်၌ အန္တရကပ် ၆၄-ကပ်ရှိ၏။ ကေစိတို့ကား ၂၀-ဟု ဆိုကုန်၏။ အသင်္ချေယျ အသက်တမ်းမှ ဆယ်နှစ်တမ်းကျအောင် ဆုတ်ခြင်း၊ ဆယ်နှစ်မှ အသင်္ချေတိုင်အောင် တက်ခြင်းအားဖြင့် တက်ကပ်၊ ဆုတ်ကပ် နှစ်ခုသည် အန္တရကပ်တကပ် ဖြစ်၏။

[ဤကား ပဌမဗျာန်သုံးဘုံထိ ကမ္ဘာကြီး မီးဖျက်ပုံတည်း။]

ရေဖျက်သောအခါ ဒုတိယဗျာန်သုံးဘုံထိ ရေနှူး၍ ကမ္ဘာကြီးပျက်၏။ လေဖျက်သောအခါ တတိယဗျာန်သုံးဘုံထိ လေ၌လွင့်၍ ကမ္ဘာကြီးပျက်၏။

သတ္တဝါတို့ ထုဂများသောအခါ ကမ္ဘာ မီးဖျက်သည်။ ဒေါသများ သောအခါ ရေဖျက်သည်။ မောဟများသောအခါ လေဖျက်သည်။ ဤသို့ ဆိုသော်လည်း မီးခုနစ်ကြိမ်ဖျက်ပြီးမှ ရေတကြိမ် ဖျက်၏။ မီးခုနစ်ကြိမ်၊ ရေတကြိမ်အားဖြင့် ၆၃-ကမ္ဘာလွန်၍ ၆၄-ကမ္ဘာမြောက် ထောက်လုတ် သော် ရေအကြိမ်ဖြစ်သော်လည်း ရေမဖျက်ပဲ လေတကြိမ် ဖျက်၏။ မီး ခုနစ်ကြိမ်၊ ရေတကြိမ်၊ လေတကြိမ် ၆၄-သင့်အောင်ယူ။ သတ္တဝါတို့ ထုဂ များသောကြောင့် ကမ္ဘာ၌ မီးဖျက်ခြင်း များသည်။

ဤသို့လျှင် သြကာသလောကပျက်ပုံ၊ တည်ပုံ အကြောင်းစုံတို့ကို လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါ သင်္ခါရတို့ကိုလည်းကောင်း ဝေဖန်သော အခြင်း အရာဖြင့် သိသောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် လောကဝိဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။

အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ (နှစ်နည်း၊ သုံးနက်)

(၁) မိမိထက်လွန်မြတ်သူ မရှိခြင်းကား သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဝိမုတ္တိ၊ ဝိမုတ္တိ ဉာဏဒဿန ဟူသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် ဘုရားရှင်အား တူသော သူ မရှိ။ အတုမရှိသော ဘုရားချင်းသာ ငင်စစ်တူ၏။ သီလ၏ဥပနိသယ အကြောင်းဖြစ်သော ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့လည်း သူတပါး နှင့် မတူ။ အကြောင်းထူးဖြစ်သော သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဝီရိယ၊ ပညာတို့လည်း သူတပါးနှင့် မတူ။ သီလ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ဝါသနာမျှ မကျန်အောင် သုတ်သင်သည်။ ထိုသီလကြောင့် တလောကလုံးကို အသာဆုံးဖြစ်၍ လွမ်း၏။ မိမိကို လွမ်းနိုင်သူ မရှိ။ ဥတ္တရလွန်သောသူ၊ န-မရှိ ဟူသော အနက်ကြောင့် အနုတ္တရ မည်၏။

(၂) ယောက်ျားတို့ကို ဆုံးမခြင်းကား မယဉ်ကျေးသဖြင့် ဆုံးမ အပ်သော သူတို့သည် ပုရိသဒမ္မတို့ မည်ကုန်၏။ လူ၊ နတ်၊ တိရစ္ဆာန်ဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ မယဉ်ကျေးသော မိန်းမရှိဆော်လည်း ယောက်ျားကိုသာ ထင်ရှားသောကြောင့် အဦးပြု၍ ဟောသည်။ ဘုရားရှင်သည် အပလာဠ နဂါးမင်း၊ ဓနုပါလ ဆင်ပြောင်စသော တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားတို့ကို ဒေါသ အဆိပ်ကင်းသော သရဏဂုံသီလ၌ တည်အောင် ဆုံးမသည်။ သစ္စက ပရိဗိုဇ်၊ အင်္ဂုလိမာလစသော လူယောက်ျား၊ စတုမဟာရာဇ်အံပါအဝင် တို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမသည်။ ကုသိုလ်ကျိုးပြု၍ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်ပြစ်ပြု၍ ကြောက်လန့်ဖွယ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုနှစ်ပါးစုံဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဆုံးမလေသည်။ ပုရိသဒမ္မ-ဆုံးမအပ် သောယောက်ျားတို့ကို၊ အာရထိ-ဆုံးမ၏ဟူသော အနက်ကြောင့် ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ မည်၏။

အာဠဝက နတ်ဘီလူးကြီးသည် ဆုံးမ၍ ယဉ်ကျေးပြီးသောအခါ ဘုရားရှင်၏ မျက်မှောက်တော်တွင် ဤသို့ ဝန်ခံစကား လျှောက်ကြား၏။

“မျက်မှောက်အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုးကို ယခု ဘုရားတပည့်တော်သိရ ခြင်းသည် ဘုရားရှင်လျှင် အကြောင်းရင်း ရှိပါသည်ဘုရား။ မြတ်စွာဘုရား သည် တပည့်တော်၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ အာဠဝီပြည်သို့ ကြွလာတော် မူပါသည်ဘုရား။ အလှူ အကျိုးကြီးရာ ဒက္ခိဏေယျတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဘုရားရှင်ကို တပည့်တော် ယခုမှ သိရပါသည်ဘုရား။”

သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊ ဂါမာဂါမံ ပုရာပုရံ။
နမဿမာနော သမ္ပဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဿ စ သုခမ္ပတံ။

ဘဲန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဇ္ဇတံဂေ၊ ယနေ့ကိုအစပြု၍။ သော အဟံ၊
ထိုဘုရားတပည့်တော်သည်။ သမ္ပဒ္ဓံ၊ ဘုရားရှင်၏ ကောင်းသောအသိ
ဉာဏ် ဂုဏ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဿ၊ တရားဆယ်ပါး၏။ သု ဓမ္ပတဉ္စ၊
ကောင်းစွာ ဆောင်သော ဓမ္မ၏ဖြစ်ကြောင်း ဆောင်ခြင်းဂုဏ်တော်ကို
လည်းကောင်း။ စ၊ တပည့်သံဃာ အပေါင်း၏ ကောင်းသော အကျင့်
ဂုဏ်တော်ကိုလည်းကောင်း။ အဘိတ္တဝိတော၊ ချီးမွမ်း၍။ နမဿမာနော၊
ရှိခိုးလျက်။ ဝါ၊ ဓမ္မသောသကပုဂ္ဂိုလ် ပြုလျက်။ ဂါမာဂါမံ၊ နတ်ရွာ
တရွာမှ တရွာသို့။ ပုရာပုရံ၊ နတ်မြို့တမြို့မှ တမြို့သို့။ ဝိစရိဿာမိ၊ လှည့်
လည်ပါတော့မည်ဘုရား။ ဝါ၊ ရောက်ရာ၌ ဓမ္မသောသကပုဂ္ဂိုလ် ပြုလုပ်
ပါတော့မည်ဘုရား။

ဤသို့ တစိတ်တဒေသ ယဉ်ကျေးပြီးသူတို့ကိုလည်း သီလစင်ကြယ်
သူကို ဈာန်ရအောင်၊ ဈာန်ရသူကို မဂ်၊ ဖိုလ် ရအောင်၊ အောက်မဂ်ဖိုလ်
ရသူကို အထက်အထက် မဂ်ဖိုလ်ရအောင် ဆုံးမသေး၏။ ပဌမ အဂ္ဂ
သာဝက ရှင်သာရိပုတ္တရာသော်မှလည်း အမှိုက်ရှိရာ၌ သမာပတ်ဝင်စား
ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ တပည့်မမှူးတော့အံ့ဟု အကြံဖြစ်ခြင်း
ကြောင့်လည်းကောင်း အဆိုအပြော အဆုံးအမ ခံရလေသေးသည်။

တနည်းကား- အနုတ္တရာ ပုဂ္ဂိုသ ဒမ္မသာရထိသည် အနက်တခုသာ
ရှိသော ဂုဏ်တော်တခု ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်သည် ဆုံးမတတ်သော ဆရာ
တို့တွင် အတုမရှိသော ဆုံးမသူ ဖြစ်၏။ လောက၌ ဆင်ဆရာတို့ဆုံးမ၍
ယဉ်ကျေးသော ဆင်သည် တကြိမ်ပြေးလျှင် အရပ်တခုသို့သာ ရောက်
သည်။ နှစ်ခုသုံးခုတို့သို့ ကိုယ်မလှည့်ပဲ မရောက်။ ဘုရားရှင် ဆုံးမအပ်
သော သူတို့ကား ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်း ဣရိယာပုထ် တခုတည်းဖြင့်
အရပ် ရှစ်မျက်နှာတို့သို့ ကိုယ်မလှည့်ပဲ ရောက်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်
အတုမရှိ အမြတ်ဆုံး ဆုံးမတတ်သူ ဖြစ်၏။

ဤသို့ သမာပတ်ရှစ်ပါးကို အရပ်ရှစ်မျက်နှာဟု တင်စားသည်။
အချင်းချင်းစပ်သော်လည်း ရောပြွမ်းခြင်း မရှိ။ သီးခြားထင်ရှား၏။ အရပ်
ရှစ်မျက်နှာနှင့် တူ၏။ ထို့ကြောင့် တင်စားသည်။ ဤအရပ်ရှစ်မျက်နှာမျှ
မှက လောကတွင် ဘယ်သူမျှ မရောက်ဖူးသော နိရောဓ သမာပတ်
အရှုပ်သို့လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့လည်းကောင်း ရောက်ကုန်သေး၏။

သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ (နှစ်နက်)

ဤဂုဏ်တော်အနက် နှစ်ပါးတို့တွင်

(၁) နတ်လူတို့၏ဆရာ ဖြစ်ခြင်းကား မျက်မှောက်အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုး၊ ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်တို့ဖြင့် ရထိုက်သည့်အလျောက် ရအောင် နတ်လူတို့ကို ဆုံးမ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် ဆရာဖြစ်တော်မူ၏။ သာသတိဆုံးမတတ်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် သတ္တု မည်၏။

(၂) လှည်းမှူးကြီးဖြစ်ခြင်းကား လှည်းမှူးကြီးသည် ကုန်သည်တို့ကို ရေမရှိသော ခရီးခဲ၊ ခိုးသူ၊ သားရဲရှိသော ခရီးခဲ၊ အစာမရှိသော ခရီးခဲ-ကန္တာရတို့မှ လွန်၍ ဘေးကင်းရာသို့ရောက်အောင် ဆောင်ပို့၏။ ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါ၊ ဝေနေယျတို့ကို ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရုဏရှိသော ခရီးခဲ-ကန္တာရမှလွန်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်အောင် ဆောင်ပို့၏။ ထို့ကြောင့် လှည်းမှူးကြီးသဖွယ် ဖြစ်တော်မူ၏။ အတ္ထ-ဥစ္စာနှင့်၊ သ-တက္ကဖြစ်သောကြောင့် ကုန်သည်သည် သတ္တမည်၏။ သတ္တ-ကုန်သည်ကို၊ ဝါဟ-ဆောင်ပို့သောကြောင့် လှည်းမှူးသည် သတ္တဝါဟု မည်၏။ သဒ္ဓါနည်းဖြင့် သတ္တုလည်း မည်၏။ ဘုရားရှင်သည် လှည်းမှူးနှင့် တူသောကြောင့် သတ္တု မည်၏။

ဤ၌ မြတ်သောသတ္တဝါ၊ မဂ်ဖိုလ်ရထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကိုသာ ပိုင်းခြား၍ နတ်လူဟု ဆိုသည်။ တိရစ္ဆာန်တို့ကိုလည်း ဆုံးမသောဆရာ ဖြစ်သေး၏။ ထိုတိရစ္ဆာန်တို့သည် တရားနာခြင်းဖြင့် အားရှိသော အကြောင်းကိုရ၍ နှစ်ဘဝ၊ သုံးဘဝဖြင့် မဂ်၊ ဖိုလ် ရကုန်၏။

စမ္မာပြည်တွင် ဂဂ္ဂရာ ရေကန်အနီး၌ ဘုရားရှင် တရားဟောသော အခါ သားငယ်တကောင်သည် အသံတော်၌ ဓမ္မသညာဖြင့် အာရုံပြုလျက် ဝပ်နေ၏။ နွားကျောင်းသားတယောက်သည် အမှတ်မဲ့ တုတ်ထောက် လိုက်ရာ သားငယ်၏ဦးခေါင်း၌ ထောက်မိ၏။ သားငယ်သည် သေ၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ရွှေပိမာန်၌ နတ်သမီးအပေါင်းခြံရံလျက် နတ်သားဖြစ်၏။ ထိုခဏတွင် ဆင်ခြင်၍ ဘုရားရှင်ထံ လာပြီးလျှင် ရှိခိုး၍ ထိုအကြောင်း လျှောက်၏။ ဘုရားရှင် တရားဟော၍ (၈၄၀၀၀) မှ မဂ်၊ ဖိုလ် ရကုန်၏။ ဖားနတ်သားလည်း သောတာပန်တည်၍ ဂါထာနှစ်ခု ဖြင့် လျှောက်ကြား၍ နတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

မဟုတ် စိတ္တပုဿာဒဿိ၊ ဣဒ္ဓိံ ပဿ ယသဉ္စ မေ။
 အာနုဘာဝဉ္စ မေ ပဿ၊ ဝဏ္ဏံ ပဿ ဇုတိဉ္စ မေ။
 ယေစ တေ ဒိဿမဒ္ဓာနံ၊ ဓမ္မံ အသောသု ဂေါတမ။
 ပတ္တာ တေ အစလံ ဌာနံ၊ ယတ္ထ ဂန္ဓာ န သောစရေ။

ဂေါတမ၊ ဂေါတမအန္ဓယ်ရှိသော မြတ်စွာဘုရား။ မဟုတ်၊ တိခဏမျှ။
 စိတ္တပုဿာဒဿိ၊ စိတ်ကြည်ညိုခြင်း ရှိသော။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ဣဒ္ဓိံစ၊
 တန်ခိုးကိုလည်းကောင်း။ ယသဉ္စ၊ အခြံအရံကိုလည်းကောင်း။ ပဿ၊
 ကြည့်ရှုပါလော့။ အာနုဘာဝဉ္စ၊ အာနုဘော်ကိုလည်းကောင်း။ ပဿ၊
 ကြည့်ရှုပါလော့။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ဝဏ္ဏဉ္စ၊ အဆင်းကိုလည်းကောင်း။
 ဇုတိဉ္စ၊ အရောင်အဝါကိုလည်းကောင်း။ ပဿ၊ ကြည့်ရှုပါလော့။

ယေစ၊ အကြင်သူတို့သည်ကား။ တေ၊ ရှင်တော်ဘုရား၏။ ဓမ္မံ၊ တရား
 ကို။ ဒိဿမဒ္ဓာနံ၊ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး။ အသောသု၊ ကြား
 နာရကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်သို့။ ဂန္ဓာ၊ ရောက်
 သည်ရှိသော်။ န သောစရေ၊ မစိုးရိမ်ရကုန်။ အစလံ၊ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ
 သော။ တံဌာနံ၊ ထိုအရပ်သို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်ကုန်၏။ ဝါ၊ ရောက်ကြပြီး၊
 ရောက်ကြဆဲ၊ ရောက်ကြကုန်လတ္တံ့။

ဗုဒ္ဓော (နှစ်နက်)

ဗုဒ္ဓောအနက် နှစ်ပါးတို့တွင်

(၁) သိထိုက်သော ဧည့် ဖျစ်မိတို့ကို သိခြင်းကား သိထိုက်သော
 ဧည့် ယျမ်းတရားသည် သင်္ခါရ၊ ဝိကာရ၊ လက္ခဏာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ဟု
 ငါးမျိုး ရှိ၏။ ဥပါဒ်၊ ဌာ၊ ဘင် မကင်းသော စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်သည်
 သင်္ခါရ မည်၏။ ရုပ်တို့၏ အမူအရာဖြစ်သော ဝိကာရရုပ် ငါးခုသည်
 ဝိကာရ မည်၏။ ဥပါဒ်၊ ဌာ၊ ဘင်ဖြစ်သော လက္ခဏာရုပ်လေးခုသည် လက္ခဏာ
 မည်၏။ သဥပါဒ်သော အနုပါဒ်သော နိဗ္ဗာန်သည် နိဗ္ဗာန် မည်၏။
 သဒ္ဓပညတ်၊ အတ္ထပညတ်သည် ပညတ်မည်၏။ ဤအလုံးစုံတို့ကို ဝိမောက္ခန္တိ
 ကဉာဏ်စွမ်းဖြင့် ဘုရားရှင် သိ၏။ ဗုဒ္ဓတို့-သိတတ်၏ ဟူသော အနက်
 ကြောင့် ဗုဒ္ဓ မည်၏။

ဤ၌ အရဟတ္တမဂ်သည် ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူလက်မှ လွတ်ဆဲ
 ဖြစ်၍ ဝိမောက္ခ မည်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်သည် ထိုမဂ်အဆုံး၌ ဖြစ်၍

ဝိမောက္ခန္ဓ မည်၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ် စသော ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော် အားလုံး သည် အရဟတ္တဖိုလ် ရခြင်းဖြင့် အတူရသောကြောင့် ဝိမောက္ခန္ဓက ဉာဏ်တော် မည်၏။

(၂) သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင်သိ၍ သူတပါးတို့ကိုလည်း သိစေ ခြင်းကား ဘုရားရှင်သည် သစ္စာလေးပါးတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိသည်။ မိမိ သိသကဲ့သို့ သူတပါးကိုလည်း သိအောင် ဟောပြုသည်။ ဗုဒ္ဓတိ၊ သိ၏။ ဗောဓေတိ၊ သိစေ၏ဟူသော အနက်နှစ်ပါးကြောင့် *ဗုဒ္ဓ မည်၏။

ဘဂဝါ (ခြောက်နက်)

ဘဂဝါဟူသောအမည်သည် ရှိသေထိုက်သော ဂုဏ်ထူးလည်း ရှိသူ၏ အမည်၊ ဆရာဖြစ်သူ၏ အမည်လည်း ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်အားကား တစုံတယောက် မှည့်ရသည် မဟုတ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရသည်နှင့်တကွ ဖြစ်လာသော ဝိမောက္ခန္ဓကအမည် ဖြစ်၏။ ဂုဏ်တော်ကြောင့် ရသော အမည် ဖြစ်၏။ ထိုဂုဏ်တော်တို့ကို နိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ “ဘဂိ ဘဇီ” စသော ဂါထာဖြင့် ပြသည်။ ဋီကာတို့၌ “ဘဂဝါ ဘတဝါ” စသော ဂါထာဖြင့် ပြသည်။

ဤ၌ ဘဂဝါဂုဏ်တော် ခြောက်နက် ပြသည်တို့တွင်

(၁) အထုတ်အထိပ်သို့ရောက်သောဘုန်းကံ ရှိခြင်းကား ဘုရားရှင် ဖြည့်ကျင့်သော ပါရမီသည် ဒါန-သီလ၊ နိက္ခမာ၊ ပညာ-ဝီရိယ (၅)၊ ခန္တီ-သစ္စာ၊ ဓိဋ္ဌာနာ၊ မေတ္တာ-ဥပေက္ခာ(၅)ဟု ဆယ်ပါးရှိ၏။ ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ပစ္စည်းဥစ္စာမငဲ့လျှင် ပါရမီ၊ အင်္ဂါခြေလက်မငဲ့လျှင် ဥပပါရမီ၊ အသက် မငဲ့လျှင် ပရမတ္ထပါရမီဟု သုံးမျိုးစီပြား၍ အပြားသုံးဆယ် ဖြစ်၏။ ဤသို့

* သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓအထူးကား သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်တော်ဖြင့် သစ္စာ လေးပါးကို ကျဉ်းကျယ်သိပုံကို ပြသည်။ ထိုးထွင်း၍သိသော (ပဋိဝေဓ) ဉာဏ်၏ အာနုဘော်ကိုလည်း ပြသည်။ ဤဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ဖြင့် သစ္စာ လေးပါးကိုလည်းကောင်း၊ သိထိုက်သမျှ ညေယျဓမ် အလုံးစုံကို လည်း ကောင်း သိပုံကို ပြသည်။ သူတပါးကို သိအောင် တရားဟောသော (ဒေသနာ) ဉာဏ်၏ အာနုဘော်ကိုလည်း ပြသည်။ ဤကား အထူးတည်း။

အပြားသုံးဆယ်ပြည့်သော ပါရမီသည်လောကီချမ်းသာ၊ လောကုတ္တရာ
 ချမ်းသာအားလုံးကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော
 ကုသိုလ်ကံ မည်၏။ ဘာဂျ မည်၏။ ဘုရားရှင်သည် ဤသို့သောကုသိုလ်
 ကံရှိသူ ဖြစ်၏။ ဘာဂျ-ဘုန်းကံ၊ ဝန္တု-ရှိသည်ဟူသော အနက်ကြောင့်
 ဘာဂျဝန္တုဟု ဆိုအပ်လျက် သဒ္ဓါနည်းဖြင့် ဘဂဝန္တု မည်၏။

(၂) အသိန်းမကသော ကိလေသာ-အကျဉ်းအားဖြင့် မာရ်ငါးဖြာ
 ဖျက်ခြင်းကား ကိလေသာတို့သည် လောဘ ဒေါသ စသည်၊ အဟိရိက
 အနောတ္တပ္ပစသည်၊ အာသဝ ဩဃစသည်၊ အကုသိုလ်ဆယ်ပါး၊ ဒိဋ္ဌိ
 ၆၂-ပါး၊ တဏှာ ၁၀၈-ပါး စသည်ဖြင့် အသိန်းမက များလှကုန်၏။
 အကျဉ်းအားဖြင့် “မစ္စု-ဒေဝ၊ ကိလေသာ၊ ခန္ဓ-ဘိသင်္ခါ” ဟု မာရ်ငါးပါး
 ဖြစ်၏။ ဤအလုံးစုံသော ကိလေသာ ဘေးရန်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် မာရ်
 ငါးဖြာကို ဘုရားရှင် ဖျက်ဆီးသောကြောင့် ဘဂ္ဂဝါဟု ဆိုအပ်လျက်
 ဘဂဝါဟု ဆို၏။ ဘဂဝန္တု မည်၏။

ဤ၌ ကိလေသာသည် မျက်မှောက်၊ တမလွန် အကျိုးမဲ့ဆောင်သော
 ကြောင့် သွတ်ခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်းအနက်ဖြင့် မာရမည်၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည်
 သူသတ်ယောက်ျားပမာ သတ်ဘတ်သောကြောင့် မာရမည်၏။ အဘိ
 သင်္ခါရသည် (လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ ဖြစ်၏။) ဇာတိ၊ ဇရာ
 စသည်ဖြင့် ကြီးကျယ်စွာ ပျက်စီးအောင် နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့် မာရ
 မည်၏။ ဒေဝပုတ္တသည် (လောဘ၊ ဒေါသစသော) ကိလေသာဖြစ်အောင်
 လှည့်စား၍ ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် မာရမည်၏။ မစ္စုသည်
 အသက်ထွက်အောင်၊ အနာများအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် မာရမည်၏။
 ထိုတွင် ကိလေသာမာရ်ကို အမြစ်ရင်းဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် နောင်မဖြစ်နိုင်
 အောင် ဖျက်သည်။ ခန္ဓမာရ်ကို အကြောင်းသမုဒယပယ်ခြင်း၊ ပိုင်းခြား၍
 သိခြင်းဖြင့် နောင်မဖြစ်နိုင်အောင် ဖျက်သည်။ အဘိသင်္ခါရမာရ်ကို
 အဖော်ကင်းအောင် ပြုခြင်းဖြင့် နောင်မဖြစ်နိုင်အောင် ဖျက်သည်။ ဒေဝ
 ပုတ္တမာရ်ကို မာရ်နတ်၏ စစ်သားအပေါင်းကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ဖျက်သည်။
 မစ္စုမာရ်ကို သေရာအရပ်ကို လွန်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ- ခန္ဓမာရ်ဖျက်ခြင်းဖြင့်
 ဖျက်သည်။

ဘာဂျဝါ၊ ဘဂ္ဂဝါ-နှစ်ပါးတို့တွင် ဘာဂျဝါဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ရူပကာယ
 ပြည့်စုံခြင်းကို ပြ၏။ ဘဂ္ဂဝါဖြင့် ဓမ္မကာယ ပြည့်စုံခြင်းကိုပြ၏။ ထို့အတူ

လူတိုင်းမြတ်နိုးခြင်း ပညာရှိတို့ အထူးမြတ်နိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ လူတို့ ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ ရဟန်းတို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ချဉ်းကပ်သူ တို့၏ ကိုယ်ဒုက္ခ ပယ်နိုင်ခြင်း၊ စိတ်ဒုက္ခ ပယ်နိုင်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အာမိသဒါနဖြင့် ဓမ္မဒါနဖြင့် ကျေးဇူးများခြင်းကို လည်းကောင်း၊ လောကီချမ်းသာ လောကုတ္တရာချမ်းသာ ရစေခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ပြန်။

(၃) ဣဿရိယ စသော ဘုန်းခြောက်ပါး ရှိခြင်းကား ဣဿရိယ စသား ခြောက်ပါးသောတရားသည် ဘဂမည်၏။ ထိုတွင် မိမိစိတ်တော် ကို လွန်စွာ အစိုးရခြင်းသည်၊ ဝါ-ဝသီဘော် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ပဋိကူလ စသည်၌ အပဋိကူလ စသည်ဖြင့် နေနိုင်ခြင်းသည် ဣဿရိယမည်၏။ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော အဏိမာ၊ လဗ္ဗိမာ၊ မဟိမာ စသော လောကီ တန်ခိုးရှစ်ပါးသည်လည်း ဣဿရိယ မည်၏။ လောကုတ္တရာတရားသည် ဓမ္မမည်၏။ *လောကသုံးပါးလုံး ပျံ့သော ဟုတ်မှန်တိုင်းသော ဂုဏ်ဖြင့် ရသော အလွန် စင်ကြယ်သော အကျော်အစောသည် ယသမည်၏။ ရူပ ကာယကို ဖူးမြင်လိုသူတို့၏ မျက်စိကြည်လင်ကြောင်းဖြစ်သော အင်္ဂါ ကြီးငယ်ပြည့်စုံခြင်းသည် သီရိမည်၏။ မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုး အလို ရှိတိုင်း၊ တောင့်တတိုင်း ပြည့်စုံစေခြင်းသည် ကာမ မည်၏။ လူအပေါင်း အလေးပြုကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယပါရမီ-သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်သည် ပယတ္တ မည်၏။ ဘုရားရှင်သည် ဤဘဂတရား ခြောက်ပါးရှိသောကြောင့် ဘဂဝါ မည်၏။ ဘဂဝန္တု မည်၏။

လောကီတန်ခိုး ရှစ်ပါးတို့တွင် ကိုယ်တော်ကို အကျူးမှုမျှ ငယ်အောင် ဖန်ဆင်းခြင်းသည် အဏိမာတန်ခိုးတော် မည်၏။ ကောင်းကင် ခြေဖြင့် သွားနိုင်အောင်၊ ပေါ့ပါးအောင် ဖန်ဆင်းခြင်းသည် လဗ္ဗိမာ၊ ကိုယ် တော်ကို ကြီးအောင်ဖန်ဆင်းခြင်းသည် မဟိမာ၊ လိုရာအရပ်သို့ရောက်နိုင် ခြင်းသည် ပတ္တိ၊ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း စသည်ဖြင့် လိုတိုင်းပြီးခြင်းသည် ပါကမ္မ၊ ဝသီဘော် အစိုးရခြင်းသည် ဤသိတာ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ စသည်၌ ဝသီဘော်သည်

* ဤ၌ အရူပဘုံ အဘယ်သို့ ပျံ့သနည်းဟူမူ ဤလူ့ပြည်၌ ဂုဏ်တော် သိ၍ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သူတို့အား ဣတိပိ သောဘဂဝါ စသည်ဖြင့် ကျော် စောခြင်း ထင်ရှား၏။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ဖလဋ္ဌာန် လေး နှစ်ယောက်လုံး ထိုဘုံ၌ ရှိသည်။

ဝသိတာ၊ ကောင်းကင်သွားခြင်း၊ လိုရာပြုခြင်းတို့၌ အပြီးသို့ရောက်ခြင်းသည် ယတ္တကာမဝသာယိတာတန်ခိုးတော် မည်၏။ ဤရှစ်ပါးလုံးသည် ဣဒ္ဓိဝိဓ၌ အကျုံးဝင်၏။ ဘုရားရှင်အား သူတပါးနှင့် မဆက်ဆံပဲ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်၏။

(၄) ကုသိုလ်စသောအပြား၊ ခန္ဓာစသောအပြားဖြင့် တရားဟောကြားခြင်းကား ဓမ္မသင်္ဂဏိကျမ်း၌ တရားတို့ကို ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတစသော တိက၊ ဒုက္ခတို့ဖြင့် ဝေဖန်၍ ဟော၏။ ဝိဘင်းကျမ်းစသည်တို့၌ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ စသည်ဖြင့် ဟော၏။ သစ္စာလေးပါးကို ၁၆-နက်ဝေဖန်၍ ဟော၏။ ထိုသို့ ဝေဖန် ဟောကြားသောကြောင့် ဝိဘတ္တဝါဟု ဆိုအပ်လျက် ဘဂဝါဟု ဆိုသည်။ ဘဂဝန္တု မည်၏။

(၅) ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို အကြိမ်ကြိမ် မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်းကား ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၊ အရိယဝိဟာရတို့ကို လည်းကောင်း၊ ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပဓိဝိဝေကတို့ကို လည်းကောင်း၊ သုညတဝိမောက္ခ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဟူသော မဂ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ တံပါးသောလောကီ လောကုတ္တရာ ဈာန်၊ အဘိညာ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အာရုံပြုကာ ပွားများကာ မှီဝဲ၏။ အကြိမ်များစွာ ပြု၏။ ထိုသို့ မှီဝဲသောကြောင့် ဘတ္တဝါဟုဆိုအပ်လျက် ဘဂဝါဟု ဆိုသည်။ ဘဂဝန္တု မည်၏။

ဤ၌ ကသိုဏ်းစသည်ကို အာရုံပြုသော ရူပဈာန်သည် ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ မေတ္တာဈာန်စသည်သည် ဗြဟ္မဝိဟာရ၊ ဖလသမာပတ်သည် အရိယဝိဟာရမည်၏။ ကာမဆိတ်ရာ တကိုယ်တည်းနေခြင်းသည် ကာယဝိဝေက၊ နိဝရဏစသည် ဆိတ်ရာ *ဈာန်စိတ်ဖြင့်နေခြင်းသည် စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပဓိလေးပါးဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ဥပဓိဝိဝေက မည်၏။ ဥပဓိလေးပါးကား ကာမ၊ ခန္ဓာ၊ ကိလေသ၊ အဘိသင်္ခါရတည်း။ ကာမအာရုံ ငါးပါးသည် ကာမသုခ၏တည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ကာမုပဓိ၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ခန္ဓုပဓိ၊ ကိလေသာသည် အပါယ်ဒုက္ခ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကိလေသုပဓိ၊ စေတနာကံဟူသော အဘိသင်္ခါရသည် ဘဝဒုက္ခ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် အဘိသင်္ခါရုပဓိ မည်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် ဤဥပဓိလေးပါးမှ ဆိတ်၏။

* [ဈာန်ဖြင့် အဘိညာကိုလည်း ယူသည်။]

(၆) ဘဝတို့၌ ပြေးသွားသော တဏှာကို ထွေးအန်ခြင်းကား ဘဝသုံးပါး၌ တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်ကာ ပြေးသွားကြရာ၌ တဏှာ သည် ပြဋ္ဌာန်း၏။ ခေါင်းဆောင် ဖြစ်၏။ ဤတဏှာကို အရိယာမဂ် ခံတွင်းဖြင့် ထွေးအန်ပယ်စွန့်၏။ ထို့ကြောင့် ဘဝဂမနဝန္တဟု ဆိုအပ် လျက် ဘဂဝါဟု ဆိုသည်။ ဘဝ-ဘဝတို့၌၊ ဂမန-ပြေးသွားသော တဏှာ ကို၊ ဝန္တ-ထွေးအန်သည်ဟူသော အနက်ကြောင့် ဘဂဝန္တ မည်၏။

အကျဉ်းချီးကျူးပုံ (၆ နက်)

ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ၊
ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော။

ဇိနော၊ ဘုရားရှင်သည်။ ဘာဂျဝါ၊ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဒါနစသော ပါရမီဘုန်းကံ ရှိတော်မူ၏။ ဘဂ္ဂဝါ၊ အသိန်းမကသော ကိလေသာ အကျဉ်းအားဖြင့် မာရ်ငါးဖြာကို ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ ဘဂဟိ၊ ဣဿရိယစသော ဘဂတရားတို့နှင့် ယုတ္တော၊ ယှဉ်၏။ ဝိဘတ္တဝါ၊ တရားတို့ကို ဝေဖန်ဟောကြားတတ်၏။ ဘတ္တဝါ၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် တို့ကို အကြိမ်ကြိမ်မှီဝဲဆည်းကပ်၏။ ဘဝေသု၊ ဘဝသုံးပါးတို့၌။ ဝန္တ ဂမနော၊ ထွေးအန်ပြီးသော သွားခြင်း ရှိ၏။ တတော၊ ထို့ကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝန္တ မည်တော်မူ၏။

နိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ချီးကျူးပုံ (၉ နက်)

ဘဂီ ဘဇီ ဘာဂီ ဝိဘတ္တဝါ ဣတိ၊
အကာသိ ဘဂ္ဂန္တိ ဂရူတိ ဘာဂျဝါ။
ဗဟူဟိ ဉာယေဟိ သုဘာဝိတတ္တနော၊
ဘဝန္တဂေါ သော ဘဂဝါတိ ဝုစ္စတိ။

သော၊ ထိုဘုရားသည်။ ဘဂီ၊ ဣဿရိယ စသည်အပြား ဘုန်းခြောက် ပါးရှိ၏။ ဘဇီ၊ မဂ်ဖိုလ်စသော တရားရတနာကို အဘို့အားဖြင့် ဟောကြား၏။ ဝါ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ တောကျောင်းသို့ ချဉ်းကပ်လေ့ ရှိ၏။ ဘာဂီ၊ ပစ္စည်းလေးပါး၏အဘို့ ရှိ၏။ ဝါ၊ တရားနှစ်အရသာအဘို့ ရှိ၏။ ဝိဘတ္တဝါ၊ တွဲရားရတနာ-ဓမ္မအရသာ၊ အတ္ထအရသာ၊ ဝိမုတ္တိအရသာကို

ဝေငှတတ်၏။ ဘဝံ၊ မကောင်းမှု ဖျက်ဆီးခြင်းကို။ အာကာသိ၊ ပြု၏။
 ဂရု၊ အလေးပြုအပ်သောဆရာ ဖြစ်၏။ ဘာဂျဝါ၊ ပါရမီဘုန်းကံ ရှိ၏။
 ဗဟူဟိ၊ များစွာကုန်သော။ ဉာယေဟိ၊ ဘာဝနာစဉ်တို့ဖြင့်။ သုဘာဝိ-
 တတ္တနော- သုဘာ ဝိတတ္တာ၊ ကောင်းစွာ ပွားအပ်သောသဘော ရှိ၏။
 ဘဝန္တဂေါ၊ ဘဝ၏အဆုံး ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ဉာဏ်ဖြင့် သွားတတ်
 ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဘဂဝါတိ၊ ဘဂဝန္တ မည်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊
 ဆိုအပ်၏။

ဋီကာတို့၌ ချီးကျူးပုံ (၇ နက်)

ဘာဂဝါ ဘတဝါ ဘာဂေါ၊ ဘဂေ စ ဝနိ ဘတ္တဝါ။
 ဘဂေ ဝမိ တထာ ဘာဂေ၊ ဝမိတိ ဘဂဝါ ဇိနော။

ဇိနော၊ ဘုရားရှင်သည်။ ဘာဂဝါ၊ သူတပါးနှင့် မဆက်ဆံသော
 သီလစသော ဂုဏ်တော်အစု များစွာ ရှိ၏။ ဘတဝါ၊ ဗျာဒိတ်ခံသည်မှ
 စ၍ ဆည်းပူးသော ဘုရားဖြစ်ကြောင်းတရား များစွာ ရှိ၏။ ဘာဂေါ၊
 နေ့စဉ်ဝင်စားအပ်သော ကုဋေ ၂၄ သိန်းသော သမာပတ်တို့ကို။ ဝနိ၊
 မပြတ်မှီဝဲ၏။ တနည်း။ ဘာဂေါ၊ သီအပ်၊ ပယ်အပ်၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်၊
 ပွားစေအပ်သော အဖို့ရှိသော ဘုရားတို့ကို။ ဝနိ၊ အာရုံပြုကာ ပွားများကာ
 မှီဝဲ၏။ တနည်း- ဘာဂေါ၊ သီလ၊ သမာဓိစသော သာဝကတို့အား
 ထိုက်သော ဂုဏ်အဖို့အစုတို့ကို။ ဝနိ၊ ဝေနေယျသန္တာန်၌ အဘယ်ပုံ
 တည်စေရအံ့နည်းဟု တောင့်တ၏။ ဘဂေါ၊ လွန်ကဲသော လောကီ
 စည်းစိမ်တို့ကို။ ဝနိ၊ ဘုရားလောင်းအကျင့် ရင့်စေလျက် ဘုရားမဖြစ်မီ
 မှီဝဲ၏။ တနည်း- ဘဂေါ၊ လွန်ကဲသော လောကုတ္တရာစည်းစိမ်တို့ကို။ ဝနိ၊
 ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် မှီဝဲ၏။ ဘတ္တဝါ၊ သေသော်လည်းမစွန့်ဟု ချစ်မြတ်
 နိုးစွာ ဆည်းကပ်သော ဒဠ္ဇဘတ္တိက ကလျာဏမိတ်ဆွေကောင်း ရှိ၏။
 ဘဂေါ၊ မင်း၏ အသရေဂုဏ်၊ အစိုးရခြင်းဂုဏ်၊ အခြံအရံဂုဏ်ဟူသော
 ဘဂသုံးမျိုးတို့ကို။ ဝမိ၊ တံတွေးထွေး၍ စွန့်အန်တော်မူ၏။ တနည်း- ဘဂေါ၊
 မြင်းမိုရ်၊ ယုဂန်၊ ဟိမဝန္တာ၊ မြောက်ကျွန်းစသည်၌ တကမ္ဘာလုံးတည်သော
 တင့်တယ်ခြင်း (ဘဂေးကြီး) အထူးတို့ကို။ ဝမိ၊ နှစ်သက်စရာဟု မယူ
 မနေမူ၍ စွန့်ခွာသွားတော်မူ၏။ ဘာဂေါ၊ ခန္ဓာ၊ အာယတန စသော
 တရားအစုတို့ကို။ ဝမိ၊ ပြန်မရောက်အောင်စွန့်တော်မူ၏။ တနည်း- ဘာဂေါ၊

ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ပြစ်မဲ့, ပြစ်ရှိ အားလုံးတို့ကို။ ဝမိ၊ ဉာဏ်ခံတွင်းဖြင့် ထွေးစွန့်တော်မူ၏။ [ဓမ္မကိုသော်လည်း ဖောင်ပမာ ကူးရုံငှာသာ။ ကူးပြီး မယူမရှိစွန့်ရာ၏။ အဓမ္မကိုကား ဆိုဖွယ်မရှိ စွန့်ရာ၏။] ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝန္တ မည်တော်မူ၏။

ဂုဏ်တော်ကျဉ်း နှစ်ပါး, သုံးပါး

ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်သည် အကျဉ်းအားဖြင့် အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိ၊ ပရဟိတပဋိပတ္တိဟု ဝါ- မိမိအကျိုးပြည့်၊ သူတပါးအကျိုးကျင့်ဟု နှစ်မျိုး ဖြစ်၏။ အတ္တဟိတသည် ပဟာနုသမ္ပဒါ၊ ဉာဏသမ္ပဒါဟု ဝါ- ပယ်ခြင်း၊ သိခြင်းဟု နှစ်စား ရှိ၏။ ပရဟိတသည် ပယောဂ၊ အာသယဟု ဝါ- * တရားဟောခြင်း၊ ဉာဏ်ရင့်ချိန်စောင့်ခြင်းဟု နှစ်စား ရှိ၏။ အာမိသခံခြင်း စသည်ဖြင့်လည်း အတ္တစရိယာ၊ ပရဟိတပဋိပတ် ဖြစ်သေး၏။

ဂုဏ်တော်ကိုးပါးတို့တွင် ** အရဟံဖြင့် ပဟာနုသမ္ပဒါစွမ်း အတ္တဟိတကို ပြ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ လောကဝိဒ္ဓနှစ်ပါးဖြင့် ဉာဏသမ္ပဒါစွမ်း အတ္တဟိတကို ပြ၏။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နောဖြင့် အတ္တဟိတနှစ်ပါးလုံး ပြ၏။ သုဂတောဖြင့် အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတ အလုံးစုံ ပြ၏။ အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိ၊ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ နှစ်ပါးဖြင့် ပရဟိတ ပြ၏။ *** ဗုဒ္ဓောဖြင့် အတ္တ၊ ပရ အလုံးစုံ ပြ၏။ **** ဘဂဝါဖြင့်လည်း အတ္တ၊ ပရ အလုံးစုံ ပြ၏။

* တရားဟောခြင်း၌ လာဘ်မငဲ့ပဲ ဝင့်မှလွတ်အောင် ဟောသည်။ ဉာဏ်ရင့်ချိန် စောင့်ခြင်း၌ ဆန့်ကျင်သူကိုဖြစ်စေ အကျိုး လိုလား၍ စောင့်သည်။

** ထိုနှစ်ပါးအထူးကား သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် အာနုဘော်ကို ပြ၏။ လောကဝိဒ္ဓဖြင့် အာသယာနုသယဉာဏ် စသည်တို့၏ အာနုဘော်ကို ပြ၏။

*** ထို့ကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောဟု ဆိုပြီးလျက် ဗုဒ္ဓောဟု ဆိုခြင်းသည် အကျိုး ရှိ၏။

**** အတ္တဟိတပဟာနု၊ ဉာဏနှစ်ပါး၌ အာနုဘာဝသဓ္မဒါ၊ ရူပကာယသမ္ပဒါတို့လည်း ပါဝင်ပြီး ဖြစ်ကုန်၏။

တနည်း-ဟေတု၊ ဖလ၊ သတ္တုပကာရဟု၊ ဝါ-အကြောင်းပြည့်စုံခြင်း၊ အကျိုးပြည့်စုံခြင်း၊ သတ္တဝါတို့အား ကျေးဇူးများခြင်းဟူ၍ ဂုဏ်တော် ကျဉ်းသုံးပါး ဖြစ်၏။

အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဝိဇ္ဇာစရုဏသမ္ဗုဒ္ဓော၊ လောကဝိဒ္ဓု လေးပါးဖြင့် ဖလသမ္ပတ္တိစွမ်း ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ပြ၏။ အနုတ္တရောပုရိသ ဒမ္မသာရထံ၊ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ နှစ်ပါးဖြင့် သတ္တုပကာရစွမ်း ဂုဏ်တော်ကို ပြ၏။ ဗုဒ္ဓောဖြင့် ဖလစွမ်း၊ သတ္တုပကာရစွမ်း ဂုဏ်တော် ကို ပြ၏။ သုဂတော၊ ဘဂဝါနှစ်ပါးဖြင့် ဟေတုစွမ်း၊ ဖလစွမ်း၊ သတ္တု ပကာရစွမ်း ဂုဏ်တော်ကို ပြ၏။ [၃၀၄၊ လင်း-ဆန်း ၁၅-၅။]

တရားဂုဏ်တော်ခြောက်ပါး ၁၂၂ နှစ်

သ္မာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော၊ သန္တိဋ္ဌိကော၊ အကာလိ ကော၊ ဟေပဿိကော၊ ဩပနေယျိကော၊ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ။

ဓမ္မော၊ တရားတော်ကို။ ဓမ္မော၊ တရားတော်သည်။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ သ္မာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာ ဟောအပ်၏။ သ္မာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာဟောအပ်သော မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေးတန်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပရိယတ် ဆယ်ပါးသောတရားမြတ် ဖြစ်တော်မူ၏။

သန္တိဋ္ဌိကော၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိလေသာသတ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ် တိုင်မြင်အပ်သော မဂ်ဘုရားလေးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ သန္တိဋ္ဌိကော၊ အရိ ယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် မြင်အပ် သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရား ကိုးပါးဖြစ်တော်မူ၏။ သန္တိဋ္ဌိကော၊ ချီးမွမ်း အပ်သောပညာဖြင့် ကိလေသာကိုအောင်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရား ကိုးပါးဖြစ်တော်မူ၏။ သန္တိဋ္ဌိကော၊ မြင်ခြင်းငှာထိုက်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ [လေးနက်။]

အကာလိကော၊ အခါမလင့် အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ် သော မဂ်တရားလေးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။

ဟေပဿိကော၊ လာလုည့်ရုလုည့်ဟု တိုက်တွန်းအပ်သော အစီ အရင်ကို ခံထိုက်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။

ဩပနေယျိကော၊ မိမိစိတ်၌ဖြစ်အောင် ဆောင်ယူထိုက်သော မဂ်၊
 ဖိုလ်တရား ရှစ်ပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ ဩပနေယျိကော၊ မိမိစိတ်ဖြင့် အာရုံ
 ပြုနိုင်အောင် ဆောင်ယူထိုက်သော နိဗ္ဗာန်တရားတပါး ဖြစ်တော်မူ၏။
 ဩပနေယျိကော၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်ပို့တတ်သော မဂ်
 တရားလေးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ ဩပနေယျိကော၊ မျက်မှောက် ပြုအပ်
 သည့်အဖြစ်သို့ ဆောင်ယူအပ်သော ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရားငါးပါး ဖြစ်တော်
 မူ၏။ [လေးနက်။]

ဝိညဟိ၊ ဥဏ္ဍာဋိတညှစသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ပစ္စတ္တံ၊ မိမိ
 မိမိစိတ်၌။ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သိအပ်ခံစားအပ်သော မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တရား
 ကိုးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။

ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့ ခြောက်ပါးအစ ဂုဏ်တော်အနန္တတို့ဖြင့် ပါကဋံ၊
 ထင်ရှားသော။ ဇိနပူဇိတံ၊ ဘုရားရှင်တို့သည် ဂေါစရသေဝန၊ ဘာဝနာ
 သေဝနဖြင့် အာရုံပြုကာ၊ ပွားများကာ မှီဝဲပူဇော်အပ်သော။ ဓမ္မံ၊ တရား
 ဆယ်ပါးကို။ နမာမိ၊ ဘယလာဘ ကုလကြည်ဝေး သံသာဘေးမှ လွတ်
 ရေးမျှော်ကိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးပါ၏တရား။

သွာက္ခာတောဂုဏ်တော် (တနက် ၁၀-ပါး)

ဤ သွာက္ခာတော ဂုဏ်တော်၌ ပရိယတ္တိဓမ္မကိုလည်း ယူသည်။
 အကာလိကော၌ မဂ်လေးပါးသာယူသည်။ ကြွင်းသော ဂုဏ်တို့၌ လော
 ကုတ္တရာတရားကိုးပါးကို ယူသည်။ ပရိယတ္တိကို ကောင်းစွာ ဟော
 ခြင်းကား ပရိယတ္တိကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး သုံးပါးလုံး ကောင်းခြင်းရှိ
 အောင် ဟော၏။ အနက်ရှိ၊ သဒ္ဓာရှိ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်၍ စင်ကြယ်သော
 ဗြဟ္မစရိယကိုပြလျက် ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော
 ပရိယတ္တိ ဖြစ်၏။

ဂါထာတခုမျှသာ ဟောရာ၌လည်း ထက်ဝန်းကျင် ကောင်းသော
 ကြောင့် ပထမပါဒဖြင့် အစ၌ ကောင်း၏။ ဒုတိယ၊ တတိယပါဒဖြင့်
 အလယ်၌ ကောင်း၏။ စတုတ္ထပါဒဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်း၏။ အနုသန္ဓေ
 တခုရှိသောသုတ် ဖြစ်အံ့၊ နိဒါန်းဖြင့် အစကောင်း၏။ နိဂုံးဖြင့် အဆုံး၌
 ကောင်း၏။ အကြွင်းဖြင့် အလယ်၌ ကောင်း၏။ အနုသန္ဓေများသော

သုတ်ဖြစ်အံ့၊ ပထမအနုသန္ဓေဖြင့် အစဉ် ကောင်း၏။ အဆုံးဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်း၏။ အကြောင်းတို့ဖြင့် အလယ်၌ ကောင်း၏။ တနည်းကား နိဒါန်း အတ္ထုပ္ပတ်ရှိသောကြောင့် အစဉ် ကောင်း၏။ အနက် မဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အကြောင်း ဥဒါဟရုဏ် ရှိခြင်းတို့ဖြင့် ဝေနေယျတို့အား လျော်သောကြောင့် အလယ်၌ ကောင်း၏။ တရားနာသူ သဒ္ဓါဘုရား ဖြစ်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ နိဂုံးဖြင့်လည်းကောင်း အဆုံး၌ ကောင်း၏။

သာသနဓမ္မအားလုံး ပေါင်းချုံးသည်ရှိသော် သီလဖြင့် အစဉ် ကောင်း၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တို့ဖြင့် အလယ်၌ ကောင်း၏။ နိဗ္ဗာန်ဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်း၏။ တနည်း- သီလ၊ သမာဓိဖြင့် အစဉ် ကောင်း၏။ ဝိပဿနာ၊ မဂ်ဖြင့် အလယ်၌ ကောင်း၏။ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ဖြင့် အဆုံး၌ ကောင်း၏။ တနည်း- ဘုရားရှင်၏ ကောင်းစွာ သိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ - ဘုရား အမွန်အစရှိသောကြောင့် အစဉ် ကောင်း၏။ ကောင်းသော ဓမ္မ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- မကောင်းမှု ပယ်ခြင်း၊ ကောင်းမှု ဖြည့်ခြင်း ကြောင့် အလယ်၌ ကောင်း၏။ သံဃာ၏ ကောင်းစွာ ကျင့်ခြင်းကြောင့် ဝါ၊ သံဃာ ကောင်းစွာကျင့်ခြင်းဖြင့် သာသနာ ရှည်စွာ တည်စေသောကြောင့် အဆုံး၌ ကောင်း၏။ တနည်း- တရားနာ၍ ကျင့်သူ ဘုရား ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် အစဉ် အကောင်းဆုံး ကောင်း၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဖြစ် နိုင်ခြင်းကြောင့် အလယ်၌ အလတ်ပိုင်းကောင်း၏။ သာဝကဗောဓိဉာဏ် ရနိုင်ခြင်းကြောင့် အဆုံး၌ အဆုံးသတ် ကောင်း၏။ တနည်း- နာခြင်းဖြင့် ဝဋ်မှလွတ်အောင်နာလျှင် နိဝရဏကင်းသောကြောင့် အစဉ် ကောင်း၏။ ကျင့်ခြင်းဖြင့် သမထချမ်းသာ၊ ဝိပဿနာချမ်းသာ ရသောကြောင့် အလယ်၌ ကောင်း၏။ ပဋိပတ္တိအကျိုး ပြီးသည်ရှိသော် တာဒိဂုဏ် ရသောကြောင့်၊ ဝါ- ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ အာရုံခြောက်ပါး၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် အဆုံး၌ ကောင်း၏။ ဤသို့ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ကောင်းအောင် ဟောသောကြောင့် သွာက္ခာတ မည်၏။

ဤသို့ ကောင်းခြင်းသုံးပါးရှိသော ဓမ္မကို ဟောလျက် ဗြဟ္မစရိယ နှစ်ပါးကို ပြသည်။ သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်သော သာသနဓမ္မ အားလုံးသည် သာသနဗြဟ္မစရိယ မည်၏။ သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် ရေတွက် အပ်သော အရိယာမဂ်သည် မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ မည်၏။ ထိုဗြဟ္မစရိယ

နှစ်ပါးသည် အနက်ရှိသောကြောင့် သိတ္တ မည်၏။ သဒ္ဓါရှိသောကြောင့် သဗျဉ္ဇန မည်၏။ အကျဉ်းပြုသော အနက်၊ ရှေးဦးစွာပြုသော အနက်၊ အကျယ်ဟောသော အနက်၊ ဝေဖန်သော အနက်၊ ပေါ်လွင်အောင်ပြုသော အနက်၊ အပြားအားဖြင့် သိစေသော အနက်၊ ဤသို့သော အနက်ခြောက် ပါးရှိသောကြောင့် သိတ္တ မည်၏။ အက္ခရာ၊ ပုဒ်၊ ဝါကျ၊ ဝေဖန်သော အာကာရ၊ ဝိဂ္ဂိုဟ်၊ အကျယ်ပြုသော နိဋ္ဌေသ၊ ဤသို့သော သဒ္ဓါခြောက် ပါးရှိသောကြောင့် သဗျဉ္ဇန မည်၏။ အတ္ထဂမ္ဘီရ၊ ပဋိဝေဓ ဂမ္ဘီရတို့ ကြောင့် သတ္တ၊ ဓမ္မဂမ္ဘီရ၊ ဒေသနာဂမ္ဘီရတို့ကြောင့် သဗျဉ္ဇန၊ အတ္ထ ပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်တို့၏ အာရုံ ဖြစ်သောကြောင့် သတ္တ၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်တို့၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် သဗျဉ္ဇန မည်၏။ ပညာရှိတို့ သိအပ်၊ ကြည်ညိုအပ်သောကြောင့် သတ္တ၊ သံဒ္ဓါရှိသူတို့ ယုံကြည်အပ်၊ ကြည်ညိုအပ်သောကြောင့် သဗျဉ္ဇန မည်၏။ နောက်ထပ် ထည့်သွင်းဖွယ် မရှိ၊ ဝန်းကျင်ပြည့်သောကြောင့် ကေဝလ ပရိပုဏ္ဏ မည်၏။ ပယ်နုတ်ဖွယ် မရှိ၊ အပြစ်ကင်း၍ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပရိသုဒ္ဓ မည်၏။

တနည်း- ပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း ထင်ရှားသောကြောင့် သတ္တ၊ ပရိယတ် လေ့လာခြင်းဖြင့် အာဂုံဗဟုသုတ ထင်ရှားသောကြောင့် သဗျဉ္ဇန၊ သီလ၊ သမာဓိစသော ဓမ္မက္ခန္ဓာငါးပါး ရှိသောကြောင့် ကေဝလပရိပုဏ္ဏ၊ ဥပက္ကိလေသ ကင်းခြင်း၊ ထွက်မြောက်ခြင်းငှာ ဖြစ်ခြင်း၊ လောကအာမိသ မဲခြင်းတို့ကြောင့် ပရိသုဒ္ဓ မည်၏။ ဤသို့ အနက်ရှိ၊ သဒ္ဓါရှိ၊ ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်၍ စင်ကြယ်သော ဗြဟ္မစရိယကိုပြုခြင်းကြောင့် သွာက္ခာတ မည်၏။ ဤကား ဘုရားရှင်၏ ဗုဒ္ဓတ္ထ၊ အာသဝက္ခယ၌ ရဲရင့်သော ဝေသာရဇ္ဇညာဏ်တော် နှစ်ပါးစွမ်းဖြင့် ဓမ္မ၏ သွာက္ခာတ ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းတည်း။

တနည်း- အနက်ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိသောကြောင့် သုဋ္ဌ-ကောင်း စွာ၊ အက္ခာတော- ဟောအပ်၏ဟူသော အနက်ဖြင့် သွာက္ခာတမည်၏။ အဓိပ္ပာယ်ကား အညတိတ္ထိယတို့ဟောသော တရားသည် အနက်မမှန်ကန်၊ ဖောက်ပြန်လျက် ရှိ၏။ အန္တရာယ် ပြုတတ်သည်ဟု ဟောသော တရားလည်း အန္တရာယ် မပြု။ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သည်ဟု ဟော

သောတရားလည်း မထွက်မြောက်။ ထို့ကြောင့် ထိုတိတ္ထိတို့၏တရားသည် သွာက္ခာတ မဖြစ်ပဲ ဒုရက္ခာတသာ ဖြစ်ချေ၏။ ဘုရားရှင်၏ တရားကား အန္တရာယ်ပြုတတ်သည်ဟု ဟောသော “ကံ-ကိလေသာ၊ ဝိပါက၊ ဝါဒ-တိက္ကမာ” ဟူသော အန္တရာယ်ကမ္မ ငါးပါးသည် ကေန်အန္တရာယ် ပြု၏။ နတ်ရွာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်ကို မရအောင် အန္တရာယ် ပြု၏။ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သည်ဟု ဟောသော အရိယာမဂ် လေးပါးသည် ကေန် ထွက်မြောက်၏။ အနက် ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိ။ ထို့ကြောင့် သွာက္ခာတ မည်၏။

[ဤကား ဘုရားရှင်၏ အန္တရာယ်၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် ရဲရင့်သော ဝေသာ ရဇ္ဇဉာဏ်တော်နှစ်ပါး စွမ်းဖြင့် သွာက္ခာတဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းတည်း။]

လောကုတ္တရာ တရားကို ကောင်းစွာ ဟောခြင်းကား နိဗ္ဗာန်အား လျော်သော ပဋိပတ်ကို နောခြင်း၊ ပဋိပတ်အားလျော်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဟောခြင်းဖြင့် ကောင်းစွာ ဘောတော်မူ၏။ နိဗ္ဗာန်ဆုရက်ကြောင်း အကျင့်ကို ဟောရာ၌ နိဗ္ဗာန်နှင့် အကျင့်သည် ဝင်္ဂါနှင့် ယမုနာကဲ့သို့ နှီးနှော၏။ ညီညွတ်၏။

မဂ်လေးပါး သက်သက်ကိုကား မဂ်လေးပါးသည် အန္တဒ္ဓယသို့ ကပ်ရောက်ခြင်း မရှိ။ သဿတ၊ ဥဒ္ဓစ္စဟူသော အန္တဒ္ဓယ၊ ကာမသုခ၊ အတ္တကိလမထ ဟူသော အန္တဒ္ဓယ။ လိန၊ ဥဒ္ဓစ္စဟူသော အန္တဒ္ဓယ။ ပတိဋ္ဌာန၊ အာယုဟနဟူသော အန္တဒ္ဓယသို့ ကပ်ရောက်ခြင်း မရှိ။ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်သာလျှင် ဤမဂ်သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါမည်၏ဟု ကောင်းစွာ ဟောအပ်၏။ ဖိုလ်လေးပါးသက်သက်ကိုကား ဖိုလ်လေးပါး သည် ပဋိပဿဒ္ဓိပဟာန်ဖြင့် ကိလေသာ ငြိမ်းအေးပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာလျှင် ဤဖိုလ်သည် ကိလေသာ ငြိမ်းအေး၏ဟု ကောင်းစွာ ဟောအပ် ၏။ နိဗ္ဗာန်သက်သက်ကိုကား နိဗ္ဗာန်သည် မြဲ၏။ သေခြင်း မရှိ။ စောင့်ရှောက်ဘိတ်၏။ ပုန်းအောင်းရာ ဖြစ်၏။ ဤသို့စသော သဘော ရှိသောကြောင့်သာလျှင် ဤနိဗ္ဗာန်သည် မြဲ၏။ သေခြင်းမရှိ စသည်ဖြင့် ကောင်းစွာ ဟောအပ်၏။ ဤသို့ ကောင်းစွာ ဟောအပ်သောကြောင့် လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးသည်လည်း သွာက္ခာတ မည်၏။

သန္တိဋ္ဌိကော (လေးနက်၊ ၄ ပါး တနက်၊ ၉ ပါး ၃ နက်)

သန္တိဋ္ဌိကောဂုဏ်တော် အနက်လေးမျိုးတို့တွင်

(၁) မဂ်လေးပါးကို အရိယာတို့ကိုယ်တိုင် မြင်ခြင်းကား အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မဂ်လေးပါးဖြင့် မိမိသန္တာန်၌ ရာဂစသည်တို့မဖြစ်အောင် ပြုကြသည်။ ဤမဂ်ဖြင့် ရာဂစသည်တို့ကို ငါ ပယ်သည်ဟု ကိုယ်တိုင် မြင်ကြသည်။ သူတပါးပြော၍ မြင်ကြရသည် မဟုတ်။ ရာဂစသည် နှိပ်စက်လျှင် မိမိ၊ သူတပါး ပင်ပန်းကြောင်း အားထုတ်၍ စိတ်ဒုက္ခကို ခံစားရသည်။ ရာဂစသည်ကိုပယ်လျှင် ထိုဒုက္ခ မခံစားရ။ ဤသို့ ကိုယ်တွေ့ သန္တိဋ္ဌိက ဖြစ်၏။ သာမံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဒိဋ္ဌိက- မြင်အပ်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် မဂ်လေးပါးသည် သန္တိဋ္ဌိက မည်၏။

(၂) မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ကိုးပါးလုံး အရိယာတို့ကိုယ်တိုင် မြင်ခြင်းကား မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ရပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ဇာတိဖြင့် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ကုန်၏။ ဤမဂ်ဖြင့် ငါလာခဲ့သည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဤသို့သော အကျိုးကို ရ၏ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဤသို့သော အသိတမာတ်ကို မျက်မှောက်ပြု၍ သိရပေပြီဟူ၍ လည်းကောင်း ဆင်ခြင်ကုန်၏။ မြင်ကုန်၏။ ရှုကုန်၏။ သူတပါးကို ယုံ၍ သိခြင်းမျိုး မဟုတ်။ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ကုန်၏။ သာမံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဒိဋ္ဌိက- မြင်အပ်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ကိုးပါးသည် သန္တိဋ္ဌိက မည်၏။

(၃) ချီးမွမ်းအပ်သောပညာဖြင့် ကိလေသာကို အောင်ခြင်းကား မဂ်ပညာသည် ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့် သန္တိဋ္ဌိ မည်၏။ မဂ်လေးပါးသည် မိမိနှင့်ယှဉ်သော ထိုချီးမွမ်းအပ်သော ပညာဖြင့် ကိလေသာ အောင်၏။ ဖိုလ်လေးပါးသည် မိမိအကြောင်းဖြစ်သော ထိုချီးမွမ်းအပ်သောပညာဖြင့် ကိလေသာ အောင်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် မိမိကို အာရုံပြုသော ထိုချီးမွမ်းအပ်သော ပညာဖြင့် ကိလေသာ အောင်၏။ သံ- ချီးမွမ်းအပ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ- ပညာဖြင့်၊ ဇယတိ- အောင်၏ဟူသောအနက်ကြောင့် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် ကိုးပါးသည် သန္တိဋ္ဌိက မည်၏။

(၄) မြင်ခြင်းငှာ ထိုက်ခြင်းကား မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် မိမိကို မြင်သူအား ဝဋ်ဘေးကို နှစ်စေ၏။ ထိုတွင် မဂ်လေးပါးကို အာဝနာဘိသမယစွမ်းဖြင့် မြင်အောင် ပွားများရသည်။ ဖိုလ်လေးပါးနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို

သစ္စာကိရိယာဘိသမယ စွမ်းဖြင့် မြင်အောင် မျက်မှောက်ပြုရသည်။ ဤအောင်အောက်ဖိုလ်သည် အထက်မဂ်ရခြင်း၏ ဥပနိဿယဖြစ်သောကြောင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် မြင်ထိုက်သည် မည်၏။ သန္တိဋ္ဌ-မြင်ခြင်းကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုးပါးသည် သန္တိဋ္ဌက မည်၏။

အကာလိကော (တနက် ၄ ပါး)

အခါမလင့် အခြားမဲ့၌ အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်းကား လောကီကုသိုလ်သည် ဥပပဇ္ဇ၊ အပရာပရိယစသည်ဖြင့် အကျိုးပေးသောကာလ ဝေး၏။ စောင့်ဆိုင်းရ၏။ မဂ်တရားလေးပါးကား မိမိ၏ဖိုလ်အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌ ကာလစောင့်ဆိုင်းခြင်း မရှိ။ ရက်ကာလကြာမှ အကျိုးပေးသည် မဟုတ်။ မိမိဖြစ်သည်၏ အခြားမဲ့၌ ချက်ချင်းအကျိုးပေး၏။ ကာလိကာကာလအကြား၊ န-မရှိဟူသော အနက်ကြောင့် မဂ်လေးပါးသည် အကာလိက မည်၏။

ဟေပဿိကော (တနက် ၉ ပါး)

လာလှည့် ရှုလှည့်ဟု ထိုက်တုန်းအပ်သောအစီရင် ခံထိုက်ခြင်းကား အချည်းနှီးလောလက်ဆုပ်၌ ရွှေငွေရှိသည်ဟု ဆိုသော်လည်း “လာ၍ ကြည့်လော့” ဟု ဆိုခြင်းငှာ မထိုက်။ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စသည် ရှိအံ့၊ နှစ်သက် ရှင်လန်းဖွယ် မဟုတ်သောကြောင့် “လာ၍ ကြည့်လော့” ဟု မဆိုထိုက်။ မြက်အမှိုက်ဖြင့် ဖုံးရမည်သာတည်း။ လောကုတ္တရာကိုးပါးကား လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့၊ ပတ္တမြားကဲ့သို့ ထင်ရှားလည်း ရှိသည်။ စင်ကြယ် ကောင်းမြတ်သောတရားလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “လာ၍ ကြည့်လော့” ဟု ဆိုခြင်းငှာ ထိုက်၏။ ဟေ-လာလော့၊ ပဿ-ကြည့်ရှုလော့၊ ဣတိဝိဓိ-ဤသို့သော အစီရင်ကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုးပါးသည် ဟေပဿိက မည်၏။

ဩပနေယျိကော (လေးနက် ၈၊ ၁၁၊ ၄၊ ၅ ပါး တနက်စီ)

ဩပနေယျိကော အနက်လေးပါးတို့တွင်

(၁) မိမိစိတ်၌ဖြစ်အောင် ဆောင်ယူထိုက်ခြင်းကား အဝတ်ပုဆိုး မီးလောင်နေစေကာမူ၊ ဦးခေါင်းမီးလောင်နေစေကာမူ လျစ်လျူရှု၍သာ

လျှင်၊ ဝါ-ဂရုမစိုက်ပဲ ဘဲဘဝနာစွမ်းဖြင့် မိမိစိတ်၌ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရား ဖြစ်အောင် ဆောင်ယူထိုက်၏။ ဥပနယံ-မိမိစိတ်၌ဆောင်ခြင်းကို၊ အရ ဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် မဂ်၊ ဖိုလ် ရှစ်ပါးသည် သြပါ နေယျံက မည်၏။

(၂) မိမိစိတ်ဖြင့် အာရုံပြုနိုင်အောင် ဆောင်ယူထိုက်ခြင်းကား နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုလိုသည်။ နိဗ္ဗာန်ကို မိမိစိတ်ဖြင့် မျက်မှောက်အာရုံ ပြုနိုင် အောင် ဆောင်ယူထိုက်၏။ ဥပနယံ-မိမိစိတ်ဖြင့် ဆောင်ခြင်းကို၊ ဝါ၊ အာရုံစွမ်းဖြင့် ကပ်စောက်ခြင်းကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက် ကြောင့် နိဗ္ဗာန်တပါးတည်းသည် သြပနေယျံက မည်၏။

(၃) အရိယာကို နိဗ္ဗာန်ဆောင်ခြင်းကား မဂ်လေးပါးကို ဆိုလို သည်။ မဂ်လေးပါးသည် မိမိကိုရအောင် ပွားများစေသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်ပို့၏။ ဥပနေတိ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်ပို့၏ ဟူ သော အနက်ကြောင့် မဂ်လေးပါးသည် သြပနေယျံက မည်၏။

(၄) မျက်မှောက်ပြုအပ်သည့် အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်ခြင်းကား ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုလိုသည်။ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် မျက်မှောက်ပြုအပ်၊ အာရုံ ပြုအပ်သောတရား ဖြစ်အောင် ဆောင်အပ်၏။ ဥပနေတဗ္ဗော၊ အာရုံဖြစ် အောင် ဆောင်အပ်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ငါးပါးသည် သြပနေယျံက မည်၏။

ပစ္စုတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ (တနက် ၉ ပါး)

ဥစ္ဆါဒ္ဓိတညူ စသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မိမိစိတ်၌ ခံစားအပ်သည် ဟူသည်ကား အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လောကုတ္တရာပညာ ရှိသော ကြောင့် ဝိညူတို့ မည်ကုန်၏။ တဂါထာမျှ ဟောသည်ကို နာကြား ရုံဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရလျှင် ဥစ္ဆါဒ္ဓိတညူ မည်၏။ ချဲ့၍ဟောသည်ကိုနာရမှ မဂ် ဖိုလ်ရလျှင် ဝိပဉ္စိတညူ မည်၏။ ကြောင်း၊ ကျိုး၊ ဥဒါဟရုဏ်များစွာ ဆောင်ဟောသည်ကို နာရမှ မဂ်၊ ဖိုလ်ရလျှင် နေယျံ မည်၏။ ဤသို့

*ပညာရှိသုံးမျိုး ဖြစ်၏။

* ဤဘဝ၌ မဂ်၊ ဖိုလ် မရထိုက်သော၊ ဟောကြားသော တရားပုဒ်သာ လျှင် အတိုင်းအရှည်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ ပညာရှိ သုံးယောက်နှင့် ဤသူသည် ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး ဖြစ်၏။

ထိုပညာရှိတို့ မိမိစိတ်၌ ခံစားရပုံကား ငါသည် မဂ်ကို ပွားစေအပ် ပြီးပြီ။ ဖိုလ်ကို ရပြီးပြီ။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီးပြီဟု အသီးအသီးသိ၍ ခံစားရ၏။ ဆရာ ပွားစေအပ်သောမဂ်ဖြင့် တပည့် ကိလေသာ မပယ်နိုင်။ ဆရာ ရသောဖိုလ်ကို တပည့် ဝင်စား၍ ချမ်းသာစွာ မခန့်နိုင်။ ဆရာ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို တပည့် မျက်မှောက်မပြုနိုင်။ ဤမဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် သူတပါး၏ ဦးခေါင်း၌ရှိသောတန်ဆာကို ကြည့်ရှုရ သကဲ့သို့ မဟုတ်။ မိမိ၏စိတ်၌သာ ကြည့်ရှုရသည်။ ပညာရှိတို့သာ ခံစား ကြရလေသည်။ ပုထုဇဉ်ဗာလတို့၏အရာ မဟုတ်။ ဝိညုဟိ-ပညာရှိ တို့သည်၊ ပစ္စတ္တံ-မိမိ မိမိစိတ်၌၊ ဝေဒိတဗျော- ခံစားအပ်၏ ဟူသော အနက်ကြောင့် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုးပါးသည် ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗျော ဝိညုဟိ မည်၏။

တနည်းကား- ဤ လောကုတ္တရာတရားသည် သွာက္ခာတ မည်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ သန္နိဋ္ဌိက ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ သန္နိဋ္ဌိက ဖြစ်သောကြောင့် သွာက္ခာတမည်၏။ အကာလိကဖြစ်သောကြောင့် သန္နိ ဋ္ဌိက မည်၏။ ဧဟိပဿိက ဖြစ်သောကြောင့် အကာလိက မည်၏။ ဧဟိ ပဿိကဖြစ်သော တရားသည်ပင်လျှင် သြပနေယျိက မည်၏။ ဤသို့လည်း အကြောင်း၊ အကျိုးပြု၍ အနက်သဘောကို သိအပ်၏။

ဋီကာမှ ကောက်နုတ်ချက်

သန္နိဋ္ဌိကစသော နောက် ဂုဏ်တော်ငါးပါး၌ အဋ္ဌကဏ္ဍာ မပြသော် လည်း ပရိယတ္တိဓမ္မသည် ပရိယာယ်အားဖြင့် သန္နိဋ္ဌိကစသည် မည်သေး၏။ ပရိယတ္တိဗဟုသုတရှိသော ပညာရှိသည် ပရိယတ္တိဓမ္မကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ကောင်းခြင်းရှိသည် စသောအထူးဖြင့် ကိုယ်တိုင် ရှုအပ် မြင်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် ပရိယတ်သည် သန္နိဋ္ဌိက မည်၏။ “ဆရာ ကင်း၍ မြင်သလော” ဟု မေးလျှင် “လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးကို ကိုယ်တိုင် မြင်ကြသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ကလျာဏမိတ္တ အမှီရမှသာ ကိုယ်တိုင်မြင်ကြရသည်” ဟု ဖြေအပ်၏။ ချီးမွမ်းအပ်သော ပညာဖြင့် အောင်သောကြောင့် ပရိယတ်သည် သန္နိဋ္ဌိက မည်၏။ ဤအနက်သည် တိတ္ထိတို့ကို နှိမ်နင်းရာ၌ မုချတည်း။ ကိလေသာကို ဧောင်ရေ၌ကား အကြောင်း အဆက်ဆက်ဖြစ်သောကြောင့် ဥပစာရကလည်း။ မြင်ခြင်း

ငှာထိုက်သောကြောင့် ပရိယတ်သည် သန္တိဋ္ဌိက မည်၏။ ပရိယတ်ကို မြင်လျှင် ကိလေသာ ပယ်နိုင်သည်။ သူတော်ကောင်းကရား တိုးပွားအောင် ပြုနိုင်သည်။ “မိထွေးတော် ဂေါတမိ၊ အကြင်တရားသည် ရာဂ၊ ဒေါသ စသည်တို့ကို ဖြစ်စေ၏။ ရာဂ၊ ဒေါသ ကင်းခြင်းကို မဖြစ်စေ။ ထိုတရားသည် စင်စစ် ဓမ္မ မဟုတ်၊ ဝိနယမဟုတ်၊ သတ္တုသာသနမဟုတ်” ဟု မိထွေးတော်အား ဟော၏။ “ချစ်သားတို့၊ ဓမ္မကိုသော်လည်း (ဖောင်ပမာ ကူးပြီးလျှင်) ပယ်ရသေးသည်။ အဓမ္မကို ဆိုဖွယ်မရှိ” ဟူ၍လည်း ဟော၏။ ဤကား ပရိယတ်ကို မြင်သင့် မြင်ထိုက်ပုံ သက်သေတည်း။

ပရိယတ်သည် အကာလိကမဂ်ကို ရခြင်းအကြောင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပရိယတ်လည်း အကာလိက မည်၏။

ပရိယတ်သည် ထင်ရှားလည်း ရှိ၏။ စင်ကြယ်လည်း စင်ကြယ်၏။ “လာလော့၊ ကြည့်ရှုလော့” ဟူသော အစီအရင်ကို ခံထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ဟေိ ပဿိက မည်၏။

ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်လိုသူတို့သည် မိမိစိတ်၌ ပရိယတ္တိကို ဆောင်ယူထိုက်၏။ ဝါ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မ၌ မိမိစိတ်ကို ဆောင်ယူထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် သြပနေယျိက မည်၏။

ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်လို၍ လေ့ကျက်သင်ကြားသော ပညာရှိတို့သည် အနက်သိသောဉာဏ်၊ ဓမ္မသိသောဉာဏ်ရ၍ မိမိ မိမိစိတ်၌ အသီးသီး ခံစားအပ်၏။ သမုဒ္ဒရာခရီးသွားသော မထေရ်တပါးသည် သမုဒ္ဒရာ ရေများပုံကို မြင်ပြီးလျှင် ပဋ္ဌာန်းဒေသနာ၌ နည်းပေါင်းများပုံကို မြင်၍ ဓမ္မသိသောဉာဏ်ရ၍ ပီတိသောမနဿ ဖြစ်၍ ရဟန္တာဖြစ်ပူးပြီ။ ဤသို့ ပညာရှိသူတို့ မိမိစိတ်၌ ခံစားအပ်သောကြောင့် ဤပရိယတ်သည် ပစ္စုတ္တဝေဒိတဗ္ဗ မည်၏။ ဤသို့လျှင် သန္တိဋ္ဌိကစသော ဂုဏ်တော်တို့၌ ပရိယတ္တိဓမ္မကို ထည့်၍ နှလုံးသွင်းအပ်၏။ [၃၀၄၊ လင်း-ဆုတ်၊ ၈-၇။]

သံဃာဂုဏ်တော်ကိုးပါး (ကြောင်၊ ၄ ကျိ၊ ၅) ၁၅-နဂါ

သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။ ဥပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။ ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။ သာမိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော (၄)။ ယဒိဒံ

စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ သေ ဘဂဝတော သာဝက သံသော-အာဟုနေယျော၊ ပါဟုနေယျော၊ ဒက္ခိဏေယျော၊ အဉ္စလိ ကရဏိယော၊ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ (၅။)

ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကသံသော၊ တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည်။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ မဂ္ဂင်အကျင့်ကို ကောင်းစွာကျင့်တော်မူ၏။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ ဆုံးမတိုင်း မချွတ်မယွင်း ကျင့်တော်မူ၏။ [နှစ်နက်။]

ဥဇ္ဇပ္ပဋိပန္နော၊ ပြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူ၏။
ဉာယပ္ပဋိပန္နော၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်တော်မူ၏။
သာမိဓိပ္ပဋိပန္နော၊ ရှိသေသမှုပြုထိုက်အောင် ကျင့်တော်မူ၏။

ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် အစုံလေးခုတို့သည်။ ယဒိဒံ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ယောက်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သေ-သော သာဝကသံသော၊ ဤလေးစုံရှစ်ယောက်သော တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည်။ အာဟုနေယျော၊ အဝေးမှဆောင်၍ လှူအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးကို ခံတော်မူ ထိုက်၏။ အာဟုနေယျော၊ အရပ်ဝေးမှလာ၍ လှူရာငှာနု ဖြစ်တော်မူ ၏။ အာဟုနေယျော၊ သိကြားမင်း စသည်တို့၏ အလှူကို ခံတော်မူထိုက် ၏။ [သုံးနက်။]

ပါဟုနေယျော၊ ဧည့်သည်ကောင်းတို့အလို့ငှာ အထူးသဖြင့် စီမံအပ် သော အာဂန္တုက ဒါနကို ခံတော်မူထိုက်၏။ ပါဟုနေယျော၊ အဦး အဖျားဆောင်၍ ပူဇော်ရာငှာနု ဖြစ်တော်မူ၏။ ပါဟုနေယျော၊ ခပ်သိမ်း သောအပြားဖြင့် အရိုအသေ ပူဇော်ခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်၏။ [သုံးနက်။]

ဒက္ခိဏေယျော၊ မြတ်သောအလှူကိုခံတော်မူထိုက်၏။ ဒက္ခိဏေယျော၊ မြတ်သောအလှူအား လျော်၏။ [နှစ်နက်။]

အဉ္စလိကရဏိယော၊ လက်အုပ်ချီခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်၏။

လောကဿ၊ လူအပေါင်း၏။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိ အမြတ်ဆုံး ဖြစ် သော။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကောင်းမှုတည်းဟူသော မျိုးစေ့၏ ပေါက်ရောက် ကြီးပွားရာ လယ်တာမြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူ၏။

ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့ ကြောင်းလေး ကျိုးငါး ကိုးပါးအစ ဂုဏ်တော် အနန္တတို့ဖြင့်။ ဝိဿုတံ၊ ထင်ရှားကျော်စောသော။ ဇိနောရသံ၊ ဘုရား

ရှင်၏ ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်စစ် ဖြစ်တော်မူသော။ အရိယာသံဃာ၊ ရှစ်ယောက်သော အရိယာသံဃာအပေါင်းကို။ ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးသူ၏ ဟဒယ ဝတ္ထု၌ ဤဂုဏ်တို့ ဝင်၍ စုသည်ဟု ယုံကြည်လှစွာ ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

သုပ္ပဋိပန္နောဂုဏ်တော် (နှစ်နက်)

(၁) သုပ္ပဋိပန္နော ဂုဏ်တော် အနက်နှစ်မျိုးတို့တွင် မဂ္ဂင်အကျင့် ကောင်းစွာ ကျင့်ခြင်းကား အရိယာမဂ်လေးပါး၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ရှိ၏။ ထိုမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ကျင့်၏။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကျင့်သူသည် မဖောက်မပြန်သော သမ္မာပဋိပတ်ကို ကျင့်သည်မည်၏။ မဆုတ်မနစ်သော အနိဝတ္တိပဋိပတ်ကို ကျင့်သည်မည်၏။ နိဗ္ဗာန်နှင့်လျော်သော အနုလောမပဋိပတ်ကို ကျင့်သည် မည်၏။ နိဗ္ဗာန်နှင့်မဆန့်ကျင်သော အပစ္စနိက ပဋိပတ်ကို ကျင့်သည်မည် ၏။ နိဗ္ဗာန်အား လျောက်ပတ်သော ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်ကိုကျင့်သည်မည်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းစွာကျင့်သည် မည်၏။

အဘယ်သူ ကျင့်သနည်း။ သာဝကသံဃာသည် ကျင့်၏။ ဘုရားရှင် ဆုံးမခြင်း၊ ကံမြစ်ခြင်းကို ဆုံးမတိုင်း၊ ကံမြစ်တိုင်း ရှိသေစွာ နားထောင် သောဘပည့်တို့သည်သာ သာဝကတို့မည်ကုန်၏။ သာဝကတို့၏အပေါင်းသည် သာဝကသံဃာ မည်၏။ သီလအယူ တူသောကြောင့် တပေါင်းတည်း ပေါင်းပြီး ဖြစ်၏။ အရိယာတို့၏သီလသည် လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိသည် လည်းကောင်း မဂ်ဖြင့်လာသောကြောင့် အလယ်၌ ပိုင်းဖြတ်သော ရွှေ သားကဲ့သို့ မထူးမပြား တသားတည်း တူ၏။ ထို့ကြောင့် တခြားစီ နေသော်လည်း အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တပေါင်းတည်း တသင်းတည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထို သာဝကသံဃာတို့ကျင့်သော သမ္မာပဋိပတ် အရိယာမဂ္ဂင်အကျင့် သည် လရေးလောက်၊ နွားကျင်ကောက် (ထွန်းတုံးစွန်း) ထွန်ကိုင်း ကောက် ကောက်ခြင်းမရှိ။ မာယာ၊ သာဠေယျ စသည်မှလွတ်၍ဖြောင့်၏။ ထို့ကြောင့် ဥဇမ္မမည်၏။ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်၏။ မချွတ်မယှင်း နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဉာယမည်၏။ ဝဋ်ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက် ခြင်းငှာ လျော်၏။ ထို့ကြောင့် သာမိစိ မည်၏။ သာဝကသံဃာသည် သမ္မာပဋိပတ်မဂ္ဂင်ကို ကျင့်သောကြောင့် သုပ္ပဋိပန္နမည်သကဲ့သို့ ဥဇမ္မည် သော မဂ္ဂင်ကို ကျင့်သောကြောင့် ဥဇပုပ္ပဋိပန္န၊ ဉာယမည်သော မဂ္ဂင်ကို ကျင့်သောကြောင့် ဉာယပုပ္ပဋိပန္န၊ သာမိစိမည်သောမဂ္ဂင်ကို ကျင့်သော

ကြောင့် သာမိဓိပုဋိပန္နလည်း မည်သေး၏။ ထို့ကြောင့် သုပ္ပဋိပန္နော-
ကောင်းသောမဂ္ဂင်၊ ဖြောင့်သောမဂ္ဂင်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းမဂ္ဂင်၊ ဝဋ်မှ
လွတ်ခြင်း အားလျော်သော မဂ္ဂင်ကို ကျင့်၏။ ၀၂။ မဂ္ဂင်အကျင့်ကို
ကောင်းစွာ ဖြောင့်စွာ နိဗ္ဗာန် ရောက်အောင်၊ ဝဋ်မှ လွတ်ခြင်းအား
လျော်အောင် ကျင့်၏ဟူသော အနက်ကို သိအပ်၏။

မဂ္ဂင်အကျင့်ဖြင့် ဂုဏ်တော်အားလုံး တပေ ဝင်းတည်း ပြမ်းလျက် ရှိ၏။
ဤမဂ္ဂင်အကျင့်ကို မဂ္ဂဋ္ဌာန် လေးယောက်သာ ကျင့်ဆဲ ကျင့်သူ ဖြစ်၏။
ဖလဋ္ဌာန်လေးယောက်ကား ကျင့်ပြီးဖြစ်၍ ရထိုက်သော နိဗ္ဗာန်ကိုပင်
ရပြီ။ ဤဂုဏ်၌ ယူသင့်ပါမည်လော။ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ကား မုချ၊ ဖလဋ္ဌာန်ကား
ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်းဖြင့် ရှေး၌ ကျင့်ဆဲကို ရည်၍ ယူရသည်။

စနည်း- မဂ်ခဏ ကျင့်ဆဲနှင့် ဖိုလ်ခဏ ကျင့်ပြီးကို တပေ ဝင်းတည်း
ပေ ဝင်း၍ 'ကျင့်သည်' ဟု ဆိုအပ်၏။ ဤသို့လျှင် တပည့်သံဃာရှစ်ယောက်
အပေ ဝင်းသည် ကောင်းစွာ ကျင့်၏။ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ ပဋိပန္နော-
ကျင့်ဆဲ၊ ကျင့်ပြီး ကျင့်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် သုပ္ပဋိပန္န မည်၏။

(၂) ဆုံးမတိုင်း မချွတ်မယွင်း ကျင့်ခြင်းကား ကောင်းစွာ ဟော
ကြားအပ်သော ဓမ္မဝိနယ၌ တပည့်သံဃာအပေ ဝင်းသည် ချွတ်ယွင်းခြင်း
မရှိအောင် ကျင့်၏။ ပစ္စည်းမဝဲ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်မဝဲ၊ အသက်မဝဲ၊ သိက္ခာပုဒ်
သီလသာဝဲလျက် ဆုံးမတိုင်းကျင့်၏။ ပစ္ဆိမ္မာခြားခိုးသည်ဟု အရိုက်ခံရသော
ရဟန်းသည် ကြီးကြာငှက်မျှသည်ကိုသိလျက် ပါဏာတိပါတ သိက္ခာပုဒ်
မချွတ်ယွင်းစိမ့်သောငှာဖွင့်မပြောပဲ သေအောင်ရိုက်ခြင်းကို ငှံခံလေသည်။
မုဆိုးက နွယ်တုပ်ခံရသော ရဟန်းသည် တောမီး လောင်လာသောအခါ
နွယ်ဖြတ်၍ သွားနိုင်လျက် ဘူတဂါမ်သိက္ခာပုဒ် မချွတ်ယွင်းစိမ့်သောငှာ
နွယ်မဖြတ်ပဲ မီးလောင်ခံလျက် နိဗ္ဗာန်သို့ ဝင်လေသည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့်
တပည့်အပေ ဝင်းသည် ဆုံးမတိုင်း မချွတ်အောင် ကျင့်၏။ သု-အပဏ္ဍက-
မချွတ်မယွင်း၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် သုပ္ပဋိပန္န
မည်၏။

ဥပုပ္ပဋိပန္နော

ဖြောင့်မတ်စွာကျင့်ခြင်းကား တပည့်သံဃာ အပေ ဝင်းသည် အန္တ
ဒ္ဓယသို့ မကပ်ပဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် အလယ်လမ်းဖြောင့်ဖြောင့် ကျင့်၏။

ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် မကောက်ကျစ်သဖြင့်လည်း ဖြောင့်ဖြောင့်ကျင့်၏။ ဥဇု-
 ဖြောင့်စွာ၊ ပဋိပဇ္ဇော-ကျင့်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် ဥဇုပုဂ္ဂိုလ်နှစ် ဟူ၏။
 ကာမချမ်းသာ လိုက်စားခြင်းသည် လျော့သောအစွန်း မည်၏။ ကိုယ်
 ပင်ပန်းအောင် ကျင့်ခြင်းသည် တင်းသောအစွန်း မည်၏။ ဤအစွန်းနှစ်ခု
 သည် အန္တဒ္ဓယ မည်၏။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းလမ်း မဟုတ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
 အကျင့်သည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်လမ်းအကျင့် မည်၏။ နိဗ္ဗာန်
 ရောက်ကြောင်း လမ်းဟောင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် အလယ်လမ်း
 ဖြောင့်ဖြောင့်၌ သွားသော သံဃာဟု ဆိုအပ်၏။

ရှေးအခါ ကျီးတကောင်သည် ခြေတဘက်မြောက်၍ ခံတွင်းဟလျက်
 နေ၏။ တပါးသောငှက်တို့ မေးကြသောအခါ “ငါသည် တရားကို ပြင်း
 ထန်စွာ ကျင့်၏။ ခံတွင်းဟလျက် လေမျှကိုသာ ငါစားသည်။ ခြေနှစ်ဘက်
 စုံထောက်လိုက်လျှင် ငါ၏ အကျင့် အာနုဘော်ကို မခံနိုင်သောကြောင့်
 မဟာပထဝီမြေကြီး ပြိုပျက်လိမ့်မည်” ဟု ဆို၏။ ငှက်တို့ အစာရှာသွားကြ
 သောအခါ၌ကား အသိုက်တွင်းဝင်၍ ငှက်ငှက်တို့ကို ဖောက်စား၍ ငှက်တို့
 ပြန်မရောက်ခင် ခြေတဘက်ထောက်ကာ ခံတွင်းဟလျက် “ငါသည်
 အမြဲမပြတ် လေကိုသာ စားသည်” ဟု ဆို၏။

ဤသို့ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် မစင်ကြယ်လျှင် အဘယ်မှာ ဖြောင့်သော
 အကျင့် ရှိနိုင်အံ့နည်း။ တပည့်သားသံဃာ အပေါင်းကား ငါတို့အား
 သေဘေးသည် ဝေးသည် မဟုတ်၊ ထွက်သက်၊ ဝင်သက် နှစ်ချက်နှင့် စပ်
 နေသည်ဟု ကပ်လျက် ရှုသောကြောင့် ကောက်ကျစ်ခြင်းမှ လွတ်၏။
 ထို့ကြောင့် အစ၊ အဆုံး ဖြောင့်စင်း၍ ဇင်ကြယ်သော သံဃာဟု
 ဆိုအပ်၏။

ဉာယပုဂ္ဂိုလ်နှစ်

နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်ခြင်းကား နိဗ္ဗာန်သည် မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်
 သောကြောင့် ဉာယ မည်၏။ တပည့်သံဃာအပေါင်းသည် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို
 သာ လိုလားတောင့်တ၍ ကျင့်၏။ ထို့ကြောင့် ဉာယပုဂ္ဂိုလ်နှစ် ဟူ၏။
 ဉာယ-နိဗ္ဗာန်အလိုငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇော- ကျင့်၏ဟူသော အနက်ကြောင့်
 ဉာယပုဂ္ဂိုလ်နှစ် မည်၏။ ဓမ္မသေနာပတိ တရားစစ်သူကြီး ရှင်သာရိပုတ္တရာ
 မထေရ်သည် ဤသို့သော ဂါထာတခုကို ရွတ်ဆို၏။

နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကခံမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘဋကော ယထာ၊

ဘဋကော၊ သုခစားသည်။ နိဗ္ဗိသံ၊ မိမိရထိုက်သော အခကြေးငွေကို။
ပဋိကခံတိ ယထာ၊ တောင့်တသကဲ့သို့။ အဟံ၊ ငါသည်။ မရဏမ္ပိ၊ သေ
ခြင်းကိုလည်း။ နာဘိနန္ဒာမိ၊ မနှစ်သက်။ ဇီဝိတံမ္ပိ၊ အသက်ရှင်ခြင်းကို
လည်း။ နာဘိနန္ဒာမိ၊ မနှစ်သက်။ ကာလဉ္စ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရသောကာလ
ကိုသုခလျှင်။ ပဋိကခံမိ၊ လိုလားတောင့်တ၏။

သာမိစိပုဋ္ဌိပန္နော

ရိုသေသမ္ပ ပြုထိုက်အောင် ကျင့်ခြင်းကား တပည့်သံဃာ အပေါင်း
သည် အကြင်သို့ ကျင့်သည်ရှိသော် ရိုသေလေးမြတ်စွာ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို
ချီးမွမ်းပြောဆို၍ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊ နေရာပေးခြင်း
စသည်ဖြင့် ရိုသေသမ္ပ ပြုထိုက်၏။ ထိုသို့ ကျင့်ဘော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်
သာမိစိပုဋ္ဌိပန္နမည်၏။ သာမိစိ-ရိုသေသမ္ပ ပြုထိုက်အောင်၊ ပဋိပန္နော-
ကျင့်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် သာမိစိပုဋ္ဌိပန္န မည်၏။ ဤကား
သံဃာတော် အပေါင်း၏ အကျင့်ဂုဏ်၊ ၀၂-အကြောင်းဂုဏ် လေးပါး
တည်း။ နောက်ဆိုလတ္တံ့သော ဂုဏ်သည် အကျိုးဂုဏ်ငါးပါး မည်၏။

အာဟုနေယျော (၃-နက်)

ဤသို့ အကျင့်ဂုဏ် လေးပါးရှိသော တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည်
ပထမမဂ်၌ တည်သူ၊ ပထမဖိုလ်၌ တည်သူအားဖြင့် တစုံ။ ဤနည်းဖြင့်
လေးစုံ ဖြစ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်အရေအတွက်အားဖြင့် မဂ်၌တည်သူ သေး
ယောက်၊ ဖိုလ်၌တည်သူ လေးယောက်၊ ဤသို့ရှစ်ယောက်ဖြစ်၏။ လေးစုံ
ရှစ်ယောက်သော ဤတပည့်အပေါင်းသည် အာဟုနေယျစသော
အကျိုးဂုဏ်ငါးပါး ရှိ၏။

အာဟုနေယျော ဂုဏ်တော် အနက်သုံးပါးတို့တွင်

(၁) အဝေးမှဆောင်၍ လှူအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါး ခံထိုက်ခြင်း
ကား သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ဝေးသော အရပ်မှသော်လည်း
ဆောင်ယူ၍ လှူအပ်သော ပစ္စည်းသည် အာဟုနေ မည်၏။ တပည့်သံဃာ

အရိယာရှစ်ယောက်အပေါင်းသည် အကျိုးအာနိသင် များအောင် ပြု
 တတ်သောကြောင့် ထိုပစ္စည်းကို ခံယူခြင်းငှာထိုက်သော သံဃာအပေါင်း
 ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အာဟုနေယျ ဖြစ်၏။ အာ-အဝေးမှဆောင်ယူ၍၊
 ဟုန-ပေးလှူ ပူဇော်သည်ကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနတ်
 ကြောင့် အာဟုနေယျ မည်၏။

သီဟိုဠ်ကျွန်း မဟာဂါမ၌ ထင်းရောင်းစားသူ မဟာတိဿသည်
 သမီးကို ငွေအသပြာ ၁၂-ကျပ်ဖြင့် ပေါင်နံ့ထားသဖြင့် ရွေးယူရန် အရပ်
 ဝေးသို့သွား၍ အလုပ် လုပ်၏။ ငွေ ၁၂-ကျပ် ရရှိ ပြန်လာသောအခါ
 လမ်း၌ မထေရ်တပါး ဆွမ်းချိန်လွန်တော့မည်ကို မြင်၍ ထိုငွေ ၁၂ ကျပ်
 ဖြင့် ဆွမ်းဝယ်၍ ကပ်၏။ ထိုမထေရ် နိဗ္ဗာန်စံအံ့သောအခါ “ငါ
 အလောင်းသည် ဤထင်းသည်လက်ဖြင့် ထိုမှ လှုပ်စေသတည်း”ဟု ခိဋ္ဌာန်
 လေ၏။ ကာကဝဏ္ဏတိဿ မင်းကြီးသည် ထိုမထေရ်အလောင်းကို မီး
 သဂြိုဟ်ရန် မတတ်နိုင်၍ ထိုထင်းသည်ကို ရှာဖွေစေ၏။ ထင်းသည်
 ရောက်လာသောအခါ ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်းကြီးက “နောင်တော်မဟာ
 တိဿ၊ ဤအဖိုးတန် အဝတ်တန်ဆာကို ဝတ်ဆင်၍ မထေရ်
 အလောင်းကို မီးသဂြိုဟ်ပါ”ဟု မိန့်ဆိုရလေ၏။ ဤသို့လျှင် သံဃာတော်
 အပေါင်းသည် အရပ်ဝေးမှ ရှာဖွေ၍ရသောပစ္စည်းကိုအလှူခံ၍ ထိုအလှူ
 ကို အကျိုးများအောင် ပြုသောကြောင့် အလှူခံထိုက်သူ ဖြစ်လေ၏။

(၂) အရပ်ဝေးမှလာ၍ လူရာဌာနဖြစ်ခြင်းကား တံရပ်တကျေး
 အရပ်ဝေးမှသော်လည်း လူအပေါင်းသည် လာရောက်၍ ဤတပည့်
 သံဃာအပေါင်း၌ လူဒါနိုးပူဇော်ရလေသည်။ အာ-အဝေးမှလာ၍၊
 ဟဝနိယ-လူထုပူဇော်ရာ ဖြစ်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် အာဟဝနိယ
 မည်၏။ ဝါ၊ အာဟုနေယျ မည်၏။

မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့မှ စိတ္တသုကြယ်သည် နှမ်း၊ ဆန်၊ တင်လဲ၊ အဝတ်၊
 ပုဆိုးစသည်တို့ကို လှည်းငါးရာဖြင့်တင်၍ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်
 ကျောင်းသို့ သွား၍ ဘုရားရှင်နှင့်တကွ သံဃာတော် အပေါင်းအား
 ပစ္စည်းလေးပါး ပေးလှူပူဇော်လေသည်။ နတ်လူတို့သည် “စိတ္တသုကြယ်
 ပြန်သောအခါ လှည်းငါးရာ အချည်းနှီး မဖြစ်စေလင့်”ဟု ရတနာခုနှစ်
 ပါး လက်ဆောင်ပေးကြသဖြင့် လှည်းငါးရာ ပြည့်လေသတတ်။ ဤသို့

လည်း အဝေးမှလာရောက်၍ လူဒါန်းရာဖြစ်သော သံဃာသည် အလှူကို အကျိုးများစေသောကြောင့် အလှူခံထိုက်သူ ဖြစ်လေ၏။

(၃) သိကြားမင်း စသည်တို့၏ အလှူကို ခံထိုက်ခြင်းကား သိကြားမင်းစသည်တို့၏ အလှူသည် အာဟာရ မည်၏။ တပည့်သံဃာသည် ထိုအလှူကိုလည်း ခံထိုက်၏။ လာဇာ နတ်သမီးသည် ရှင်မဟာကဿပ၏ ကျောင်း၌ သောက်ရေ သုံးရေ ခပ်လှူခြင်း၊ တံမြက်လှည်းခြင်းတို့ကို လာ၍ ပြု၏။ ရှင်မဟာကဿပ သိသောအခါ “နောက် မလာရ” ဟု တား၏။ “တပည့်တော်မ နတ်စည်းစိမ် မြဲစိမ့်သောငှာ ပြုပါသည်။ မတာပေါနှင့် ဘုရား” ဟု လျှောက်၏။ “ဟယ် နတ်သမီး၊ နောင်အခါ ဓမ္မကထိကတို့သည် ပရိသတ်အလယ်၌ ရှင်မဟာကဿပထံ နတ်သမီး တယောက် အမြှင်ပြုသည်ဟု တရားဟောရာ၌ ထည့်ပြောမည်ကို ငါ ရှက်သည်။ ဘယ်တော့မှ မလာလေနှင့်” ဟု တားမြစ်တော်မူဖူး၏။

သိကြားမင်းကြီးလည်း သုဇာတာနှင့်တကွလာ၍ သူ့အို လင်မယား အသွင်ဖြင့် ရှင်မဟာကဿပအား ဆွမ်းလောင်း၏။ ရှင်မဟာကဿပ သည် “အလွန် ဆင်းရဲရှာသော သူ့အိုလင်မယား” ဟု သနားလှ၍ ဆွမ်းအလှူခံပြီးမှ သိကြားအဖြစ်ကို သိ၍ “သိကြားမင်း လူလိမ်၊ အတယ်ကြောင့် သူဆင်းရဲတို့အား ငါ ချီးမြှောက်သည်ကို ဝင်ရောက်၍ ဖျက်ဆီးတိသနည်း” ဟု ဆို၏။ “တပည့်တော်သည် အလွန် ဆင်းရဲပါသည်။ သာသနာတွင်း၌ ကုသိုလ်ပြု၍ နတ်ဖြစ်သူတို့၏အရောင်အဝါသည် တပည့်တော် သိကြားမင်း အရောင်အဝါထက် သာလွန်၍ ရှက်လှသောကြောင့် အမြဲဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေရပါသည်” ဟု လျှောက်၏။ ဤသို့လျှင် သိကြားမင်းစသော နတ်တို့၏ အလှူကိုသော်လည်း အကျိုးများအောင် ပြုသော တပည့်သံဃာအပေါင်း ဖြစ်၏။ အာဟာရ-သိကြားစသည်တို့၏ အလှူကို အရဟတိ- ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် အာဟာရနိယ မည်၏။ ဝါ၊ အာဟာရနိယ မည်၏။

ပုဏ္ဏားတို့အယူ၌ မီးသည် အာဟာရနိယ မည်၏။ မီး၌ နို့၊ ထောပတ် စသည်တို့ကို ပူဇော်လျှင် အလွန် အကျိုးများသောကြောင့်ဟု ဆိုကုန်၏။ အလှူကို အကျိုးများအောင် ပြုသောကြောင့် အာဟာရနိယမည်လျှင် ငါတို့ ကိုးကွယ်သော သံဃာသည်သာလျှင် အာဟာရနိယအစစ် ဖြစ်၏။

တသက်လုံး မီးအားလုပ်ကျွေးသည်ထက် အရိယာသံဃာအား တကြိမ်မျှ၊
တခဏမျှ ပူဇော်လုပ်ကျွေးခြင်းသည် သာလွန်၍ အကျိုးများသော
ကြောင့်တည်း။ ထိုပူဇော်တို့ အယူ၌ အာဟာရဝနိယဟူသော စကား
သည် ငါတို့သာသနာတော်၌ အာဟာရနယုပင်တည်း။ အနက်တူ ဖြစ်၏။

ပါဟုနေယျော (၃ နက်)

ပါဟုနေယျောဂုဏ်တော် သုံးနက်တို့တွင်

(၁) ဧည့်သည်ကောင်းတို့ အလို့ငှာ အထူးသဖြင့် စီမံအပ်သော
အာဂန္တုက ဒါနကို ခံထိုက်ခြင်းကား အရပ်ရပ်မှ တရံတခါ ရောက်လာ
သော ပိယမနာပ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့အတွက် အထူးတလည် ပြုပြင်
စီမံအပ်သော အာဂန္တုကဒါနသည် ပါဟုနေ မည်၏။ ထိုအာဂန္တုက
ဒါနကို ထိုဧည့်သည်ကောင်းတို့အား မပေးလှပဲ ဖယ်ထား၍ အရိယာ
သံဃာအားသာ လှူခြင်းငှာ ထိုက်၏။ သံဃာသည်လည်း ထိုအာဂန္တုက
ဒါနကို ခံယူခြင်းငှာ ထိုက်၏။ ဧည့်သည်အတွက် အထူးစီမံသည်ကို
ဧည့်သည်သာ ခံထိုက်ရမည် မဟုတ်လောဟူမူ သံဃာလည်း ဧည့်သည်
ဖြစ်၏။ ဘုရားပွင့်သောကာလ၌သာ ထင်ရှားစွာ ပေါ်ပေါက်လာသည်။
ဘုရားမပွင့်လျှင် ကမ္ဘာအသင်္ချေပင် လွန်လေငြားသော်လည်း မထင်။
ဤသို့ တရံတခါမှ ပေါ်ပေါက်လာသော ဧည့်သည်ဖြစ်ရုံမျှ မဟုတ်သေး၊
နှစ်သက်ဖွယ် သီလ စသော အကျင့်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ အတိပိယ
အတိမနာပ-အတုမရှိသော ဧည့်သည်ထူး ဖြစ်၏။ သံဃာနှင့် တူသော
ဧည့်သည်သည် အဘယ်မှာ ရှိနိုင်ပါအံ့နည်း။ ထို့ကြောင့် အာဂန္တုက
ဒါနကို သံဃာအား လှူလည်း လှူထိုက်၏။ ခံယူသော သံဃာလည်း
ကောင်းကောင်းကြီး ခံယူထိုက်၏။ ပ-အဝေးမှ၊ အာ-ရောက်လာသော
သူအတွက်၊ ဟုန-အထူးစီမံသော အာဂန္တုက ဒါနကို၊ အရဟတိ-
ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် ပါဟုနေယျ မည်၏။

(၂) အဦးအဖျား လူရာဌာန ဖြစ်ခြင်းကား တပည့်သံဃာအပေါင်း
သည် အဦးအဖျားပြု၍ လုပ်ကျွေးပူဇော်ခြင်းကို ခံထိုက်၏။ အလုံးစုံ
သော ဧည့်သည်ကောင်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ ဆောင်ယူ၍ ပေးလှူပူဇော်ရာ
ဖြစ်၏။ ပ-ရှေးဦးစွာ၊ အာ-ဆောင်၍၊ ဟဝနိယ-ပူဇော်ရာ ဖြစ်၏
ဟူသောအနက်ကြောင့် ပါဟဝနိယ မည်၏။ ဝါ၊ ပါဟုနေယျ မည်၏။

(၃) ခပ်သိမ်းသောအပြားဖြင့် ပူဇော်ခြင်းကို ထိုက်ခြင်းကား ရှိသေခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်း၊ အလေးပြုခြင်းစသော အပြားဖြင့်လည်းကောင်း၊ လူဖွယ်ပစ္စည်းကို သန့်ရှင်းစွာ ပြုပြင်ခြင်း၊ လှပတင့်တယ်စွာ ပြုပြင်ခြင်း၊ အခြံအရံနှင့်တကွ သိုက်မြိုက်စွာ ဖွယ်ဖွယ်ထုထု ပြုပြင်ခြင်းစသော အပြားဖြင့် လည်းကောင်း ဆောင်ယူ၍ ပေးလှူပူဇော်ထိုက်၏။ ဤသို့ ခပ်သိမ်းသောအပြားဖြင့် ပူဇော်ထိုက်သောကြောင့် တပည့်သံဃာအပေါင်းသည် ပါဟုနေယျ မည်၏။ ပ-ခပ်သိမ်းသောအပြားဖြင့်၊ အာ-ဆောင်၍၊ ဟဝန-ပူဇော်သည်ကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် ပါဟဝနီယ မည်၏။ ဝါ၊ ပါဟုနေယျ မည်၏။ ဤ၌လည်း ပုဏ္ဏားတို့၏ အယူ၌ ပါဟဝနီယသည် ငါတို့သာသနာတော်၌ ပါဟုနေယျပင်တည်း။ အနက်တူ ဖြစ်၏။

ဒက္ခိဏေယျော (၂-နက်)

ဒက္ခိဏေယျော အနက်နှစ်မျိုးတို့တွင်

(၁) မြတ်သောအလှူကို ခံထိုက်ခြင်းကား တမလွန်လောကကို ယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်သော အလှူဝတ္ထုသည် ဒက္ခိဏာ မည်၏။ [သတ္တဝါတို့ အလိုရှိတိုင်းသော စီးပွားချမ်းသာ တိုးပွားစေသော အလှူမြတ် ဟူလို။] တပည့် သံဃာအပေါင်းသည် ထိုသို့သောအလှူမြတ်ကို ခံထိုက်၏။ ဒက္ခိဏံ-မြတ်သောအလှူကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် ဒက္ခိဏေယျ မည်၏။

(၂) မြတ်သောအလှူအား လျော်ခြင်းကား တပည့်သံဃာအပေါင်းသည် ထိုမြတ်သောအလှူအား လျော်၏။ ထိုမြတ်သောအလှူကို အကျိုးများအောင်ပြုခြင်းဖြင့် သုတ်သင်တတ်၏။ သံဃာတော် သုတ်သင်ပေးသော အလှူသည် စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်း၊ တိုးပွားခြင်းကို ရ၏။ ဒက္ခိဏာယ-မြတ်သောအလှူအား၊ ဟိတော-လျော်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် ဒက္ခိဏေယျ မည်၏။

ဥပရိပဏ္ဏာသ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်၌ သံဃော တွံ ဂေါတမိ ဒေဟိ။ ဂေါတမိ၊ မိထွေးတော်ဂေါတမိ။ တွံ၊ သင်သည်။ သံဃော၊ သံဃာအား။ ဒေဟိ၊ လှူလော့။ ဤသို့ ဘုရားရှင် တိုက်တွန်း၏။ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကား မိထွေးတော်အား ကျေးဇူးများစေလိုသည်။ [မိထွေးတော်သည်

ငါဘုရား၌ စေတနာသုံးတန်ရ၍ သံဃာတော်၌ စေတနာသုံးတန်ရလျှင်
 စေတနာခြောက်တန်ဖြင့် ကျေးဇူးများလတ္တံ့ ဟူလို။] တနည်း၊ နောင်လာသူ
 လူအပေါင်းသည် သံဃာအား အလေးပြုစေလိုသည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား
 ငါဘုရားသည် ကြာမြင့်စွာ မတည်။ ဤသဘာဝက သံဃာသည်သာလျှင်
 ကြာမြင့်စွာတည်မည်။ ငါဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာသည်လည်း ဤ
 သံဃာအပေါင်း၌သာလျှင် နှစ်ပေါင်း ၅၀၀၀ တည်မည်။ ဤသံဃာ
 အပေါင်းသည်လည်း ဒက္ခိဏေယျ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ နောင်လာသူ လူ
 အပေါင်း သိရှိ၍ သံဃာအား အလေးပြုလျှင် သာသနာလည်း
 ကြာမြင့်စွာ တည်လတ္တံ့ ဟု ကြံတော်မူ၍ တိုက်တွန်းလေသည်။

ပုဂ္ဂလိကဒက္ခိဏာသည် ၁၄-ပါး ရှိ၏။ ဘုရားအား လှူခြင်း၊ ပစ္စေက
 ဗုဒ္ဓအား လှူခြင်း(၂)၊ ရဟန္တာအား လှူခြင်း၊ ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်
 သူအား လှူခြင်း။ လ၊... သောတာပန်အား လှူခြင်း၊ သောတာပန်ဖြစ်
 အောင် ကျင့်သူအား လှူခြင်း(၈)၊ သာသနာပ ကာမရာဂ ကင်းသော
 ဈာန် အဘိညာရ ပုဂ္ဂိုလ်အား လှူခြင်း၊ ပုထုဇဉ် သီလဝန္တအား လှူခြင်း
 (၂)၊ ပုထုဇဉ်ဒုဿိလအား လှူခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်အား လှူခြင်း(၂)၊ ဤသို့
 ၁၄-ပါး ဖြစ်၏။ ဤ၌ အယုတ်ဆုံး သရဏဂုံတည်သော ဥပါသကာ
 သည် သောတာပန်ဖြစ်အောင် ကျင့်သူ မည်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်ကာမျှ
 ဖြင့် သာသနာပ ဈာန်ရ ရသေ့ ထက် သာလွန်ပြီ။ သာသနာပ ဈာန်ရ
 ရသေ့ အား ရတနာသုံးပါး မရှိသောကြောင့်တည်း။

သံဃိကဒက္ခိဏာသည် ၇-ပါး ရှိ၏။ ဘုရားအမှူးရှိသော ဥဘတော
 သံဃာအား လှူခြင်း၊ ဘုရားမပါပဲ ဥဘတောသံဃာအား လှူခြင်း(၂)၊
 တိက္ခသံဃာအား လှူခြင်း၊ တိက္ခနိသံဃာအား လှူခြင်း (၂)၊ တိက္ခ
 ဤမျှ တိက္ခနိဤမျှဟု သံဃာမှ ညွှန်းစေ၍ လှူခြင်း၊ တိက္ခဤမျှဟု သံဃာမှ
 ညွှန်းစေ၍ လှူခြင်း၊ တိက္ခနိ ဤမျှဟု သံဃာမှ ညွှန်းစေ၍ လှူခြင်း
 (၃) ဤသို့ ၇-ပါး ဖြစ်၏။ ဥဘတော-နှစ်၊ သံဃာ-နှစ်၊ သုံးဖြစ်-သံဃာ
 ညွှန်း။ သံဃာမှ ညွှန်းစေ၍ လှူလျှင် ဒုဿိလအားပင်ဖြစ်စေ ပုဂ္ဂလိက
 ထက် အကျိုးကြီး၏။ ဒုဿိလအား သံဃိကဖြစ်အောင်လှူရာ၌ အကျိုးကြီး
 အောင် အဘယ်သူ သုတ်သင်သနည်း။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတို့ သုတ်သင်
 ကုန်၏။ ရှင်သာရိပုတ္တရာစသော သာသနာငါးထောင်တိုင်းရှိ ရဟန္တာကြီး
 တို့သည် သံဃာ၌ ဦးစီးခေါင်းဆောင်ကြီးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒက္ခိကာဝိသုဒ္ဓိသည် လေးပါး ရှိ၏။ လူသုအတွက် စင်ကြယ်ခြင်း၊ အလှခံ
 အတွက် စင်ကြယ်ခြင်း၊ နှစ်ပါးစုံအတွက် မစင်ကြယ်ခြင်း၊ နှစ်ပါးစုံ
 အတွက် စင်ကြယ်ခြင်း-ဤသို့လေးပါးဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓကောအား ဝေဿန္တရာ
 မင်းကြီး သားသမီးလူခြင်းသည် လူသုသီလရှိသောကြောင့် မဟာပထဝီ
 မြေကြီးကိုပင် တုန်လှုပ်စေပြီ။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဒီဃသောမ မထေရ်အား
 တံငါတယောက် ဆွမ်းသုံးကြိမ် လှူခြင်းသည် အလှခံသီလရှိသောကြောင့်
 ထိုတံငါ သေအံ့ဆဲဆဲတွင် “ဒီဃသောမ မထေရ်အား လှူသောဆွမ်း
 သည် ငါ့ကို ထုတ်ဆောင်သည်” ဟု ဆိုသွားလေပြီ။ ဝဇုမာန အရပ်၌
 မုဆိုးတယောက်သည် သေသူအား ကုသိုလ်အဖို့ ပေးဝေလို၍ ဒုဿီလ
 တပါးအား သုံးကြိမ်တိုင်အောင် ဆွမ်းလှူ၍ အမျှဝေ၏။ သုံးကြိမ်မြောက်
 သောအခါ သေသူပြုတ္တာက ဒုဿီလော မံ ဝိလုမ္ပတိ။ ဒုဿီလော မံ
 ဝိလုမ္ပတိဟု မြည်တမ်းလေ၏။ (မံ၊ ငါ့ကို။ ဝါ၊ ငါ့အစာကို၊ ဒုဿီလော၊
 ဒုဿီလကြီးသည်။ ဝိလုမ္ပတိ၊ လုယက်ဖျက်ဆီး၏။) ထို့နောက် သီလဝန္တ
 ပုဂ္ဂိုလ်အားလှူ၍ အမျှဝေသောအခါမှ ပြုတ္တာထံသို့ ကုသိုလ်အဖို့ ထောက်
 လေသည်။ ဤကား နှစ်ပါးစုံအတွက် မစင်ကြယ်ခြင်းတည်း။ မင်းနှင့်တကွ
 တိုင်းသူပြည်သားတို့ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအား အသဒိသဒါန
 လှူရာ၌ကား နှစ်ပါးစုံအတွက် သီလရှိ၍ စင်ကြယ်၏။

ဆင်ဖြူတော်ပစ္စယ လှူမိခြင်းကြောင့် တိုင်းသူပြည်သား လူအများ
 မကြည်ဖြူ၍ ဝက်ပါတောင်သို့ ထွက်သွားခါနီးတွင် မယ်မဒ္ဒိအား
 ဝေဿန္တရာမင်းကြီး မှာကြားပုံကား ဤသို့တည်း။

သီလဝန္တေသု ဒဇ္ဇာသိ၊ ဒါနံ မဒ္ဒိ ယထာရဟံ။
 န ဟိ ဒါနာ ပရံ အတ္ထိ၊ ပတိဋ္ဌာ သဗ္ဗပါဏိနံ။

မဒ္ဒိ၊ မဒ္ဒိမိဖုရား။ တွံ၊ သင်သည်။ သီလဝန္တေသု၊ သီလရှိသူတို့အား။
 ဒါနံ၊ အလှူကို။ ယထာရဟံ၊ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ။ ဒဇ္ဇာသိ၊ လှူဒါန်း
 ရ၏။ ဒါနာ၊ ဒါနမှ။ ပရံ၊ တပါးသော။ သဗ္ဗပါဏိနံ၊ အလုံးစုံသော
 သူတို့၏။ ပတိဋ္ဌာ၊ တည်ရာသည်။ န ဟိ အတ္ထိ၊ မရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် တပည့်သံဃာအပေါင်း၏ ဒက္ခိဏေယျ မည်ပုံကို
 သိအပ်၏။

အဗ္ဗလိကရဏိယော

လက်အုပ်ချီးခြင်းကို ခံထိုက်ခြင်းကား အလုံးစုံသော သူအပေါင်းသည် သံဃာကိုမြင်လျှင် ကုသိုလ်အလိုရှိ၍ လက်နှစ်ဘက်ကို ဦးခေါင်း၌ထား၍ လက်အုပ်ချီမှု ပြုလေ့ ရှိ၏။ ထိုသို့ပြုခြင်းသည် အဗ္ဗလိကရဏ မည်၏။ တပည့်သံဃာအပေါင်းသည် ဤသို့ပြုသော လက်အုပ်ချီခြင်းကို ခံထိုက်၏။ အဗ္ဗလိ-လက်အုပ်ကို၊ ကရဏ-ချီခြင်းကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏ဟူသော အနက်ကြောင့် အဗ္ဗလိကရဏိယ မည်၏။

“ချစ်သားတို့၊ အားကောင်းသော ယောက်ျား၏ မြမြထက်သော လှံမဖြင့် ရင်ဝတည့်တည့် အထိုးခံရသူတယောက်၊ ဒါယကာ ဒါယိကာမ တို့၏ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးခြင်းကို ခံရသူတယောက်၊ ဤသို့နှစ်ယောက် တို့တွင် အဘယ်သူသည် သက်သာမည်ဟု ထင်ကြံသနည်း”ဟု မိန့်ခွန်း တော်ရှိ၏။ လူတို့လက်အုပ်သည် ထက်မြက်ခြင်းမရှိ၊ အတုံးအတိ ဖြစ်၏။ လေးတောင် ငါးတောင် ကွာလောက်က ရွယ်ချီရုံမျှဖြစ်၏။ လာ၍မထိ။ လှံသည် သေလုနီးဒုက္ခသို့ လည်းကောင်း၊ သေခြင်းသို့ လည်းကောင်း ရောက်စေနိုင်၏။ အပါယ်သို့ မရောက်စေနိုင်။ လူတို့ချီသော လက်အုပ် ကား သီလမရှိသူကို နှစ်ပေါင်းများစွာ မထနိုင်အောင် အပါယ်သို့ ကျရောက်စေသည်။ ထို့ကြောင့် လက်အုပ်ချီခြင်းကို သုမန်ပုဂ္ဂိုလ် မခံထိုက်။ ဘုရားရှင်၏ တပည့်သံဃာအပေါင်းသာ ခံထိုက်လေသည်။

ထိုသံဃာနှင့်စပ်၍ အသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာသည်လည်း လက်အုပ် ချီခြင်းကို ခံထိုက်သေး၏။ ရဟန်းအသုံးအဆောင်သည် လူတို့အား စေတီထိုက်၏ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ လမ်း၌ စွန့်ပစ်သောသက်န်း မစင် ပေးကျသော်လည်း ရှိခိုးထိုက်၏ဟူ၍ လည်းကောင်း ဟောသည်။

အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ

ကောင်းမှုမျိုးစေ့ ပေါက်ရောက်ရာ လယ်တာ မြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်ခြင်းကား- * တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည် တလောကလုံး၏ ကုသိုလ် ဖြစ်ရာ အတုမရှိသောနေရာဌာန ဖြစ်၏။

* လူတို့ ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ ရတနာသုံးပါး ဂုဏ် ကျေးဇူး သိခြင်းတို့သည် သံဃာအပေါင်း၏ ကျေးဇူး ဒိဋ္ဌမျက်မြင်တည်း။ ရှင်သုမင်္ဂလသာမိ ဋီကာဆရာသည် ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးထက် ငါ့

သလေးစပါး ဖြစ်ထွန်းရာ လယ်မြေသည် သာလိခေတ္တ မည်သကဲ့သို့ ကုသိုလ်ဖြစ်ထွန်းရာ သံဃာသည် ပုညက္ခေတ္တ မည်၏။ မင်းကြီး၏ သလေးခင်း လယ်မြေသည် ရညော သာလိခေတ္တ မည်သကဲ့သို့ လူ အပေါင်း၏ ကုသိုလ်ခင်း သံဃာသည် လောကဿ ပုညက္ခေတ္တ မည်၏။ သံဃာကို မှီ၍သာ လူတို့ ကုသိုလ်မျိုးစေ့သည် စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်ထွန်း စေလျက် ပေါက်ဖောက်သောကြောင့် အနုတ္တရလည်း မည်၏။ ထို့ကြောင့် သံဃာသည် လူတိုင်းလူတိုင်း၏ ကုသိုလ်လယ်မြေ အကောင်းဆုံး အတုမရှိ မည်၏။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဆင်းရဲ ကာဠဝဠိယ၏ မယားသည် ဟင်းရွက်ဖြင့် ရောစပ်၍ ယာဂုကျိုစဉ် အိမ်ရှေ့၌ ရှင်မဟာကဿပံကို မြင်၍ ယာဂု လှူ၏။ ထိုယာဂုကို ဘုရားရှင်နှင့်တကွ သံဃာငါးရာ သုံးဆောင်၏။ သူဆင်းရဲ ကာဠဝဠိယလည်း ကျောင်းသို့ရောက်၍ ယာဂုအကြွင်း စားခဲ့ ရသေး၏။ “ချစ်သား ကဿပ၊ ကာဠဝဠိယသည် ခုနစ်ရက်ကြာလျှင် သဋ္ဌေးကြီး ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဘုရားရှင် မိန့်ကြားသည်ကိုလည်း ကြားခဲ့၍ မယားအား ပြန်ပြော၏။ တနေ့၌ မြို့ပြင်ပတွင် တံကျင်လျှိုခံနေရသော ရာဇဝတ်ကောင်သည် “အရှင်မင်းကြီး၏ ပွဲတော်ကို စားပါရစေ” ဟု အော်ပြော၏။ မင်းကြီးသည် ညဉ့်ပွဲတော်တည်ချိန်တွင် ပို့စေ၏။ သွား ဝံ့သူ မရှိချဲ့ ဆုငွေတစ်ထောင်ဖြင့် ပို့စေ၏။ ကာဠဝဠိယ၏ မယားသည် ဆုငွေတစ်ထောင်ကိုယူ၍ ယောက်ျားအသွင်ဖြင့် လက်နက်ငါးပါးစွဲလျက် သွားပို့၏။ မြို့ပြင်ပ ထန်းပင်၌နေသော ဒိသတာလဘိလူးသည် “အသင် လူသား၊ သင်ကား ငါ့အစာဖြစ်ပြီ” ဟု ဆို၏။ “ငါသည် မင်းတမန် ဖြစ်သည်။ တံကျင်လျှိုခံရသူထံ ထမင်းပို့ စေလှုတ်အပ်သူ” ဟု ဆိုလတ် သော် “ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ငါ၏မယား သုမနနတ်မင်းကြီး၏သမီး ကာဠိ သည် ယနေ့ သားယောက်ျား ဖွားမြင်သည်။ ဤမည်သော အရပ်၌ သုမနနတ်မင်းကြီးအား ပြောလိုက်ပါ။ ဤထန်းပင်ရင်း၌ ရွှေအိုးခုနစ်လုံး

ဆရာ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ကျေးဇူးသည် ငါ့အား များလှပေသည်ဟု ဆရာကို ရတနာသုံးပါးထက် ပိုမိုကာ ဦးတိုက်၍ အထူး ရှိခိုးသတတ်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ရောက်ရာအရပ်၌ မိမိအားသောတာပန်ဖြစ်အောင် သစ္စာလေးပါး ဟောကြားသော ရှင်အဿဇိမထေရ်ရှိရာအရပ်ကို ဦးတိုက်၍ ကျိန်းစက်သတတ်။

ရှိသည်။ သင် ဖော်ယူပါ” ဟု ဆို၏။ သုမနနတ်မင်းထံရောက်၍ ပြောကြားလတ်သော် “သင်သည် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် သတင်းကောင်း ဆောင်လာ၏။ ဤသစ်ပင်အနီး၌ ရွှေအိုးများစွာ ရှိသည်။ သင်အား ငါ ပေး၏” ဟု ဆို၏။ တံကျင်လျှီသုထံ ရောက်၍ ထမင်းခွံ ကျွေးပြီးလျှင် နှုတ်ခမ်းကို သုတ်သင်ပေးသောအခါ တံကျင်လျှီခံနေရသော်လည်း မိန်းမအတွေ့ကို သိ၍ ဆံထုံးကို ငုံ့၍ ကိုက်၏။ ထိုမိန်းမသည် မိမိ၏ဆံထုံးကို သံလျက်ဖြင့်ဖြတ်၍ ပြန်သွားပြီးလျှင် မင်းကြီးအား အကြောင်းမျိုးစုံလျှောက်တင်၏။ မင်းကြီးသည် ထိုဥစ္စာတို့ကို ဖော်ပေး၍ သဌေးစည်းစိမ်ကို ပေးလေ၏။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သုမန သဌေး၏ကျွန် အဘိုးအို မောင်ပုဏ္ဏသည် နက္ခတ်ပွဲနေ့၌လည်း ပျော်ပွဲသို့မသွားပဲ လယ်ထွန်သာ သွား၏။ လယ်ထွန်ရာ၌ ရှင်သာရိပုတ္တရာကိုမြင်၍ ရေ၊ ဒန်ပူ လှူ၏။ မောင်ပုဏ္ဏ၏မယားသည်လည်း မောင်ပုဏ္ဏထံ ထမင်းပို့သွားရာ လမ်း၌ ရှင်သာရိပုတ္တရာကို မြင်၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား၊ အကောင်းအဆိုး နှလုံးထားပဲ တပည့်ကျေးကျွန်တို့အား ချီးမြှောက်တော်မူပါ” ဟု တောင်းပန်၍ မောင်ပုဏ္ဏအတွက် ချက်လာသောထမင်းကို အကုန်လှူလိုက်၏။ ထို့နောက် ပြန်ချက်၍ နေမြင့်မှ မောင်ပုဏ္ဏ ထမင်းစားရ၏။ ပင်ပန်းလှသဖြင့် ထမင်းစားပြီး အိပ်ပျော်သွား၏။

မောင်ပုဏ္ဏ အိပ်ရာမှနိုးလုတ်သော် တမနက်လုံး ထွန်ထားသော ထွန်ချေးခဲ မြေတို့သည် အလုံးစုံ ရွှေအတိ ဖြစ်ကုန်၏။ မင်းကြီးသိ၍ ဗဟုနေသဌေးဟု အမည်ပေး၍ သဌေးဆောင်းသောထီးကို ပေး၏။ ထို့နောက် အိမ်ဆောက်ရန် ချုံတခုကိုသုတ်သင်ရာတွင် ရွှေအိုးများစွာ ရပြန်၏။ အိမ်ပြီးသောအခါ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအား ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး အလှူကြီး ပေး၏။ ထိုအလှူ၌ ဘုရားရှင်ဟောသော တရားအဆုံးတွင် မောင်ပုဏ္ဏသည်လည်းကောင်း၊ မယားသည်လည်းကောင်း၊ သမီးဥတ္တရာသည်လည်းကောင်း သောတာပန် တည်ကုန်၏။

သမီးဥတ္တရာကို သုမနသဌေးကြီး၏သားနှင့် ထိမ်းမြား၏။ ထိုသဌေးသားသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်၍ ဥတ္တရာ ကုသိုလ်ပြုခွင့် မရ။ အခါတပါး၌ကား သိရိမာကို တနေ့တစ်ထောင်ကျဖြင့် ဆယ့်ငါးရက်အတွက် သောင်းငါးထောင်ပေး၍ သဌေးသားထံ ထားပြီးလျှင် ၁၅ ရက်ပတ်လုံး ဘုရားအမှူး

ရှိသောသံသာအား ဆွမ်းလုပ်ကျွေး၏။ ချွေးပြာ၊ မီးသွေးတို့လိမ်းကပ်လျက်
 ဝမ်းမြောက်စွာ အလှူစီမံနေသော ဥတ္တရာကို တနေ့၌ သဋ္ဌေးသားမြင်၍
 “ချမ်းသာစွာမနေပဲ ဦးပြည်ရဟန်းတို့ကို လုပ်ကျွေးလျက် စုတ်စုတ်ပဲ့ပဲ့
 နှင့် မိုက်လေစွ” ဟု ပြုံး၍ဖဲလာ၏။ ထိုအခြင်းအရာကို သိရှိမာ မြင်လတ်
 သော် ငြူစူသဖြင့် အိမ်ကြီးရှင်စိတ် ဝင်ပြီးလျှင် ဥတ္တရာ ကိုယ်ပေါ်၌
 ထောပတ်ပူဖြင့် လောင်းချ၏။ ဥတ္တရာကား “ဤသိရှိမာ၏ ကျေးဇူးသည်
 ဗြဟ္မာပြည်ပင် နိမ့်သေး၏။ သူ့ကို မှီ၍ ငါ ကုသိုလ် ပြုရပေသည်” ဟု
 မေတ္တာနှံ့အောင် အကြိမ်ကြိမ် မေတ္တာပို့၏။ မေတ္တာအာနုဘော်ကြောင့်
 ထောပတ်ပူ မလောင်။

ဥတ္တရာ၏ကျွန်မတို့သိ၍ သိရှိမာကို ဝိုင်းရိုက်ကုန်၏။ ဥတ္တရာဟန်လိုက်
 သဖြင့် သိရှိမာချမ်းသာသွား၏။ ထို့နောက် သိရှိမာသည် ဥတ္တရာကိုဝန်ချ
 တောင်းပန်၏။ ဥတ္တရာက “ငါ့မှာ ဖခင်ရှိ၏။ ဖခင်ကျေလျှင် ငါကျေ၏”
 ဟု ဆိုပြီးလျှင် “ဤသဋ္ဌေးကြီး ဦးပုဏ္ဏသည် သံသရာလည်စေသော ဖခင်
 ဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်သာလျှင် သံသရာဝဋ်ကင်းလွတ်စေသော ဖခင်အစစ်”
 ဟု ဆို၏။ နောက်တနေ့၌ သိရှိမာသည် ဘုရားရှင်ထံသာ၍ အကြောင်း
 မျိုးစုံ လျှောက်၍ တောင်းပန်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤ
 ဂါထာကို ဟော၏။

အကောဓေန ဇိနေ ကောဓံ၊ အသာဓု အာဓုနာ ဇိနေ။
 ဇိနေ ကဒရိယံ ဒါနေန၊ သစ္စေနာလိကဝါဒိနံ။

ကောဓံ၊ အမျက်ထွက်သူကို။ အကောဓေန၊ မိမိသည် အမျက်မထွက်
 သူ ဖြစ်မှ။ ဇိနေ၊ အောင်၏။ အသာဓု၊ မသူတော်ကို။ အာဓုနာ၊ သူတော်
 ဖြစ်မှ။ ဇိနေ၊ အောင်၏။ ကဒရိယံ၊ ဝန်တိုခက်ထန်သူကို။ ဒါနေန၊ ပေး
 ခြင်းဖြင့်။ ဇိနေ၊ အောင်၏။ အလိကဝါဒိနံ၊ မမှန်မကန်ဆိုသူကို။ သစ္စေန၊
 မှန်သောစကားဖြင့်။ ဇိနေ၊ အောင်၏။

ဒေသနာအဆုံး၌ သိရှိမာသည် မိန်းမငါးရာနှင့်တကွ သောတာပန်
 တည်၏။ ဤသို့လျှင် ကာဠဝဠိယ၊ ပုဏ္ဏလူဆင်းရဲတို့၏ ကုသိုလ်မျိုးစေ့
 ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားရာ ဖြစ်သောကြောင့် သံသာသည် လူတိုင်းနှင့်ဆိုင်သော
 အကောင်းဆုံး လယ်မြေ ဖြစ်၏။

နိဂုံး

ဤမျှဖြင့် ပညာစရိုက်၊ သဒ္ဓါစရိုက် ရှိသူတို့အား ထိုက်တန်သော
ဂုဏ်တော်အရသာသည် ၁၃၀၄ ခု၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၉ ရက်
တနင်းလာနေ့၌ ပြီး၏။

ဤဂုဏ်တော်အရသာသည် ပညာ၊ သဒ္ဓါရှိသူတို့ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍
၃၇ ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို ရစေသော အရသာ ဖြစ်ပါ
စေသတည်း။

ညောင်လေးပင်တောရ နာယကမထေရ် ရေးစီရင်သည်။
ဂုဏ်တော်အရသာ ပြီး၏။

လက္ခဏာအရသာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

လက္ခဏာတော်ကြီး ၃၂-ပါး

သု၊ စက်၊ အာ၊ ဒီ။ ပြ၊ သတ်၊ မု၊ ဇာ။
ဥသ်၊ ဥ၊ ဧ၊ သု။ သု၊ ကော၊ နိ၊ ဌိ။ [အုတ်၊ အုဟု ဖတ်။]
သိ၊ စိ၊ သ၊ ရ၊ နိ၊ ဂေါ၊ ဥ၊ ဧ။ [အု၊ အောဟု ဖတ်။]
ဥဏ်၊ စတ်၊ အ၊ ပ။ ပြ၊ သိ၊ သ၊ သု။ [အုန်ဟု ဖတ်။]

* နော၊ ငါတို့၏။ သတ္တာ၊ ဆရာဖြစ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရားသည်။
သု- သုပ္ပတိဌိတပါဒေါ၊ ညီညွတ်စွာ တပြင်တည်း တည်သော
ဖဝါးရှိတော်မူ၏။ (ဖဝါး)။ စက်- စက္ကင်္ဂိတပါဒေါ၊ အကန်တစ်
ထောင် စက်ဝန်း ထင်သောဖဝါး ရှိတော်မူ၏။ (ဖဝါး)။ အာ-အာ
ယတ ပဏှိ၊ ရှည်သော၊ လုံးသောဖနောင့် ရှိတော်မူ၏။ (ဖနောင့်)။
ဒီ-ဒီသင်္ဂုလီ၊ ရှည်သွယ်သော လက်ဆံ ခြေဆံ ရှိတော်မူ၏။ (လက်
ခြေ)။ ပြ- ပြဟူဇုဂစ္ဆော၊ ပြဟွာမင်း၏ ကိုယ်ကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်
သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။ (ကိုယ်)။ သတ်- သတ္တုဿဒေါ၊ လက်ခြေ
ပခုံး လည်လုံးသတ်မှတ် အရပ်ခုနစ်ပါး ပြည့်ဖြိုးသောအသား ရှိတော်
မူ၏။ (ကိုယ်)။ မု- မုဒုတလုဏဟတ္ထပါဒေါ၊ နူးညံ့သော သိမ်မွေ့
သော လက်ဖဝါး ခြေဖဝါး ရှိတော်မူ၏။ (လက်ခြေ)။ ဇာ-ဇာလ
ဟတ္ထပါဒေါ၊ လေသာကွန်ယက်အလား လက်ဆံ ခြေဆံ အညီ လက်
ဆစ်အတွင်း ယဝလက္ခဏာညီသော လက်ဖဝါး ခြေဖဝါးရှိတော်မူ၏။
(လက်ခြေ)။

* ဖဝါးမှ သင်းကျစ်အထိ လက္ခဏာစဉ်ကား ဖဝါး၌ သု၊ စက်-နှစ်
ပါး။ ဖနောင့်၌ အာ-တပါး။ ဖမုက်၌ ဥသ်-တပါး။ လက်ခြေ၌ ဒီ၊ မု၊
ဇာ-သုံးပါး။ မြင်းခေါင်း၌ ဧ-တပါး။ (ဂ)။ နိမိတ်၌ ကော-တပါး။
ကိုယ်အလုံး၌ ပြ၊ သတ်၊ နိ၊ သိ၊ စိ-ငါးပါး။ အရေ၌ သု၊ သု-နှစ်ပါး
(ဂ)။ မွေးညင်း၌ ဥ၊ ဧ-နှစ်ပါး။ အကြော၌ ရ-တပါး။ လက်ရုံး၌ ဌိ-

သောမျက်လုံး ရှိတော်မူ၏။ (မျက်လုံး)။ ဂေါ- ဂေါပခုမော၊
 ဖွားမြင်စ နွားငယ်၏ မျက်မှူးနှင့်တူသော နုပျိုသောမျက်မှူး ရှိတော်
 မူ၏။ (မျက်မှူး)။ ဥ- ဥဏှိသသိသော၊ နဖူးပြင်၌ သင်းကျပ်ပြား ရှိ
 သောဦးခေါင်း ရှိတော်မူ၏။ (သင်းကျပ်)။ ဇ- ဇကေကလောမော၊
 မှူးတိုင်း တခုတခု၌ တပင်စီပေါက်သော မှူးညင်း ရှိတော်မူ၏။
 (မှူးညင်း)။

ဥဏှိ-ဥဏှိ၊ မျက်မှောင်ကြား၌ လက်ယာရစ်ခွေလျက် ဖြူဖွေးသော
 ဥဏှိလုံးမှူးရှင် ရှိတော်မူ၏။ (မှူးရှင်)။ စတ်- စတ္တာလိသ သမ
 ဒန္တော၊ လေးဆယ်သော ထက်အောက်နှစ်ဆယ်စီ ညီမျှသော သွား
 ရှိတော်မူ၏။ (သွား)။ အ- အဝိရဋ္ဌ ဒန္တော၊ မကျဲသောသွား ရှိတော်
 မူ၏။ (သွား)။ ပ- ပဟူတ ဝိဇ္ဇော၊ ပါးလျှပ်ရှည်ပြန့်သော လျှာ
 ရှိတော်မူ၏။ (လျှာ)။ ဗြ- ဗြဟ္မဿရော၊ ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့်တူ
 သော သာယာသောအသံ ရှိတော်မူ၏။ (အသံ)။ သိ- သိဟ ဟနု၊
 ခြင်္သေ့မင်း၏ မေးနှင့်တူသော ဝန်းဝိုင်းသောအထက်မေး၊ အောက်
 မေး ရှိတော်မူ၏။ (မေး)။ သ- သမ ဒန္တော၊ မဝင်မခေါ် ညီညွတ်
 သောသွား ရှိတော်မူ၏။ (သွား)။ သု- သုသုက္ကဒါဋ္ဌော၊ တဖိတ်ဖိတ်
 ဖြူဖွေးသော စွယ်တော်လေးဆူ ရှိတော်မူ၏။ (သွား)။

ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗာတ္ထိံသံသယ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော။ မဟာပုရိသ
 လက္ခဏေဟိစ၊ ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်ကြီးတို့ဖြင့် လည်း
 ကောင်း၊ ဆဗ္ဗဏ္ဍရံသီဟိစ၊ ခြောက်သွယ်သော ရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့်
 လည်းကောင်း။ အသိတိယာ အနုဗျဉ္ဇနေဟိစ၊ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာ
 တော်ငယ်တို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝိရောစမာနံ၊ ထိန်တောက်ဆန်းကြယ်
 ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်တော်မူသော။ ကဏကမ္ပံ၊ ကမ္ပသရိက္ခက, လက္ခဏ,
 အာနိသင်စုံလင်စွာရအောင် ပြုအပ်သောကမ္ပ ရှိတော်မူသော။ သတ္တာရံ၊
 ငါတို့ဆရာ ဘုရားမြတ်စွာကို။ နမာမိ၊ ဦးခေါင်းရိုးကြေညက်၍ မြူဖြစ်
 ကာ လွင့်လျက် အသက်ထွက်သော်လည်း ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

လက္ခဏာသုတ် နိဒါန်း

အခါတပါး သာဝတ္ထိမြို့သားတို့သည် ဤသို့သောစကားကိုဆိုကုန်၏။
 “ဘုန်းတော်ကြီးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား လက္ခဏာတော်ငယ်

ရှစ်ဆယ်ရှိ၏။ တလံ့မျှသော ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်ရှိ၏။ သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော မဟာပုရိသလက္ခဏာ ရှိ၏။ ထိုလက္ခဏာ၊ ရောင်ခြည်တော်တို့ကြောင့် ပင်လုံးကျွတ်ပွင့်သော ပင်လယ်ကသစ်ပင် စသည်တို့ကဲ့သို့ လွန်စွာ တင့်တယ်တော်မူ၏။ ဤသို့သောကောင်းမှုကြောင့် ဤလက္ခဏာ ဖြစ်သည်ဟူ၍ကား မဟောကြားသေး။ ယာဂုဆွမ်းအနည်းငယ် လှူခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူ၍မျှ ဟောကြားသည်။ ဤလက္ခဏာတို့ဖြစ်အောင် အဘယ်ကောင်းမှု ပြုတော်မူလေသနည်း”ဟု စကားဆိုကုန်၏။ ထိုစကားကို ရှင်အာနန္ဒာမဇထရိကြား၍ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ကြား၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ ဤလက္ခဏာသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူ၏။

ချစ်သားတို့၊ ယောက်ျားမြတ်ဟု သိကြောင်း * မဟာပုရိသ၏ လက္ခဏာတို့သည် ၃၂-ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော မဟာပုရိသအား အိမ်၌နေလျှင် စကြာမင်းဖြစ်ခြင်း၊ ရဟန်းပြုလျှင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားဖြစ်ခြင်း အားဖြင့် နှစ်ပါးသာလျှင် ဆုံးဖြတ်ရာဂတိ ရှိ၏။ ဤ ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာတို့ကို ဗာဟိရက ရသေ့တို့သည် သင်ကြားမှတ်သားကုန်၏။ ဤကောင်းမှုကြောင့် ဤလက္ခဏာရ၏ ဟူ၍ကား မသိကုန်။

၁-သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ

သု-ညီညွတ်စွာ၊ ပတိဋ္ဌိတ- တည်သော၊ ပါဒ- ခြေဖဝါး ရှိ၏။ တပါးသော သူတို့၏ခြေသည် မြေ၌ချလျှင် ခြေဖျား၊ ဖနောင့်၊ ဖဝါးစောင်း တခုခုသာ ရှေးဦးစွာ ထိ၏။ အလယ်၌သော်လည်း မထင်။ မြေမှ ခြေကြွလျှင်လည်း တခုခုသာ ရှေးဦးစွာ ကြွ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေဖဝါးတော်ကား ရှေ့ခြေနှင်းအပြင်ကဲ့သို့ ဖဝါးတပြင်လုံး တပြိုင်တည်း မြေ

* ပါဠိတော်၌ ဥဒ္ဓေသအားဖြင့် ဟောသော လက္ခဏာအစဉ်ကား သု၊ စက်၊ အာ၊ ဒီ၊ မု၊ ဇာ၊ ဥသိ၊ ဇ(ဂ)၊ ဌ၊ ကော၊ သု၊ သု၊ ဇ၊ ဥ၊ မြ၊ သတ် (ဂ)၊ သိ၊ စိ၊ နိ၊ သ၊ ရ၊ သိ၊ စတ်၊ သ (ဂ)၊ အ၊ သု၊ ပ၊ မြ၊ နိ၊ ဝေါ၊ ဥဏ်၊ ဥ (ဂ)။ ဤသို့ဟောစဉ်ပြုသော်လည်း ကမ္မ၊ ကမ္မသရိက္ခက၊ လက္ခဏာ၊ အာနိသင် ဝေဖန်ရာ၌ကား ကံတူပေါင်း၍ ဟောသည်။

ထိ၏။ တပြိုင်တည်း မြေမှ ကြွ၏။ ထို့ကြောင့် ညီညွတ်စွာ တပြိုင်တည်း တည်သောဖဝါး ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူ ဖြစ်စဉ်အခါ ကုသိုလ်တရားတို့၌ မြဲစွာဆောက်တည်၏။ မဆုတ်နစ်သော လုံ့လဖြင့် ဆောက်တည်၏။ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် သုစရိုက်သုံးပါး၌လည်းကောင်း၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဥပေါသထ၌လည်းကောင်း၊ မိတ္တ၊ ဆရာသမား၊ အသက်ကြီးသူ တို့အား ကျင့်ဝတ်ကိုပြုခြင်း၌လည်းကောင်း အဓိကုသိုလ်တို့၌ မဆုတ်မနစ် ဆောက်တည်၏။ ထိုကောင်းမှုကို ပြုခြင်း၊ ဆည်းပူးခြင်းကြောင့် နတ် ပြည်၌ ဖြစ်၍ ဂုဏ်ဆယ်ပါး သာလှန်၏။ နတ်၌ဖြစ်သော အသက်ရှည် ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာကြီးခြင်း၊ အခြံအရံများခြင်း၊ အစိုးတရ ကြီးကဲခြင်း (၅)၊ နတ်၌ဖြစ်သော ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ (၅)၊ ဤသို့အားဖြင့် အခြားသောနတ်တို့ထက် ဂုဏ်ဆယ်ပါး သာလှန်၏။ ယခု ဘုရားဖြစ်သောအခါ သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒ လက္ခဏာ ရ၏။ ခြေကို မြေ၌ အညီချ၏။ အညီကြွ၏။ ဖဝါးတပြိုင်လုံး မြေ၌ ထိ၏။ ထိုလက္ခဏာ ရှိသောကြောင့် လူ့ဘောင်၌နေလျှင် လေးကျန်းသနင်း စကြာဝတေးမင်း ဖြစ်၏။ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူဟူသမျှကို အောင်ခြင်း အကျိုး ရ၏။ ရဟန်းပြုလျှင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရား ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓ၊ ဒေါသ စသော ကိုယ်တွင်းရန်ကိုလည်းကောင်း၊ ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ မာရ်နတ်၊ ဗြဟ္မာစသော ဆန့်ကျင်ဘက် ပြင်ပရန်ကို လည်းကောင်း အောင်ခြင်း အကျိုး ရ၏။

ဤ၌ လက္ခဏာကြီးငယ် ဖြစ်စေနိုင်သော ကံကို နတ်ပြည်၌ ဖြစ်စဉ် အလွယ်တကူ မပြုနိုင်။ ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွားစသော တိရစ္ဆာန်တို့၌ဖြစ်စဉ် ပါရမီဆယ်ပါး အားထုတ်၍ ဖြည့်ကျင့်သော်လည်း ထိုပြုသော ကံကို ပြုခြင်းငှာ မလွယ်။ လူအဖြစ်၌တည်၍ ပြုသောကံကိုသာ လွယ်ကူစွာ ပြုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် လူဖြစ်စဉ်အခါဟု ဟောသည်။

ဘုရားလောင်းသည် အကုသိုလ်မှု ပြုရာ၌ ကြက်တောင် မီးလောင် သကဲ့သို့ တွန့်လိပ်၏။ ကုသိုလ်လ်မှုပြုရာ၌ကား ဗိဘာန်မျက်နှာကြက်ကဲ့သို့ ပျံပျူး၏။ မဆုတ်မနစ် ပြု၏။ ဆုတ်နစ်အောင် တစုံတယောက်သော ဗြဟ္မာ၊ လူ၊ နတ် မတတ်နိုင်။

ရှေးသရောအခါ ဘုရားလောင်းသည် ရှဉ့်အမျိုး၌ ဖြစ်၏။ မိုးရွာသဖြင့် အသိုက်သည် သမုဒ္ဒရာသို့ မျောသွား၏။ ထိုအခါ သားငယ်တို့ကို ကယ်ဆယ်သည်ဟု သမုဒ္ဒရာ၌ ရေကို အမြီးဖြင့်ဆွတ်၍ အပ၌ ခါ၏။ ခုနစ်ရက်ရှိသောအခါ သိကြားမင်းလာ၍ အကြောင်းအကျိုးမေး၍ “အသင်ရှဉ့်၊ ဤသမုဒ္ဒရာရေကို ကုန်ခန်းအောင်ပြု၍ မရစကောင်း”ဟု ဆို၏။ ရှဉ့်သည် သိကြားမင်းအား “သင်ကဲ့သို့ ပျင်းရိသောသူနှင့် စကားမပြောလို”ဟု ဆို၏။ သိကြားမင်းသည် ရှဉ့်၏ ခိုင်မြဲသော နှလုံးသွင်းကို နှစ်သက်၍ သားငယ်တို့ကို ယူဆောင်ပေးလေ၏။

မဟာဇနကမင်းသားဖြစ်သောအခါ၌လည်း သမုဒ္ဒရာ လက်ပစ်ကူးစဉ် မေခလာနတ်သမီးအား ဤသို့ဆို၏။ “နတ်သမီး၊ သင်အား သမုဒ္ဒရာသည် ကျယ်ဝန်းသော်လည်း ငါ့အားသော်ကား အလိုဆန္ဒကို စွဲ၍ မြောင်းငယ်မျှသာတည်း။ ငါသည် မကြာမီ သမုဒ္ဒရာတဘက်သို့ ရောက်၍ မင်းစည်းစိမ်ယူ၍ အလှူဒါနပြုနေသည်ကို သင် မြင်ရလတ္တံ့”ဟု ဆို၏။ ထို့နောက် မင်းဖြစ်၍ တနေ့ ငါးသိန်းကုန် နေ့စဉ် လှူ၏။ နောက်၌ တောထွက်၍ ရဟန်းပြု၏။ ထို့ကြောင့် ဆုတ်နစ်အောင် တစုံတယောက် မတတ်နိုင်။

အဓိကုသိုလ်ဟူသည်ကား ကာမကုသိုလ်ကို ထောက်၍ ရူပကုသိုလ်၊ အရူပကုသိုလ်သည် အဆင့်ဆင့် အဓိကုသိုလ် မည်၏။ ထိုကုသိုလ်တို့ကို ထောက်၍လည်း သာဝကပါရမီဉာဏ် ရကြောင်း ကုသိုလ်၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ရကြောင်း ကုသိုလ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရကြောင်း ကုသိုလ်တို့သည် အဆင့်ဆင့် အဓိကုသိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။ ဘုရားလောင်းသည် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကို တကြိမ်ပြုကျင့်ခြင်း၊ အကြိမ်ကြိမ် ဆည်းပူးခြင်းတို့ဖြင့် စကြဝဠာပင် ကျဉ်းသကဲ့သို့ဖြစ်အောင်၊ အဝဂ်ပင် နိမ့်သကဲ့သို့ ဖြစ်အောင် လွန်ကဲစွာ ပြုကျင့်၏။ ဆည်းပူး၏။

ဖဝါးတပြင်လုံး မြေထိရာ၌ တနေရာဖြင့် ရှေးဦးစွာ၊ တနေရာဖြင့် နောက်မှမဟုတ်ပဲ တပြင်လုံး တညီတညွတ်တည်း ထိ၏။ တညီတညွတ်တည်း ကြွ၏။ နက်စွာသော ချောက်သို့ ဆင်းအံ့ဟု ခြေကို ဆောင်လျှင် နိမ့်သောမြေသည် လေပြည့်သော သားရေအိတ်ကဲ့သို့ မြင့်တက်၍ ညီ၏။ မြင့်သောမြေသည် နိမ့်ဆင်း၍ ညီ၏။ ဝေးသောအရပ်သို့ နင်းအံ့ဟု

ခြေကိုဆောင်လျှင် မြင်းမိုရ်တောင်သော်လည်း မီးအုံးသော ကြိမ်ညွန့်ကဲ့
 သို့ ညွတ်လာ၍ ခြေတော်ကို ခံယူ၏။ ထို့ကြောင့် တာဝတိံသာသို့ နှစ်
 လှမ်းသုံးဖဝါးဖြင့် ကြွတော်မူ၏။ အကန်တစ်ထောင်ရှိသော စက်လက္ခဏာ
 ၏ တည်သင့်ရာအရပ်သည် မညီမညွတ် မဖြစ်ဝံ့ပေ။ သစ်ငုတ်၊ ဆူးငြောင့်၊
 ကျောက်စရစ်၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်တို့သည်လည်း တိမ်းရှောင်၍ ပြေးနှင့်
 ကုန်၏။ မပြေးသာလျှင် မြေအတွင်းသို့ဝင်၍ ပုန်းကုန်၏။ သီလတန်ခိုး၊
 ကောင်းမှုတန်ခိုး၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော ဓမ္မတန်ခိုး၊ ပါရမီဆယ်ပါး
 အာနုဘော်တို့ကြောင့် ဤမဟာပထဝီ မြေကြီးသည် နူးညံ့သော ပန်း
 မွေ့ရာကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏။

ပြင်ပရန်အောင်ခြင်း၌ ဒေဝဒတ်၊ ကောကာလိကစသော ရဟန်းရန်၊
 သောဏဒန္တ၊ ကုဋ္ဌဒန္တ စသော ပုဏ္ဏားရန်၊ အာဠဝက စသော နတ်
 ရန်၊ ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး တင်းပုတ်ထမ်း၍ ထုသတ်မည်ဟု လိုက်သော
 မာရ်နတ်ရန်၊ ဗကဗြဟ္မာရန် စသော ပြင်ပရန်တို့ကို အောင်၏။ တုန်လှုပ်
 ခြင်း၊ ချောက်ချားခြင်းဖြစ်အောင် မတတ်နိုင်ကုန်။ အချို့ရန်သူတို့ကား
 တပည့်အဖြစ်ပင် ဝန်ခံကြကုန်၏။

ဤမျှဖြင့် ကမ္မ၊ ကမ္မသရိက္ခက၊ လက္ခဏ၊ အာနိသံသ လေးပါးကို
 ဟော၏။ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္မာတစ်သိန်းပတ်လုံး ခိုင်မြဲသော လုံ့လဖြင့်
 မဆုတ်မနစ် ဆည်းပူးသော ပါရမီကံတို့တွင် သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒလက္ခဏာ
 ဖြစ်ကြောင်း ပါရမီကံသည် ကမ္မမည်၏။ ဝါ၊ ကုသိုလ်၌ မဆုတ်နစ်ခြင်း
 သည် ကမ္မမည်၏။ *သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒလက္ခဏာသည် (ကံနှင့် တူသော
 ကြောင့်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။

* မဆုတ်မနစ် ကုသိုလ် ပြုခဲ့ဖူးသည်ကို လူအပေါင်း သိစေသတည်းဟု
 ကံနှင့်လျော်စွာ တူအောင် မဆုတ်မနစ် တပြိုင်တည်းဖြစ်သော လက္ခဏာ
 ဟူလို။ ဤကား သတ္တိထူးကို သတ္တိရှိသော လက္ခဏာ၌ တင်စားခြင်း
 တည်း။ သတ္တိထူးမျှဆိုလိုလျက် သတ္တိမန္တဖြစ်သော လက္ခဏာကိုဆိုခြင်း
 ဖြစ်သည်။ မုချအားဖြင့်ကား ပါရမီအားထုတ်စဉ်အခါ မဆုတ်မနစ်
 အားထုတ်ခဲ့ပေသည်ဟု သိကြောင်း သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒလက္ခဏာ၏ ဉာပက
 နိမိတ်အဖြစ်သာလျှင် ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။

ဤ မဆုတ်မနစ် ညီညွတ်စွာတည်သော လက္ခဏာကို မြင်ရလျှင် ဤလက္ခဏာရှင်သည် မဆုတ်မနစ် အတိတ်ကံ အားထုတ်ဖူးသည်ဟု ပညာရှိတို့ ထောက်ဆ၍ သိနိုင်ရကား ထိုအတိတ်ကံသိကြောင်း အခြင်း အရာသည် ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ ညီညွတ်စွာတည်သောခြေ ရှိခြင်းသည် လက္ခဏာ မည်၏။ ဝါ၊ ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်းတို့၌ ခြေတော်တို့၏ မြဲစွာ၊ ညီညွတ်စွာ တည်ခြင်းသည် လက္ခဏာ မည်၏။ အတွင်း၊ အပ ရန်သူဟူသမျှ မလှုပ်ချောက်ချားနိုင်ခြင်းသည် လက္ခဏာ၏ အာနိသံသ မည်၏။

အကျဉ်းချုပ်ကား ကုသိုလ်တို့၌ မဆုတ်မနစ်သောကြောင့် သုပ္ပတိ ဋီတပါဒလက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာရသောကြောင့် တွင်း၊ ပ ရန်ကင်း၏။

စကြဝတေးမင်း အကြောင်း

လူ့ဘောင်၌နေလျှင် စကြာမင်းဖြစ်၏ဟု ဆိုရာ၌ စကြာမင်း ဟူသည် ကား တရားစောင့်သောမင်း ဖြစ်၏။ လေးကျွန်းလုံး အစိုးရ၏။ ရန်သူ အပေါင်းကို အောင်၏။ ဇနပုဒ်ခိုင်မြဲခြင်းသို့ ရောက်၏။ (တစုံတယောက် ချောက်ချား တုန်လှုပ်အောင် မပြုနိုင်။) ရတနာခုနစ်ပါး ရှိ၏။ ခုနစ်ပါး ကား စကြာ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ပတ္တမြား၊ မိဖုရား၊ သူကြွယ်၊ သားကြီး- ဤရတနာခုနစ်ပါးတည်း။ သားယောက်ျား လူစွမ်းကောင်း တစ်ထောင် ကျော် ရှိ၏။ တန်ခိုးလေးပါး ရှိ၏။ သမုဒ္ဒရာအဆုံးရှိသော မြေတပြင်လုံးကို ခလုတ်မရှိအောင်၊ ဘေးဖြစ်ကြောင်း နိမိတ်မရှိအောင်၊ ဆူးပြောင့် မရှိအောင်၊ (ဝါ-ခီလ၊ နိမိတ္တ၊ တဏှကဟူသော တယောက်ချင်း ခိုးသူ မရှိအောင်၊) အစုစုဖြစ်သော အဗျဒ ခိုးသူ မရှိအောင်၊ စည်ပင်ဝပြောအောင်၊ ဘေးရန်ဟူသမျှ မရှိအောင် ဥစ္စာဒဏ် မထား၊ လက်နက်ဒဏ် မထားပဲ တရားသဖြင့် အောင်မြင်စွာ အုပ်စိုးနိုင်၏။

စကြာရတနာ

စကြာရတနာ အကြောင်းကား စကြဝတေးမင်းကြီးသည် စစ်အင်္ဂါ လေးပါးနှင့်တကွ စကြာရတနာစီး၍ အရှေ့ကျွန်းသို့ သွား၏။ ထိုကျွန်း၌ မင်းတို့သည် စကြာမင်းထံ ချဉ်းကပ်၍ “အကျွန်ုပ်တို့ကို ဆုံးမတော်မူပါ” ဟု ဆိုကုန်၏။ “သူ့အသက်မသတ်ရ၊ သူ့ဥစ္စာမခိုးရ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာမလွန်

ကျူးရာ၊ မုသားမဆိုရာ၊ သေအရက်မသောက်ရာ၊ ခံစားမြဲတိုင်းခံစားကြ”ဟု ဆုံးမ၏။ ထိုမင်းတို့သည် စကြာမင်းနှင့်အတူ လိုက်ကုန်၏။ စကြာရတနာသည် အရှေ့သမုဒ္ဒရာကို ခွဲဝင်၍ တောင်ကျွန်းသို့လည်းကောင်း၊ တောင်သမုဒ္ဒရာကို ခွဲဝင်၍ အနောက်ကျွန်းသို့ လည်းကောင်း၊ အနောက်သမုဒ္ဒရာကို ခွဲဝင်၍ မြောက်ကျွန်းသို့ လည်းကောင်း လည်၍ သွား၏။ ထောက်ဆု မြောက်ကျွန်း၌လည်း မင်းတို့သည် စကြာမင်းကံ ချဉ်းကပ်၍ အဆုံးအမ ခံကုန်၏။ ထိုမင်းတို့သည်လည်း စကြာမင်းနှင့်အတူ လိုက်ကုန်၏။ စကြာရတနာသည် သမုဒ္ဒရာနှင့်တကွ မြေကပြင်လုံးကို အောင်မြင်၍ ထိုစကြာမင်း၏ နေပြည်တော်သို့ ပြန်လာ၍ နန်းတော်၌ ရပ်၏။

အဋ္ဌကထာအဆိုကား ကောင်းကင်၌ စကြာမင်းကို ခြံရံ၍ လိုက်သော ပရိသတ်သည် အလျားအနံ ၁၂ ယူဇနာ ရှိ၏။ ပရိသတ်အားလုံးသည် စင်ကြယ်သန့်ရှင်း၏။ ဝိဇ္ဇာဓိရိပရိသတ်နှင့် တူ၏။ ကောင်းကင်၌ သွားကြသည့်မှာ ဣန္ဒြိယာကျောက်အပြင်၌ ရတနာမျိုးစုံ ဖြန့်ကြဲသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ စကြာရတနာသည် သစ်ပင်ဖျားအထက် မမြင့်လွန်းသော ကောင်းကင်ဖြင့် သွား၏။ သစ်သီးသစ်ရွက်တို့ကို အလိုရှိသူ ခူးယူနိုင်၏။ မြေပြင်၌ ကဲ့သို့ မင်း၊ အမတ်စသည်တို့ကို မှတ်သားနိုင်၏။ လိုရာဣရိယာပုထ်ဖြင့် သွားနိုင်၏။ လိုရာအလုပ်ကိစ္စတို့ကိုလည်း ပြုနိုင်၏။ စကြာရတနာသည် မြင်းမိုရ်တောင်ကို လက်ဝဲဖြင့်ပတ်၍ သမုဒ္ဒရာအထက်ဖြင့် အရှေ့ကျွန်းသို့ သွား၍ ကောင်းကင်၌ရပ်၏။ ထိုကျွန်း၌ မင်းတို့သည် လက်နက်ချ၍ပူဇော်ကုန်၏။ ထိုအခါ စကြာမင်းသည် သူ့ အသက်မသတ်ရ စသည်ဖြင့် ဆုံးမ၍ နံနက်စာ ပွဲတော်တည်၏။ အရှေ့သမုဒ္ဒရာကို ခွဲဝင်သောအခါ သမုဒ္ဒရာသည် တယူဇနာမှ ရှဲ၍ ကြောင်မျက်ရွဲနံရံ ထောင်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တည်၏။ ထိုထိုအရပ်မှ အထူးထူးသော ရတနာတို့သည် စကြာမင်းအသရေကို ဖူးမြင်လိုကုန်သကဲ့သို့ စ၍လာကုန်၏။ ပရိသတ်တို့သည် အလိုရှိတိုင်း ကောက်ယူကုန်၏။ စကြာရတနာ ပြန်တက်သောအခါ ပရိသတ်သည် ရှေ့က၊ မင်းကြီးသည် အလယ်က၊ စကြာရတနာသည် နောက်က ဖြစ်၏။ သမုဒ္ဒရာရေသည်လည်း စကြာရတနာ၏ အကွပ်ဝန်းကိုကပ်၍ လိုက်လာ၏။ တောင်ကျွန်းမှ အနောက်ကျွန်းသို့၊ အနောက်ကျွန်းမှ မြောက်ကျွန်းသို့ သွားရာ၌လည်း ဤအတူတည်း။ ထို့နောက် မြောက်သမုဒ္ဒရာမှ တက်၍ ပြန်လာ၏။ ဤသို့ ကျွန်းကြီး လေးကျွန်း၊ ကျွန်းငယ် နှစ်ထောင်တို့ကို

ကြည့်ရှု၍ မိမိနေပြည်တော်သို့ ပြန်လာ၏။ စကြာရတနာအရောင်ကြောင့် နန်းတော် အတွင်း၊ အပ၌ မီးထွန်းခြင်း ပြုဖွယ်ကိစ္စ မရှိ။ အမိုက်မှောင် ပျောက်ကင်း၍ လှန်စွာ ထွန်းလင်း၏။ အမိုက်မှောင်ကို အလိုရှိသော သူတို့အားသာ အမိုက်မှောင် ဖြစ်၏။

ဆင်ရတနာ

ဆင်ရတနာကား ဆဒ္ဒန်ဆင်မျိုး၊ ဝါ-ဥပေါသထဆင်မျိုး ဆင်ဖြူတော် ဖြစ်၏။ ကောင်းကင်ယုံနိုင်၏။ နံနက်အချိန်တွင် ထိုဆင်ကိုစီး၍ အလုံးစုံ သော မင်းပရိသတ်နှင့်တကွ သမုဒ္ဒရာအဆုံးအထိ သွား၍ လူအပေါင်းကို ဆုံးမပြီးလျှင် နေပြည်တော်သို့ ပြန်၍ နံနက်စာ ပွဲတော်တည်နိုင်၏။

မြင်းရတနာ

မြင်းရတနာကား သိန္ဓောမြင်းမျိုး ဝလာဟကမြင်းပျံ ဖြစ်၏။ နံနက် အချိန်တွင် ထိုမြင်းကိုစီး၍ မင်းပရိသတ် အားလုံးနှင့်တကွ သမုဒ္ဒရာအဆုံး အထိ သွား၍ လူအပေါင်းအား ဆုံးမပြီးလျှင် နေပြည်တော်သို့ ပြန်၍ နံနက်စာ ပွဲတော်တည်နိုင်၏။

ပတ္တမြားရတနာ

ပတ္တမြားရတနာကား ဝေဠုရိယမဏိ ဖြစ်၏။ ရှစ်မြောင့် ရှိ၏။ အရှည် လေးတောင်၊ လုံးပတ်လှည်းပုံတောင်းခန့် ရှိ၏။ ဝေပုလ္လတောင်မှ ရောက် လာ၏။ ထက်ဝန်းကျင် တယူဇနာတိုင်အောင် အရောင်ထွန်းလင်း၏။ ညဉ့်အခါ အတောင်ခြောက်ဆယ်မျှမြင့်သော တံခွန်ထိပ်၌ တင်ထားလျှင် ဝန်းကျင်တယူဇနာအတွင်း ရွာသားတို့သည် နေ့ဟုမှတ်ထင်၍ လယ်ထွန် ခြင်း စသည်ဖြင့် အလုပ်အကိုင် ပြုလုပ်ကုန်၏။

မိဖုရားရတနာ

မိဖုရားရတနာကား မဒ္ဒုဏ္ဍင်မင်းမျိုးမှ မင်းသမီး ဖြစ်၏။ မြောက်ကျွန်း မှသော်လည်း ရောက်လာ၏။ နိမ့်မြင့်၊ ဆူကြုံ၊ မည်းဖြူ အပြစ်ခြောက်ပါး ကင်း၏။ ၁၂ တောင် ကိုယ်ရောင်လင်း၏။ လဲ ဝါဂွမ်းအစုကဲ့သို့ ကိုယ် အတော့ နူးညံ့၏။ မင်းကြီးအား အချမ်းနှိပ်စက်သောအခါ မိဖုရား၏ ကိုယ်သည် နွေး၏။ ပူအိုက်သောအခါအေး၏။ စန္ဒကူးနဲ့ လှိုင်၏။ ခံတွင်းမှ ကြာပန်းအနံ့ သင်း၏။ နောက်မှအိပ်ခြင်း၊ ရှေးဦးစွာထခြင်း၊ အတယ်အမှု ပြုရအံ့နည်းဟု ကြောင့်ကြခြင်း၊ နှစ်သက်ဖွယ်ကျင့်ခြင်း၊ ချစ်ဖွယ်ဆိုခြင်း နှင့် ပြည့်စုံ၏။ မင်းကြီးအပေါ်၌ စိတ်ပြင့်သော်လည်း ပြစ်မှားခြင်း မရှိ။

သူကြွယ်ရတနာ

သူကြွယ်ရတနာကား ပကတိအားဖြင့် ဥစ္စာပစ္စည်း ပေါများသော သဋ္ဌေးကြီး ဖြစ်၏။ မြေ၌ တယူဇနာအတွင်း မြှုပ်ထားသော ရွှေအိုးကို မြင်နိုင်သော နတ်မျက်စိ ရှိ၏။ မင်းကြီးအား ဥစ္စာပစ္စည်းဖြင့် အလို့ ရှိတိုင်း ကူညီ၏။ လှေဖြင့် မြစ်အလယ်၌ သွားစဉ် မင်းကြီးက “ဤနေရာတွင် ရွှေအိုး အလို့ရှိသည်” ဟုဆိုလျှင် ရေထဲ၌ လက်ကိုချ၍ သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် ရွှေအိုးကို ရနိုင်၏။

သားကြီးရတနာ

သားကြီးရတနာကား ပညာကြီးသောသားကြီး ဖြစ်၏။ တိုင်းပြည်ကို ဆုံးမနိုင်၏။ မင်းကိစ္စအားလုံးကို စီမံ၏။ ၁၂ ယူဇနာ ရှိသော ပရိသတ်၏စိတ်ကို သိ၏။ ငှာထူးဖြင့် ချီးမြှောက်သင့်သူကို ချီးမြှောက်၏။ နှိမ့်သင့်သူကို နှိမ့်၏။ ထားသင့်သူကို ထား၏။

စကြာမင်း၏တန်ခိုးလေးပါးကား လူအပေါင်းထက် လှသော တန်ခိုး၊ အသက်ရှည်သော တန်ခိုး၊ အနာကင်းသော တန်ခိုး၊ အများ မြတ်နိုးသော တန်ခိုးဟု တန်ခိုးလေးပါး ရှိ၏။

၂-စက္ကကိတပါဒေါ

စက္က-စက်ဝန်းဖြင့်၊ အင်္ဂါတ-မှတ်အပ်သော၊ ပါဏ- ခြေဖဝါး ရှိ၏။ ခြေဖဝါးနှစ်ဘက်လုံး၌ စက်ဝန်းနှစ်ခုလုံးပင် ထင်ရှား၏။ ဖဝါးပြင် အလယ်တွင် စက်ဝန်းတို့၏ ပုံတောင်း(ချက်မ)သည် ထင်၏။ ပုံတောင်းကို ပိုင်းခြားသော လုံးသော အရေးဝန်းသည် ထင်၏။ ပုံတောင်းကို ရံသော ရွဲလုံးသည် ထင်၏။ ကျည်ဝသည်ထင်၏။ အကန်တို့သည်ထင်ကုန်၏။ အကန်တို့၌ လုံးသော အရေးတို့သည် ထင်ကုန်၏။ အကွပ်သည် ထင်၏။ အကွပ်၌စီသော ရွဲလုံး ပတ္တမြား အရေးတို့သည် ထင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အကန်တစ်ထောင် စက်ဝန်း ထင်သောဖဝါး ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

* သတ္တိ-လုံမ၊ သိရီဝ.စန္ဒော- အိမ်မွန်၊ ဝါ-အသရေ ရှိသောအိမ်၊ နန္ဒိယော-ဇလပ်ပန်း၊ သောဝတ္တိကော-လည်ရေသုံးဆင့်၊ ဝဋ်သကော-

* ဤ၌ ၁၀၈ ကွက် စက်လက္ခဏာကို ကျမ်းငယ်တခု၌ ဤသို့ ပြ၏။ လုံမ၊ အိမ်မွန်၊ ဇလပ်ပန်း၊ လည်ရေ သုံးဆင့်၊ ဦးစောက်ပန်း (၅)။

ဦးစောက်ပန်း (၅)၊ ဝဇုမာနကံ ထမင်းပွဲ၊ မစ္ဆယုဂဠာ ငါးကြင်နှစ်
 ကောင်အစုံ၊ ဘဒ္ဒပိဋ္ဌာ မြတ်သောအင်းပျဉ်၊ ဝါ-ရွှေသလွန်၊ အကိုသကော-
 ချွန်းစောင်း၊ ပါသာဒေါ ပြာသာဒ် (၅)၊ တောရဏံ တံခါးတိုင်း၊
 သေတစ္ဆတ္တံ ထီးဖြူ၊ ခဏ္ဍေါ သံလျက်၊ တာလာဏ္ဍာ ယပ်ဝန်း၊ မောရ
 ဟတ္ထကော ဥဒေါင်းမြီးယပ်(၅)၊ ဝါဠုပီဇနီ စာမရိသားမြီးယပ်၊ ဥဏှိသံ
 သင်းကျစ်၊ မဏိ ပတ္တမြား၊ ပတ္တော သပိတ်၊ သုမနဒါမံ မြတ်လေးပန်းဆိုင်
 (၅)၊ နီလုပုလံ ကြာညို၊ ရတ္တုပုလံ ကြာနီ၊ သေတုပုလံ ကြာဖြူ၊ ပဒုမံ
 ပဒုမ္မာကြာ၊ ပုဏ္ဏရိကံ ကြာပုဏ္ဏရိကံ (၅)၊ ပုဏ္ဏသဋ္ဌော မုန်ညင်းဖြူစေ့
 စသည်ဖြင့် ပြည့်သောအိုး၊ ပုဏ္ဏပါတိ မုန်ညင်းဖြူစေ့ စသည်ဖြင့် ပြည့်
 သောခွက်၊ သမုဒ္ဒော သမုဒ္ဒရာ လေးစင်း၊ စက္ကဝါဠာ စကြဝဠာတောင်၊
 ဟိမဝါ ဟိမဝန္တာတောင် (၅)၊ သိနေရ မြင်းမိုရ်တောင်၊ စန္ဒီမသုရိယာ
 လ၊ နေတို့၊ နက္ခတ္တာနိ နက္ခတ် ၂၇-လုံးတို့၊ စတ္တာရောမဟာဒိပါ ကျွန်း
 ကြီးလေးကျွန်းတို့၊ ဒိပရိတ္တာဒိပသဟဿာနိ ကျွန်းငယ် နှစ်ထောင်တို့(၅)၊
 ဤအလုံးစုံသည် ထင်၏။ စကြာမင်းပရိသတ်ကို အစပြု၍ ဤအလုံးစုံ
 သည် စက်လက္ခဏာ၏အခြံအရံ ဖြစ်၏။

ထမင်းပွဲ တည်ဟန်၊ ရွှေသလွန်၊ ချွန်းစောင်း၊ ပြာသာဒ်၊
 တံခါးတိုင် (၁၀)၊ ထီးဖြူ၊ သံလျက်၊ ထမ်းရွက်ယပ်၊ ဥဒေါင်း
 မြီးယပ်၊ သင်းကျစ်(၁၅)၊ ပတ္တမြားသပိတ်၊ ပန်းဆိုင် (၁၇)၊ ကြာမျိုး
 ငါးပါး(၂၂)၊ မုန်ညင်းစေ့ စသည်ဖြင့် ပြည့်သောအိုး၊ မုန်ညင်းဖြူစေ့
 စသည်ဖြင့်ပြည့်သောခွက်၊ သမုဒ္ဒရာ (၂၅)၊ စကြဝဠာတောင်၊ ဟိမဝန္တာ
 တောင်၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်(၃၀)၊ ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင် အရံနှင့် တကွ
 ကျွန်းကြီးလေးခု၊ စကြာမင်း(၃၅)၊ လက်ယာရစ်လည်သော ခရုသင်း၊
 ငါးကြင်းအစုံ၊ စကြာရတနာ (၃၀)၊ သီဒါခုနစ်တန် (၄၅)၊ တောင်စဉ့်
 ခုနစ်ထပ်(၅၂)၊ အိုင်ကြီးခုနစ်အိုင် (၅၉)၊ ဂဠုန်၊ မိကျောင်း၊ တံခွန်၊
 ကုက္ကား၊ သံလျင်း၊ သားမြီးယပ် (၆၅)၊ ကေလာသဘတောင်၊ ခြင်္သေ့
 မင်း၊ ကျားမင်း၊ ဝလာဟကမြင်းပျံ၊ ဥပေါသထဆင်(၇၀)၊ ဆဒ္ဒန်
 ဆင်၊ ရောဇဏ်ဆင်၊ နဂါးမင်း၊ ဟင်္သာမင်း၊ ဥသဘန္ဒားမင်း(၇၅)၊ မကာရ်၊
 ရွှေလှေ၊ မျက်နှာလေးဘက်၊ နွားသားအမိ၊ ကိန္နရာပျံ (၈၀)၊ ကိန္နရီမ၊
 ကရဝိက်ငှက်၊ ဥဒေါင်း၊ ကြိုးကြာ၊ စက္ကဝက်၊ ဇီဝဇိုး(၈၆)၊ နတ်ပြည်
 ခြောက်ထပ်(၉၂)၊ မြဟွာပြည် ၁၆-ထပ် (၁၀၈)၊ ဤကား ဖဝါး
 တော်၌ ၁၀၈ ကွက် စက်လက္ခဏာတည်း။

(၂) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ လူ အများချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်၏။ ဘေးရန်ကို ကာကွယ်၏။ တံရား သဖြင့် စောင့်ရှောက်၏။ သပရိဝါရဒါနကို လှူ၏။ ထိုကံကြောင့် နတ် ပြည်၌ ဂုဏ်ဆယ်ပါး သာလွန်၏။ ယခု ဘုရားဖြစ်သောအခါ စက္ကနိတ ပါဒလက္ခဏာ ရ၏။ အောက်ဖဝါးပြင်၌ အကန်တစ်ထောင်၊ အကွပ်၊ ပုံတောင်းနှင့်တကွ စက်ဝန်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ လူ့ဘောင်၌ နေလျှင် စကြာမင်း ဖြစ်၏။ ပုံဏ္ဍား၊ သူကြွယ်စသော အခြံအရံ များ၏။ ရှဟန်းပြု လျှင် ဘုရားဖြစ်၏။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာ၊ နတ်၊ လူ၊ အသူရာ၊ နဂါး၊ ဂန္ဓဗ္ဗစသော အခြံအရံ များ၏။ အခြံအရံများ၍ ရန် သူကိုလည်း နှိမ်နင်းနိုင်၏။

ဤသို့ ခိုးသူဘေး၊ မင်းဘေး၊ ရန်သူဘေး၊ လူယက်နှောင်ဖွဲ့စသည်ကြောင့် ဖြစ်သော ဘေးသည် ဥဗ္ဗေဂဘေး မည်၏။ ထိုခဏ၌ဖြစ်သော ဆင်၊ မြင်း၊ မြေ၊ ဘီလူး စသည်ကြောင့်ဖြစ်သော ကြက်သီးထဖွယ်ဘေးသည် ဥတ္တာသ ဘေးမည်၏။ ထိုဘေးတို့ကို ကာကွယ်၏။ ငြိမ်းအေးစေ၏။ စောင့်ရှောက်၏။ တောအုပ်၌ စိုးရိမ်ဖွယ်အရပ်တွင် ဇရပ်ဆောက်၍ ခရီးသွားတို့အား ကျေးမွေး၍ အဖော်ထည့်ပေးခြင်း စသည်ဖြင့် ဘေးကင်းစေ၏။ စိုးရိမ် ဖွယ်အရပ်သို့ မသွားဝံ့သူတို့ကို လူလတ်ခေါ်၍ သွားဝံ့စေ၏။ မြို့၊ ရွာ စသည်တို့၌ အစောင့်အရှောက် စီမံ၏။

သပရိဝါရဒါန လှူပုံကား အန္ဓ-ယာဂုံ၊ ထမင်း လှူလျှင် အိမ်ပေါက် ဝ၌ လှူသည်မဟုတ်၊ အိမ်တွင်း၌ နေရာကောင်းစွာ ခင်း၍ ဟင်းလျာနှင့် တကွ အရိုအသေပြု၍ လှူ၏။ ခြေတို့ကို ရေဆေးပေးခြင်း၊ ဆီလိမ်းပေး ခြင်းပြု၍ စားသောက်ဖွယ်အထူးထူး ကျွေး၍ ဟင်းလျာများစွာနှင့်တကွ ကောင်းသောဘောဇဉ်ကို လှူ၏။ ပါန-အဖျော်လှူလျှင် တမျိုးသာ မဟုတ်၊ သရက်အဖျော်စသော အဖျော်ရှစ်မျိုးကို ယာဂုံ၊ ထမင်း စသည် နှင့်တကွ ခြံရံ၍ လှူ၏။ ဝတ္ထ-အဝတ်သင်္ကန်းလှူလျှင် ဝတ်လောက်ရုံ လောက်သော အဝတ်ကို အပ်၊ အပ်ချည်နှင့်တကွ လှူ၏။ သင်္ကန်းချုပ် ရာ၌လည်း ယာဂုံ၊ ထမင်း၊ ခြေနယ်ဆီ၊ ဆိုးရည်၊ ပိန္နဲ၊ တောက်ရပ်၊ ဆိုးကျင်း၊ ဆိုးသုနှင့်တကွ လှူ၏။ ယာန-ယာဉ်ဟူသည် ဖိနပ်စသည် ဖြစ်၏။ ဖိနပ် လှူလျှင် ဖိနပ်ထည့်စရာ အိတ်၊ ချိတ်စရာ သစ်သားကောက်၊ ခြေနယ်ဆီ၊

ထမင်း၊ ယာဂု စသည်နှင့်တကွ လှူ၏။ မာလာ-ပန်းလှူလျှင် ပန်းကို နံ့သာထေရ်၍ ထမင်း၊ ယာဂု၊ အဖျော်၊ အဝတ်၊ ဖိနပ်တို့နှင့်တကွ လှူ၏။ (၅)။ ဂန္ဓ-နံ့သာလှူလျှင် နံ့သာကြိတ်စရာ ကျောက်ပျဉ်၊ ကျောက်သား၊ နံ့သာမှုန့် ထည့်စရာခွက်၊ ထမင်း၊ အဖျော် စသည်နှင့်တကွ လှူ၏။ ဝိလေပန-နံ့သာပျောင်းလှူလျှင် ထည့်စရာခွက်၊ ထမင်း၊ အဖျော်စသည်နှင့် တကွ လှူ၏။ သေယျ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် အိပ်ရာနေရာလှူလျှင်အခင်း၊ ကော်ဇော၊ ကမ္မလာ၊ ခြံစောင်၊ ထမင်းအဖျော် စသည်နှင့်တကွ လှူ၏။ အာဝဿထ-တည်ခိုးရာဇရပ် လှူလျှင် ခြူးပန်းခြူးနွယ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ ထမင်း၊ အဖျော် စသည်နှင့်တကွ လှူ၏။ ပဒီပေယျ-ဆီမီးလှူလျှင် မီးစာ၊ မီးခွက်၊ ဆီ၊ ထမင်း၊ အဖျော် စသည်နှင့် တကွ လှူ၏။ (၁၀)။

ဤ၌ သပရိဝါရဒါန လှူခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ သပရိဝါရဒါနကို လှူသူဟု နတ်လူအများ သိစိမ့်သောငှာ ကံနှင့်တူစွာဖြစ်သော စက်လက္ခဏာသည် (ဝါ-စက်လက္ခဏာ၏ သိကြောင်း ဉာဏ နိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ ထိုစက်လက္ခဏာသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ များသောအခြံအရံ ရှိခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

လူအများ ဘေးကင်းအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ သပရိဝါရဒါန လှူခြင်းကြောင့် စက္ကလက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် အခြံအရံ များ၏။

- ၃-အာယတပဏ္ဍိ
- ၄-ဒီသဂုံလီ
- ၅-ဗြဟ္မဇုနက္ခော

* အာယတ-ရှည်သော၊ ပဏ္ဍိ-ဖနောင့် ရှိ၏။ တပါးသောသူတို့ မှာ ခြေဖျား ရှည်၏။ ဖနောင့်အထက်၌ မြင်းခေါင်းတည်၏။ ဖနောင့်

* သမန္တစက္ခုဒီပနီ၌ ဘုရားရှင်၏ ဖဝါးသည် ဘုရားရှင်၏ အထွာ တော်ဖြင့် တထွာနှင့်သုံးသစ်၊ မဇ္ဈိမအထွာဖြင့် တတောင့်ထွာနှင့်ကိုးသစ်၊ ပကတိအထွာဖြင့် နှစ်တောင့်ထွာ ခုနစ်သစ်ခွဲအပြင် အလျားရှိသည်ဟု ပမာဏကို ဆို၏။

ဘုရား ၁၅ သစ်၊ မဇ္ဈိမ ၄၅၊ ပကတိ ၆၇ သစ်ခွဲဖြစ်၍ ဘုရားရှင် ခြေတော်ရာသည် နှစ်တောင့်ထွာ ခုနစ်သစ်ခွဲ ရှိသည် ဖြစ်ရာ၏။

တိုင်း၊ မြတ်စွာဘုရားမှာကား ဖနောင့်ရှည်၍ ပြည့်စုံသော ဖနောင့် ရှိ၏။
ဖဝါးကို လေးစုပြု၍ နှစ်စုသည် ခြေဖျားဖဝါးဦး ဖြစ်၏။ တတိယအစု၌
မြင်းခေါင်းတည်၏။ စတုတ္ထအစု၌ လုံးသောဖနောင့် ရှိ၏။ ကမ္မလာနိဖြင့်
ပြုသော ရွှေကျင်ဖုသဏ္ဍာန် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရှည်သော လုံးသော
ဖနောင့် ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

*ဒီသ-ရှည်သော၊ အင်္ဂုလီ-လက်ချောင်း ခြေချောင်း ရှိ၏။ တပါး
သောသူတို့မှာ လက်ချောင်း ခြေချောင်း အချို့ ရှည်၍ အချို့ တို၏။
မြတ်စွာဘုရားမှာကား မျောက်မင်း၏ လက်ချောင်း ခြေချောင်းကဲ့သို့
အလုံးစုံ ရှည်၏။ ညီလည်းညီ၏။ အချို့ ရှည်၊ အချို့ တို မဟုတ်။ အရင်း၌
တုတ်၍ အစဉ်အတိုင်း အဖျား သွယ်၏။ အစေးဆီဖြင့်နယ်၍ လုံးသော
ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာတောင်ကဲ့သို့ တခဲနက်လုံး၍ ပြေပြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
ရှည်သွယ်သော လက်ဆံ ခြေဆံ ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

** ဗြဟ္မ-ဗြဟ္မာ၏ ကိုယ်ကဲ့သို့၊ ဥဇု-ဖြောင့်သော၊ ဂတ္တ-ကိုယ် ရှိ၏။
တပါးသောသူတို့မှာ လည်ကုပ်၊ ခါး၊ ဒူး ဤနေရာ သုံးခု ညွတ်၏။
ခါးညွတ်လျှင် နောက်သို့ ကော့ကုန်၏။ လည်ကုပ်၊ ဒူး ညွတ်လျှင် ရှေ့သို့
ညွတ်၏။ ရှည်သောကိုယ် ရှိသူတို့မှာလည်း အချို့ နံပါး ကောက်၏။
အချို့ နက္ခတ် ရေတွက်သကဲ့သို့ မော့၍သွား၏။ အချို့ သွေးသားနည်း၍
အရုပ်လုပ်ရာ၌ တုတ်ချောင်းထောင်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ အချို့ ရှေ့သို့
ကိုင်း၏။ တုပ်လှုပ်လျက် သွား၏။ မြတ်စွာဘုရားမှာကား ဖြောင့်ဖြောင့်
တက်၍ ရှည်သွယ်သော ပမာဏ ရှိ၏။ နတ်ပြည်၌ စိုက်ထောင်ထားသော
ရွှေတံခါးတိုင်နှင့် တူ၏။

* စရာမြတ်တို့ကား လက်ဖဝါးဖြင့် ဆုတ်ကိုင်သကဲ့သို့ ခြေဖဝါးဖြင့်
ဆုတ်ကိုင်နိုင်သည်ဟု မိန့်ဆိုကုန်၏။

** ဖွားမြင်စတွင် ဤလက္ခဏာမျိုး မသိသာသော်လည်း နောင် ပြည့်စုံ
လိမ့်မည်ဟု ဝေဇင်ဆရာတို့ မြင်သိ၍ ပြောကြားနှင့်ကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာမင်း၏ ကိုယ်ကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်သောကိုယ် ရှိတော်
မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၃) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ
ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်၏။ ဥစ္စာဒဏ်၊ လက်နက်ဒဏ်ဖြင့် ညှဉ်းဆဲခြင်း
မပြု။ သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို ဆောင်၏။ ထိုကံကြောင့် နတ်ပြည်၌
ဂုဏ်ဆယ်ပါး သာ၏။ ယခု ဘုရားဖြစ်သောအခါ အာယတပဏ္ဍိ၊
ဒီသင်္ဂုလီ၊ ဗြဟ္မာဇုဂတ္ထ လက္ခဏာ သုံးပါး ရ၏။ စကြာမင်း ဖြစ်၏။
သို့မဟုတ် ဘုရား ဖြစ်၏။ အသက်ရှည်၏။ အကြား၌ သေအောင် ရန်သူ
မတတ်နိုင်။ လက္ခဏာ သုံးပါး ရ၍ လက်ရုံးလှ၏။ နုပျို၏။ လုံးရပ်
သဏ္ဌာန် ပြည့်စုံ၏။ လက်ဆံ ခြေဆံ နူးညံ့၏။ အသက်ရှည်ကြောင်း
ဣရိယာပုထ် မျှတ၏။ အန္တရာယ် ကင်း၏။

ဤ၌ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ သူတပါးကို
သတ်သောသူသည် ခြေသံမကြားစိမ့်သောငှာ ခြေဖျားထောက်၍ သွား၏။
ထို့ကြောင့် ထိုသို့သောက် ပြုခဲ့သူဟု အများသိစေခြင်းငှာ ကံတူအကျိုး
ပေးအားဖြင့် အတွင်းသို့ဝင်သော ခြေခွင်သောသူသော်လည်း ဖြစ်တတ်၏။
အပသို့ထွက်သော ခြေခွင်သူ ဖဝါးဆွံ့သူ၊ (ဝါ- ဖဝါးလယ် ခွက်သူ)
ခြေဖျားတို့သူ၊ ဖနောင်တို့သူသော်လည်း ဖြစ်တတ်၏။ မြတ်စွာဘုရားကား
ဤကံမျိုး မရှိဟု သိစေခြင်းငှာ ဖနောင်ရှည်သော လက္ခဏာ ဖြစ်၏။

သူတပါးကို သတ်သောသူသည် လက်နက်ကို လက်ဖြင့် ဆုပ်ကိုင်၍
သတ်၏။ ထို့ကြောင့် လက်ဆံတိုခြင်း၊ လက်ဖဝါးတိုခြင်း၊ လက်ကောက်
ခြင်း၊ လက်ချောင်းချင်းချင်း တွဲကပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား
ကား ဤကံမျိုး မရှိသောကြောင့် မျောက်မင်း၏ လက်ခြေကဲ့သို့
ရှည်သော လက်ခြေ ရှိ၏။

သူ့အသက်သတ်သူသည် သူတပါး မမြင်စိမ့်သောငှာ မတ်မတ်မသွား၊
ငုံကာကုန်းကာ သွား၍သတ်၏။ ထို့ကြောင့် ကုန်ခြင်း၊ ကွဲခြင်း၊ ဆွဲခြင်း၊
(ဝါ-လက်ခြေမသန်ခြင်း)တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားကား ထိုကံမျိုး
မရှိသောကြောင့် ဗြဟ္မာမင်းကိုယ်ကဲ့သို့ ဖြောင့်သောကိုယ် ရှိ၏။ ဤလက္ခ
ဏာသုံးပါးသည် (ဝါ-လက္ခဏာသုံးပါး၏ အတိတ်ကံ သိကြောင်း
ဉာဏ်နိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရီကွက မည်၏။ လက္ခဏာ သုံးပါး
သည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ အသက်ရှည်ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် အာယတပဏီ၊ ဒီသဂုံလီ၊
ဗြဟ္မဇုဂတ္တ-လက္ခဏာသုံးပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် အသက်
ရှည်၏။

၆-သတ္တုဿဓေါ

သတ္တ-ခုနစ်ပါးသောအရပ်၌၊ ဥဿဒ-ပြည့်သောအသား ရှိ၏။
လက်ဖမိုးနှစ်ဘက်၊ ခြေဖမိုးနှစ်ဘက်၊ ပခုံးစွန်းနှစ်ဘက်၊ လည်ကုပ်
ဤအရပ်ခုနစ်ပါးတို့၌ ပြည့်ဖြိုးသောအသား ရှိ၏။ တပါးသောသူတို့မှာ
လက်ဖမိုး၊ ခြေဖမိုးစသည်တို့၌ အကြောကွန်ယက် ဖြိုင်းဖြိုင်းထ၏။
လက်ကုပ်တို့၌ အရိုးဆက်တို့သော်လည်းပေါ်လွင်၍ ပြိတ္တာနှင့်တူကုန်၏။
မြတ်စွာဘုရားမှာကား အရပ်ခုနစ်ပါး ပြည့်ဖြိုးသောအသား ရှိ၏။
အကြောကွန်ယက်မထ၊ လုံး၍ဆောင်ထားသော ရွှေမရိုးစည်ငယ်နှင့်
တူသော လည်ကုပ် ရှိ၏။ ကျောက်ဆင်းတုနှင့် တူ၏။ ဆန်းကြယ်သော
ပန်းချီရုပ်နှင့် တူ၏။ ထို့ကြောင့် လက်၊ ခြေ၊ ပခုံး၊ လည်လုံးသတ်မှတ် အရပ်
ခုနစ်ပါး ပြည့်ဖြိုးသောအသား ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၄) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ် အခါ
ပဏီတရသ ဟူသော မွန်မြတ်သောခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်၊ သာယာဖွယ်၊
သောက်ဖွယ်၊ လျက်ဖွယ်တို့ကို လှူ၏။ ထိုကံကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဂုဏ်
ဆယ်ပါး သာ၏။ ယခု ဘုရားဖြစ်သောအခါ သတ္တုဿဒလက္ခဏာ ရ၏။
လက်နှစ်ဘက်အသား ပြည့်၏။ ခြေနှစ်ဘက်အသား ပြည့်၏။ ပခုံးစွန်းနှစ်
ဘက်အသား ပြည့်၏။ လက်ပြင် လည်ကုပ်အသား ပြည့်၏။ လက်၊ ခြေ၊
ပခုံး၊ လည်-ဟူသောအရပ်ခုနစ်ပါးအသား ပြည့်၏။ စကြာမင်းဖြစ်၏။ သို့
မဟုတ် ဘုရားဖြစ်၏။ ပဏီတရသဟူသော စားသောက်ဖွယ် လာဘ်
ပေါ်များ၏။ အရပ်ခုနစ်ပါး အသားပြည့်၍ လက်ဖဝါး ခြေဖဝါးလည်း
နူးညံ့၏။

ဤ၌ ငှက်ပျော၊ သစ်သီး၊ မုန့်စသည်သည် ခဲဖွယ်မည်၏။ ထမင်းစသည်
သည် ဘောဇဉ်၊ ထောပတ်ဆီဦးစသည်သည် သာယာဖွယ်၊ နို့ဂုဏာ
စသည်သည် လျက်ဖွယ်၊ အဖျော်ရှစ်ပါးသည် သောက်ဖွယ်မည်၏။
ဤကား ပဏီတရသတို့တည်း။

ပဏိတရသ လူခြင်းသည် ကံမဲ့မည်၏။ ညံ့သောအစာသည် အသွေး
 အသားကို ခန်းခြောက်စေ၏။ ထို့ကြောင့် အစာညံ့လှသူသည် အသွေး
 အသားနည်းပါး၍ လူပြိုတ္တာနှင့်တူ၏။ ထမင်းအဖျော် ချိုင့်တတ်၏။
 ပဏိတရသသည် အသွေးအသားကို တိုးပွားစေ၏။ ထို့ကြောင့် ပြည့်ဖြိုး၍
 ကြည့်ရှုချင်ဖွယ် လှပတင့်တယ်၏။ မြတ်စွာဘုရားကား ကြာမြင့်စွာသော
 ကာလပတ်လုံး ပဏိတဘောဇဉ်အရသာကို လူဖူးသောကြောင့် အရပ်
 ခုနစ်ပါး ပြည့်ဖြိုး၏။ ဤလက္ခဏာသည် (၀၇- ဤလက္ခဏာ၏ ပဏိတ
 လာဘ်ပေါ်ကြောင်း ဉာပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသင်္ဂိက္ခကမည်၏။
 ခုနစ်ပါးပြည့်သော လက္ခဏာသည်ပင် လက္ခဏာမည်၏။ ပဏိတဘောဇဉ်
 လာဘ်ပေါ်များခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

ပဏိတရသ လူခြင်းကြောင့် သတ္တုသဒ္ဓလက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာ
 ကြောင့် ပဏိတဘောဇဉ် လာဘ်ပေါ်၏။

၇-မုဒုတလုဏ ဟတ္ထပါဒေါ

၈-ဇာလဟတ္ထပါဒေါ

မုဒု-နူးညံ့သော၊ တလုဏ- သိမ်မွေ့သော၊ ဟတ္ထပါဒ- လက်ခြေ
 ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါးသည် ကြည်လင်သော
 ထောပတ်၌ထည့်သော အကြိမ်တရာဖတ်သော ဝါဂ္ဂမ်းလွှာကဲ့သို့ အလွန်
 အထူး နူးညံ့၏။ ဖွားမြင်စသူငယ်အား နူးညံ့သကဲ့သို့ ကြီးရင့်သောအခါ
 လည်း နူးညံ့ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ မုဒုနှင့်တလုဏသည် ပရိယာယ်သဒ္ဓါ
 နှစ်ချက်ဆင့် ဖြစ်၏။ အလွန်အထူး နူးညံ့သည်ဟု မြင့်သောအနက်ကို
 သိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် နူးညံ့သော သိမ်မွေ့သော လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါး
 ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဇာလ-ကွန်ယက်နှင့်တူသော၊ ဟတ္ထပါဒ-လက်ခြေ ရှိ၏။ လက်
 ချောင်း ခြေချောင်းအကြား၌ သားရေတွဲစပ်ခြင်း မရှိလျှင် ဇာလဟတ္ထ
 ပါဒ မည်၏။ တွဲစပ်လျှင် ဖဏဟတ္ထက လက်ဖြစ်သူ မည်၏။ ရဟန်း
 အဖြစ်၊ ရှင်အဖြစ် တံားမြစ်အပ်သူ ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားမှာ လက်မ
 တော်မှ တပါးသော လက်ချောင်းလေးခုသည် (အရှည်) ပမာဏတူ၏။
 ခြေချောင်းငါးခုလည်း ပမာဏတူ၏။ ထို့ကြောင့် ယဝလက္ခဏာသည်
 အချင်းချင်းထိ၍တည်၏။ ယဝလက္ခဏာဟူသည် အတုင်းလက်ချောင်း

အဆစ်၌ တည်၏။ [မုယော စပါးစေ့သဏ္ဍာန် ဟူလို။] လက်ဆစ်ချင်း ညီသောကြောင့် လက်ချောင်းတို့ကို ဖြန့်သောအခါ စပါးစေ့တို့သည် အချင်းချင်းထိုးသကဲ့သို့ ထိ၍ တည်ကုန်၏။ ဤသို့သော လက်ခြေတို့သည် လိမ္မာသော လက်သမားဆရာ တပ်ဆင်သော လေသာကွန်ယက်နှင့် တူကုန်၏။ ထို့ကြောင့် လေသာကွန်ယက်အလား လက်ဆံခြေဆံ အညီ လက်ဆစ်အတွင်း ယဝလက္ခဏာ ညီသော လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါး ရှိတော် မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၅) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ သင်္ဂဟ ဝတ္ထုလေးပါးဖြင့် လူအပေါင်းကို ချီးမြှောက်၏။ ဒါန-လူဒါနခြင်း၊ ပိယ ဝါစာ-ချစ်ဖွယ်စကား ဆိုခြင်း၊ အတ္ထစရိယ-အကျိုးများအောင်ကျင့်ခြင်း၊ သမာနတ္ထတာ- ချမ်းသာဆင်းရဲ မိမိနှင့်အတူပြုခြင်း ဤလေးပါးဖြင့် ချီးမြှောက်၏။ ထိုကံကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဂုဏ်ဆယ်ပါး သာ၏။ ယခုဘုရား ဖြစ်သောအခါ မုဒုတလုဏဟတ္ထပါဒ၊ ဇာလဟတ္ထပါဒ-လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ စကြာမင်းဖြစ်လျှင် ကောင်းစွာချီးမြှောက် ကူညီတတ်သော အမတ် စသော ပရိသတ် ရှိ၏။ ဘုရားဖြစ်လျှင် ကောင်းစွာ ချီးမြှောက် ကူညီ တတ်သော ရဟန်းစသော ပရိသတ် ရှိ၏။ ပရိသတ်ကောင်းရှိ၍ အကျိုး ရှိသောစကားကို ဆိုတတ်၏။ လိုက်နာသူ များ၏။ ဤ၌

(၁) ဒါနဖြင့် ချီးမြှောက်ထိုက်သူဖြစ်လျှင် ရဟန်းအား ရဟန်းပရိက္ခရာ ဖြင့်၊ လူအား လူအသုံးအဆောင်ဖြင့် ပေးကမ်းခြင်းသည် ဒါန ဖြင့် ချီးမြှောက်သည် မည်၏။

(၂) အချို့သောသူသည် ပစ္စည်းရသော်လည်း စကားအဆိုကို မနှစ် သက်။ ပေးသော်လည်းကောင်း၊ မပေးသော်လည်းကောင်း စကားကောင်း ဆိုခြင်းကိုသာ “ထောင်မက တန်သည်” ဟု နှစ်သက်တတ်၏။ ထိုသို့သောသူအား ချစ်ဖွယ်စကား ဆိုခြင်းသည် ပိယဝါစာဖြင့် ချီးမြှောက်သည် မည်၏။

(၃) အချို့ကား ဒါနကိုလည်းကောင်း၊ ပိယဝါစာကို လည်းကောင်း မတောင့်တ၊ အကျိုးစီးပွား တိုးပွားကြောင်းကိုသာ တောင့်တ တတ်၏။ ထိုသို့သောသူအား “ဤသို့ပြု၊ ဤသို့မပြုနှင့်၊ ဤသူကို ပေါင်းသင်း၊ ဤသူကို မပေါင်းသင်းနှင့်” စသည်ဖြင့် အကျိုး ရှိအောင် နှုတ်ဖြင့် ဆိုခြင်း၊ ကိုယ်ဖြင့် ပြုခြင်းသည် အတ္ထစရိယ ဖြင့် ချီးမြှောက်သည် မည်၏။

(၄) အချို့ကား ဒါန၊ ပီယဝါစာ၊ အတ္ထစရိယကို မတောင့်တ၊
 ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ အတူဖြစ်ခြင်းကိုသာ တောင့်တတတ်၏။ ထိုသို့
 သောသုအား အတူနေ၊ အတူအိပ်၊ အတူစားစသည်ဖြင့် ညီတူညီမျှ
 ပြုခြင်းသည် သမာနုတ္တတာဖြင့် ချီးမြှောက်သည် မည်၏။

သမာနုတ္တတာဖြင့် ချီးမြှောက်ရာ၌ အမျိုးညံ့၍ ပစ္စည်းရှိသူကို ချီးမြှောက်
 ရန် မလွယ်။ အမျိုးညံ့သောကြောင့် အတူမသုံးဆောင်လျှင် အမုက်
 ထွက်လေ့ ရှိ၏။ ပစ္စည်းချို့၍ အမျိုးမြတ်သူကိုလည်း ချီးမြှောက်ရန် မလွယ်။
 အမျိုးမြတ်သောဂုဏ်ဖြင့် အတူသုံးဆောင်ခြင်းကို အလို ရှိ၏။ မသုံး
 ဆောင်လျှင် အမုက်ထွက်လေ့ ရှိ၏။ နှစ်ပါးစုံချို့ သောသူကို ချီးမြှောက်
 ရန် လွယ်၏။ အတူမသုံးဆောင်သည်ကို အမုက်မထွက်တတ်။ နှစ်ပါးလုံး
 ညီညွတ်သောသူကိုလည်း ချီးမြှောက်ရန် လွယ်၏။ ရဟန်းတို့သည်
 ဒုဿီလကို ချီးမြှောက်ရန် မလွယ်။ * အတူမသုံးဆောင်လျှင် အမုက်ထွက်
 တတ်၏။ သီလဝန္တကို ချီးမြှောက်ရန် လွယ်၏။ အတူသုံးဆောင်းခြင်း မပြု
 သော်လည်း အမုက်မထွက်။ မိမိနှင့်အတူ မသုံးဆောင်သူကို မကောင်း
 သော စိတ်ဖြင့် မရှု။ အတူသုံးဆောင်လျှင်လည်း လွယ်၏။ ဤသို့သော
 သူအား သမာနုတ္တတာဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။

ကောင်းစွာ ချီးမြှောက်ကူညီတတ် ပရိသတ်ရှိပုံကား ပစ္စည်းပေးကမ်း
 ချီးမြှောက်ခြင်း ပြုသော်လည်းကောင်း၊ မပြုသော်လည်းကောင်း မိမိ၏
 ပရိသတ်သည် မိမိအပေါ်၌ ထောက်ပံ့ခြင်း၊ ကူညီခြင်းမပျက် ကြည်ဖြူ
 လျက်သာ ရှိ၏။ မပေးသောအခါဖြစ်လျှင် “မရှိသေး၍ မပေးဟန်
 တူသည်” ယူ၍လည်းကောင်း၊ “ပေးမှ စားသင့်သလော၊ မပေးလျှင်
 မစားသင့်သလော” ဟူ၍ လည်းကောင်း ကြံစည်၍ ပြိုကွဲခြင်း မရှိ၊
 စားခြင်း ကူညီချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ခြင်း မြဲ၏။

ကြာမြင့်စွာ သင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါးဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသည် ကမ္မ
 မည်၏။ ဤသို့ မချီးမြှောက်သူဖြစ်လျှင် ကြမ်းသော လက်ခြေ ရှိ၏။
 မညီညွတ်သော လက်ခြေ ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရားကား သင်္ဂဟဝတ္ထုဖြင့်

* ဤစကားရပ်ဖြင့် အတူမသုံးဆောင်ခြင်းကို မနှစ်သက်နိုင်လျှင် ထိုသူ
 အပေါ်၌သာ တွေးတောစရာ ရှိပေလတ္တံ့ဟု မှတ်ယူထိုက်၏။ အကျွမ်း
 ဝင်သူချင်း မဟုတ်သေးသဖြင့် ဆွမ်းခွဲစားခြင်းကို အချို့ မနှစ်သက်။
 ယောနိသောမနသိကာရ ပျက်ကုန်၏။

ချီးမြှောက်ဖူးသူဖြစ်၍ အများသိစေခြင်းငှာ နူးညံ့သော လက်ခြေ ရှိ၏။
လေသာကွန်ယက်နှင့်တူသော လက်ခြေ ရှိ၏။ ဤလက္ခဏာနှစ်ပါးသည်
(ဝါ-ဥပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာနှစ်ပါး
သည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ ကောင်းစွာ ချီးမြှောက်တတ်သော ခြွေရံ
ပရိသတ် မြဲခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

သင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါးဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကြောင့် မုဒုတလုဏ ဟတ္ထ
ပါဒ၊ ဇာလဟတ္ထပါဒ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ ထို လက္ခဏာကြောင့်
အခြွေအရံ မြဲ၏။

၉-ဥဿင်္ဂ ပါဒေါ

၁၀-ဥဒဂ္ဂ လောမော

ဥ-မြင့်သော၊ သင်္ဂ-ဖမ္ပက်ရှိသော၊ ပါဒ-ဖဝါး ရှိ၏။ တပါးသော
သူတို့မှာ ဖမိုးအနီး၌ ဖမ္ပက် ရှိကုန်၏။ သံမယ်နုဖြင့် ချုပ်ဖွဲ့ထားသကဲ့သို့
အလိုရှိတိုင်း မလှည့်နိုင်ကုန်။ သွားသောအခါ ဖဝါးပြင်လည်း မထင်
ရှားကုန်။ မြတ်စွာဘုရားမှာကား ဖမ္ပက်တို့သည် (ဖမိုးအထက် နှစ်သစ်၊
သုံးသစ်မျှ၊ ဝါ၊ လေးသစ်မျှ) တက်၍ တည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်
ချက်မှစ၍ အထက်ကိုယ်သည် လှေ၌ထားသော ရှေ့ဆင်းတက်သို့
တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိ။ အောက်ကိုယ်သာ လှုပ်၏။ ခြေတို့ကို အလိုရှိတိုင်း
လှည့်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အောက်ကိုယ် လှုပ်၏။ လမ်းခရီးသွားသော
အခါ ဆင်တို့၏ ဖဝါးပြင်ကို နောက်မှသာ မြင်ရသကဲ့သို့ ဘုရားရှင်၏
ဖဝါးပြင်ကိုကား ရှေ့မှလည်းကောင်း၊ နောက်မှလည်းကောင်း၊ နံပါး
နှစ်ဘက်မှလည်းကောင်း မြင်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဖမိုးအထက် လေးသစ်ခန့်
မြင့်တက်သော ဖမ္ပက် ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဥ-အထက်သို့၊ ဒဂ္ဂ-အဖျားကော့သော၊ လောမ- မွေးညင်း ရှိ၏။
ဒ-ကား အနက် မရှိ။ မွေးညင်းတို့သည် လက်ယာရစ်လှည့်၍ အဆုံး၌
အထက်သို့ တက်သောအဖျား ရှိကုန်၏။ မျက်နှာတော်၏တင့်တယ်ခြင်းကို
မော်၍ဖူးမြော်သကဲ့သို့ တည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အထက်သို့ ဦးညွတ်၍
တက်သော မွေးညင်း ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၆) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ မျက်
မှောက်အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုးရှိသော စကားကို ဆို၏။ ကုသိုလ်နှင့်

စပ်သော စကားကို ဆို၏။ အကျိုးရှိရာကို ညွှန်ပြ၏။ အများအကျိုးကို ဆောင်၏။ ဓမ္မဒါနဖြစ်အောင် ဟောပြော၏။ ထိုကံကြောင့် ဥဿခံပါဒ၊ ဥဒဂ္ဂလောမ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ စကြာမင်းဖြစ်လျှင် ကာမဂုဏ် ခံစားသူတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ချီးမွမ်းအပ်သူ ဖြစ်၏။ တုရားဖြစ်လျှင် သတ္တဝါ အားလုံးထက် အမြတ်ဆုံး ချီးမွမ်းအပ်သူ ဖြစ်၏။

ဤ၌ မြင့်တက်ကြီးပွားကြောင်း၊ အားတက်၍ အဆင့်ဆင့်မြင့်ကြောင်း အကျိုးရှိသော စကားကို ဆိုခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ မြင့်တက်ကြောင်း စကားကို မဆိုသောသူသည် ဖမ္မက်နိမ့်၏။ ဖမိုးအနိုး၌ ကပ်၍တည်၏။ မွေးညင်းလည်း အောက်သို့ညွတ်၏။ မြတ်စွာဘုရားကား မြင့်တက်ကြီးပွားကြောင်း စကားကိုဆိုသောကြောင့် ဖမ္မက်သည် ဖမိုးအထက် မြင်းခေါင်း၌ လေးသစ်ခန့်တက်၍ မထင်မရှား ပြည့်သောအသားဖြင့် တည်၏။ အထက်သို့ညွတ်သော မွေးညင်းလည်း ရှိ၏။ မျက်နှာတော်ကိုမော်၍ ပူးမြော်သကဲ့သို့တည်း။ ဤ လက္ခဏာနှစ်ပါးသည် (ဝါ-အတိတ်ကံ သိကြောင်း ဉာဏနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာနှစ်ပါးသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ အများထက် မြင့်မြတ်ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

စိတ်အားတက်ကြောင်း အကျိုးရှိသော စကားကို ဆိုသောကြောင့် ဥဿခံပါဒ၊ ဥဒဂ္ဂလောမ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် အများထက် မြတ်၏။

၁၁ ဧကိဇယော

ဧကိ-ဧကိမည်သော သွားကောင်၏။ ဇယ်- မြင်းခေါင်းနှင့်တူသော မြင်းခေါင်း ရှိ၏။ တဘက်ဖွဲ့သော ထမင်းထုပ်ကဲ့သို့ မဟုတ်ပဲ မြင်းခေါင်း တခုလုံး ထက်ဝန်းကျင် အသား ပြည့်၏။ ညီစွာလုံး၍ တည်၏။ အစဉ် အတိုင်း တက်သော အသား ရှိ၏။ ကောင်းစွာဖုံးသော စပါးဖုံးနှင့် တူ၏။ ထို့ကြောင့် ဧကိမည်သော သွားကောင်၏ မြင်းခေါင်းနှင့် တူသော လုံးသွယ်သော မြင်းခေါင်း ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၇) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ သိပ္ပ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ၊ ကမ္မတို့ကို ကောင်းစွာ သင်ပေး၏။ မပင်မပန်း

လျင်မြန်စွာ တတ်မြောက်ပါစေဟု ကြံစည်၍ ပို့ချပေး၏။ ထိုကံကြောင့်
 ဧကိဇဗ်လက္ခဏာ ရ၏။ ဗမ္မက်မ္မ ပုဆစ်ဗူးအထိ အသားပြည့်၍ လုံး၍
 အစဉ်အတိုင်း ထက်ဝန်းကျင်တက်၏။ စကြာမင်းဖြစ်လျှင် မင်းအားထိုက်
 သော အသုံးအဆောင် ပေါများ၏။ ဘုရားဖြစ်လျှင် ရဟန်းအား ထိုက်
 သော အသုံးအဆောင် ပေါများ၏။ သလုံးမြင်းခေါင်းလှ၍ ထိုအား
 လျော်စွာ အထက်သို့ညွတ်သော မွေးညင်း ရှိ၏။ နူးညံ့သောအရေလည်း
 ရှိ၏။

ဤ၌ ထရံရက်ခြင်း၊ စာရေးသင်ခြင်းစသော အတတ်သည် သိပ္ပံမည်၏။
 မြေမန္တန်၊ ဆေးဝါးစသောအတတ်သည် သိအပ်သောကြောင့် ဝိဇ္ဇာမည်
 ၏။ အကျင့်သီလသည် စရဏ မည်၏။ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးသိသော ဉာဏ်
 သည် ကမ္မမည်၏။ ဤသို့ အပြစ်ကင်းသော အတတ် စသည်ကို ရှိသေစွာ
 သင်ပေး၏။

အပြစ်ကင်းသောအတတ်ကို လျင်မြန်စွာတတ်အောင် အရိုအသေပြု၍
 သင်ပေးခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ ကောင်းစွာသင်မပေးသောဆရာ၊ ခိုင်းစေ
 ခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်စေသောဆရာ ဖြစ်ငြားအံ့၊ တပည့်ဘို့သည် သလုံး
 မြင်းခေါင်း တောင့်တင်းနာကျင်ခြင်းဖြင့် ပင်ပန်းကုန်၏။ ၁၂။ မြင်းခေါင်း
 ကို ပင်ပန်းစေကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့သောဆရာအား မြင်းခေါင်း
 သား မပြည့်စုံ၊ ခြစ်၍ ဖဲ့၍ ချထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားကား
 ကောင်းစွာ သင်ပေးသည့်အဖြစ်ကို အများသိစေသတည်းဟု အစဉ်
 အတိုင်း လုံး၍တက်သော မြင်းခေါင်းလက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာသည်
 (ဝါ-ဉာဏနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာသည်
 ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ အသုံးအဆောင် ပေါများခြင်းသည် အာနိသင်
 မည်၏။

အတတ်ပညာ လျင်စွာတတ်အောင် သင်ပေးခြင်းကြောင့် ဧကိဇဗ်
 လက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် အသုံးအဆောင် ပေါများ၏။

၁၂-သုခုမဆီ

သုခုမ-သိမ်မွေ့သော၊ ဆီ-အရေ ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ အရေ
 သည် သိမ်မွေ့နူးညံ့၏။ အရေ၌ ကျရောက်သော မြူနု၊ မြူကြမ်းတို့သည်

ပဒုမ္မာကြော့ဖက်၌ ကျသော ရေပေါက်ကဲ့သို့ လျောကျကုန်၏။ ကပ်ငြိခြင်း မရှိကုန်။ လက်တော် ရေဆေးခြင်း၊ ရေသပ္ပာယ်ခြင်း တို့ကိုကာ၊ မြူညစ်ကြေး ကပ်၍စပ်ကြယ်အောင် ပြုရသည်မဟုတ်။ အအေး၊ အပူဥတုညီမျှခြင်း ငှာလည်းကောင်း၊ ရေလှည့် ဝါယကာတို့ အကျိုးများစေခြင်းငှာ လည်းကောင်း ပြုကုန်၏။ တနည်းကား ကျင့်ဝတ် မချွတ်စိမ့်သောငှာ ခြေတော်တို့ကို ရေဆေး၍ ကျောင်းတောင်းသို့ ဝင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သိမ်မွေ့ နှုဖပ် မြူမကပ်သောကိုယ်ရေ ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(ဂ) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ ပညာ ရှိသော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့ထံ ချဉ်းကပ်၍ “ကုသိုလ်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ အကုသိုလ်ဟူသည် အဘယ်ပါနည်း။ အဘယ်သို့ ကျင့်ရပါမည်နည်း” စသည်ဖြင့် အရိုအသေ မေးမြန်း၏။ ထိုကံကြောင့် သုခုမ ဆီလက္ခဏာ ရ၏။ နူးညံ့ သိမ်မွေ့ သောအရေ ရှိသောကြောင့် မြူအညစ် အကြေး ကပ်ငြိခြင်း မရှိ။ စကြာမင်းဖြစ်လျှင် ကာမဘောဂီတို့တွင် အတုမရှိ ပညာကြီး၏။ ဘုရားဖြစ်လျှင် မဟာပညာ-များသောပညာ၊ ပုထုပညာ-ကြီးသောပညာ၊ ဟာသပညာ-ရွှင်သောပညာ၊ ဇဝနပညာ-လျှင်သောပညာ၊ တိက္ခပညာ-ထက်သောပညာ၊ နိဗ္ဗေဓိကပညာ- ထိုးထွင်းသောပညာ ဤပညာခြောက်မျိုး ရ၍ ပညာအကြီးဆုံး ဖြစ်၏။

ဤ၌ ကြီးမြတ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်များ စွာတို့ကို သိနိုင်ခြင်းသည် မဟာပညာမည်၏။ အသီးသီးဖြစ်သော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့၌ အသီးသီးခွဲဝိတ်၍ သိသော ပညာကြီးသည် ပုထုပညာ မည်၏။ (၂)။ အသိဉာဏ်ရွှင်လန်းခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်းများ၍ သီလစသည် ဖြည့်ကျင့်နိုင်ခြင်း၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်းသည် ဟာသပညာမည်၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ် စသည် ပြားသော ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးစသည်၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု လျင်စွာသိခြင်း၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို လျင်စွာသိခြင်းသည် ဇဝနပညာမည်၏။ (၂)။ ကိလေသာ ဒုစရိုက်တို့ကို သည်းမခံပဲ လျင်စွာ ဖျက်ဆီးခြင်း၊ တထိုင်တည်းဖြင့် မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါးကို ပဋိသမ္ဘိဒါ အဘိညာတို့နှင့်တကွ ရခြင်းသည် တိက္ခပညာမည်၏။ သင်္ခါရတရားတို့၌ ထိတ်လန့်ခြင်း၊ ပြီးငွေ့ခြင်းများ၍ (ထိုသင်္ခါရတို့ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော)

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်းသည် နိဗ္ဗေဒိက ပညာ မည်၏။

ကမ္မ၊ ကမ္မသရိုက္ခက ဝေသာ လေးပါးကို ဤလက္ခဏာ၌ အဋ္ဌကထာ ဆရာ ခွဲ၍ မပြု။ မိမိတို့ဉာဏ်ဖြင့် ခွဲယူစေခြင်းငှာ ချွန်ထားဟန် ရှိသည်။ အသိအလိမ္မာ တိုးပွားအောင် မေးမြန်းခြင်းကြောင့် သုခမဆီ လက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် ပညာကြီး၏။

၁၃-သုဝဏ္ဏ ဝဏ္ဏော

သုဝဏ္ဏ-ရွှေ၊ ဝဏ္ဏ-အဆင်းရီ ၏။ ကိုယ်တော်အဆင်းသည် ရှိန်းခို စစ်ဖြင့် ဝါ-ဆုံး ဟင်္သာပဒါးဖြင့် ကျားစွယ်ကို သုတ်၍ ကျောက်ပျဉ်၌ သွေး၍ ဂွေ့သဘောဖြင့် အပြေအပြစ်ပြုထားသော တခဲနက် ရွှေရုပ် အဆင်းနှင့် တူ၏။ ကိုယ်တော်မှာ တခဲနက်သိမ်မွေ့ ပြေပြစ်၏။ အရေ အဆင်းမှာ ရွှေအဆင်းနှင့်တူ၏။ ထို့ကြောင့် ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော ဝင်းထိန်သောကိုယ်အဆင်း ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၉) ချစ်သားတို့၊ ဗြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ အမျက်ထွက်လေ့ မရှိ၊ နာကျည်းအောင် ဆိုသော်လည်း အမျက်မရှိ။ နူးညံ့သော ပိုးကမ္မလာ အခင်း အရုံတို့ကိုလည်း လှ၏။ ထိုကံကြောင့် သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏလက္ခဏာ ရ၏။ စကြာမင်းဖြစ်၍ ဝါ-ဘုရားဖြစ်၍ နူးညံ့ သော အခင်းအရုံ လာဘ်ပေါများ၏။

ဤ၌ အမျက်ထွက်လျှင် ချက်ချင်း ပြေဖျောက်မည်ဟု ကြိုတင်ကာ နှလုံးသွင်းသောကြောင့် အမျက်မရှိသဖြင့် တူ၏။ ဒေါသသည် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ခါစတွင် ကောပ မည်၏။ ထို့နောက် အားကြီးလာလျှင် ဗျာပါဒ မည်၏။ ထိုထက် အားကြီးသောအခါ ပတိဋ္ဌိယနာ မည်၏။ ကြိတ်ခဲမကြေ တည်နေသောကြောင့်တည်း။

အမျက်မထွက်ခြင်း၊ နူးညံ့သော အခင်းအရုံလှခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ အမျက်ထွက်သူအား အရေအဆင်း မကြည်လင်ခြင်း၊ မျက်နှာအမြင် မကောင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဝတ်သည် အဆင်းသဏ္ဍာန်ကို တင့် တယ်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အဝတ်သင်္ကန်းလှလေ့ မရှိသူအား မကောင်းသော အဆင်းသဏ္ဍာန် ဖြစ်၏။ အမျက် မထွက်သောသူကား

အခါစပ်သိမ်း မျက်နှာတင့်တယ်၏။ အရေအဆင်း ကြည်လင်၏။ ဆွမ်းစသော အာမိသလူခြင်း၊ အဝတ်သင်္ကန်းလူခြင်း၊ တံမြက်လူခြင်း၊ အမျက်မထွက်ခြင်း ဤလေးပါးသည် အဆင်းလှကြောင်းဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကြောင်းလေးပါးနှင့် ကြာမြင့်စွာ ပြည့်စုံ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့ရောင်အဆင်း ဝင်းထိန်သော လက္ခဏာ ရ၏။ ဤလက္ခဏာသည် (ဝါ-ဉာပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာသည် ပင် လက္ခဏာမည်၏။ နူးညံ့သော အခင်းအရံစသည် ရခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

အမျက် မရှိခြင်း၊ အဝတ်ကောင်း အဖိုးတန်ကို လူခြင်းကြောင့် သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏလက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် အဖိုးတန် အခင်းအရံကောင်း ပေါ၏။

၁၄-ကောသောဟိတ ဝတ္ထုဂုယော

ကောသ-အအိမ်၌၊ သြဟိတ-ထည့်အပ်သော၊ ဝတ္ထုဂုယု-နိမိတ်ရှိ၏။ အဝတ်ဖြင့် ဖုံးအပ်သောကြောင့် ဝတ္ထုဂုယု မည်၏ ဟူလို။ နွားလားဥသဘာ၊ ဆင်မင်း စသည်တို့အား အင်္ဂါဇာတ်နိမိတ်သည် အအိမ်၌ တည်သကဲ့သို့ ဘုရားရှင်အား ရှေ့ပဒုမ္မာကြာချိန်နှင့်တူသော အရေအိမ်၌ တည်သော အရေအိမ်ဖြင့် ဖုံးအပ်သောနိမိတ် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အရေအိမ်အတွင်း ထည့်သွင်းအပ်သောနိမိတ် ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၀) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ သားနှင့်အမိ၊ ညီနှင့်အစ်ကို၊ မောင်နှင့်နှမ ဆွေမျိုးချင်း ကွေကင်း၍ ရှာဖွေသူတို့ကို တွေ့အောင်ရှာဖွေပေး၏။ အညီအညွတ် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်စေ၏။ ထိုကံကြောင့် ကောသောဟိတဝတ္ထုဂုယု လက္ခဏာ ရ၏။ စကြာမင်းဖြစ်လျှင် သားသမီး ပေါများ၏။ သားယောကျ်ား လူစွမ်းကောင်းတစ်ထောင်ကျော် ရ၏။ ဘုရားဖြစ်လျှင် သားသမီး ပေါများ၏။ လူစွမ်းကောင်းသားသမီး ထောင်ပေါင်းများစွာ ရ၏။

ဤ၌ ဘုရားလောင်းသည် မင်းဖြစ်သောအခါ မြို့တွင်း၊ မြို့ပအရပ်ရပ်၌ သားသမီးဆွေမျိုးပျောက်သူတို့ကို ရှာဖွေပေးကြရမည်ဟု လူတို့ကိုခန့်ထား

၏။ ရှာ၍တွေ့လျှင် ခေါ်လာ၍ ရေချိုးပေး၍ ကျွေးမွေး၍ ပေါင်းဆုံ ပေး၏။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ညီညွတ်စွာ ဖြစ်စေ၏။

ဆွေကဲ့မျိုးကဲ့ ပေါင်းဆုံပေးခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ ဆွေမျိုးပြည့်စုံ သောသူတို့သည် အချင်းချင်းအပြစ်ကို ဖုံးဖိတတ်ကုန်၏။ သူတပါးသိစေ ခြင်းငှာ အလိုမရှိကုန်။ ငါတို့၏ဆွေမျိုး၌ ဤသို့ပြုကျင့်သူ သူယုတ်မာမရှိဟု ဆိုကုန်၏။ (မကောင်းသောစိတ်ဖြင့်ဖုံးလျှင် အပြစ်ရှိ၏။ အကျိုးမဲ့ပယ်လို၍ ဖုံးလျှင်ကား အပြစ်မရှိ။) ဤသို့အပြစ်ဖုံးလွှမ်းနိုင်ကြောင်းဆွေမျိုးပေါင်းစု ပေးခြင်းကြောင့် အအိမ်၌ ဖုံးကွယ်လျက်တည်သော အင်္ဂါဇာတ်နိမိတ် ရှိတော်မူ၏။ ဤလက္ခဏာသည် (ဝါ-ဥပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မ သရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာသည်ပင် လက္ခဏာမည်၏။ သားသမီးပေါ များခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

ဆွေမျိုးကဲ့ ပေါင်းစု ပေးခြင်းကြောင့် ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယု လက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် သားသမီး များ၏။

၁၅-နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလော

၁၆-ဌိတကဇာဏုအာမာသော

နိဂြောဓ-ပညောင်ပင်ဝန်းကဲ့သို့၊ ပရိမဏ္ဍလ-ဝန်းသောကိုယ် ရှိ၏။ ပညောင်ပင်ဝန်းသည် ပင်စည် အတောင်ငါးဆယ်မြင့်လျှင် ရှေ့နောက်၊ တောင်၊ မြောက်၊ အထက်အားဖြင့် ခက်မကြီးငါးဖြာလည်း အတောင် ငါးဆယ်စီ ရှိ၏။ မြေမှ အထက်ဖျားအထိ အတောင်တစ်ရာ၊ ပင်ဝန်း အရှေ့မှအနောက်- အတောင်တစ်ရာ၊ တောင်မှမြောက်- အတောင်တစ်ရာ ရှိ၏။ အမြင့်တစ်ရာနှင့် လျားနံတစ်ရာညီမျှ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ် ခတ် လည်း အရပ်တော်လေးတောင်၊ အလံဘော်လေးတောင် ညီ မျှ၏။ တပါးသောသူတို့မှာ အရပ်တော်လည်း ရှည်၏။ အလံ ခတ်လည်း ရှည်၏။ မညီမမျှ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပညောင်ပင်အဝန်းကဲ့သို့ ဝန်းသောအရပ် အလံ ညီသောကိုယ် ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဌိတက- ရပ်လျက်၊ ဇာဏု-ဒူးကို၊ အာမာသ- သုံးသပ် နိုင်၏။ တပါးသောသူတို့မှာ အချို့ကုန်း၍ အထက်ကိုယ် မပြည့်စုံ၊ အချို့ကုန်း၍

အောက်ကိုယ် မပြည့်စုံ၊ တိုကုန်၏။ မကုန်းမညွတ်ပဲ ခူးကို မသုံးသပ်နိုင်
 ကြကုန်။ မြတ်စွာဘုရားမှူးကား ထက်အောက် ကိုယ်နှစ်ပါးလုံးပြည့်စုံ၏။
 မကုန်းမညွတ်ပဲ ခူးနှစ်ဘက်ကို သုံးသပ်နိုင်၏။ (ဝါ၊ သုံးသပ်နိုင်သော
 လက်ရုံး ရှိ၏။) ထို့ကြောင့် ဖြေငြိမ်းဖြောင့်လျက် ပူဆစ်ခူးနှစ်ဘက်ကို
 သုံးသပ်နိုင်သောလက်ရုံး ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၁) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ် အခါ
 လူအပေါင်းကို သင့်တော်အောင်၊ လျှောက်ပတ်အောင် ချီးမြှောက်ခြင်း၌
 လိမ္မာ၏။ ပညာရှိသူ ရှိသူ-အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်ရှေးချယ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်
 ထူးကို ဆို၏။ ဤသူသည် ဤအနေထိုက်တန်၏ဟု သိ၍ ချီးမြှောက်၏။
 ထိုကံကြောင့် နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလာ၊ ဌိတကဇာဏု အာမာသ လက္ခဏာ
 နှစ်ပါးရ၏။ အရပ်၊ အလံ ညီမျှသောကြောင့် ပညောင်ပင်ဝန်းနှင့်တူသော
 ကိုယ် ရှိ၏။ မကိုင်းညွတ်ပဲ မတ်မတ်ရပ်လျက် လက်နှစ်ဘက်ဖြင့် ပူဆစ်ခူး
 နှစ်ဘက်ကို သုံးသပ်နိုင်၏။ ဆုပ်နယ်နိုင်၏။ ကြောမင်းဖြစ်လျှင် ဗစ္စည်း
 ဥစ္စာ အသုံးအဆောင် ရှေ့ငွေ ဆန်ရေစပါး ပေါများ၏။ ဘုရားဖြစ်လျှင်
 သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ တည်းဟူသော သူတော်
 ကောင်း ဥစ္စာရတနာ ပေါများ၏။

ဤ၌ နှစ်သပြာ ပေးထိုက်သူအား တသပြာမျှ လျှော့ပေးလျှင် သူ
 တပါး၏ဥစ္စာကို ဖျက်ဆီးသည် မည်၏။ လေးသပြာပိုပေးလျှင် မိမိဥစ္စာကို
 ဖျက်ဆီးသည်မည်၏။ ဤသို့မပြုပဲ ထိုက်တန်သမျှ ချီးမြှောက်ခြင်းကိုပြု၏။

ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကိုသိ၍ အထူးချီးမြှောက်ခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ အရပ်
 အလံမျှခြင်း၊ ရပ်လျက် ခူးကို သုံးသပ်နိုင်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာ နှစ်ပါး
 သည် (ဝါ-ဉာပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခ
 ဏာနှစ်ပါးသည်ပင် လက္ခဏာမည်၏။ အသုံးအဆောင်ရတနာ၊ တရား
 ရတနာ ပေါများခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ရှေးကောက် ချီးမြှောက်ခြင်းကြောင့် နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလာ၊
 ဌိတကဇာဏုအာမာသ လက္ခဏာ နှစ်ပါး ရှိ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့်
 ရတနာအသုံးအဆောင် ပေါ၏။

၁၇-သီဟပုဗ္ဗခုကာကော

၁၈-စိတန္တရံသော

၁၉-သမဝဋ္ဌက္ခန္ဓော

သီဟ-ခြင်္သေ့၏၊ ပုဗ္ဗခု-ရှေ့ကိုယ် ထက်ဝက်နှင့် တူသော၊ ကာယ-
 ကိုယ် ရှိ၏။ ခြင်္သေ့အား ရှေ့ကိုယ်သည် ပြည့်၏။ နောက်ကိုယ်သည်
 မပြည့်။ မြတ်စွာဘုရားမှာကား ထက်အောက်ကိုယ် နှစ်ပါးလုံးသည်
 ခြင်္သေ့၏ ရှေ့ကိုယ်ကဲ့သို့ ပြည့်၏။ ထိုထိုနေရာ၌ ဟောက်ခြင်း၊ မောက်
 ခြင်းစသည်ဖြင့် ဖောက်ပြန်သော သဏ္ဍာန် မရှိ။ ရှည်သင့်သော
 လက်ချောင်း၊ နှာခေါင်းစသည် ရှည်၏။ တိုသင့်သော လည်ပင်းစသည်
 တို၏။ ဆူဖွိုးသင့်သောပေါင်၊ လက်ရုံးစသည် ဆူဖွိုး၏။ ကြိုသင့်သော
 ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခါးစသည် ကြုံ၏။ ကျယ်သင့်သော မျက်လုံး၊ လက်ဖဝါး
 ပြင် စသည် ကျယ်၏။ လုံးသင့်သော မြင်းခေါင်း၊ လက်ရုံးစသည် လုံး၏။
 ပါရမီကုသိုလ်ကြောင့်ဖြစ်သော အတ္တဘော ရုပ်ပုံတော်နှင့် တူအောင်
 ပညာသည်တို့သည် လည်းကောင်း၊ တန်ခိုးရှိသူတို့သည် လည်းကောင်း
 ပြုခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကြကုန်။ ထို့ကြောင့် ခြင်္သေ့မင်း၏ ရှေ့ကိုယ်
 ထက်ဝက်နှင့်တူသော ထက်အောက် ပြည့်ဖွိုးသောကိုယ် ရှိတော်မူ၏ဟု
 ဆိုအပ်၏။

စိတ-ပြည့်သော၊ အန္တရံသ-ပခုံးအကြား ကျောက်ကုန်းသား ရှိ၏။
 လက်ဖျံရိုး နှစ်ဘက်အကြား ကျောက်ကုန်းသားသည် အန္တရံသ
 မည်၏။ ထိုကျောက်ကုန်းသားသည် ပြည့်ဖွိုး၏။ တပါးသော သူတို့မှာ
 ကျောက်ကုန်းသား နိမ့်၏၊ ချိုင့်၏။ လက်ပြင်ရိုးနှစ်ဘက်သည် သီးခြား
 ထင်၏။ မြတ်စွာဘုရားမှာကား ခါးမှစ၍ လည်ကုပ်တိုင်အောင် အသား
 လွှာသည် ညီညွတ်စွာ တက်၏။ ရွှေပျဉ်ပြားထောင်ထားသကဲ့သို့ ကျောက်
 ကုန်းကို ဖုံးလွှမ်း၍ တည်၏။ ထို့ကြောင့် ပြည့်ဖွိုးသော ပခုံးစွန်း နှစ်
 ဘက်အတွင်း လက်ပြင်ကျောက်သား ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

သမ- အညီ၊ ဝဋ္ဌ- လုံးသော၊ ခန္ဓ- လည်ပင်း ရှိ၏။ တပါးသော
 သူတို့မှာ အချို့ကြိုးကြာငှက်ကဲ့သို့ လည်ပင်း ရှည်၏။ အချို့ ဗျိုင်းကဲ့သို့
 လည်ပင်းကောက်၏။ အချို့ ဝက်ကဲ့သို့ လည်ပင်း ကြီးထွား၏။ စကားဆို
 သောအခါလည်း အကြောကွန်ယက်ထ၏။ နဲ့သောအသံလည်း ထွက်၏။
 မြတ်စွာဘုရားကား လည်ပင်းတော်သည် ညီညွတ်စွာ လုံး၏။ ရွှေမရိုး

စည်ငယ်နှင့် တူ၏။ စကားဆိုသောအခါ အကြောကွန်ယက် မထိ။ မိုးချုန်းသံနှင့်တူသော အသံ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ညီညွတ်စွာ လုံးသော လည်ပင်း ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၂) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ လူ အပေါင်း၏ အကျိုးစီးပွားကို လိုလားတောင့်တ၏။ သဒ္ဓါ၊ သီလစသော သူတော်ကောင်းတရား တိုးပွားအောင် အဘယ်သို့ပြုရပါအံ့နည်း။ ပစ္စည်း ဥစ္စာ ဆန်ရေစပါး ပေါများအောင်၊ ဆင်မြင်း ကျွဲနွား တိုးပွားအောင်၊ ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေ တိုးပွားအောင် အဘယ်သို့ပြုရပါအံ့နည်းဟု တောင့်တ ၏။ ထိုကံကြောင့် သီဟပုဗ္ဗခုကာယ၊ စိတန္တရံသ၊ သမဝဋ္ဌက္ခန္ဓ- လက္ခဏာသုံးပါး ရ၏။ စကြာမင်းဖြစ်လျှင် ဥစ္စာမှလည်းကောင်း၊ သား မယား အခြေအရံမှ လည်းကောင်း၊ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေမှ လည်းကောင်း စည်းစိမ်အားလုံးမှ မဆုတ်ယုတ်ခြင်းသဘော ရှိ၏။ ဘုရားဖြစ်လျှင် သဒ္ဓါ၊ သီလစသော သူတော်ကောင်းစည်းစိမ် အားလုံးမှ မဆုတ်ယုတ်ခြင်း သဘော ရှိ၏။

လူအပေါင်း၏အကျိုးစီးပွား လိုလားတောင့်တခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ လက္ခဏာသုံးပါးသည် (ဝါ-ဉာဏနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရီက္ခန္ဓာ မည်၏။ လက္ခဏာသုံးပါးသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ လောကစည်းစိမ်၊ ဓမ္မစည်းစိမ်မှ မဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

လူအပေါင်း၏ အကျိုးစီးပွား လိုလားခြင်းကြောင့် သီဟပုဗ္ဗခုကာယ၊ စိတန္တရံသ၊ သမဝဋ္ဌက္ခန္ဓ လက္ခဏာသုံးပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် စည်းစိမ်မှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိ။

၂၀-ရသဂ္ဂသဂ္ဂီ

ရသ-အရသာကို၊ ဂသ-ဆောင်သောအကြော၊ အဂ္ဂ-အမြတ်၊ ဝါ- အဖျား ရှိ၏။ ရသံ ဂသန္တိ ဟရန္တိ အန္ဓော ပဝေသန္တိတိ ရသ-ဂ္ဂသာ။ ရသ-တပုဒ်၊ ဂသ-တပုဒ်။ ဒုတိယာ တပျုရိသံ။ အရသာကို ဆောင် သော သွင်းသော အကြောတို့ ရ၏။ ရသဂ္ဂသာနံ+အဂ္ဂါရသဂ္ဂသဂ္ဂါ၊ အကြောတို့၏ အမြတ်တို့၊ ဝါ-အဖျားတို့။ တာ အဿ သန္တိတိ ရသ- ဂ္ဂသဂ္ဂါ၊ အကြောမြတ် အကြောဖျားတို့ရှိသော ဘုရား။ မြတ်စွာဘုရားမှာ အရသာကို ဆောင်သွင်းသော အကြောမြတ်၊ အကြောဖျား ခုနစ်ထောင် ရှိ၏။ ထိုအကြောတို့သည် အထက်သို့တက်သော အဖျားရှိ၍ လည်ပင်း၌

စွပ်ကုန်၏။ စုဝေးကုန်၏။ နှမ်းစေ့ခန့်မျှ အာဟာရသည်လည်း လျှာဖျား၌ ထားကာမျှဖြင့် တကိုယ်လုံး အစဉ်လျှောက်၍ နှံ့၏။ ထို့ကြောင့် ခုက္ကရ စရိယာ ကျင့်စဉ်အခါ ဆွမ်းတလုံးမျှ၊ ရေတလက်ဆွန်းမျှဖြင့် ကိုယ်တော်၏ မျှတခြင်းသည် ဖြစ်၏။ တပါးသောသူတို့မှာ ထိုသို့သော အကြော မရှိသောကြောင့် တကိုယ်လုံး ဩဇာ မနှံ့။ ဩဇာ မနှံ့သောကြောင့် (ခတ်ညံ့၍) အနာရောဂါများ၏။ ထို့ကြောင့် လည်မျိုစုံနှောင်အရသာ ဆောင်သော အကြောမြတ် ခုနစ်ထောင် ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၃) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ သတ္တဝါတို့အား ညည်းဆဲခြင်းအလေ့ မရှိ။ လက်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ လက်နက်ဖြင့်လည်းကောင်း ညည်းပန်းခြင်း မပြု။ ထိုကံကြောင့် ရသဂုဏ္ဍိ လက္ခဏာ ရ၏။ လည်ပင်း၌ အရသာဆောင်သော အကြောတို့သည် အညီအညွတ်တည်၍ အရသာ ဆောင်ကုန်၏။ နှမ်းစေ့ခန့်မျှ အရသာ ဖြစ်စေကာမူ လျှာဖျား၌ ထားကာမျှဖြင့် အကြောအားလုံး နှံ့၏။ တကိုယ်လုံး နှံ့၏။ စကြာမင်းဖြစ်၍ ဝါ-ဘုရားဖြစ်၍ အနာရောဂါ ကင်း၏။ အအေး၊ အပူ ညီမျှသော ပါစကတေဇော ဝမ်းမီး ရ၏။ ဘုရားရှင်၏ ဝမ်းမီးကား ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းမှုအား လျော်၏။

ဤ၌ သတ္တဝါတို့အား မညည်းဆဲခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ ညည်းဆဲခံရသူအား သွေးစုခြင်း၊ အဖုထခြင်း၊ ပြည်ပေါက်ခြင်းစသည် ဖြစ်ရသည်နှင့် တူစွာ ညည်းဆဲသူအား အနာရောဂါ များစွာ ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားကား မညည်းဆဲသောကြောင့် အနာကင်းကြောင်း အရသာဆောင်သည့် အကြောကောင်း လက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာသည် (ဝါ-ဉာပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ ဝမ်းမီးကောင်း၍ အစာကြေသောကြောင့် အနာကင်း၏။ အနာ ကင်းခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

မညည်းဆဲခြင်းကြောင့် ရသဂုဏ္ဍိ လက္ခဏာ ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် အနာ ကင်း၏။

- ၂၁-အဘိနီလနေတ္ထော
- ၂၂-ဂေါပခုမော

အဘိနီလ-အလွန်ညိုသော၊ နေတ္တ-မျက်လုံး ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်လုံးတော် အစုံသည် အလွန်အကဲ ညိုသော်လည်း ညိုသင့်ထူးသော

အောင်မဲညိုပွင့် အဆင်းနှင့်တူစွာ အလွန်စင်ကြယ်၍ ညို၏။ ရှေ့သင့်ထု၌ မဟာလေ့ကားပန်းအတူ စင်ကြယ်စွာ ရှေ့၏။ နိသင့်ထု၌ မိုးစေ့ပန်း အတူ စင်ကြယ်စွာ နီ၏။ ဖြူသင့်ထု၌ သောက်ရှူးကြယ်အတူ စင်ကြယ်စွာ ဖြူ၏။ မည်းနက်သင့်ရာ၌ ပုတီးနက်စေ့အတူ စင်ကြယ်စွာ *မည်းနက်၏။ ရွှေဗိမာန်၌ ပတ္တမြားခြင်သော် ခံသော လေသာနန်းတံခါးကို ဖွင့်လှစ်သည့် အလား လွန်စွာထင်ရှား၏။ အရှေ့၊ အနီကို အဖြူဝန်း ပြုသော အရေးဖြင့် သိအပ်၏။ အညို၊ အဖြူ၊ အမည်းကို ထိုထိုအဝန်းဖြင့် သိအပ် ၏။ ထို့ကြောင့် အလွန်ညိုမည်းသော မျက်လုံး ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဂေါ-နှားငယ်၏၊ ပခုမ- မျက်မွေးနှင့် တူသော မျက်မွေး ရှိ၏။ မျက်စိဘဏ္ဍာတခုလုံးကို ဤနေရာ၌ ပခုမဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုပခုမသည် နှားနက်ငယ်အား နောက်ကျ၏၊ ထူပျစ်၏၊ မသန့်ရှင်း။ နှားနီငယ်အား အလွန်သန့်ရှင်း၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်စိဘဏ္ဍာတခုလုံးသည် ထိုခဏ ဖွားမြင်စ နှားနီငယ်၏ မျက်စိဘဏ္ဍာနှင့် တူ၏။ တပါးသောသူတို့မှာ မျက်စိဘဏ္ဍာသည် ပြူးထွက်သော မျက်လုံး၊ ဝင်သော မျက်လုံး ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရားမှာကား မျက်လုံးတော်အစုံသည် သွေးထားသော ပတ္တမြား လုံးနှင့် တူ၏။ နူးညံ့သော၊ ပြေပြစ်သော၊ ညိုမည်းသော၊ သိမ်မွေ့သော မျက်မွေး စီစီညီညီ ပေါက်လျက် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဖွားမြင်စ နှားငယ်၏ မျက်မွေးနှင့်တူသော နုပျိုသောမျက်မွေး ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၄) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ သူတပါးကို အမျက်ဒေါသဖြင့် မကြည့်။ မျက်စောင်းထိုး၍ မကြည့်။ မျက်တောင်မခတ်ပဲ စူးစိုက်၍ မကြည့်၊ ဖြောင့်သော စိတ်ဖြင့်သာ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြည့်၏။ ပြန်သောမျက်စိ၊ ချစ်မြတ်နိုးသော မျက်စိဖြင့် ကြည့်၏။ ထိုကံကြောင့် အဘိနိလနေတ္ထ၊ ဂေါပခုမ လက္ခဏာ နှစ်ပါး ရ၏။ စကြာမင်းဖြစ်၍ ဝါ-ဘုရားဖြစ်၍ ချစ်ခင်သူ ကြည်ညိုသူ များ၏။

ဤ၌ ပုစွန်မျက်စိကဲ့သို့ ပြူး၍ကြည့်လျှင် ဝိသဒ္ဓ မည်၏။ ကောက် ကွေးစောင်း၍ ကြည့်လျှင် ဝိသာစိ မည်၏။ မိမိကို သူတပါးကြည့်သော

* အမည်းကို မောင်းသောအဆင်းဟူ၍လည်း ဆို၏။

အခါ မှိတ်ထား၍ ဝါ-မကြည့်သေးမူ၍ ထွက်သွားသောအခါမှ ကြည့်လျှင် ဝိတေယျပေက္ခိတာ မည်၏။ ဤကား မျက်စိ မပြည့်စုံကြောင်း အမြောက်တည်း။

သူတပါးကို ချစ်သောစိတ်ရှိသော မျက်စိဖြင့် ကြည့်ခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ အမျက်ထွက်၍ကြည့်လျှင် သူကန်းမျက်စိ၊ ကျီးမျက်စိနှင့် တူ၏။ သူတော်သူမြတ်တို့ ကြည့်ပုံကို လွန်၍ စေ့စောင်းကာ ကြည့်လျှင် နောက်ကျသောမျက်စိ ရှိ၏။ ကြည်လင်သောစိတ်ဖြင့် သန့်ရှင်းစွာ ကြည့်လျှင် ညို၊ ရှေးနီ၊ ဖြူ၊ မောင်းဟူသော အဆင်းငါးမျိုးဖြင့် မျက်စိကြည်လင်၏။ ထိုကံကြောင့် မြတ်စွာဘုရားအား မျက်စိပြည့်စုံကြောင်း၊ တင့်တယ်လှပကြောင်း လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ မျက်စိပြည့်စုံခြင်းကား အဆင်းငါးမျိုး ကြည်လင်ခြင်း ဖြစ်၏။ မျက်ကွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဝေးကိုလည်းကောင်း မြင်နိုင်ခြင်းလည်း ဖြစ်၏။ ထိုလက္ခဏာနှစ်ပါးသည် (ဝါ-ဉာဏနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာနှစ်ပါးသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ ချစ်မြတ်နိုးစွာ ကြည့်ရှုဖွယ်ဖြစ်ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

မေတ္တာစိတ်ရှိသော မျက်စိဖြင့် ကြည့်ခြင်းကြောင့် အဘိနီလနေတ္ထ၊ ဂေါပခုမ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ ထို လက္ခဏာကြောင့် ချစ်ခင်စွာ ကြည့်ရှုသူ ပေါများ၏။

ဥက္ခိသ သိသော

ဥက္ခိသ-သင်းကျစ်ရှိသော၊ သိသ-ဦးခေါင်းရှိ၏။ နဖူး၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ ဦးခေါင်း၏ပြည့်စုံခြင်း နှစ်ပါးကို စွဲ၍ဆိုသော လက္ခဏာတည်း။ နဖူး၏ ပြည့်စုံပုံကား လက်ယာနားပန်စွန်းမှ အသားလွှာသည် တက်၍ နဖူးပြင်တခုလုံး အပြည့်ဖုံးလျက် လက်ဝဲနားပန်စွန်း၌ ထိ၍ တည်၏။ မင်းတို့၏ သင်းကျစ်ပြားကဲ့သို့ တင့်တယ်၏။ မင်းတို့၏သင်းကျစ်ပြားကိုလည်း ဘုရားရှင်၏ ဤလက္ခဏာကို ဖူးမြော်ရသဖြင့် အတုံပြုလုပ်ကုန်၏။ ဤအလိုကား နဖူး၌ သင်းကျစ်ပြားဖွဲ့သောဦးခေါင်း ရှိသည်နှင့် တူ၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ဦးခေါင်း၏ပြည့်စုံခြင်းကား ဦးခေါင်းမပြည့်စုံသူတို့မှာ မျောက်ဦးခေါင်းကဲ့သို့ နှစ်ခုသော်လည်း ရှိ၏။ သစ်သီးနှင့်သော်လည်း တူ၏။ အရေဖွဲ့သော အရိုးမျှလည်း ဖြစ်၏။ ဆင်ဦးကင်းနှင့်သော်လည်း တူ၏။ ဗူးသီးနှင့်သော်

လည်း တူ၏။ နောက်စေ့သော်လည်း ထွက်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ဦးခေါင်း
 တော်ကား ပွတ်ခံ၍လုံးထားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပြည့်သော ဥပေါင်း
 ရေပွက်ကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ဤအလိုကား သင်းကျစ်ဝန်းကဲ့သို့
 ဦးခေါင်းတခုလုံးဝန်းသော ဦးခေါင်း ရှိ၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့်
 နဖူးပြင်၌ * သင်းကျစ်ပြားရှိသော ဦးခေါင်း ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၅) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ
 ကုသိုလ်၊ အဓိကုသိုလ်တို့ကို ပြုလုပ်ရာ၌ လူအများ၏ ရှေ့သွားဦးစီးခေါင်း
 ဆောင်အဖြစ်ဖြင့် ပြုလုပ်၏။ ထိုကံကြောင့် ဥဏှိသသိသလက္ခဏာ ရ၏။
 နဖူး၌ သင်းကျစ်ပြားရစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ စကြာမင်းဖြစ်၍၊ ဝါ-ဘုရား
 ဖြစ်၍ လူအများ အတုလိုက်ကာ ကျင့်ကုန်၏။

ဤ၌ ကုသိုလ်အရာ ခေါင်းဆောင်ခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ ဒါနစသော
 ကုသိုလ်ပြုရာ၌ ခေါင်းဆောင်သူလည်း ကြည်လင်သော မျက်နှာဖြင့်
 ဦးခေါင်းထောင်လျက်စီမံ၏။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းပြည့်သောဦးခေါင်း
 ရှိ၏။ ဉာဏ်ယှဉ်သောစိတ် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဥဏှိသသိသလက္ခဏာ ရ၏။
 ထိုလက္ခဏာသည် (ဝါ-ဉာဏ်နိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။
 လက္ခဏာသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ မိမိသို့ လူအများ အတုလိုက်၍
 ကျင့်ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

ကုသိုလ် ခေါင်းဆောင်ခြင်းကြောင့် ဥဏှိသသိသ လက္ခဏာ ရ၏။
 ထိုလက္ခဏာကြောင့် အများ အတုလိုက်၏။

၂၄-ကောက ဇောမော
 ၂၅-ဥဏှိ

ကောက- တပင်စီ ပေါက်သော၊ လောမ-မွှေးညင်း ရှိ၏။ မြတ်စွာ
 ဘုရားအား မွှေးတွင်းတခု၌ မွှေးညင်းနှစ်ပင် မပေါက်၊ တပင်စီသာ
 ပေါက်၏။ ထို့ကြောင့် မွှေးတွင်းတခုတခု၌ တပင်စီပေါက်သော မွှေးညင်း
 ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

* သင်းကျစ်ပြားသည် အသမ္ဘိန္ဒူဇာတ် ခုနစ်ဆူတွင် ပါဝင်၏။ ပရိနိဗ္ဗာန်
 စံပြီးနောက် မီးသဂြိုဟ်သောအခါ ပြိုကွဲပျက်စီးရာတွင် မပါမဝင်။

ဥဏ္ဏ^၀-ဥဏ္ဏလုံမွေးရှင် ရှိ၏။ ဥဏ္ဏာ-သဒ္ဓာသည် သာမည အားဖြင့် လောမ-သဒ္ဓာနှင့် အနက်တူ ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြစ်၏။ ဤ၌ကား ထူးသော အမွေး ဖြစ်၏။ နှာခေါင်းတော်အထက်၊ မျက်မှောင်တော် နှစ်ဘက်၏ အကြား၌ ပေါက်၏။ သောက်ရှူးကြယ်ကဲ့သို့ ဖြူစင်၏။ ထောပတ်ကြည်၌ ထားသော အကြိမ်တရာပတ်သော ဝါဂွမ်းလွှာကဲ့သို့ နူးညံ့၏။ အဖျားမှ ဆွဲငင်လျှင် မောင်းဝက်ခန့် ပမာဏရှည်၏။ ဝါ-နှစ်တောင်ခန့်ရှည်၏။ လွတ် လိုက်သောအခါ လက်ယာရစ်လည်၍ ချွေ၍ အထက်သို့တက်သောအဖျား ရှိလျက်တည်၏။ ရွှေပျဉ်ပြားအထက်၌ ငွေကြယ်ကဲ့သို့၊ ရွှေအိုးမှထွက်သော နို့ရည်အလျဉ်ကဲ့သို့၊ အပူဇော်တော်ထိန်သော ကောင်းကင်၌ သောက်ရှူးကြယ်ကဲ့သို့ စိတ်နှလုံးကို လွန်စွာဆောင်သော အသရေဖြင့် တင့်တယ်၏။ ထို့ကြောင့် မျက်မှောင်ကြား၌ လက်ယာရစ်ခွေလျက် ဖြူဖွေးသော ဥဏ္ဏလုံမွေးရှင် ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၆) ချမ်းသားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်၍ သစ္စာစကားကိုဆို၏။ တည်ကြည်သောစကား၊ ယုံကြည်လောက်သောစကားကို ဆို၏။ လူအပေါင်းကို မချွတ်ယွင်းစေ။ ထိုကံကြောင့် ဧကေကလောမ၊ ဥဏ္ဏ^၀ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ မွေးတိုင်း တခွဲ မွေးညင်းနှစ်ပင် မပေါက်။ မျက်မှောင်ကြား၌ ဥဏ္ဏာမည်သောမွေး ရှင်လည်းပေါက်၏။ ဖြူ၏။ နူးညံ့သောလဲ ဝါဂွမ်းအစုနှင့် တူ၏။ စကြာ မင်းဖြစ်၍ ဝါ၊ဘုရားဖြစ်၍ လူအပေါင်းသည် မိမိအလိုသို့ လိုက်ရ၏။

ဤ၌ မှန်ကန်သောစကား ဆိုခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ စကားနှစ်ခု မဆို၊ တခွန်းတည်း စင်ကြယ်စွာ အမှန်ကို ဆိုခြင်းကြောင့် ဧကေက လောမလက္ခဏာ၊ ဥဏ္ဏာ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာ နှစ်ပါး သည် (ဝါ-ဉာပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာ နှစ်ပါးသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ မိမိအလိုသို့ လူအများ လိုက်ရခြင်း သည် အာနိသင် မည်၏။

မုသာဝါဒ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် ဧကေကလောမ၊ ဥဏ္ဏ^၀ လက္ခဏာ နှစ်ပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် မိမိအလိုသို့ အများ လိုက်၏။

၂၆-စတ္တာလီသသမဒန္တော

၂၇-အဝိရဋ္ဌဒန္တော

စတ္တာလီသ-လေးဆယ်သော၊ သမ-ညီမျှသော၊ ဒန္တ-သွား ရှိ၏။
 နိမိတ်ဖတ်သော ဆရာတို့သည် ဘုရားလောင်း၏ မေးအဆုံး အဖျခးကို
 ကြည့်၍ ဤမေးတို့တွင် အောက်မေး၌ ၂၀၊ အထက်မေး၌ ၂၀-အားဖြင့်
 ၄၀-သောသွားတို့ တည်ကုန်လတ္တံ့။ အညီအညွတ် မကျပဲ တည်ကုန်
 လတ္တံ့ ဟု ဆိုကုန်၏။ တပါးသောသူတို့မှာ သွားပြည့်သော်လည်း ၃၂-
 ချောင်းသာပေါက်၏။ မြတ်စွာဘုရားမှာကား ၄၀-ပေါက်၏။ ထို့ကြောင့်
 လေးဆယ်သော ထက်အောက်နှစ်ဆယ်စီ ညီမျှသောသွား ရှိတော်မူ၏
 ဟု ဆိုအပ်၏။

အဝိရဋ္ဌ-မကျသော၊ ဒန္တ-သွား ရှိ၏။ တပါးသောသူတို့မှာ သွား
 သည် မိကျောင်းသွားကဲ့သို့ ကျ၏။ ငါး၊ အမဲစားသောအခါ သွားကြား
 ညပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားမှာကား ရွှေပျဉ်ပြားဘောင်၌ စိထားသော
 ဝဇီရစိန်ရဲ့အစဉ်ကဲ့သို့ မကျသောသွား ရှိ၏။ ရွှေစုတ်တံဖြင့် အရေး
 အသား ပြုထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မကျသောသွား ရှိတော်မူ၏
 ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၇) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ
 ပိသုဏ္ဍဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်၏။ ကွဲပြားကြောင်း ကုန်းတိုက်စကား မဆို၊
 ညီညွတ်ကြောင်းစကား ဆို၏။ ထိုကံကြောင့် စတ္တာလီသ သမဒန္တ၊
 အဝိရဋ္ဌဒန္တ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ သွားတို့သည် ထက်၊ အောက် နှစ်
 ဆယ်စီ ညီမျှ၏။ မကျပဲ စိပ်စိပ် ရှိ၏။ စကြာမင်းဖြစ်၍၊ ဝါ-ဘုရားဖြစ်၍
 မကျဲပြားသောပရိသတ် ရှိ၏။ ပရိသတ်ကို ကွဲပြားအောင်၊ တုန်လှုပ်အောင်
 တစုံတယောက် မပြုနိုင်။

ဤ၌ အပိသုဏ္ဍဝါစာ ဆိုခြင်းသည် ကမ္မမည်၏။ ပိသုဏ္ဍဝါစာသည်
 ညီညွတ်ခြင်းကို ခွဲတတ်၏။ ထို့ကြောင့် သွားမပြည့်ခြင်း၊ သွားကျဲခြင်းကို
 ဖြစ်စေ၏။ မြတ်စွာဘုရားကား အပိသုဏ္ဍဝါစာဖြင့် မကျဲပြားအောင်၊
 ညီညွတ်အောင် ဆိုသောကြောင့် သွားလေးဆယ်ပြည့်ခြင်း၊ မကျဲခြင်း
 လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ ဤလက္ခဏာနှစ်ပါးသည် (ဝါ- ဉာပကနိမိတ်
 အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခကမည်၏။ လက္ခဏာနှစ်ပါးသည်ပင် လက္ခဏာ
 မည်၏။ ပရိသတ် မပြုမပျက်ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

ပိသုဏဝါစာ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် စတ္တာလီသ သမဒန္တ၊ အဝိရဋ္ဌဒန္တ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် ပရိသတ် မပြု မပျက်။

၂၈-ပဟူတဇီဝော

၂၉-ဗြဟ္မာသရော

ပဟူတ-ရှည်ပြန့်သော၊ ဇီဝာ-လျှာ ရှိ၏။ တပါးသော သူတို့မှာ လျှာသည် ဆူဖွိုး၏။ ပိန်ကြွ၏၊ တို၏၊ ခိုင်မာ၏၊ မညီမညွတ် ရှိ၏။ မြတ် စွာဘုရား၏ လျှာကား နူးညံ့၏။ ဝါ၊ ပါး၏။ ရှည်၏။ အပြန့်ကြီး၏။ (နိ သော)အဆင်း ရှိ၏။ လက္ခဏာကြည့်ရှုရန်လာသော အဗ္ဗုဒ္ဓလုလင် စသည် တို့အား ယုံမှားကင်းစေခြင်းငှာ လျှာတော်ကို “ကထိနသုစိ” ဟူ သော တခဲနက်လုံးသော အပ်ကဲ့သို့ အလုံးပြု၍ နှာခေါင်းပေါက်နှစ်ခု အတွင်းကို သုံးသပ်တော်မူ၏။ နှာပေါက်နှစ်ခု အတွင်းကို သုံးသပ် တော်မူ၏။ ဆံပင်အဆုံးရှိသော နဖူးပြင်တခုလုံးကို ဖုံးအုပ်တော်မူ၏။ ပ-နူးညံ့၍ ပါးခြင်း၊ ရှည်ခြင်း၊ ပြန့်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာအပြား သုံး ပါးဖြင့်၊ ဟူတ-(ဘူတ) ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပါးလျှပ် ရှည်ပြန့်သောလျှာ ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဗြဟ္မာ-ဗြဟ္မာမင်း၏၊ သရ-အသံနှင့်တူသောအသံ ရှိ၏။ တပါး သောသူတို့မှာ အသံသည် ပြတ်တောက်ပြတ်တောက်သော်လည်း ဖြစ်၏။ များသောအခြင်းအရာဖြင့် ကွဲသော်လည်း ကွဲ၏။ ကျီးသံကဲ့သို့ မနှစ်သက် ဖွယ်သော်လည်း ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော်ကား ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံတော်နှင့် တူ၏။ ဗြဟ္မာမင်းအား လည်ချောင်းစသည်၌ သည်းခြေ သလိပ်မြှေးကပ်ခြင်းမရှိ စင်ကြယ်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏လည်ချောင်း စသည် တို့လည်း ပါရမီကံသုတ်သင်သောကြောင့် စင်ကြယ်၏။ လည်ချောင်း စသည်စင်ကြယ်သောကြောင့် ချက်မှစ၍တက်လာသော အသံတော်သည် သန့်ရှင်း၏။ အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိ၏။ ယစ်သော ကရဝိက်ငှက်မင်း၏ ကျူးရင့်သံ ကဲ့သို့ သာယာသောအသံ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့် တူသော သာယာသောအသံ ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဤ၌ *အသံတော်အင်္ဂါရှစ်ပါးကား သန့်ရှင်း၏၊ သာယာ၏၊ သိသာ
၏၊ နာဖွယ်ရှိ၏(၄)။ ပရိသတ်၏ ပြင်ပသို့ မထွက်၊ လုံး၏၊ နက်၏၊ ပဲ့တင်
ထပ်၏(၄)။ ဤသို့လျှင် အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိ၏။

ကရဝိက်ငှက်မင်း ကျူးရင့်သံကား ကရဝိက်ငှက်သည် ချိုမြိန်သော
သရက်သီးမှည့်ကို နှုတ်ဖြင့် ပေါက်၍ ယိုကျသောအရည်ကို သောက်
ပြီးလျှင် တောင်ပံနှစ်ဘက်ခတ်၍ ကျူးရင့်သည်ရှိသော် ကြားရသော
သတ္တဝါတို့သည် ပီတိဟုန်ဖြင့် ယစ်၍ ရှင်မြူးကုန်၏။ အစာစားဆဲ ဖြစ်
သော သတ္တဝါတို့အား ခံဘွင်းမှအစာပင် လွတ်ကျ၏။ သမင်ကို လိုက်
သော ကျားသည် ကြွသောခြေကို မချနိုင်။ ကျားအလိုက်ခံရသော
သမင်သည် သေဘေးကို သတိမရပဲ ရပ်၍ နားထောင်၏။ ကောင်း
ကင်၌ ပျံသော ငှက်တို့သည် တောင်ပံမခတ်နိုင်ကုန်။ ရေ၌ ကျက်စား
ငါးသတ္တဝါများသော်လည်း နားစွင့်၍ နားထောင်ကြရကုန်၏။ သီရိ
ဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏ မိဖုရားကြီး အသန္တိမိတ္တာသည် “ဘုရားရှင်၏
အသံတော်သည် ကရဝိက်အသံနှင့် တူသည်” ဟု ဟိမဝန္တာသို့ ရွှေချိုင့်
ကို မင်းအာဏာဖြင့် စေလွှတ်၍ ဆောင်ယူစေ၏။ ရွှေချိုင့်၌ ပါလာသော
ကရဝိက်သည် နန်းတော်သို့ရောက်သောအခါ အဖော်မရှိသဖြင့် အသံ
မပြုပဲနေသောကြောင့် ကြေးမုံမှန်ပြင်တို့ကို ပတ်ဝန်းကျင်မှထောင်ပြန်။
ကရဝိက်သည် မှန်ရိပ်မြင်သောအခါ အမျိုးသားအဖော်တို့ ရောက်လာ
ကြသည်ဟု မှတ်ထင်၍ တောင်ပံနှစ်ဘက်ခတ်၍ ပတ္တမြားပြေမှုတ်သကဲ့သို့
သာယာစွာ ကျူးရင့်၏။ တမြို့လုံးလူတို့သည် ပီတိဟုန်ဖြင့် ယစ်၍
ရှင်မြူးကုန်၏။ အသန္တိမိတ္တာမိဖုရားကြီးအား “တိရစ္ဆာန်၏ အသံပင်လျှင်
ဤမျှသာယာသေး၏။ ဘုရားရှင်၏အသံတော်မှာ ဆိုဖွယ်မရှိ” ဟု ဘုရား
ရှင်ဂုဏ်တော်ကိုအာရုံပြုလျက် ပီတိအဟုန် ဖြစ်၏။ ထိုပီတိကို မစွန့်မူ၍
သာလျှင် မောင်းမအဖော်ခုနစ်ရာနှင့်တကွ သောတာပန်တည်လေ၏။

(၁၈) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေး လူဖြစ်စဉ်အခါ
ဖရသဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်၍ နှစ်သက်ဖွယ် သက္ကဝါစာကို ဆို၏။ ထိုကံ
ကြောင့် ပဟူတဇိဝှာ၊ ဗြဟ္မာဏရ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ လျှာကောင်း၏။

* ပရိသတ်ရှိရာ (၁)၊ သာယာ၊ နာဖွယ် (၂)၊ သိလွယ်၊ သန့်စင် (၂)၊
ပဲ့တင်၊ လုံး၊ နက် (၃)၊ သိရှစ်ချက်တည်း။

ကရဝိက်သံ ရှိ၏။ စကြာမင်းဖြစ်၍ ဝါ-ဘုရားဖြစ်၍ ရိသေစွာ နာအပ်
သော စကားရှိသူ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ စကားနားထောင်သူ များ၏။

ဤ၌ အဖရသဝါစာဆိုခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ ဖရသဝါစာ ကြမ်း
တမ်းစွာ ဆိုသောသူသည် လျှာကို ပြန်လှန်လူးလိုမိ၍ ဆိုသောကြောင့်
ခက်ထန်သော၊ တွဲသောလျှာ ရှိ၏။ တိုသော၊ ထူးသောလျှာ ရှိ၏။ လျှာ
နှစ်ခုသော်လည်း ရှိ၏။ မန်းသင့်၍ စကားအထစ်ထစ်သော်လည်း ရှိ၏။
ဖရသဝါစာ ရှောင်ကြဉ်၍ နူးညံ့စွာဆိုသူအား လျှာသည် ဤသို့ မဖြစ်။
နူးညံ့၍ ပါး၏။ ကမ္မသာနီအစင်း နိသောလျှာ ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရားကား
ဖရသဝါစာ မဆိုသောကြောင့် ကြီးပြန့်ရှည်လျားသော လျှာလက္ခဏာ
ရ၏။ ဖရသဝါစာဆိုသူသည် အသံကွဲစောင်း ဆိုတတ်၏။ ထို့ကြောင့်
ကွဲသောအသံ ရှိ၏။ ပြတ်သောအသံ ရှိ၏။ ကျီးသံ ရှိ၏။ သဏ္ဍဝါစာ
ဆိုသူသည် အသံကောင်း၏။ ချိုသာသောအသံ၊ နှစ်သက်ဖွယ်သောအသံ
ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရားကား ဖရသဝါစာ မဆိုသောကြောင့် ဗြဟ္မာသံ
လက္ခဏာ ရ၏။ ဤလက္ခဏာနှစ်ပါးသည် (ဝါ-ဉာပကနိမိတ် အဖြစ်သည်)
ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာနှစ်ပါးသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။
နားထောင်ဖွယ်စကား ရှိခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

ဖရသဝါစာ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် ပဟူဘဇိဝှာ၊ ဗြဟ္မာသရ
လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် စကားနားထောင်သူ များ၏။

၃၀-သီဟ ဟနု

သီဟ- ခြင်္သေ့၏။ ဟနု-မေးနှင့်တူသောမေး ရှိ၏။ ခြင်္သေ့မင်း၏
မေးသည် အောက်မေးသား ပြည့်စုံ၍ အထက်မေး မပြည့်စုံ။ မြတ်စွာ
ဘုရား၏ မေးတော်ကား ထက်အောက် နှစ်ခုလုံး ခြင်္သေ့မင်း အောက်
မေးကဲ့သို့ ပြည့်စုံ၏။ လဆန်း ၁၂ ရက် ထွက်သော လမင်းကဲ့သို့ ပြည့်၏။
ထို့ကြောင့် ခြင်္သေ့မင်း၏ မေးနှင့်တူသော ဝန်းဝိုင်းသော အထက်မေး၊
အောက်မေး ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၁၉) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေးလူဖြစ်စဉ်အခါ သမ္မ-
ပလာပမ္မ ရှောင်ကြဉ်၏။ အကျိုးမဲ့၊ အနက်မဲ့ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို
မဆို။ ကာလနှင့်ယှဉ်သောစကား၊ မှန်သောစကား၊ အကျိုးရှိသောစကားကို

ဆို၏။ ကုသိုလ်နှင့်စပ်သော စကား၊ ဆုံးမခြင်းနှင့်စပ်သော စကား၊ မှတ်သားဖွယ် စကားကို ဆို၏။ ထိုကံကြောင့် သီဟဟနု လက္ခဏာ ရ၏။ စကြာမင်းဖြစ်၍ ဝါ-ဘုရားဖြစ်၍ မိမိ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို လည်းကောင်း၊ နေရာဌာနကိုလည်းကောင်း ရန်သူတို့ နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်။

• ဤ၌ သမ္ပပလာပ မဆိုခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ သမ္ပပလာပ ဆိုသည့် သည် မေးကို လှုပ်၍လှုပ်၍ ဆိုသောကြောင့် အတွင်းဝင်သော မေးဖြင့် တိုသောမေး ရှိ၏။ နံပါးတဘက်ကောက်သောမေး ရှိ၏။ အောက်သို့ တွဲလွဲကျသောမေးဖြင့် ရှည်သောမေးသော်လည်း ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရားကား ထိုသို့ မဆိုသောကြောင့် ခြင်္သေ့မင်း၏ မေးနှင့်တူသောမေး လက္ခဏာ ရ၏။ ဤလက္ခဏာသည် (ဝါ-ဥပကနိမိတ် အဖြစ်သည်) ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။ ရန်သူတို့ မဖျက်ဆီးနိုင် ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

သမ္ပပလာပ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် သီဟဟနုလက္ခဏာ ရ၏။ ထို လက္ခဏာကြောင့် ရန်သူတို့ မဖျက်ဆီးနိုင်။

၃၁-သမဒန္တော
 ၃၂-သုသုက္ကဒါဌော

သမ-ညီသော၊ ဒန္တ-သွား ရှိ၏။ တပါးသောသူတို့မှာ သွားသည် အချို့ရှည်၍ အချို့တို၍ မညီမညွတ်ကုန်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သွားတော် ကား ခရုသင်းအပြားကို လှူဖြင့် ဖြတ်ထားသကဲ့သို့ အရှည်၊ အတိုလည်း ညီ၏။ အတွင်း၊ အပြင်လည်း ညီ၏။ ဆို့ကြောင့် မဝင် မခေါ် ညီညွတ် သောသွား ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

သုသုက္က-အလွန်ဖြူသော၊ ဒါဌာ-အစွယ် ရှိ၏။ အချို့သောသူ၏ သွားသည် ပုပ်၏။ ဆွေး၏။ ထို့ကြောင့် အစွယ်အချို့ မည်း၍ ဖောက် ပြန်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ စွယ်တော်လေးဆူတို့ကား ဖြူစင်ကုန်၏။ သောက်ရှူးကြယ်ကို လွန်၍ တင့်တယ်သောအရောင် ရှိကုန်၏။ ထို့ကြောင့် တမိတ်မိတ် ဖွေးဖြူသော စွယ်တော်လေးဆူ ရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(၂၀) ချစ်သားတို့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ငွှေး လှူဖြစ်စဉ်အခါ မိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်၍ သမ္မာအာဇီဝဖြင့် အသက်မွေး၏။ ချိန်စဉ်းလဲ၊

ရွှေခွက်အသပြာစဉ်းလဲ၊ တောင်းစဉ်းလဲတို့မှ ကြည်၏။ တံစိုးယူခြင်း၊
 ဥပယ်တမုဉ်ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်း၊ အတုပြု၍လှည့်ပတ်ခြင်း၊ ကောက်ကျစ်၍
 ဖလှယ်ခြင်းတို့မှ ကြည်၏။ ဖြတ်ခြင်း၊ သတ်ခြင်း၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ လမ်း၌
 လှခြင်း၊ မြို့ရွာဖျက်ဆီးခြင်း၊ အနိုင်အထက် ပြုခြင်းတို့မှ ကြည်၏။ ထိုကံ
 ကြောင့် သမဒန္တ၊ သုဿုက္ကဒါဌာ လက္ခဏာနှစ်ပါး ရ၏။ စကြာမင်း
 ဖြစ်၍ ဝါ-ဘုရားဖြစ်၍ စင်ကြယ်သော ပရိသတ် ရှိ၏။

ဤ၌ သမ္မာအာဇီဝဖြင့် အသက်မွေးခြင်းသည် ကမ္မ မည်၏။ မညီညွတ်
 သောမိစ္ဆာဇီဝ၊ မသန့်ရှင်းသော မိစ္ဆာဇီဝဖြင့် အသက်မွေးသောသူအား
 သွားတို့သည် မညီမညွတ် ဖြစ်ကုန်၏။ အစွယ်တို့သည် ညစ်နွမ်းကုန်၏။
 မြတ်စွာဘုရားကား ညီညွတ်သော သမ္မာအာဇီဝ၊ သန့်ရှင်းသော သမ္မာ-
 အာဇီဝဖြင့် အသက်မွေးသောကြောင့် ဝင်ခြင်း၊ ခေါ်ကင်း ကင်းလျက်
 ညီညွတ်သောသွားတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အလွန်ဖြူဖွေးသော စွယ်တော်တို့
 ဖြစ်ကုန်၏။ ဤလက္ခဏာနှစ်ပါးသည် (ဝါ-ဉာပကနိမိတ် အဖြစ်သည်)
 ကမ္မသရိက္ခက မည်၏။ လက္ခဏာနှစ်ပါးသည်ပင် လက္ခဏာ မည်၏။
 ပရိသတ် စင်ကြယ်ခြင်းသည် အာနိသင် မည်၏။

မိစ္ဆာဇီဝ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် သမဒန္တ၊ သုဿုက္ကဒါဌာ လက္ခဏာ
 နှစ်ပါး ရ၏။ ထိုလက္ခဏာကြောင့် ပရိသတ် စင်ကြယ်၏။

**မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားသော
 လက္ခဏာဒီပနီကဗျာ**

သုတ်ပါထေယျ၊ လက္ခဏသုတ်၊ ဟောထုတ်ဖွင့်ခဲ့၊
 သုံးဆယ်နှစ်ဖြာ၊ လက္ခဏာကို၊ စကြာမင်းများ၊ စော
 ဘုရားတို့၊ ကံအားလျော်ညီ၊ ရကြောင်း သိပိမ့်။

(၁) အတီရှေးက၊ ကုသလ၌၊ မြို့စုဆောက်တည်၊ ခဲ့ပူးသည်ကြောင့်၊
 သက်ရှည်ဆင်းဝါ၊ ချမ်းသာစိုးရ၊ ခြေရံခလျက်(၅)၊ ရူပသဒ္ဓါ၊
 ဂန္ဓာရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဖြင့်(၅)၊ လွန်ထဆယ်မည်၊ နတ်ဖြစ်သည်
 နောက်၊ လှူပြည်ထောက်လည်း၊ မမောက် မခွက်၊ မှတ်မှတ်
 ညက်သား၊ မြေထက်ဖဝါး၊ နင်းချသွားသော်၊ ပြားပြားညီထိ။

သုပ္ပတိဋ္ဌိတ၊ ပါဒလက္ခဏာ(၁)၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၍၊ ကင်းကွာ
ရန်သူ၊ တွင်း ပ ဟူ၏။

(၂) ဗိုလ်လူအများ၊ ချမ်းသာပွားဖို့၊ ဆီးတားဘေးဘျမ်း၊ ခြံရံ
ပန်းလျက်၊ လူဒါန်းသည့်တာ၊ နတ်ဖြစ်ရာမှ၊ ပုဒ်တိုင်းတူပြီ၊
ဤလူတို့ဘောင်၊ ကန့်တစ်ထောင်နှင့်၊ ရုပ်ဆောင်ပီပြင်၊ စက်ဝန်း
ထင်၍၊ စက္ကက်တ၊ ပါဒလက္ခဏာ (၂)၊ ပြည့်စုံလာလျက်၊
ခြေရံတက်၏။

(၃) သူ့သက်မသတ်၊ ကောင်းမှုမြတ်ကြောင့်၊ ရှည်လတ်ပဏှိ (၃)၊
အင်္ဂုလိနှင့် (၄)၊ ဖြောင့်ဘိကိယမှာ၊ မိုးပြဟွာသို့ (၅)၊
လက္ခဏာသုံးပါး၊ ပေါ်ထင်ရှား၍၊ ရှည်လျားအသက်။

(၄) ရသာမြက်ကို၊ လူဆက်ဖူးလေ၊ ကောင်းမှုတွေကြောင့်၊ လက်ခြေ
ပခုံး၊ လည်လုံးဖို့ထုတ်၊ သတ္တုသဒါ(၆)၊ လက္ခဏာနှင့်၊ ရသာ
လာဘ်ရ။

(၅) သင်္ဂဟဝတ္ထု၊ ချီးမြှောက်မှုကြောင့်၊ မုဒုပျောင်းညက် (၇)၊
ကွန်ယက်ယှက်သို့(၈)၊ ခြေလက်ဖဝါး၊ နှစ်ပါးပြည့်လျှံ၊ ခြေရံ
မကွဲ၊ ထံပါးမြဲ၏။

(၆) ခပဲလူပေါင်း၊ ချမ်းသာကြောင်းကို၊ ကျိုးကြောင်းပြလျက်၊
ဟောဖော်မြက်ကြောင့်၊ ဖမျက်မြင့်ခေါင် (၉)၊ သရေဆောင်
သည်၊ ကော့ထောင်မွေးဖျား(၁၀)၊ နှစ်ပါးရလတ်၊ သူ့ထက်
မြတ်၏။

(၇) အတတ်ပညာ၊ ပြစ်မဲ့ရာကို၊ လျင်စွာတတ်စေ၊ ပို့ချပေလို့၊ ဇော်
ဇော်(၁၁)၊ သလုံးလှ၍၊ ဘောဂလျင်စွာ၊ ပြည့်စုံလာ၏။

(၈) ပညာလို၍၊ မေးမြန်းလေ့ကြောင့်၊ သိမ်မွေ့ကိုယ်ရေ (၁၂)၊
ဉာဏ်မိုး စွေ၏။

(၉) ချုပ်နေမာန်မျက်၊ သဒ္ဓာထက်၍၊ လူဆက်ချော့နှု၊ ခင်းရုံမှုကြောင့်၊
ရွှေတုအဆင်း (၁၃)၊ ချောလွန်မင်းသည့်၊ အခင်းကိုယ်ရုံ၊
ပေါ်များတုံ၏။

(၁၀) မဆံ့ကဲ့နေ၊ မျိုးမိတ်ဆွေကို၊ ရှာဖွေစပ်ပေး၊ ကုသိုလ်ရေး
ကြောင့်၊ ဖုံးမြှေးအိမ်ရေး သိရှိလေ၍ (၁၄)၊ သားတော့
ပေါလှ၊ ထောင်မကတည်း။

(၁၁) ဗလအလျောက်၊ ရွေးနုတ်ကောက်၍၊ ချီးမြှောက်စိုးစံ၊ ကုသိုလ်
ကံကြောင့်၊ အလံကိုယ်တူ (၁၅)၊ မညွတ်မူ၍၊ ကိုင်ယူ ဒူး
ဝန်း (၁၆)၊ နှစ်ပါးထွန်းလျက်၊ ပြည့်မုန်းဥစ္စာ၊ ကောင်းကျိုး
လာ၏။

(၁၂) သတ္တဝါအများ၊ ကျိုးစီးပွားကို၊ လိုလားမမေ့၊ ကုသိုလ်လေ့
ကြောင့်၊ ခြင်္သေ့ရှေ့ကိုယ်၊ ထက်အောက် ကိုယ်နှင့် (၁၇)၊
ပြည့်မို့ ကျောပြင် (၁၈)၊ လည်တွင် လုံးလှ (၁၉)၊ သုံးပါးရ၍၊
ဘောဂခြေရွှေ၊ မယုတ်လေတည်း။

(၁၃) သဗ္ဗေသတ္တာ၊ ချစ်ကြင်နာ၍၊ ချမ်းသာစေလို၊ မဖျက်ဖို့လို၊
လည်မျိုစုနှောင်၊ ရသာဆောင်သည့်၊ ခုနစ်ထောင်ကြောဖျား
(၂၀)၊ တည်ဆံ့ငြား၍၊ နာဖျားကင်းကွေ၊ အစာကြေ၏။

(၁၄) မစေ့ဖြောင့်စွာ၊ ချစ်မေတ္တာဖြင့်၊ မျက်လွှာဖွင့်လျက်၊ ရှုကြည့်
တွက်ကြောင့်၊ မည်းနက်ရှင်ပြုံး၊ မျက်လုံး (၂၁) မျက်မွေး
(၂၂)၊ ဒွေးလက္ခဏ၊ များချစ်ကြ၏။

(၁၅) ပြုကြကုသိုလ်၊ ကံထိုထို၌၊ လူဗိုလ်ရှေ့ဦး၊ ဆောင်ခဲ့တူးလို၊
နုဖူးသင်းကျစ် (၂၃)၊ ပေါ်ဖြစ်လက္ခဏာ၊ ဟောတိုင်းပါ၍၊
သတ္တဝါအများ၊ ကျင့်လိုက်စား၏။

(၁၆) မုသားရှောင်ကွင်း၊ ဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ မွေးတွင်း တစ်တွင်၊ မွေး
တပင်နှင့် (၂၄)၊ လဲသွင်ဖြူတုံ၊ မျက်မှောင်ဆုံမှာ၊ ဥဏ္ဏလုံမွေး
(၂၅)၊ အမှတ်ဒွေးတည်း၊ ကျွန်ကျေးဗိုလ်ထု၊ လိုတိုင်းပြု၏။

(၁၇) ပိသုဏ္ဍပယ်၊ ကုသိုလ်ကယ်လို၊ လေးဆယ်ပြည့်မြဲ (၂၆)၊
သွားမကျဲဟု (၂၇)၊ နှစ်ကွဲလက္ခဏာ၊ ခြေရံမှာလည်း၊ ညီညာ
ကြည်အေး၊ လုံးတထွေးတည့်။

(၁၈) ဆဲရေးဆိုမြည်၊ ရှောင်ခဲ့သည်ကြောင့်၊ ပါးရှည် ပြန်လျှာ
(၂၈)၊ သံဗြဟ္မာသို့ (၂၉)၊ လက္ခဏာ နှစ်ပါး၊ ဆိုစကား
ကို၊ အများယူကြ။

(၁၉) ထိုးဇာတ်ပြသို့၊ သမ္ပယုဉ်းစေ့၊ ရှောင်ကြဉ်လေ့ကြောင့်၊
ခြင်္သေ့မေးတူ (၃၀)၊ ပြည့်ဝန်းမူလျက်၊ ရန်သူဝေးကွာ၊ မဖျက်
လာတည်း။

(၂၀) မိစ္ဆာဇီဝ၊ ရှောင်ခဲ့ရလို့၊ ညီမျှသွားတော် (၃၁)၊ စွယ်
တော်ဖြူလွင် (၃၂)၊ နှစ်ပါးအင်နှင့်၊ သန့်စင်ခြွေးရွာ၊ ပြည့်စုံ
ပေ၏။

ဆိုလေသမျှ၊ ဒွတ္တိသဟု၊ ကြီးလှလက္ခဏာ၊ ပြည့်စုံလာမူ၊
လူရွာထင်ရှား၊ စကြာဖွားနှင့်၊ ဘုရားသော်လျှင်၊ ဖြစ်မြဲပင်ဟု၊
ဗေဒင်တတ်များ၊ ဟောမြှောက်ထားသည်၊ အများနည်းယူ
ကျင့်ဖွယ်ကောင်းသတည်း။

ကမ္မ၊ ကမ္မသရိက္ခက၊ လက္ခဏ၊ လက္ခဏာနိသံသ လေး
ပါးစုံပြုသော ဒွတ္တိသမ္ပဟာပုရိသ လက္ခဏဒီပနီကဗျာ
ပြီး၏။

လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်

နော၊ သင်တို့၏။ သတ္တာ၊ ဆရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား
သည်။-

- ၁။ စိတင်္ဂုလိ၊ စေ့စပ်ပြည့်ဖြိုးသော လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်း
ရှိတော်မူ၏။
- ၂။ အနုပဗ္ဗင်္ဂုလိ၊ အစဉ်အတိုင်း အဖျားသွယ်သောလက်ချောင်း၊
ခြေချောင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၃။ ဝန္တင်္ဂုလိ၊ လုံးသောလက်ချောင်း၊ ခြေချောင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၄။ တမ္ပနခေါ၊ နီသော လက်သည်း၊ ခြေသည်း ရှိတော်မူ၏။
- ၅။ တင်္ဂနခေါ၊ မြင့်ခုံးသော လက်သည်း၊ ခြေသည်း ရှိတော်မူ၏။
- ၆။ သိနိဒ္ဓနခေါ၊ နူးညံ့ပြေပြစ်သော လက်သည်း၊ ခြေသည်း ရှိတော်
မူ၏။
- ၇။ နိဂ္ဂဇ္ဇဂေါပေါ၊ အသားပြည့်၍ မထိုင်ရှားသောဖမ္ပက် ရှိတော်
မူ၏။

- ၀။ သမပါဒေါ၊ ဆယ်ခုလုံး အရှည်ညီသော ခြေချောင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၉။ ဂဇသမာနက္ကမော၊ ဆင်မင်း၏ သွားခြင်းနှင့်တူသော သွားခြင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၁၀။ သီဟသမာနက္ကမော၊ ခြင်္သေ့မင်း၏ သွားခြင်းနှင့် တူသော သွားခြင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၁၁။ ဟံသသမာနက္ကမော၊ ဟင်္သာမင်း၏ သွားခြင်းနှင့် တူသော သွားခြင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၁၂။ ဥသဘသမာနက္ကမော၊ နွားမင်းဥသဘ၏ သွားခြင်းနှင့် တူသော သွားခြင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၁၃။ ဒက္ခိဏာဝဇ္ဇဂဘိ၊ လက်ယာရစ်လည်၍ သွားခြင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၁၄။ သမန္တတော စာရု ဇဏ္ဍု မဏ္ဍုလော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ တင့်တယ်သော ပုဆစ်ဒူးဝန်း ရှိတော်မူ၏။
- ၁၅။ ပရိပုဏ္ဏ ပုရိသဗျဉ္ဇနော၊ ပြည့်စုံသော ယောက်ျားနိမိတ် ရှိတော်မူ၏။
- ၁၆။ အဘိန္ဒနာဘိ၊ မပေါက်မကွဲသော ချက် ရှိတော်မူ၏။
- ၁၇။ ဂမ္ဘီရနာဘိ၊ နက်သောချက် ရှိတော်မူ၏။
- ၁၈။ ဒက္ခိဏာဝဇ္ဇနာဘိ၊ လက်ယာရစ်လည်သောချက် ရှိတော်မူ၏။
- ၁၉။ ဣဘကရသဒိသဉ္စိရဘုဇော၊ ဆင်နှာမောင်းနှင့် တူသော ပေါင်၊ လက်ရိုး ရှိတော်မူ၏။
- ၂၀။ သုဝိဘတ္တဂတ္တော၊ ကောင်းစွာဝေဖန်အပ်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၂၁။ အနုပုဗ္ဗစာရုံဂတ္တော၊ အစဉ်အတိုင်း တင့်တယ်စွာတက်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၂၂။ မဋ္ဌဂတ္တော၊ ပြေပြစ်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၂၃။ အနုနာနုဏ္ဏတသမဂတ္တော၊ မရှိုက်မမို ညီသောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၂၄။ အလီနဂတ္တော၊ မတုန်လိပ်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။

၂၅။ တိလကာဒိဝိရဟိတဂစ္ဆော၊ မွဲမည်းစသည်မှ ကင်းသော ကိုယ် ရှိတော်မူ၏။

၂၆။ အနုပုဗ္ဗရုစိရဂစ္ဆော၊ အစဉ်အတိုင်း ပြုံးပြုံးပြက်သော ကိုယ် ရှိတော်မူ၏။

၂၇။ သုဝိသုဒ္ဓဂစ္ဆော၊ အလွန်စင်ကြယ်သောကိုယ် ရှိတော်၏။

၂၈။ ကောဋိသဟယဟတ္ထိဗလဓဇော၊ ကုဋေတစ်ထောင်သော ကာလာ ဝက ဆင်မျိုး၏ အားကို ဆောင်နိုင်သောအား ရှိတော်မူ၏။

၂၉။ သုဝဏ္ဏတုဂ်နာသော၊ ရွှေချွန်းအတူ ပြုံးတက်ပေါ်လွင်သော နှာခေါင်း ရှိတော်မူ၏။

၃၀။ ရတ္တဒ္ဓိဇမုခေါ၊ နိမြန်းသော နှုတ်ခမ်းတော်အစုံ ရှိတော်မူ၏။

၃၁။ သုဒ္ဓဒန္တော၊ စင်ကြယ်သောသွား ရှိတော်မူ၏။

၃၂။ သိနိဋ္ဌဒန္တော၊ သိမ်မွေ့ပြေပြစ်သောသွား ရှိတော်မူ၏။

၃၃။ ဝိသုဒ္ဓိန္ဒြိယော၊ အလွန်စင်ကြယ်သော စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ ရှိတော်မူ၏။

၃၄။ ဝနုဒါဋ္ဌော၊ လုံးသော စွယ်တော် ရှိတော်မူ၏။

၃၅။ ဝနုဩဋ္ဌော၊ လုံးသော နှုတ်ခမ်း ရှိတော်မူ၏။

၃၆။ အာယတဝဒနိ၊ ရှည်သော နှုတ်ခမ်း ရှိတော်မူ၏။

၃၇။ ဂမ္ဘီရပါဏိလေခေါ၊ နက်သော လက်ခြားအရေ ရှိတော်မူ၏။

၃၈။ အာယတလေခေါ၊ ရှည်သောလက်ခြားအရေ ရှိတော်မူ၏။

၃၉။ ဥဇုကလေခေါ၊ ဖြောင့်သောလက်ခြားအရေ ရှိတော်မူ၏။

၄၀။ သုရုစိသဏ္ဍာနလေခေါ၊ နှစ်လိုဖွယ်သဏ္ဍာန်ရှိသောအရေ ရှိတော် မူ၏။

၄၁။ ပရိမဏ္ဍလကာယပူဘာဝါ၊ အဝန်းညီသော တလံသောကိုယ်တော် အရောင် ရှိတော်မူ၏။

၄၂။ ပရိပုဏ္ဏကပေါလော၊ ပြည့်ဖြိုးသော ပါးစောင် ရှိတော်မူ၏။

၄၃။ အာယတဝိသာလနေတ္ထော၊ ရှည်သော ကျယ်ပြန့်သော မျက်ကွင်း ရှိတော်မူ၏။

၄၄။ ပဉ္စပသာဒဝန္တ နေတော၊ ငါးပါးသောအဆင်းဖြင့် ကြည်လှင်
သောမျက်လုံး ရှိတော်မူ၏။

၄၅။ အာကုဉ္စိတဂ္ဂဘမုကော၊ ညီညွတ်စွာ ကုန်းသောမျက်ခုံး ရှိတော်
မူ၏။

၄၆။ မုဒုတနုကဇိဓော၊ နူးညံ့ပါးလျှပ်သောလျှာ ရှိတော်မူ၏။

၄၇။ ရတ္တဇိဓော၊ နိမြန်းသောလျှာ ရှိတော်မူ၏။

၄၈။ အာယတကဏ္ဍော၊ ရှည်သောနား ရှိတော်မူ၏။

၄၉။ ရုစိကဏ္ဍော၊ နှစ်လိုဖွယ်သောနား ရှိတော်မူ၏။

၅၀။ နိဂဏ္ဍသိရော၊ ဖုထစ်ကင်းသောဦးခေါင်း ရှိတော်မူ၏။

၅၁။ နိဂုဇ္ဇသိရော၊ မရှိုက်မမက်သောဦးခေါင်း ရှိတော်မူ၏။

၅၂။ ဆတ္တနိဘစာရသိရော၊ ထီးဝန်းနှင့်တူသော တင့်တယ်သော
ဦးခေါင်း ရှိတော်မူ၏။

၅၃။ အာယတ ပုထုလ နုလာဠသောသော၊ ရှည်သော၊ ပြန့်သော
နဖူး၏တင့်တယ်ခြင်း ရှိတော်မူ၏။

၅၄။ သုသဏ္ဍာနဘမုကော၊ ကောင်းသောသဏ္ဍာန် ရှိသောမျက်ခုံး
ရှိတော်မူ၏။

၅၅။ သဏှလောမဟရဘမုကော၊ သိမ်မွေ့သောမွှေးညှင်းကို ဆောင်
သောမျက်ခုံး ရှိတော်မူ၏။

၅၆။ အနုလောမဘမုကော၊ အစဉ်အတိုင်း သွယ်ညွတ်သောမျက်ခုံး
ရှိတော်မူ၏။

၅၇။ သုခုမာလဂဏ္ဍော၊ သိမ်မွေ့သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။

၅၈။ အတိဝိယသောမွဂဏ္ဍော၊ အလွန်ငြိမ်းချမ်းသောကိုယ် ရှိတော်
မူ၏။

၅၉။ အတိဝိယဥဇ္ဇလိတဂဏ္ဍော၊ အလွန်ထွန်းပသောကိုယ် ရှိတော်
မူ၏။

၆၀။ ဝိမလဂဏ္ဍော၊ အညစ်အကြေးကင်းသောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။

- ၆၁။ ကောမလဂတ္ထော၊ မစေးမပျစ်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၆၂။ သိန်ဒုဂတ္ထော၊ သိမ်မွေ့ ပြေပြစ်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၆၃။ သုဂန္ဓတနုကော၊ ကောင်းသောအနံ့ ရှိသောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၆၄။ သမလောမော၊ ညီညွတ်သောမွှေးညင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၆၅။ ကောမလလောမော၊ မစေးမပျစ်သောမွှေးညင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၆၆။ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋလောမော၊ လက်ယာရစ်လည်သောမွှေးညင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၆၇။ တိဒဗ္ဗနုနုသိရိနိလ လောမော၊ ပေါက်ကွဲသောမျက်စဉ်းတောင် အသရေကဲ့သို့ ညိုသောမွှေးညင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၆၈။ ဝဋ္ဋလောမော၊ လုံးသောမွှေးညင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၆၉။ သိန်ဒုလောမော၊ သိမ်မွေ့ ပြေပြစ်သောမွှေးညင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၇၀။ အတိသုခုမ အဏာသပဿာသဓရော၊ အလွန်သိမ်မွေ့သော ထွက်သက်ဝင်သက်ကို ဆောင်သောကိုယ် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၁။ သုဂန္ဓမုခေါ၊ မွှေးကြိုင်သောခံတွင်း ရှိတော်မူ၏။
- ၇၂။ သုနိလကေသော၊ ကောင်းစွာမည်းနက်သောဆံတော် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၃။ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋကေသော၊ လက်ယာရစ်လည်သော ဆံတော် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၄။ သုသဏ္ဍာနကေသော၊ ကောင်းသောသဏ္ဍာန်ရှိသော ဆံတော် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၅။ သိန်ဒုကေသော၊ သိမ်မွေ့ ပြေပြစ်သောဆံတော် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၆။ သဏ္ဍကေသော၊ နူးညံ့သောဆံတော် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၇။ အလုလိတကေသော၊ မရှေ့ယှက်သောဆံတော် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၈။ သမကေသော၊ ညီညွတ်သောဆံတော် ရှိတော်မူ၏။
- ၇၉။ ကောမလကေသော၊ မစေးမပျစ်ပဲ အသီးသီးမှတည်သောဆံတော် ရှိတော်မူ၏။

၈၀။ ကေတုမာလာရတနဝိစိတ္တော၊ ဦးထိပ်၌ မှန်ကင်းပန်းသဗ္ဗယ် စသော ကေတုမာလာအရောင် ရတနာဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ဦးထိပ် ရှိတော်မူ၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ အသိတာနုဗျဉ္ဇနဓရော(၃၂ ပါးသော လက္ခဏာတော် ကြီးတို့၏ အခြံအရံဖြစ်သော) ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာငယ်တို့ကို ဆောင် တော်မူ၏။ သရဏင်္ဂတာ၊ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းသို့ ဆောက်သောသူတို့ သည်။ အဟောဓညာ၊ ဘုန်းထူးကံစ ရှိကုန်စွတကား။

အထူးမှတ်သားစရာများ

ကပိလဝတ်မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကြရာ၌ ချီးကျူးပုံ

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားသည် သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ်ပြည် နိဂြောဓာရုံကျောင်း၌ နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ သာကီဝင်မင်းသားတို့သည် မင်းကုန်းအသစ် ဆောက်လုပ်၍ အပြီး၌ တစုံတယောက်မျှ မနေမီ မြတ်စွာဘုရားကို “ရှေးဦးစွာ သီတင်းသုံးတော်မူပါ” ဟု ပင့်လျှောက် ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းသံဃာပေါင်း များစွာနှင့်တကွ ကြွမြန်းတော်မူ၏။

ထိုအခါ ကြွသွားပုံမှာ ကိုယ်တော်၏ ရှေ့၊ နောက်၊ ဝဲ၊ ယာ၊ အောက်၊ ထက် အရပ်ထက်ဝန်းကျင်မှ ဆောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ် လွှတ်၍ အတောင်ရှစ်ဆယ်စီ ထွန်းလင်းစေလျက် ကြွတော်မူ၏။ ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်သော မဟာလှေကားပင်ကို ဝေရမ္ဘလေပွေကြီး မွှေ့သဖြင့် ပန်းပွင့်တို့ သည် မှန်မှန်ညက်ကြေ၍ ကောင်းကင်၌ ပြွမ်းသကဲ့သို့အရပ်ထက်ဝန်းကျင် ပြိုးပြိုးပြက် ပြွမ်းကုန်၏။ လက္ခဏာငယ် ရှစ်ဆယ်ဖြင့် ခြံရံအပ်သော ၃၂ ပါးသော လက္ခဏာကြီးတို့သည် ၃၂ စင်းသော နေမင်း ပြိုင်တူ ထွန်းလင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။

လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းပတ်လုံး ဖြည့်ကျင့်အပ်သော ပါရမီ ဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ် အပြည့် ပြုအပ်သော ဒါန၊ သီလစသော ကုသိုလ်အပေါင်းသည် တခုတည်းသော အတ္တဘော၌ ပေါင်းဝင်၍ အကျိုးပေးခြင်းငှာ အခွင့်မရသဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းကုန်သကဲ့သို့၊ လှေ

တစ်ထောင်ဝန်ကို လှေတစ်စင်းတည်း တင်သကဲ့သို့၊ လှည်းတစ်ထောင် ဝန်ကို တလှည်းတည်း တင်သကဲ့သို့ ကျဉ်းမြောင်းကုန်၏။

သင်္ကာဝင် မင်းသားတို့လည်း အထူးထူးပူဇော်လျက် ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်တော်ကို ချီးကျူးလျက် ထက်ဝန်းကျင်ခြံရံကာ ကြိုဆို၍ ကပိဇဝတ် မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကုန်၏။ ဖူးမြင်သူတို့၏ မျက်စိသည် အမြိုက်အရသာ သောက်ဖွယ်ကို သောက်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ကြာရာ၌ ကြွတော် မူပုံ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဂါထာပုဒ်ပေါင်း ထောင်သောင်းဖြင့် ချီးကျူး သင့်၏။ အမြိုက်မျှ ချီးကျူးပုံကား ဤသို့တည်း။

(၁) ဝေံ သဗ္ဗင်္ဂံ သမ္ပန္နော၊ ကမ္မယန္တော ဝသုန္ဓရံ။
အပေါဂြယန္တော ပါဏာနိ၊ ယာတိ လောကဝိနာယကော။

လောကဝိနာယကော၊ လူတို့၏ရှေ့သွား ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝေံ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗင်္ဂံသမ္ပန္နော၊ အလုံးစုံသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည် ဖြစ်၍။ ဝသုန္ဓရံ၊ မြေတပြင်လုံးကို။ ကမ္မယန္တော၊ တုန်လှုပ်လေ့လျက်။ ပါဏာနိ၊ သတ္တဝါတို့ကို။ အပေါဂြယန္တော၊ မညှဉ်းပန်းမှု၍။ ယာတိ၊ ကြွသွားတော်မူ၏။

(၂) ဒက္ခိဏံ ပဌမံ ပါဒံ၊ ဥဒ္ဓရန္တော နုရာသဘော။
ဂစ္ဆန္တော သိရိသမ္ပန္နော၊ သောဘတေ ဒွိပဒုတ္တမော။

နုရာသဘော၊ လူတို့၏ဦးစီး ဖြစ်တော်မူသော။ သိရိသမ္ပန္နော၊ ဘုန်း ကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဒွိပဒုတ္တမော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဒက္ခိဏံပါဒံ၊ လက်ယာဘက် ခြေတော်ကို။ ဥဒ္ဓရန္တော၊ ချီကြွလျက်။ ဂစ္ဆန္တော၊ ကြွသွားတော်မူသည်ဖြစ်၍။ သောဘတေ၊ လွန်စွာ တင့်တယ်တော်မူ၏။

(၃) ဂစ္ဆတော ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဟေဋ္ဌာ ပါဒတလံ မုဒု။
သမံ သံဖုသတေ ဘူမိံ၊ ရဇသာ နုပလိမ္ပတိ။

ဂစ္ဆတော၊ ကြွသွားသော။ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဘုရားမြတ်၏။ မုဒု၊ နူးညံ့ သော။ ဟေဋ္ဌာပါဒတလံ၊ အောက်ဖဝါးပြင်သည်။ သမံ၊ အညီအညွတ်။ ဘူမိံ၊ မြေကို။ သံဖုသတေ၊ တပြင်လုံး ထိတော်မူ၏။ ရဇသာ၊ မြို့ဖြင့်။ နုပလိမ္ပတိ၊ လိမ်းကပ်တော်မူ။

(၄) နိန္ဒဋ္ဌာနံ ဥန္တမတိ၊ ဂစ္ဆန္တေ လောကနာယကော။
ဥန္တတဉ္စ သမံ ဟောတိ၊ ပထဝီ စ အ စေတနာ။

လောကနာယကော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဂစ္ဆန္တေ၊ ကြွမြန်းသည် ရှိသော်။ ပထဝီစ၊ မဟာပထဝီမြေကြီးသည်လည်း။ အစေတနာ၊ စိတ် မရှိပဲလျက်။ နိန္ဒဋ္ဌာနံ၊ နိမ့်သောနေရာသည်။ ဥန္တမတိ၊ ဦးညွှတ်၍ မြင့် တက်လာ၏။ ဥန္တတဉ္စ၊ မြင့်မောက်သောနေရာသည်လည်း။ သမံ၊ အညီအမျှ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(၅) ပါသာဏာ သက္ခရာစေဝ၊ ကထလာ ခါဏု ကဏ္ဍကာ။
သဗ္ဗေ မဂ္ဂံ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တေ လောကနာယကော။

လောကနာယကော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဂစ္ဆန္တေ၊ ကြွမြန်းသည်ရှိ သော်။ ပါသာဏာစ၊ ကျောက်ခဲတို့သည်လည်းကောင်း။ သက္ခရာစေဝ၊ ကျောက်စရစ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ကထလာစ၊ အိုး-စောင်းခြမ်းတို့ သည်လည်းကောင်း။ ခါဏု ကဏ္ဍကာစ၊ သစ်ငုံတံဆူးငြောင့်တို့သည် လည်းကောင်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော အနှောင့်အယှက် အညစ်အကြေး တို့သည်။ မဂ္ဂံ၊ လမ်းခရီးကို။ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ ရှောင်လွှဲကြကုန်၏။

(၆) နာတိဒုရေ ဥဒ္ဓရတိ၊ နစ္စာသန္ဓေ စ နိက္ခိပိ။
အာသန္ဓယန္တော နိယျာတိ၊ ဥဘော ဇာဏု စ ဂေါမ္ပကော။

နာတိဒုရေ၊ မဝေးလွန်းသောအရပ်၌။ ဥဒ္ဓရတိ၊ ခြေကြွတော်မူ၏။ နစ္စာ သန္ဓေစ၊ မနီးလွန်းသောအရပ်၌လည်း။ နိက္ခိပိ၊ ခြေချတော်မူ၏။ ဥဘော၊ နှစ်ခုကုန်သော။ ဇာဏုစ၊ ခူးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂေါမ္ပကောစ၊ ဖမ္ပက် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အာသန္ဓယန္တော၊ မထိခိုက်စေမူ၍။ နိယျာတိ၊ ကြွ မြန်းတော်မူ၏။

(၇) နာတိသီဃံ ပက္ကမတိ၊ သမ္ပန္နစရဏော မုနိ။
န စာပိ သဏိကံ ယာတိ၊ ဂစ္ဆမာနော သမာဟိတော။

သမ္ပန္နစရဏော၊ စရဏအကျင့်ပြည့်စုံသော။ မုနိ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဂစ္ဆမာနော၊ ကြွမြန်းသည်ရှိသော်။ သမာဟိတော၊ ကောင်းစွာတည်ကြည် သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍။ နာတိသီဃံ၊ မမြန်လွန်းစွာ။ ပက္ကမတိ၊ ကြွမြန်း တော်မူ၏။ နစာပိသဏိကံ၊ မနှေးလွန်းစွာလည်း။ ယာတိ၊ ကြွမြန်း တော်မူ၏။

(၈) ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယံ၊ ဒိသဉ္စ ဝိဒိသံ တထာ။

န ပေက္ခမာနော သော ယာတိ၊ ယုဂမတ္တမိ ပေက္ခတိ။
သော၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥဒ္ဓဉ္စ၊ အထက်ကို လည်းကောင်း။
အဓော၊ အောက်ကိုလည်းကောင်း။ တိရိယဉ္စ၊ ဖိလာကိုလည်းကောင်း။
ဒိသဉ္စ၊ တူရူအရပ်ကို လည်းကောင်း။ တထာ၊ ထိုမှတပါး။ ဝိဒိသဉ္စ၊
အထောင့်အရပ်ကို လည်းကောင်း။ န ပေက္ခမာနော၊ မကြည့်ရှုမူ၍။
ယာတိ၊ ကြွမြန်းတော်မူ၏။ ယုဂမတ္တမိ၊ ထမ်းပိုးတပြန်မျှ၍။ ပေက္ခတိ၊
ကြည့်ရှုတော်မူ၏။

(၉) နာဂဝိက္ကန္တစာဇော သော၊ ဂမနေ သောဘတိ ဇိနော။

စာရု ဂစ္ဆတိ လောကဂ္ဂေါ၊ ဟာသယန္တော သဒေဝကော။
သောဇိနော၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ နာဂ ဝိက္ကန္တ စာဇော၊ ဆင်
ပြောင်ကြီး သွားသကဲ့သို့ တင့်တယ်သောသွားခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ ဂမနေ၊
သွားခြင်း၌။ သောဘတိ၊ တင့်တယ်၏။ လောကဂ္ဂေါ၊ လူတို့ထွတ်ထားမြတ်
စွာဘုရားသည်။ သဒေဝကော၊ နတ်နှင့်တကွသော လူတို့ကို။ ဟာသယန္တော၊
ရှင်လန်းနှစ်သက်စေလျက်။ စာရု၊ တင့်တယ်စွာ။ ဂစ္ဆတိ၊ ကြွမြန်းတော်
မူ၏။

(၁၀) ဥဠုရာဇာဝ သောဘန္တော၊ စာတုစာရီဝ ကေသရီ။

တောသယန္တော ဗဟူ သတ္တေ၊ ပုရံ သေဋ္ဌံ ဥပါဂမိ။
သောဘန္တော၊ တင့်တယ်စွာ ထွန်းပသော။ ဥဠုရာဇာဝ၊ နက္ခတ်တာရာ
ကြယ်တံကာသနင်း၊ ဖိုးရွှေလမင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း။ စာတုစာရီ၊ တင့်
တယ်စွာသွားခြင်း ရှိသော။ ကေသရီဝ၊ ကေသရာဇာ ခြင်္သေ့မင်း
ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဗဟူသတ္တေ၊ များစွာသောသတ္တဝါတို့ကို။ တော-
သယန္တော၊ နှစ်သိမ့်စေလျက်။ ပုရံသေဋ္ဌံ၊ ကပိလဝတ် မြို့တော်မြတ်သို့။
ဝါ၊ မြို့တွင်း သန္တာဂါရမင်းကွန်းဇရပ်ကြီးသို့။ ဥပါဂမိ၊ ချဉ်းကပ်
တော်မူလေပြီ။

ဤသို့စသော ဂါထာဖြင့်လည်းကောင်း၊ စုဏ္ဏိယဖြင့် လည်း
ကောင်း စွမ်းနိုင်သမျှ ချီးမွမ်းအပ်၏။ ချီးမွမ်းဖွယ်အနန္တဖြစ်၍ မလွန်
နိုင်။ ဘုရားရှင်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် ချီးမွမ်းစကားကို ကုန်စင်အောင် မိန့်ဆို
ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကုန်။ မကြံအပ်သောဂုဏ်၊ ရှိသည့် မကြံအပ်သော
ဂုဏ်ကို ဆင်ခြင်၍ ကြည်ညိုလျှင် မကြံအပ်သောအကျိုးအာနိသင်
ရနိုင်၏။

အံ့ဘွယ် ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၃၈-ပါး

- * သုံးလောကထွတ်တင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအား
- (၁) သင်္ကန်းတော်ဖွပ်ဆိုးခြင်း၊ နှမ်းရီခြင်း မရှိ။
- (၂) ဆံတော်မရွည်မတို နှစ်သစ်မျှ အမြဲရှိ၏။
- (၃) ပရိက္ခရာရှစ်ပါးဆောင်ယူရာ၌ ကိုယ်တော်ဖြင့် မထိ၊ လေးသစ်ခန့် ကွာခြား၏။
- (၄) သပိတ်တော် ဆေးလျှင် လက်တော် စင်နှင့်၏။ လက်တော် ဆေးလျှင် သပိတ်တော် စင်နှင့်၏။
- (၅) မုန်ညင်းသီးခွံအတွင်း ပရိက္ခရာရှစ်ပါးလွယ်လျက် စကြံကြံနိုင်၏။
- (၆) ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်ကို အရပ်ဆယ်မျက်နှာနဲ့ အောင်လွှတ်နိုင်၏။
- (၇) ဝေနေယျတို့၏ အလိုအားလျော်စွာ ကိုယ်တော်ကို အမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်း၍ ချွတ်တော်မူ၏။
- (၈) ဇာတိခေတ်၊ အာဏာခေတ်၊ ဝိသယခေတ်တည်းဟူသော ခေတ်သုံးပါးလုံး မိုက်အောင်၊ လင်းအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်၏။
- (၉) ကိုယ်တော်ကို ဆောင်းကင်၌ လစန်းပေါ်လာသကဲ့သို့ မြင့်တက်စေနိုင်၏။
- (၁၀) အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အသံတော်ဖြင့် ဟောသော တရားသံသည် ပရိသတ်ရှိရာ အားလုံးကြားစေနိုင်၏။
- (၁၁) နတ်လူတို့၏ စိတ်ကို သိသော အာသယာနုသယဉာဏ် ရှိတော်မူ၏။
- (၁၂) ကျွတ်ထိုက်သူတို့ကို သိသော မဟာဓာတုဉာဏ် သမာပတ္တိဉာဏ် ရှိတော်မူ၏။
- (၁၃) ဤသူ နက်ဖြန် ကျွတ်မည်၊ သဘက် ကျွတ်မည် စသည်ဖြင့် သိသော ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ် ရှိတော်မူ၏။
- (၁၄) သင်္ခါရကို သိတော်မူ၏။
- (၁၅) ဝိကာရကို သိတော်မူ၏။
- (၁၆) လက္ခဏကို သိတော်မူ၏။

* အစိန္တေယျဝတ္ထု၌ လာသည်ဟု သမန္တစက္ခုဒီပနီ ဆရာတော် ညွှန်းပြသည်။

(၁၇) နိဗ္ဗာန်ကို သိတော်မူ၏။

(၁၈) ပညတ်ကို သိတော်မူ၏။

ဤကား ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ၊ သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံသော ဘုရားရှင်၏ အံ့ဘွယ်ဂုဏ်ထူး ၁၈-ပါးတည်း။ ခရီးလမ်း ကြမြန်းတော်မူသောအခါ ဖဝါးခြေတော် မြေပေါ်၌ မထိ၊ ခြေတော်ရာ ထင်စေလိုရာ၌သာ ထင်၏ဟူ၍လည်း ကြားရဖူး၏။ ဤ၌ကား မပါ။

ဘုရားဉာဏ်တော် ၁၄-ပါး

* စုဒ္ဓသ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ... ဒုက္ခေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ဒုက္ခသမုဒယေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ဒုက္ခနိရောဓေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိ ယာ ပဋိပဒါယ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ။ (၄-ပါး)။

အတ္တပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ။ (၄-ပါး)။

ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ သတ္တာနံ အာသယာနုသယေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ယမကပါဠိဟိရေ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိယာ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ အနာဝရဏ ဉာဏံ-ဗုဒ္ဓဉာဏံ။ (၆-ပါး)။ ဣမာနိ စုဒ္ဓသ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ။

ဣမေသံ စုဒ္ဓသန္တံ ဗုဒ္ဓဉာဏာနံ အာဓိတော အဋ္ဌ ဉာဏာနိ သာဝက သာဓာရဏာနိ ဆဉာဏာနိ အသာဓာရဏာနိ သာဝကေ ဟိတိ။

အနက်ကား- ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏ်တို့သည်။ စုဒ္ဓသ၊ တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဒုက္ခေ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၌။ ဉာဏံ၊ သိခြင်းသည်။ ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော်တည်း။ ဒုက္ခသမုဒယေ၊ သမုဒယသစ္စာ၌။ ဉာဏံ၊ သိခြင်းသည်။ ဗုဒ္ဓဉာဏံ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော်တည်း။ ဒုက္ခနိရောဓေ၊

* ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော် ဉာဏကထာအဆုံး သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော် အရာ၌ ဆက်ဆံသောဉာဏ် ရှစ်ပါး၊ မဆက်ဆံသောဉာဏ် ခြောက်ပါး အားဖြင့် ဉာဏ်တော် ၁၄ ပါး လာ၏။ ဤဗုဒ္ဓဉာဏ် ၁၄ ပါးတို့ကို ကျမ်းဂန်တို့၌ မကြာမကြာ တွေ့မြင်ကြရကုန်၏။

နိရောဓသစ္စာ၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်...။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာပဋိပဒါယ၊ မဂ္ဂသစ္စာ၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။

အတ္တ ပဋိသမ္ဘိဒေါ၊ အနက်ကို အကျိုးကို ခွဲစိတ်ခြင်း၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။ ဓမ္မ ပဋိသမ္ဘိဒေါ၊ ပါဠိကို အကြောင်းကို ခွဲစိတ်ခြင်း၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။ နိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒေါ၊ သဒ္ဓါကို ခွဲစိတ်ခြင်း၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒေါ၊ ယခင် ဉာဏ်သုံးပါးကို၊ ဝါ-ဉာဏ်အမျိုးမျိုးကို ခွဲစိတ်ခြင်း၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။

သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တေ၊ သဒ္ဓါစသောဣန္ဒြေငါးပါး အနုအရင့်၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ အာသယာနုသယေ၊ အလို့နှလုံးသွင်း၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။ ယမက-ပါဠိဟိရေ၊ ရှေ့မီးအစုံ တန်ခိုးပြခြင်း၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်။ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိယာ၊ မဟာကရုဏာသမာပတ်၌။ ဉာဏ်....။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ အလုံးစုံသိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်....။ အနာဝရဏဉာဏ်၊ ပိတ်ပင်ဆီးတားမရှိ သိလိုရာသိသော အနာဝရဏဉာဏ်သည်။ ဗုဒ္ဓဉာဏ်၊ ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော်တည်း။ ဣမာနိစုဒ္ဓသ၊ ဤတစ်ဆယ့်လေးပါးတို့သည်။ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣမေသံ စုဒ္ဓသန္တံ ဗုဒ္ဓဉာဏာနံ၊ ဤတစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဗုဒ္ဓဉာဏ်တို့တွင်။ အာဒိတော၊ အစမှ။ ဝါ၊ အစ၌။ အဋ္ဌဉာဏာနိ၊ ရှစ်ပါးသော ဉာဏ်တို့သည်။ သာဝကသာဓာရဏာနိ၊ တပည့်သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်၏။ ဆဉာဏာနိ၊ ကြွင်းသော ခြောက်ပါးသော ဉာဏ်တို့သည်။ သာဝကေဟိ၊ တပည့်သာဝကတို့နှင့်။ အသာဓာရဏာနိ၊ မဆက်ဆံကုန်။

ဓမ္မတာသုံးဆယ်

- ၁။ ဘုရားဖြစ်အံ့သော နောက်ဆုံးဘဝ၌ ပစ္ဆိမဘဝိက ဖြစ်သော ဘုရားလောင်းသည် ပညာ အဆင်အခြင် သမ္မုဗျာယျဉ်လျက်သာ မယ်တော်ဝမ်းသို့ ပဋိသန္ဓေ သက်ဝင်တော်မူ၏။
- ၂။ မယ်တော်ဝမ်း၌ တင်ပျဉ်ခွေလျက် ပြင်ပသို့ ရှေးရှုကြည့်တော်မူ၏။

- ၃။ မယ်တော်သည် ရင်လျက်တည်စဉ်သာ ဘုရားလောင်းကို ဖွားမြင်တော်မူ၏။
- ၄။ တောအရပ်၌သာ မယ်တော်ဝမ်းမ ဖွားမြင်တော်မူသည်။
- ၅။ ရွှေပြားတို့၌ ရပ်တည်သော ခြေရှိ၍ မြောက်အရပ်သို့ ရှေးရှုပြု၍ ခုနစ်ဖဝါးလှမ်း၍ အရပ်လေးမျက်နှာကြည့်၍ ရဲရင့်စွာ ကြိမ်းဝါးတော်မူ၏။
- ၆။ နိမိတ်ကြီးလေးပါး မြင်၍ သားကပါး ဖွားမြင်ကာမျှတွင် မြတ်သော တောထွက်ခြင်းဖြင့် တောထွက်တော်မူ၏။
- ၇။ အရဟတ္တဓဇ ဖြစ်သော သင်္ကန်းဖြင့် ရဟန်းပြု၍ အယုတ်ဆုံး ခုနစ်ရက် ဒုက္ခရုစရိယာ ကျင့်တော်မူ၏။
- ၈။ ဘုရားဖြစ်အံ့သောနေ့၌ နို့ဂဏာဆွမ်း ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။
- ၉။ မြက်အခင်း၌ထိုင်လျက် သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရတော်မူ၏။
- ၁၀။ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းစျာန်ကို အခြေခံ ပရိကံ ပြုတော်မူ၏။
- ၁၁။ မာရ်စစ်သည် အပေါင်းကို ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။
- ၁၂။ ဗောဓိပလ္လင်၌သာလျှင် ဝိဇ္ဇာသုံးပါး အစပြု၍ အသာဓာရဏဉာဏ် စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ရတော်မူ၏။
- ၁၃။ ခုနစ်ရက် ခုနစ်လီ (၄၉ ရက်)ကို ဗောဓိပင် အနီး၌သာ လွန်စေတော်မူ၏။
- ၁၄။ မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် တရားဟောခြင်းငှာ စောင်းပန်ရ၏။
- ၁၅။ ဣတိပဏန မိဂဒါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာတရား ဟောကြားတော်မူ၏။
- ၁၆။ တပို့တွဲလပြည့် (မာဃပုဏ္ဏမီ) နေ့တွင် အင်္ဂါလေးပါး ရှိသော အစည်းအဝေး၌ သြဝါဒပါတိမောက် ပြတော်မူ၏။
- ၁၇။ ဇေတဝန်ကျောင်းနေရာ၌ အမြဲနေတော်မူ၏။
- ၁၈။ သာဝတ္ထိပြည် မြို့တံခါးနေရာ၌ ရေမီးအစုံ တန်ခိုး ပြတော်မူ၏။
- ၁၉။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူ၏။
- ၂၀။ သင်္ကံသမြို့တံခါး၌ နတ်ပြည်မှ သက်ဆင်းတော်မူ၏။
- ၂၁။ နေ့စဉ်မပြတ် ဖလသမာပတ် ဝင်စားတော်မူ၏။

၂၂။ နံနက်၊ ညချမ်း၊ နှစ်ကြိမ် မဂ်ဖိုလ်ရထိုက်သော ဝေနေယျတို့ကို ဉာဏ်ဝင်စား၍ ရှုတော်မူ၏။

၂၃။ ဝတ္ထုကြောင်းရာ ဖြစ်ပေါ်လာသော် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော် မူ၏။

၂၄။ ရှေးဟောင်းဆက်ဆံ ပစ္စုပ္ပန်တ္ထုပ္ပတ် ဖြစ်လတ်သော် ဇာတ်တော် ဟောတော်မူ၏။

၂၅။ ဆွေတော်မျိုးတော် အစည်းအဝေး၌ ဗုဒ္ဓဝင် ဟောတော်မူ၏။

၂၆။ အာဂန္တုရဟန်းတို့နှင့် ပဋိသန္ဓာရစကား ပြေပြစ်စွာ ပြောဆိုတော် မူ၏။

၂၇။ ပင့်ဖိတ်သောအတိုင်း ဝါကျတ်လျှင် မပန်ပဲ ကြွတော်မူ။

၂၈။ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း နံနက်၊ ညချမ်း၊ ပထမယံ၊ မဇ္ဈိမယံ၊ ပစ္စိမယံ အခါငါးပါး၌ ဗုဒ္ဓကိစ္စ ပြုတော်မူ၏။

၂၉။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံအံ့သောနေ့၌ သားပြမ်းဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။

၃၀။ ကုဋေ နှစ်သန်း လေးသိန်းသော သမာပတ်တို့ကို ဝင်စား၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူ၏။

[ကြိုကား သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ ဓမ္မတာသုံးဆယ်တည်း။]

နိဂုံး

ဤမျှဖြင့် ပညာစရိုက်၊ သဒ္ဓါစရိုက် ရှိသူတို့အား ထိုက်တန်သော လက္ခဏာအရသာသည် ၁၃၀၄ ခု၊ နတ်တော်လုဆုတ် ၁၄ ရက်၊ အင်္ဂါ နေ့တွင် ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏။

ဤလက္ခဏာအရသာသည် ပညာ၊ သဒ္ဓါရှိသူတို့ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ် နိုင်၍ ၃၇ ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို ရစေသော အရသာ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

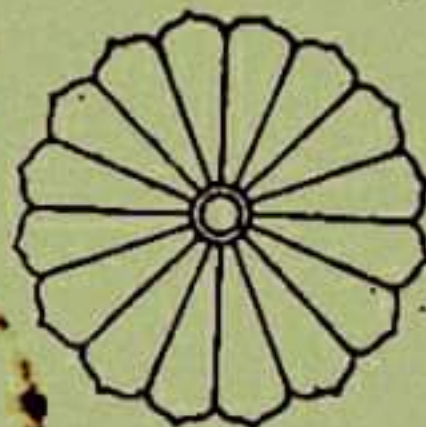
ညောင်လေးမုင်တောရ နာယကမထေရ် ရေးစီရင်သည်။
လက္ခဏာအရသာ ပြီး၏။

ညောင်လေးပင်တောရတိုက်

နာယကဆရာတော်ဦးအရိယမထေရ်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ပြုစုတော်မူသော

ဂုဏ်တော်အရသာ

ဝင်းမော်ဦးစာရေးဖြန့်ချိရေး ကုမ္ပဏီလီမိတက်